

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekoval račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Moderna dobrodelnost

Spet se nam bliža zima. Mnogi izmed onih, ki jim prosta narava v toplem poletju daje streho in dom, bodo znova potrkali na naše duri, proseč podpore. Dajati miloščino, spada h krščanskim dobrim delom. Zato morda ne bo odveč, ako tudi na tem mestu spregovorimo o moderni dobrodelnosti.

Nagnjenje krščanskega srca, da pomaga bližnjemu, ki je v potrebi, mora v vseh časih ostati nespremenjeno. Tu ni mogoče govoriti o nečem modernem ali nemodernem. Pripravljenost, da od svojega obilja radi pomagamo potrebnim in v veliki stiski tudi z lastnimi žrtvami, mora biti nadčasovna čednost, prav v smislu naročila sv. Jakoba: »Če spolnujete kraljevske postave, kakor je pisano: 'Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe,' delate prav. ... Zakaj brez usmiljenja bo sojen, kdor ne skazuje usmiljenja; usmiljenje pa slavi zmago nad sodbo.« (2. 8. sled.) In to mišljenje se mora stopnjevati, kakor raste potreba. Čim večja je stiska, tem večja dobrodelnost je potrebna.

Menja pa se oblika dobrodelnosti ali dajanja miloščine. Orientalna oblika je beračenje. Tudi pri nas je ta primitivna oblika še zelo v navadi. To je beračenje po cestah, pa naj prosjak hodi od vrat do vrat ali pa posedá po božjepotnih krajih in pred cerkvenimi vrati. Vse to pa je poniževalno tako za siromaka kakor je resnično zapeljivo za delomrzneže in poklicne postopače. Modern čas, ki vse organizira, je tu ustvaril boljše oblike za preskrbo potrebnih. Biti mora omogočeno, da vsak resnični siromak najde najnujnejšo pomoč in da nikomur ni treba stradati in zmrzovati. Tudi to se mora doseči, da so le potrebni deležni tuje pomoči, vsak drugi pa naj se preživlja in se mora preživljati z lastnim delom.

Tudi o tem se je že govorilo, da naj »miloščina« sploh izgine. Sleherni, ki je v potrebi, imej pravico zahtevati, da se mu pomaga, ne da bi se mu bilo treba poniževati. Razlika med revnimi in bogatimi naj bi se sploh po možnosti zbrisala, zlasti na področju šolstva, kjer naj se vse otroke proglasi za potrebne, ki uživajo brezplačen pouk in učna sredstva. — Prepustimo vzgojiteljem, da presoja, ali ima ta metoda več sončnih kot senčnih strani. Kjer je ljubezen, so dajanje miloščine znali že tudi do sedaj tako darovati, da jo je bilo mogoče občutiti kar moč malo poniževalno. Iz izkušnje vemo, da še vedno velja Gospodova beseda: »Potrebne hoste imeli vedno med seboj.« Krščanska ljubezen do bližnjega še ni v nevarnosti, da bi postala brezposelna, tudi če javna dobrodelnost gradi ustanove, ki siromašnim slojem dajejo pravno osnovo, da se nanje obračajo po pomoč.

Že ob zibelki krščanstva najdemo takšne ustanove, ki so jih imele krščanske občine in vodile v verskem duhu, in ki so obstojale zraven občinskih in državnih dobrodelnih naprav, ki so jih tudi že v tedanjem času ponekod poznali. Ko je javno življenje zadobilo krščanski značaj, so se oboje združile v župnijsko oskrbo potrebnih. Škoda, da se ta župnijska dobrodelnost v največ primerih ni znala prilagoditi spremenjenim razmeram, zaradi česar sta občina in država po večini morale te cerkvene ustanove prevzeti v svojo oskrbo. Tako zdaj (v rednih razmerah) ne pobira miloščine prosjak od hiše do hiše, ampak jo iztirja davkar po davčni listi. Stari moralisti so preračunavali po odstotkih, koliko naj premožni dajo miloščine od svojega obilja. Danes jim je ta skrb odvzeta. Občina in država preskrbita, da imoviti ne pozabijo svoje dolžnosti do javne dobrodelnosti. Vsakdo, ki ima količjak donosnejši položaj, more na podlagi svoje davčne obremenitve dokazati, koliko plačuje v dobrodelne svrhe. Toda ljubezen do bližnjega se v tem ne bo zadovoljila. Nikdar se ne more reči z gotovostjo, da je javna dobrodelnost dosegla vse, ki so resnično potrebni. Tako daleč še davno nismo niti v najbogatejših mestih in državah. Razen tega pa tudi javna dobrodelnost vedno potrebuje prostovoljnih pomočnikov, ki imajo toplo, usmiljeno srce. Socialno čutečih src pa ni mogoče dobiti niti za visoko plačo. Zaradi tega Caritas še dolgo ne bo odveč. Nasprotno: morala bo ostati potrebna in v mnogih primerih nenaдомestljiva oblika dobrodelnosti. Saj vidimo, kako celo v takšnih krajih, kjer imajo organizirano občinsko oskrbo ubožnih slojev, kakor n. pr. v Ljubljani, Vincencijeva in Elizabetna konferenca nikakor nista brez velikega pomena.

Po drugi strani pa smo gotovo mnogo napredovali, kajti ne skuša se ubožstvo samo pomagati, ampak vidimo prizadevanja, da se ubožstvo po možnosti sploh prepreči. Za tem ciljem gre moderno socialno skrbstvo. Predvsem preprečuje mnogo socialne bede sodobne kolektivne delovne pogodbe. To velja seveda za normalne čase. Položaj delavstva se vendarle polagoma zboljšuje in so marksisti tudi sami opustili svojo izstradalno teorijo. Industrializacija, ako jo spremlja čujoča socialna zakonodaja, more znatno zboljšati življenjske pogoje prebivalstva. Skoraj vse države že poznajo cel sistem zavarovanj proti boleznim, onemoglosti, ostarelosti, nezgodam in brezposelnosti. Podjetniki, delavci in nameščenci so zakonito prisiljeni, da financirajo takšne socialne ustanove. Ni mogoče povedati, koliko bede in revščine je s tem odpravljeno. Lahko priznamo, da ima tudi to socialno skrbstvo svoje pomanjkljivosti, toda prav tako je treba pri-

Castel Gandolfo, 30. septembra, c. Danes je sv. oče papež Pij XII. sprejel skupino Poljakov v posebni avdienci. Na čelu poljske skupine je bil poljski kardinal-primas dr. Hlond.

Sv. oče je imel na vse Poljake govor, v katerem je opisoval veliko nesrečo, ki je zadela Poljsko. Pri tem je opozarjal na zgodovino Poljske. Svoj govor je sv. oče zaključil z besedami:

»V tem trenutku teko skozi Poljsko reke solza, toda tam so se dobojevale tudi sijajne zmagе, zaradi katerih so vam celo vaši sovražniki dali pravično priznanje. Poljska je v svoji burni zgodovini vedela za dobe navidezne smrti, toda prav tako tudi za mnoge dni vstajenja in novega živ-

ljenja. Upajmo, da Vsemogočni ne bo dopustil, da bi se v vaši državi uničila vera. Kristus se bo zavzel za Poljsko, ker je Poljska odločena, ne propasti!«

Poslanica kardinala Hlonda poljskemu narodu

Citta del Vaticano, 30. septembra. Primas Poljske kardinal Hlond je po vatikanskem radiu naslovil v poljskem jeziku na Poljake poslanico, v kateri najprej pozdravlja svoj junaški narod, ki je v težki preizkušnji postal predmet tolikega občudovanja in sočustvovanja vsega sveta. Pozivlja

svoj narod, da naj v polnem zaupanju na Boga in na pravico pričakuje dne, ko se bo vrnilo njegovo svobodno življenje, ki bo trdnjše in srečnejše, kakor kdajkoli v preteklosti. Potem je kardinal Hlond pozval svoje rojake, da naj mirno delajo naprej, naj bodo med seboj složni, naj goje bratstvo in živo versko življenje ter ostanejo zvesti svoji cerkvi in duhovščini ter svojim krščanskim in narodnim običajem. Kardinal Hlond se je poklonil junaški poljski vojski, predvsem pa Varšavi ter tolažil ranjene in ujetnike, tisti pa, ki so padli, bodo večno živeli v zgodovini. Posebno se je spominjal svoje poznanjsko-gneznske nadškofije. Obrnil se je k Materi božji čenstohovski in ostrobramski, da bi se ponovil čudež 20. stoletja, ko je Poljska premagala sovražnika krščanstva. Dejal je, da toliko trpljenje in tolike žrtve, ki jih je prinašal poljski narod hrabrega srca za krščansko svobodo, gotovo ne bodo zaman pred Bogom, da bi Poljska zopet vstala.

Mir na Balkanu zagotovljen: Turčija sklene pogodbo s Sovjetsko Rusijo in z Anglijo

Bolgarija upa, da dobi Dobrudžo — Kaj bo z Besarabijo? — Pogodbi bosta veljali le, če Anglija in Francija ne napovesta vojske Sovjetski Rusiji

London, 30. septembra. b. Iz Ankare poluradno poročajo, da je vse pripravljeno za podpis končnega sporazuma med Veliko Britanijo, Francijo in Turčijo. Tozadavne pogodbe bodo podpisane, kakor hitro se vrne turški zunanji minister iz Moskve. Sporazumi vsebujejo jamstvo za doseganje stanja na Balkanu in na Črnem morju ter obveznost medsebojne pomoči.

London, 30. sept. b. Današnje poročilo iz Ankare, da je pričakovati podpisa angleško-turške in francosko-turške pogodbe, je napravilo v vsem turški in v javnosti ugoden vtis. Še bolj kakor to sporočilo, je razveselila britansko javnost brzogovorna novica, ki je prispela opoldne iz Ankare v London, da je namreč turška vojaška misija včeraj odpotovala v britansko prestolnico. Popoldanski tisk poroča, da je turški zunanji minister Saradzoglu v svojih razgovorih v Moskvi obvestil rusko vladu o obveznostih, ki jih je prevzela Turčija do Velike Britanije

in Francije. Britanski tisk zaradi tega trdi, da je zdaj končnoveljavno zagotovljen mir na Sredozemskem in na Črnem morju, prav tako pa tudi na Balkanu v sporazumu s Sovj. Rusijo.

Sofija, 30. sept. b. Napeto pričakujejo objave rusko-turškega sporazuma, ki bo podpisan danes ali najkasneje jutri. Ta sporazum bo končno pojasnil položaj na Balkanu. Vladni krogi so prepričani, da bo rusko-turški sporazum znatno okrepil položaj Rusije na Črnem morju in da se morajo po tem ravnati države v tem prostoru. Diplomatski krogi v Sofiji so prepričani, da bo po rešitvi baltskega in poljskega vprašanja Sovjetska Rusija prešla na reševanje Besarabije. Bolgarski krogi pričakujejo, da bo v pogajanjih s Rumunijo prišla v poštev tudi bolgarska zahteva po Dobrudži. Značilno je, da merodajni krogi že

danes silijo predsednika vlade Kiosevanova, da odpotuje v Moskvo.

Rim, 30. sept. b. Po poročilih iz Ankare je izdelan končni tekst sporazuma o medsebojni pomoči med Turčijo in Veliko Britanijo ter Francijo in Turčijo. Tekst je izdelan v treh jezikih. Ako bi Francija in Anglija stopili v vojno s Sovjetsko Rusijo, bi novo sklenjena pogodba prenehala veljati, ker tako določa eden izmed členov.

Ankara, 30. sept. b. Zaradi podpisa sporazuma med Turčijo, Francijo in Veliko Britanijo o medsebojni pomoči poudarjajo, da novi turško-ruski pakt ne vsebuje ničesar takšnega, kar bi bilo v nasprotju s sporazumom s zavezniki. Varnost na Sredozemskem morju je prav tako zajamčena kot varnost na Balkanu in na Črnem morju. Vse druge govornice so netočne.

London, 30. sept. b. Poročajo, da se je turški zunanji minister Saradzoglu po prihodu na Ribbentrop v Moskvo umaknil v ozadje, iz česar sklepajo, da Turčija polaga manjšo važnost na pogajanja kakor von Ribbentrop. Sicer v Ankari priznavajo, da je položaj Turčije vsak dan manj zaviden. Izražajo pa upanje, da bo mogoče ohraniti politične smernice, ki jih je do danes vodila turška vlada.

Sovjetska mornarica pripravljena

Tallin, 30. sept. AA. Stefani. Izve se, da se sovjetska mornarica živahno giblje v finskiem zalivu vzhodno od Aalandskega otočja. Na drugi strani pa se je tudi izvedelo, da je sovjetska mornarica v stanju pripravljenosti tudi v Črnem morju.

Anglija in Francija ne sprejmeta nobenega posredovanja za mir

Vojska do kraja in konca

Pariz, 30. septembra. c. Že enoči, ko je bilo čez dan objavljeno uradno besedilo vseh dogovorov med Nemčijo in sovjetsko Rusijo, je bilo izdano poluradno obvestilo francoske vlade o tem, da Nemčija in sovjetska Rusija predlagata mir na zapadu sedaj, ko je Poljska razdejana.

To poluradno poročilo je baje sestavil sam predsednik francoske vlade Daladier. V poročilu se poudarja,

da sta Francija in Anglija zato vstopili v vojno, da bi za zmeraj strli premoč Nemčije v Evropi. Francija se ne bori samo zase in za svojo varnost, ampak za to, da bi vsi narodi v Evropi in vsa Evropa mogla živeti naprej v miru in v svobodi.

To uradno obvestilo opozarja tudi vse tiste, ki bi se po naročilu nemške in sovjetske vlade podali na pot posredovanja med Francijo in Anglijo na eni strani in Nemčijo na drugi strani, da Francija in Anglija nobenega takega poskusa ne bosta sprejeli na znanje. Francoska in angleška vlada sta že večkrat ponovili, da sta sklenili boriti se do končne zmage. Predsednika francoske in angleške vlade sta že večkrat slovesno podala to izjavo in nihče ne more več spremeniti tega stališča.

Francija se ne bori samo za ohranitev svojega patrimonija, ampak tudi za svobodo vseh svojih narodov in za svobodo vse Evrope.

London, 30. sept. c. Londonski listi pišejo o pogodbah med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo in poudarjajo, da se Sovjetska Rusija ne bo vplela v vojno, ker Stalin ne bo hotel trošiti svojih sil tako daleč od tam, kjer mora sam ščititi lastne koristi. Angleški vojaški strokovnjaki tudi menijo, da se Sovjetski Rusiji prav nič ne mudi, da bi svoje čete in orožje preizkusila na zapadu.

Poleg tega pa poudarjajo, da položaj, ki je nastal po sestanku v Moskvi, najbolj označuje dejstvo, da je istočasno, ko je Ribbentrop odpotoval iz Moskve iz Ankare odpotovala turška vrhovna vojaška zastopstvo, ki bo v Londonu sklenilo novo pogodbo z Anglijo. Torej je za pogodbe med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo značilno:

1. Turčija sklepa po Ribbentropovem obisku pogodbo z Anglijo;
2. ta pogodba po zagotovilih turškega zunanjega ministra v Moskvi ne bo proti Rusiji.

Berlin, 30. sept. AA. DNB. Nemški rajstag se bo sestal prihodnjega nedeljo. Pri tej priliki bo podal vodja rahlo posebno deklaracijo.

Drin

(Nadaljevanje na 2. strani)

Današnji nakladi 'Slovenca' so priložene položnice. — Vljudno prosimo vse naročnike, da se jih blagovolijo čimprej poslužiti, ker bomo v kratkem vsem ustavili list, ki nimajo plačane naročnine.

znati, da je z njim bilo ustvarjeno nad vse pomembno socialno delo, ki v glavnem odgovarja sodobnim potrebam. Z njegovo pomočjo so široke ljudske plasti rešene neizrečeno velikih skrbí in materialne stiske. K tem je treba prišteti izboljšane zdravstvene razmere, ki preprečujejo obolenja ali jih vsaj omejujejo, v bolnišnici pa tudi onim, ki nimajo sredstev, nudijo izučene zdravniki, mesto v bolnišnici in po potrebi tudi okrevališče. Nešteto mater je obvarovanih pred nevarnostjo izhiranja in propada. Treba je priznati, da tudi revščina zmanjšuje število otrok, če tudi je to žalosten pojav propadanja.

Tako imamo v modernem času celo vrsto socialnih ustanov, ki preprečujejo uboženje in ki se trudijo, da bi miloščina postala odveč. Tudi iz čisto krščanskega stališča moremo biti s tem zelo zadovoljni. Miloščina kot pomoč v sili je pogojna čednost, predpostavlja stisko in je dobra, v kolikor izhaja iz pravega ljubezenskega mišljenja. Ako se more uveljavljati na ta način, da ubožstvo preprečuje, je gotovo še boljše. Zaradi tega naravno sočutje ali ljubezenska vnega iz verskih nagibov še ne bo iz-

hiral. Lahkomiselnost, pokvarjenost in zločinstvo pri ljudeh bo vedno skrbelo, da bo usmiljena ljubezen kljub socialnemu zavarovanju našla še vedno obilo dela. Z dvigom življenjske ravni se je v ljudstvu tudi premaknil pojem potrebnosti. Stvari, katerih se je prej lahko pogrešalo, ker si jih je komaj bogataši mogli privoščiti, jih zdaj smatramo kot samo po sebi umevne, in če jih nimamo, jih težko pogrešamo.

Torej le krepko naprej z ustanovami moderne socialne oskrbe, ki naj odpomorejo sleherni stisk! Čim modernejše bo naše socialno skrbstvo, in čim bolj bo odgovarjalo razmeram in čim bolj jih metod se bo posluževalo, tem boljše bo! Srca, ki je usmiljeno in vedno pripravljeno pomagati, pa tudi z vsodobrodelno tehniko ne bomo mogli nadomestiti, že zaradi tega ne, ker dobrodelna organizacija ne potrebuje le hladnih zavarovalnih uradnikov, ampak tudi čutečih, požrtvovalnih sodelavcev in pomočnikov. Oblika miloščine se spreminja. Iz miloščine more postati tudi zakonita pravica, če le ostane odkrita ljubezen do bližnjega.

Politični zapiski

Sokol in dr. Maček

Zadnja »Sokolska volja«, sokolsko glasilo, ki izhaja iz Ljubljane, na uvodnem mestu prinaša članek »Dr. Maček je Sokol, a Sokoli so Mačkovci«. Ta članek je v svojem glasilu priobčilo prva mostarska sokolska župa, ljubljansko sokolsko glasilo pa ta mostarski članek zdaj ponatiskuje. V tem članku beremo med drugim tudi te zanimive stavke: »Ako bi se dr. Maček, četudi samo za kratak čas, ločil od svoje stranke kot kulturni delavec, je on Sokol in še zelo velik Sokol. Mi spoštujemo dr. Mačka tudi kot politika, samo na tem področju ne bi mogli sodelovati, toda z dr. Mačkom kot kulturnim delavcem in voditeljem seljakov bi mogli Sokoli mostarske župe takoj orati brazde. Kako je gledal dr. Maček na sokolstvo, naj posluži njegova izjava na izredni glavni skupščini Hrvatskega Sokola, ki je bila 11. maja leta 1919. Tam je brat dr. Vlado Maček izjavil, da smo v narodopisnem smislu v rosnici en narod in to ne samo do Vardarja, marveč tudi do Črnega morja. Vsi smo Jugoslovani. — Tako sokolsko glasilo o dr. Mačku. Dr. Maček pa je prav te dni izjavil, da je zoper ustanovitev Hrvatskega Sokola, ker je sokolstvo nekaj tujega, kar so Čehi povzeli po Nemcih in da je naše sokolstvo bilo le za golo parado, ne pa za resno delo. Več pa naj se bratje Sokoli o tej zadevi pogovore z bratom Sokolom dr. Vladimirkom Mačkom! Nas se ta stvar več ne tiče ter nas ne zanima, kako bo dr. Maček odgovoril na te in take sokolske ljubezenske izjave.

»Hrvatski Junak« izjavlja

Na Hrvatskem je nastalo po časopisnih pisarjenju, kakšna naj bi bila nova organizacija hrvatskega naroda. Eni bi želeli nazaj Hrvatskega Sokola, ki ga je pa dr. Maček že odklonil. Drugi bi radi sokolsko organizacijo obnovili pod imenom Hrvatsko Bratstvo. Medtem pa zunanje deluje Hrvatski Junak, ki je po besedah Mačkovega glasila začel delovati po odobrenju samega dr. Mačka. Zagrebački list prinaša v petkovi številki izjavo hrvatskega narodnega poslanca Milutina Mayerja, ki je vrhovni starešina Hrvatskega Junaka. Izjava se glasi: »Kot vrhovni starešina organizacije Hrvatski Junak, ki v tej organizaciji delam po odobritvi predsednika dr. Mačka z ozirom na razne časopisne glasove o Hrv. Junaku sporočam samo to le: Hrvatski Junak je ustanovljen z odobritvijo predsednika dr. Mačka in bane Hrvatske ter je o tem izšlo sporočilo v Hrvatskem Dnevniku. Po tistem se ni nič spremenilo glede vprašanja o delu in organizaciji Hrvatskega Junaka, ki nadaljuje svoje delo v pravcu, ki mu je bil prvotno odrejen. Vse, kar se nasprotno trdi ter raznaša kot nekaka želja predsednika dr. Mačka, ni v nasprotju s stvarnostjo, v kolikor se nanaša na Hrvatskega Junaka.« — S Sokolom torej ne bo nič.

Molčeča rdeča gospoda

Gorenjec prinaša članek o molčeči gospodi. Prav nazorno popisuje, kako so naši rdeči gospodje kar nenkrat postali sila molčeči in zamisljeni. List pravi: »Kar nič ne vedo, kaj bi se daj povedali in seveda tudi dopovedali svojim ljudem, da bi pokazali, da so še ostali zvesti svojemu programu. Res se moramo čuditi rdečim voditeljem, da ne najdejo v svojem »slovarju primernih besed, da bi že na kakršenkoli način rešili ta zagometni molk, ki jih obdaja. Saj se je marsikaj spremenilo. Zanimivo je celo to, da akademski rdeči krožek na univerzi ne skuha v svoji kuhinji kake zmagovite kot je to navada na njihovem javnem in političnem življenju. Zdaj pa tudi ti molče. Na univerzi so se umaknili s svojo propagandno mizico prav v ozadje, kot da bi se bali priti pred javnost. Kot je v tem krožku doma molk in poparjenost, tako je tudi pri ostalih rdečih gospodih. Sicer pa, če smo odkriti, je res težko povedati tem ljudem kaj takega, da bi jim drugi ljudje še hoteli verjeti. Postala jim je nezvesta njihova objubljena Sovjetska Rusija, v njo so zidali zlato gradove kot v oblake. A danes? Zdaj ko naj bi zavladal rdeči car nad vsem svetom, zdaj se gre vezati s svojimi najhujšimi sovražnikom. Ali ni to blede potegavščina, ki vrže iz ravnotežja celo tiste, ki so najbolj sveto prisegli na rdeči evangelij? Tako vidimo, da stojimo pred velikim vprašanjem, ki se stavlja nehoti rdečim tovarišem, posebno voditeljem, če se ne bodo nekega lepega dne razšli in pustili svoje privržence na cedilu, kot so to storile nekatere politične skupine pri nas takrat, ko je bil podpisan sporazum. Seveda, demagogija bo mogla semtertja še kaj pomagala, ali to bodo le kaplje v morje. Mislimo, da so rdeči voditelji pri našem narodu in tudi pri slovenskem delavcu, ki spada v to narodno občestvo, že končali. Prepričani pa smo, da se bo marsikdo, doslej še slepo vdan privržene rdeče internacionale, zbudil iz svoje zmoti in iskal resnico drugod.«

Skrivni letaki na Hrvatskem

Šibenška organizacija HSS je izdala hrvatski javnosti tole opozorilo: »Opozorjamo pristase HSS, da je bil ponovno izdan brezimen letak, ki z njim nekateri politični pokvarjenci in neprijatelji hrvatskega naroda hočejo zahrbiti in nečastno omajati edipost, ki vlada v vretah hrvatskega naroda ter pristase HSS. Ta zahrbitni boj okrajna organizacija HSS v Šibeniku najostreje oboja, prav tako pa jo obojeja vsi tisti, katerim so brezimni pisici po pošti poslali te letake. Ko bi na te letake bila resnična le ena sama beseda, bi ga bili sestavljajci podpisali. Tega pa so se bali, ker se sami zavedajo, da bi tedaj hrvatski narod še bolj spoznal pravi namen teh ljudi, ki nalašč napak popisujejo dejstva, katera sicer vsak pošten in iskren Hrvat dobro pozna.« — Kaj so ti letaki vsebovali in pisali, tega iz tega opozorila ne izvemol!

Invalidsko društvo se razdeli v srbsko, hrvatsko in slovensko

Kakor poročajo zagrebški listi, je minister za socialno politiko 25. septembra sprejel predsednika osrednje uprave združenja vojnih invalidov Božidarja Nedića. Pri tej priliki je g. Nedić poročal ministru o invalidskem kongresu, ki bo v Zagrebu od 6. do 9. oktobra. Na kongresu bo osrednja uprava zahtevala pooblastila, da sme reorganizirati združenja v smislu nove upravne razdelitve države. Na podlagi tega pooblastila bodo ustanovljena tri invalidska društva in sicer srbsko invalidsko združenje, hrvatsko invalidsko združenje ter slovensko invalidsko društvo. Vsa ta tri društva bodo zvezana v Zvezi vojnih invalidov s sedežem v Beogradu. Zato bo zagrebški invalidski kongres zelo važen za razvoj invalidske organizacije.

Anglija in Francija ne sprejmeta nobenega posredovanja za mir

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nemško mnenje:

Nemčiji je zasigurana popolna pomoč Sovjetske Rusije — Svarilo nevtralnimi državam

Berlin, 30. septembra. b. Včeraj so oficijelno izjavljali, da Rusija ne bo nikdar dopustila, da bi bila Nemčija poražena. Zaradi tega berlinski krogi domnevajo, da odgovorni vladi v Londonu in Parizu ne bosta odklonili nemško-ruske mirovne ponudbe. Prvotnim večkratnim izjavam angleških in francoskih državnikov berlinski krogi ne pripisujejo velikega pomena. Moskovski sklep je jasen in torej ni nič več pričakovati kakšnega posebnega diplomatskega delovanja, ki je itak težavno v vojnem času. Vladi Anglije in Francije bi se lahko o nekaterih točkah rusko-nemškega sporazuma, ki niso popolnoma jasne, informirali po svojih poslanikih v Moskvi. V drugih izjavah nemški merodajni krogi poudarjajo, da nemška vlada zadnji Mussolinijev govor tolmači tako, da se njegove izjave strinjajo z nemško-ruskimi mirovnimi predlogi. Ti predlogi ne vsebujejo nič drugega kot nujen poziv Angliji in Franciji, da ustavita sovražnost, ker nimata nobenega razloga več voditi še nadaljnjo borbo. Mirovni predlogi ne diktirajo Franciji in Veliki Britaniji nobenih pogojev. Glede Poljske sta se Rusija in Nemčija že avgusta meseca sporazumeli o bodočnosti te države ter o tem lahko odločata le Moskva in Berlin. Vprašanje Poljske torej ne more biti več predmet razgovorov z zapadnimi velisilami, če pride do mirovne konference.

Berlin, 30. septembra. Oficijelno poročilo o paktu med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo pravi, da je nemški državi po tem paktu zasigurana vsa gospodarska pomoč Sovjetske unije. To pomeni, da je najbolj uspešno orožje zapadnih demokracij, gospodarska blokada, obojena na neuspeh, ne glede na to, da so še drugi vzroki, zaradi katerih ne more uspeti. Se večji je politični pomen pakta, ker daje Sovjetski Rusiji na vzhodu Evrope tako premoč, da se bodo tudi tiste nevtralne države, v katerih prevladujejo protinemški instinkti, morale zelo premisliti, preden bi se odločili za evropsko veledemokracijo, ali pa če bi hoteli izkazovati jima še večjo pomoč. Zakaj te države bodo morale paziti sedaj v prvi vrsti same nase in gledati, kako bi napravile čimbolj prijazen obraz k preobratu, ki se je zgodil. So posebno nekatere države, ki bodo morale silno paziti nase. Kar se tiče Estonije, je rečeno v nemškem oficijelnem sporočilu, da je Nemčija že davno izjavila, da nima nobenih aspiracij na Baltiku, ki bi šle preko tega, kar je Nemčija že dosegla. S tem, da ima Sovjetska Rusija nadzorstvo nad Estonijo, je dobila Nemčija samo eno jamstvo več, da bodo francosko-angleškemu vplivu za vedno zaprta vrata v Baltično morje.

Rim, 30. septembra. b. V zvezi s nemško-ruskim načelnim sporazumom o medsebojni trgovinski izmenjavi, a katerim je Rusija zagotovila Nemčiji vse potrebne surovine v zameno za nemške industrijske proizvode, poročajo tukajšnji listi, da bo prihodnji teden prišla v Berlin ruska trgovinska delegacija. Po razgovorih v Berlinu bo odpotovala v Moskvo nemška gospodarska delegacija. Namen teh obiskov je, da se organizira trgovinski promet med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo.

Berlin, 30. septembra. AA. DNB. Berlinski dopisnik »Hamburger Fremdenblatt« piše: Angleški namen, uspešno blokirati Nemčijo, bo ostal en. To dokazuje najboljši sporazum med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. Nemški trgovini so sedaj odprta vrata na Vzhod do Rumenskega morja in celo čez Pacifik do obal Kalifornije, Mehike, Peruja in Čila. To je glavni smisel nove gospodarske skupnosti Berlin-Moskva, ki dopolnjuje politične sporazume.

Kako se bo usmerila Italija?

Talin, 20. septembra. AA. (DNB.) »Relazioni Internazionali« pišejo o velikih naporih Mussolinija za revizijo krivic versajske pogodbe ter za

Gafencu odpotoval v Moskvo

London, 30. septembra. c. Nocojšnji listi objavljajo vest, da odpotuje v ponedeljek romunski zunanji minister Gafencu v Moskvo. Londonski listi poudarjajo, da so do sedaj zunanji ministri jugovzhodne Evrope potovali v Berlin, sedaj se pa smer teh potovanj spreminja.

Bukarešta, 30. septembra. b. Vzporedno z okrepitvijo poldne v Besarabiji je romunska vlada odredila prenos vseh arhivov in drugih vrednosti v notranjost države. Nova vlada je na svoji prvi seji razpravljala predvsem o manjšinskih problemih in uradno poročajo, da bodo manjšine dobile večjo svobodo.

Bukarešta, 30. septembra. b. Romunija je z Nemčijo podpisala dopolnilno trgovinsko pogodbo k zadnjemu sporazumu. Glasom te dopolnilne pogodbe se je zavezala, da bo dobavljala Nemčiji večje množine bencina.

Vojska na zapadu

Pariz, 30. septembra. b. Današnje francosko vojno poročilo pravi, da je noč potekla v miru in da je prišlo do manjših spopadov le na najvažnejših točkah.

Pariz, 30. septembra. AA. (Stefani.) Izve se, da je predsednik francoske republike Lebrun obiskal včeraj severovzhodno bojišče in se zadržal v raznih krajih ter v starih in končno obiskal utrjeno erto. Osebnost je odklopal enega častnika in dva podčastnika, ki sta bila v bojih ranjena.

Pariz, 30. septembra. AA. (Havas.) V času, ko veliki francoski vojaški šefi generalissimo Gamelin, admiral Darlan, general Villermain ter general Georges, poveljniki armadnega zbora na severovzhodu, zasedajo in skupaj z Daladierom pretehtajo razne strateške probleme, poudarjajo v francoskih vojaških krogih, da ima ta konferenca značaj kritike dosedanjih operacij med Reno in Mazedlo. Včeraj tam ni bilo večjih operacij. Bilo je samo več krajevnih borb, ki so v pokrajini vzhodno od Sireka, Asbacha in Perla dovolile francoskim četam, da so se utrdile na zavzetih položajih.

ohranitev miru. V članku je nato rečeno, da je po končani vojni na Poljskem skrajni čas izogniti se strašnem spopadu na zapadu. List pravi, da je zaman zahtevati, da se ohrani odnosno ponovno zgradijo zapuščene pozicije. Stališče Italije napram vojni na zapadu, ki ne more prineesti nikomur nobenih koristi, odgovarja nacionalnim interesom Italije ter njenim političnim pogodbam in paktom ter nazadnje telji vseh narodov, to je tudi nemškega naroda. Intervencija Rusije, da si ponovno pridobi ozemlja, ki so ji pripadala pred vojno, je popolnoma naravna ter se da pojasniti tudi zaradi tega, ker so zapadne sile pred in po Versailles sprejele sklepe na škodo Rusije. Po velikih žrtvah, ki jih je Rusija imela s tem, da je pomagala zapadnim silam, ki na vse zadnje izgubila mnogo ozemlja in pomembna oporišča, potrebna za njene odnose napram zapadu. Popolnoma logično je, da sodeluje Rusija pri reviziji, ki ji omogoča obnovo odnošajev s Srednjo Evropo. Nemčija ima sedaj možnost spraviti na zapadno bojišče ogromne množice svojih divizij. Nemška oborožena sila je močnejša od angleških in francoskih sil, posebno velja to za zračne sile. Anglija živi danes po 2 tretjinah od pošilk, ki prihajajo po morju. Rezultati podmornične vojne so dokazali, da ima blokada dva kraja.

Pariz, 30. sept. AA. Stefani. Predsednik vlade in zunanji minister Daladier je sredi konferiral s italijanskim poslanikom v Parizu.

Vojaški pakt med Hitlerjem in Stalinom

Pariz, 30. septembra. b. United Press poroča iz krogov senatskega odbora za zunanje zadeve, da so senatu predloženi senzacionalni dokumenti, ki potrjujejo obstoj vojaške zveze med Rusijo in Nemčijo. Predložil jih je predsednik tega odbora Benger.

Kaj pravijo Rusi

Berlin, 20. septembra. AA. DNB javlja iz Moskve: Moskovski listi poudarjajo v svojih uvodnih važnost podpisa nemško-sovjetskega pakta o mejah in prijateljsstvu. »Pravda« piše med drugim, da sta Nemčija in Sovjetska Rusija v isti meri zainteresirani na ohranitvi in izgradnji dobrih sosedskih ter prijateljskih odnosov. Mir in prijateljstvo med Nemčijo in SSSR imata velik pomen tudi za vse evropske narode. »Izvestja« prinašajo članek pod naslovom: Trden temelj trajnega miru. List poudarja med drugim, da smatrat Sovjetska Rusija in Nemčija še naprej, da je le njima zapana naloga, da zagotovita mir in red na ozemlju dosedanje poljske države in da omogočita vsem narodom, ki tam žive, miren razvoj. Poleg tega list posebno poudarja izjavo obeh vlad, da bosta delali na tem, da pride v Evropi do dejanskega miru. Če bo ta ponudba odklonjena, bodo vso odgovornost prevzeli nasprotniki.

Japonsko javno mnenje

Tokio, 30. septembra. AA. DNB: Ves japonski tisk prinaša besedilo nemško-sovjetskega in sovjetsko-estonskega sporazuma. Z velikimi naslovi podčrtavajo listi pomen teh pogodb. List »Tokio Niti« poudarja odgovornost za vojno ali mir, ki jo nosita sedaj Velika Britanija in Francija.

Ciano v Berlin

Rim, 30. septembra. c. Italijanski zunanji minister grof Ciano je odpotoval iz Rima v Berlin s posebnim vlakom in sicer ob 18. uri. Na postaji se je od njega poslovil nemški veleposlanik v Rimu von Mackensen. V imenu vlade je prišel na postajo minister za narodno kulturo Alfieri. Grof Ciano pride s svojim posebnim vlakom v Berlin jutri popoldne. V italijanskih vladnih krogih izjavljajo, da odhaja grof Ciano v Berlin na vabilo nemške vlade, ki je bilo že pred daljšim časom dostavljeno v Rim.

Stockholm, 30. septembra. b. Rusko-nemški sporazum je napravil na Švedskem globok vtis, čeprav ni prišel nepričakovano. Z največjo skrbjo gledajo, kako se vpliv Sovjetske Rusije v vzhodni Evropi krepi. Ker je dobil Stalin »svobodne roke na vzhodu«, se v Stockholmu sprašujejo, kdo bo plačal koncesije, ki jih je Rusija dala Nemčiji na Poljskem.

Tudi Latvija se bo pogajala

Riga, 30. septembra. c. Danes je bilo objavljeno, da je bila latvijska vlada povabljena, da naj pošlje v Moskvo svoje gospodarsko odposlanstvo. Odposlanstvo bo odpotovalo v Moskvo v ponedeljek.

kah. Na kratko rečeno, so francoske čete včeraj samo utrjevale svoje postojanke. Nemške čete so se zadovoljile s patrolnimi izvidniškimi pohodi, ter so bili zelo obzirni. Nekoliko bolj so bili Nemci aktivni v pokrajini severno od Weisenburga na ravlini, ki je dolga 5 km.

Pariz, 30. septembra. c. Včeraj so angleška letala v dolžini več kilometrov letela nad Siegfriedovo erto in to v višini 200 m. Pri tem so angleška letala fotografirala več odsekov Siegfriedove erte, posebno pa vsa strojniška in topovska gnezda in pasti proti tankom. Ker so angleška letala že večkrat v raznih smereh opravila nad vso nemško obrambno erto te poletje, izjavlja sedaj francosko vrhovno poveljstvo, da ima dovolj izredno podrobnih in točnih fotografskih podatkov o nemški obrambi.

London, 30. septembra. AA. Reuter: Vdova in dve hčerki maršala Pilsudekega sta prispeli včeraj v London.

Hrvatska dobi 29% od proračuna 1939-40

Zagreb, 30. septembra. b. Po povratku delegacije strokovnjakov banovine Hrvatske iz Beograda je dal predstavnik za finančne posle, Franolić izjavo, po kateri vprašanje ureditve finančnih odnosov banovine Hrvatske in ostalih delov države niso rešeni z uredbo, temveč je to vprašanje ostalo še odprto. Vprašanje razdelitve premoženja fondov in zavarovanja samostojnih dohodkov se bo rešilo naknadno. Njegovo potovanje je bilo v zvezi s prenosom kreditov z državnega proračuna na banovinske kredite za tekoče proračunsko leto, ki traja do 31. marca 1940 in je v tej stvari dosežen popoln sporazum. Sprejeto je bilo načelo, da se od globalnih kreditov državnega proračuna, ki so bili določeni za vso državo, banovini Hrvatski dodeli 29 odstotka kvota. Ta kvota je določena po številu prebivalstva in ne po področju. Danes se vodijo razprave o kreditih pravosodnega in gradbenega ministristva.

Opozorilo nekaterim delodajalcem

Belgrad, 30. septembra. AA. Ministrstvo za trgovino in industrijo je bilo opozorjeno, da se dogajajo primeri, da se delodajalci ne držijo točno odredb § 221. obrtnega zakona, katere določajo, da se z vpoklicem na vaje ne prekine službeni odnos za ves čas trajanja vaj. Ministrstvo opozarja vse zainteresirane, da se strogo držijo zakonskih predpisov in da izpolnjujejo vse svoje obveze, ki izvirajo iz imenovanih zakonskih odredb do službojemalcev. V nasprotnem primeru bo ministrstvo prisiljeno izdati izredne ukrepe za zaščito socialno šibkejših. (Iz ministristva za trgovino in industrijo.)

Pobijanje draginja

Belgrad, 30. septembra. AA. Ko je začelo izvajati uredbo o pobijanju trgovine in brezvestne špekulacije, je ministrstvo za socialno politiko in ljudsko zdravje zaprosilo vsa zainteresirana ministristva, naj predlagajo svoje predstavnike za odbor za pobijanje draginj in brezvestne špekulacije, ki bo ustanovljen pri ministristvu za socialno politiko in ljudsko zdravje. Ta odbor bo preučeval in predlagal nujne ukrepe, da se vsaka brezvestnost čim bolj ostro prepreči. Prav tako je bilo zaproseno notranje ministristvo, da izda primerne ukrepe, da bi se v vseh mestih, industrijskih naseljih in kmetijskih vseh kakor 5000 prebivalci prav tako ustanovili odbori, ki naj bi pomagali upravnim oblastim pri pobijanju draginj in brezvestne špekulacije.

Belgrajske novice

Belgrad, 30. sept. AA. Z odlokom ministra za pošto, telegraf in telefon, ki stopi v veljavo dne 1. oktobra, se določa omejitev krajevnih zasebnih telefonskih pogovorov in prometa v vseh krajih z avtomatskimi centralami izvzemši tistih v mrežnih skupinah. Ta omejitev krajevnega telefonskega prometa se je izvršila s maksimiranjem števila telefonskih razgovorov za vsakega zasebnega naročnika telefona ter z uvedbo plačevanja posebnih pristojbin za vsak pogovor čez določeni maksimum mesečnega števila razgovorov.

Belgrad, 30. septembra. Za načelnika oddelka za ljudsko školstvo v prosvetnem ministristvu je postavljen Jovan Aleksić, upokojeni gimnazijski direktor in bivši senator.

Belgrad, 30. septembra. m. Danes dopoldne je trgovinski minister sprejel delegacijo Zveze mlinarske industrije, ki jo vodi dr. Palić Emil, predsednik zveze.

Belgrad, 30. septembra. m. Pravosodni minister je danes sprejel delegacijo sodniškega združenja, ki jo vodi g. Palić, sodnik kasacijskega sodišča.

Belgrad, 30. septembra. m. Minister za socialno politiko dr. Srđan Bušavljević bo odlejal sprejemal stranke v torkih, sredo, četrtek in petek od 12. do 13. ure. V ponedeljekih in sobotah ne bo sprejemal. Stranke se morajo prijaviti šefu kabineta do 10. ure onega dne, ko žele biti sprejete pri socialnem ministru.

Belgrad, 30. septembra. m. Predsednik administrativnega odbora narodne skupštine je sklical sejo tega odbora v ponedeljek, 2. oktobra ob 5 popoldne.

Belgrad, 30. septembra. m. Danes popoldne je bila seja bivše demokratske stranke pod vodstvom predsednika Ljube Davidovića.

Belgrad, 30. septembra. m. Postavljeni so: za predstojnika 6. skup. mestne policije v Kranju Uroš Žumaj; za okrajnega podnačelnika okraja Šmarkega Ferman Stefan; za okrajnega podnačelnika okraja Kočevja Konrad Rozman.

Varšava je častno kapitulirala

Pariz, 30. sept. AA. Havas poroča iz Varšave: Sporočilo poveljstva obrambe Varšave z dne 29. t. m. zvečer se glasi: Ko je poveljstvo obrambe Varšave izčrpalo vse možnosti nadaljevanja odpora z ozirom na obupno stanje civilnega prebivalstva ter pomanjkanje vode in municije, posebno pa topništvo, je bilo prisiljeno skleniti premirje. Poveljnik obrambe Varšave je določil z nemškim poveljnikom pogoje sporazuma, na osnovi katerega bi se morala Varšava in njena garnizija predati včeraj popoldne. Nemški poveljnik se je moral obvezati, da bo častnikom, ki so se udeležili obrambe prestolnice omogočil pogoje častnega ujetništva, tako da bodo lahko obdržali hladno orožje. Na drugi strani se Nemci obvezajo, da bodo demobilizirali podčastnike in vojaške ter jih pustili vrniti se domov.

Berlin, 30. septembra. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo sporoča: Na vzhodu so se po kapitulaciji Modlina vdale tudi krajevne utrdbe z 269 častniki, 5000 vojakov, 58 topov, 183 strojnimi puškami ter večjim številom drugega vojnega materiala.

Knickerbockerjeva odkritja

London, 30. sept. c. Angleška letala so včeraj zopet letela nad severozapadnimi nemškimi pokrajinami in tam metala letake. Na letakih so bila tokrat natanjena odkritja ameriškega častnika Knickerbockerja, ki je obdolžil več vodilnih oseb nemškega režima, na čelu jim Goebbelsa, da so naložili velike vsote svojega premoženja v inozemske banke.

Rim, 30. septembra. AA. Stefani poroča iz Berlina, da je nemško vrhovno poveljstvo zaradi olajšanja denarnega prometa sklenilo, da se vrednost poljskega zlota nasproti marki določi zaradi lažjega prometa s 0,5 marke.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno in nekoliko hladneje, tu pa tam dež, zlasti na zahodni polovici.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

V soboto, dne 23. septembra je v Rimu pred voditelji fašistične stranke v bolognski pokrajini govoril predsednik italijanske vlade Mussolini. V svojem govoru je poudaril misel, da je sedaj Poljska razpadla, da je ni več in da zato vojna na zapadu ni več na mestu. Francija in Anglija sta sicer svojo besedo do Poljske držali, pomagati pa ji nista mogli. Še bolj čudno bi pa bilo, če bi se Francija in Anglija še naprej borili proti Nemčiji, dočim sta že izjavili, da jemljeta na znanje boljševo nevtalnost, dasi so boljševiki dne 17. septembra vkorakali na Poljsko in si prisvojili poljsko ozemlje; demarkacijska črta jim dodeljuje več kot polovico Poljske. Neumestno bi bilo torej postopati proti Nemčiji drugače kakor pa proti Sovjetski Rusiji.

To je bil nov predlog italijanske vlade, da naj se vse zadeve mirno poravnajo. Italijanska vlada se je že pred izbruhom sovražnosti trudila, da bi pripravila obe stranki do tega, da bi prišlo do mednarodne konference in da bi se za zeleno mizo uredilo vse poprej, preden bi bilo treba seči po orožju. Po treh tednih vojskovanja je italijanska vlada znova opozorila, da bi bilo umestno, če bi se zapadni velebiti Francija in Anglija odrekli nadaljnjemu vojskovanju in sedli za zeleno mizo. Toda odgovor iz Londona in Pariza je bil tak, da sta obe vladi takoj izjavili, da sedanega stanja na Poljskem ne moreta priznati; obe velebiti se bosta vojskovali naprej, dokler ne bo strti tisti sovražnik, ki stalno vznemirja Evropo in pred katerim se morajo vsi narodi bati za svojo neodvisnost. Predsednik angleške vlade Chamberlain je v posebnem govoru v spodnji zbornici izjavil, da za Anglijo korak nazaj ni več mogoče. Borila se bo do končne zmage!

Prvi poskus za mirovna pogajanja je torej propadel. Na vzhodu Evrope pa se je medtem nadaljevalo delo utrjevanja postojank obeh zaveznikov, ki sta s svojimi posegi ustvarila nov položaj v vzhodni Evropi. Dne 27. septembra je varšavski radio napovedal, da se je mestno sklenilo predati Nemcem. Po 22 dneh junaške borbe je branilec Varšave začela primanjkovati voda; streliva ni bilo več dovolj. V mestu ni več bilo nobene hiše, ki ne bi bila poškodovana od obstreljevanja s težkimi topovi in največjimi nemškimi bombniki. Bati se je bilo še povrh vsega tega, da se bodo v mestu, ki je razdejano, začele širiti nalezljive bolezni. Toda mestno poveljstvo je sporočilo obnemem, da se pogaja z nemškim poveljstvom za časno predajo; in res, nemške čete bodo v poljsko prestolnico vkorakale šele 2. oktobra.

Začetkom tedna je prišel v Moskvo turški zunanji minister Saradzoglu. Boljševiški dostojanstveniki so ga sprejeli z vsemi častmi in Molotov, sovjetski zunanji komisar je turškega zunanjega ministra večkrat sprejel. Po sestankih je bilo uradno objavljeno, da bo med Turčijo in sovjetsko Rusijo podpisana nova pogodba, toda turški zunanji minister je v Moskvi podal častnikarjem izjavo, da se Turčija ne misli odmakniti od svoje politike zavezništva z Anglijo in Francijo. Ko se bo nocoj Saradzoglu iz Moskve vračal domov in se na poti ustavi v Bukarešti in Belgradu, bo istočasno, torej tedaj, ko bo turški zunanji minister še gost sovjetske vlade, prispelo v London odposlanstvo višjih turških častnikov, ki so odšli v Anglijo, da dokončno sestavijo besedilo vojaškega sodelovanja med Anglijo in Turčijo v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

Pač pa se je novo stanje na vzhodu z vso silo naslonilo na malo baltsko državo Estonsko, ki ima nekaj nad en milijon prebivalcev in je tako velika, kakor približno četrtina Jugoslavije. V vojnem stanju spravi ta država na noge komaj 110.000 oborožene vojske. Toda sovjetska vlada je nenadoma začela dolžiti Estonsko, da je ona kriva, da je iz Talina pobegnila poljska podmornica »Orel«, ki sedaj straži boljševiške parnike po finski zalivu. Sovjetska vojska se je začela zbirati ob estonski meji; govoriti se je že začelo, da so v nevarnosti vse baltske države. Sovjetska letala so začela preletavati estonsko ozemlje in pred Talin je priplula velika sovjetska vojna ladja, nosilca letal s spremstvom in letala z njenega krova so ves čas preletavala estonsko glavno mesto Talin. Pod temi pogoji se je moral v Moskvi pogajati z boljševiško vlado estonski zunanji minister Selter; sovjetska vlada je lahko dobila vse, kar je hotela. Sklenjena je bila nenapadna pogodba med Estonsko in Sovjetsko Rusijo; Sovjetska Rusija je dobila ob morju važna oporišča in več estonskih otokov. Južni del finskega zaliva je sedaj v sovjetskih rokah, za Estonsko pa pravijo, na se je s to pogodbo že podala pod protektorat Sovjetske Rusije.

Ko so se pripravljali ti dogodki, je bilo nenadoma objavljeno, da se v Moskvo drugič odpravila nemški zunanji minister von Ribbentrop. Povabil ga je sam Stalin in uradno poročilo o namenu obiska je vedelo povedati samo to, da se morajo hitro urediti vsa vprašanja, ki so nastala med sovjetsko Rusijo in Nemčijo zaradi Poljske. Ker sta bila v Moskvi še turški zunanji minister Saradzoglu in estonski zunanji minister Selter, je ves obisk dobil še večji pomen. Ribbentrop je bil v Moskvi dva dni. Večkrat se je sestel z Molotovim, Stalinom in njegovimi pomočniki. Ob zaključku razgovorov je bilo objavljeno, da sta

se Nemčija in sovjetska Rusija še bolj zvezali. Sklenili sta pogodbo o novi razdelitvi Poljske, ki bo poslej končna. Dogovorili sta se o tem, kako bosta še naprej med seboj trgovala, prav tako pa sta sestavili tudi načrt o tem, kako bosta pristisnili na Francijo in Anglijo, da se bo vojna na zapadu zaključila. Nemški zunanji minister von Ribbentrop je ob odhodu iz Moskve izjavil še, da se bosta Nemčija in sovjetska Rusija že znali braniti, če bi se vojna na zapadu Nemčije nadaljevala. Von Ribbentropov obisk je torej še tesneje povezal stike med Nemčijo in sovjetsko Rusijo. Boljševiški oblastniki so v Moskvi priredili nemškemu zunanjemu ministru celo vrsto »priraditev in banketov, ki naj bi izpričali, kako tesno so vezi, ki poslej vežejo Nemčijo in sovjetsko Rusijo. Glavnega banketa se je udeležil tudi Stalin in časopisi so prinesli vest, da je bil najslovesnejši trenutek tega banketa, ko sta von Ribbentrop in Stalin treli na Hitlerjevo osebno srečo in zdravje. Ta dogodek je bil celo posnet po številnih fotoreporterjih in filmskih reporterjih in bodo te slike gotovo prešle v filmske in fotografske arhive kot zgodovinske dragocenosti.

Francoski in angleški uradni krogi so takoj odgovorili na nov poskus za mirovna pogajanja, ki je tokrat prišel iz Moskve. Predsednik angleške vlade Chamberlain je sicer izjavil, da bo v ponedeljek odgovoril na ta nov mirovni poziv, vendar pa izjavlja, da je v svojih dosedanjih izjavah že dovolj poudaril, da Anglija ne bo položila orožja, dokler se ne odstranijo ovire, ki preprečujejo miren razvoj in mirno življenje v Evropi. Angleški uradni krogi celo izjavljajo, da zdaj ne gre več samo za Poljsko, ampak zato, da se za zmeraj onemogoči nemško premoč v Evropi. Prav iste izjave je bilo slišati iz francoskih uradnih krogov.

V Franciji se je to splošno razpoloženje že posplošilo s tem, da je francoska vlada na svoji seji v sredo razpustila francosko komunistično stranko. V Franciji poslej v komunistu ne gledajo več samo člana prepovedane in razpuščene stranke, ampak ga preganjajo tudi kot »veleizdajalca domovine«.

Medtem ko se položaj na frontah samih utrjuje, pa se v nevtalnih državah pospešuje delo v tem smislu, da bi se čim bolj zavarovale pred vsemi hudimi posledicami vojne in da bi jih nikdo ne mogel potegniti v vojno obračunavanje. Najvažnejša je bila odločitev, ki jo je ta teden sprejel senatni odbor za zunanje zadeve v Washingtonu. Ta odbor je obravnaval Rooseveltove predloge o tem, ali se naj dovolj izvoz orožja v vojskovalne države, to je v Francijo in Anglijo. S 17 proti 6 glasovom je senatni odbor sprejel Rooseveltove predloge, kar pomeni, da bo kongres sprejnil dosedanje besedilo nevtalnostnega zakona, kakor to želi Roosevelt.

Prav važen je bil sklep naše stranke Jugoslovanske radikalne zajednice, ki je po sejah glavnega izvršilnega odbora sprejela in objavila resolucijo, v kateri izjavlja največja jugoslovanska stranka, da želi »da naj Jugoslavija ostane na stališču miroljubnosti in popolne nevtalnosti«. Tako se volja Jugoslavije, da hoče ostati izven vseh sporov in sporov, še bolj utrjuje in uveljavlja.

Domači pregled

Ljudje so se zunanje političnih dogodkov že nekam navadili, prav za prav naveličali, zato se začnajo malo bolj zanimati za dogodke doma. Pretekli teden je bilo nekaj zanimivih domačih dogodkov, ki naj jih kratko omenimo:

V torek 26. septembra se je v Belgradu sešel glavni odbor stranke JRZ, ki je obravnaval važna

Dokler vprašanje, kako končno urediti poljske pokrajine, ki so po sporazumu s Sovjetsko Rusijo od 28. t. m. pripadle Nemčiji, ne bo rešeno, bo veljala uredba, po kateri so te pokrajine podrejene nemški vojaški upravi, na čelu katere je postavljen general von Rundstedt, ki mu stoji ob strani minister dr. Frank za civilno upravo. General Rundstedt je Prus, ki je vodil tisto nemško armado na poljskem ozemlju, ki je delovala na vzhodu, dr. Frank pa je eden najboljših nemških pravnikov. Mesto Gdansk ne bo spadalo pod nemško vojaško upravo na Poljskem, kakor tudi ne vzhodna gornja Slezijska. Ta Slezijska namreč, ki obsega industrijsko ozemlje Katowice-Ribnik, je sedaj združena z nemško Slezijsko v rajhu in je z Gdanskom vred njega del. Z rajhom bodo na vsak način združili tudi Poznanj in Pomorje, ki je pred vojsko tvorilo provinco zapadne Prusije.

Vprašanje, kaj bo z ostalimi poljskimi pokrajinami, ki so zdaj pod nemško vojaško upravo, še ni rešeno. Po aktu z Rusijo od 18. t. m. sme Nemčija tukaj ukreniti kar hoče. Nemčija lahko ustanovi iz teh čisto poljskih pokrajin (izvzemši kakor rečeno Gdansk, Pomorje, Poznanj in Slezijski) svoj protektorat, kakor je češki protektorat, ali pa proglasi poljsko državo, ki bo seveda pod varstvom Nemčije. Na Češkoslovaškem ni bilo

glednem času po narodnem posojilu, za katerega pa zaenkrat še ni prišel čas. Ta finančni načrt angleške vlade sloni na predpostavki, da bo vojna trajala tri leta. Celokupni stroški vladnega proračuna so za tekoče gospodarsko leto preračunani na 2 milijardi funtov, ali 440 milijard dinarjev. Bogate ljudi je seveda najbolj zadelo veliko obdavčenje večjih premoženj. Seveda je zbornica nove davke sprejela soglasno, čeprav so bogatejši krogi naravno napravili kisle obraze. Toda patriotizem angleškega naroda je tako velik, da nihče o tem ne govori in pravilno je, da morajo največ žrtvovati za domovino tisti, ki bodo gotovo od vojne imeli tudi precejšnje dobičke. Za notranja posojila angleški ljudje niso navdušeni, ker menijo, da se stroški vojne ne smejo nalagati na bodoča pokolenja. Žrtve za vojno, je dejal vodja levih liberalcev sir Sinclair, so sicer ogromne, toda prav je, da je finančni minister že od začetka povedal resnico in sklenil, da spravi večino stroškov skupaj s pomočjo davkov. Na vsak način se bo po davkih pokrila polovica proračuna, kar pomeni dvakrat več nego med minulo svetovno vojno

Otvoritev nove modne in konfekcijske trgovine »Lama«, Maribor, Jurčičeva 4 v ponedeljek, 2. oktobra t. l.

Vabimo Vas na brezobzven ogled trgovine. Imeli bomo volno, ročna dela, nogavice, pletenine, perilo za dame in gospode, plašče, obleke, klobuke itd. po solidnih cenah. — Priporočamo se in jamčimo za solidno postrežbo!

»LAMA« - Maribor - Jurčičeva ulica 4.

dnevna vprašanja ter na podlagi svojih sklepov izdal sporočilo, v katerem med drugim naglašala tole misel: Vrhovno vodstvo stranke JRZ ugotavlja, da zastopa večino srbskega naroda, zastopa veliko večino muslimanov ter ves slovenski narod. Ta del sporočila so Hrvati vzeli z veseljem na znanje, saj je HSS danes stranka, ki sodeluje v vladi z JRZ na podlagi sporazuma. In HSS zastopa vse Hrvate. — Tako je danes zastopana večina vsakega izmed treh narodov, ki sestavljajo našo skupno državo. JRZ je sklenila, naj se narodni sporazum izvede do konca, to se pravi, da se naj v smislu načel sporazuma preureditev izvrši tako, da bodo vsi jugoslovanski narodi in vsi kraji ter stanovni mogli živeti svoje samoupravno življenje, ki bo ustrezalo skupnim namenom. Biti pa mora za vsakega čim več svobode. — Nadaljejoča točka torkovih sklepov je bila ta: Jugoslavija mora v sedanjem spopadu narodov ostati strogo nevtalna, ker ne želi drugega kakor mir, ki naj se v njem mirno razvijajo zlasti kmečki, delavski in obrtni stan.

V zvezi z notranjo politiko je treba omeniti še, da so razpisane volitve senatorjev, ki jih bodo na novo volili dne 12. novembra. Po postavi se del senatorjev voljen, drugi del pa je imenovan. Senatorje po postavi volijo narodni poslanci, člani bankih svetov in pa župani. Ker pa je narodna skupščina zdaj razpuščena, poslanci pač ne bodo volili. Prav tako ne bodo mogli zdaj voliti člani bankega sveta na Hrvatskem, ker sta banka sveta v bivši savski in primorski banovini razpuščena.

Važno je tudi omeniti, da bomo zdaj na podlagi sporazuma dobili v Ljubljani vrhovno sodišče, ki je doslej za Slovence bilo v Zagrebu. To je v zvezi z organizacijo banovine Hrvatske, ki je dobila v svoje področje tudi pravosodje. Ker pa je vrhovno sodišče za Slovence bilo v Zagrebu, dobimo Slovenci zdaj vrhovno sodišče v Ljubljano.

Kakor je pri nas nekaj ljudi, ki bi radi v razburkanih časih delali zgago in nemir, tako se godi tudi na Hrvatskem, kjer so nekateri začeli kar sami sebi krojiti pravico ali pa iskati zoper svoje politične nasprotnike osebnega maščevanja. Zato je hrvatski ban izdal stroj ukaz, po katerem so prepovedani za nekaj časa vsi shodi na Hrvatskem, da se duhovni pomirje.

Bosanski muslimani pa so imeli veliko zborovanje, na katerem je govoril muslimanski minister dr. Kulenović, ki je med drugim dejal, da sporazum še ni končno izveden in da je tudi razdelitev nekaterih bosanskih okrajev začasna. Izjavil je v imenu vseh bosanskih in hercegovaških muslimanov, da je njihova zahteva prej ko slej enotna in združena Bosna in Hercegovina.

Za ohranitev naše nevtalnosti je potrebno tudi primerno obnašanje prebivalstva. V ta namen je ban naše banovine izdal naredbo, a katero prepoveduje v javnih prostorih sprejemanje glasnih radijekih poročil, dalje prepoveduje nositi kroje, znake in zastave, ki bi pomenile propagando za katerokoli vojskujočo se državo. Dalje je strogo

prepovedano dvigati roko tako, kakor bi hotel s tem kdo pokazati, s katero vojskujočo državo drži. Prav tako ni dovoljeno prepevati takih pesmi, ki so pesmi ene ali druge vojskujoče se sile. Prepovedano je izobešati propagandne slike in časopise, ki bi imeli namen eni ali drugi državi koristiti ali škodovati. — Prav je, da je ta ukaz izšel tudi pri nas.

V Somboru so pred nekaj časa obhajali velik evharistični kongres, ki so nanj prišli v velikem številu katoliški Hrvati, katoliški Madžari in tudi velika množica katoliških Nemcev. V treh jezikih je govoril subotički škof Budanović svojim vernikom. Med laiki pa je v imenu katoliških Nemcev nastopil katoliški odvetnik dr. Konrad Schmidt, ki je bil nekdanj v vodstvu nemškega Kulturbunda. Odkar pa je to društvo prišlo v nove roke, je izstopil. Kakor poroča nemški list Die Wacht, je dr. Schmidt na somborskem zborovanju govoril, da se med nemško manjšino v Jugoslaviji razširja propaganda zoper Boga in krščanstvo. Tiste, ki delajo tako propagando med katoliškimi Nemci, je govornik imenoval izdajalce Cerkve in nemškega naroda.

O cenah kmetijskih pridelkov je dal izjavo 29. septembra trgovinski minister dr. Ivan Andres, ki je v vladi zastopnik Hrvatske seljaške stranke. Dejal je, da so zadnje dni cene nekaterim kmetijskim pridelkom močno padle. Tako je za 30—40 dinarjev padla tudi cena pšenice, ki je bila uradno določena višje. Minister ne izdaja take uredbe o minimalnih cenah, pač pa bo vlada poskusila ceno urediti na drug način. Vzrok padca cen je ta, da je zdaj izvoz otežkočen, na drugi strani pa kmet zdaj potrebuje denar in prodaja za vsako ceno. Zato bo vlada za ta čas mileje postopala pri izterjevanju davkov, zraven pa bo skušala dobiti možnosti, da se pridelki za dober denar razpečejo v tujini. Državni zavod za trgovino s kmetijskimi pridelki Prizad ima na razpolago dovolj denarja, da bi nakupil potrebne pridelke, nima pa dovolj skladišč, zato je stvar zastala. Bo se pa naglo uredila, naka bi Prizad kmetijske pridelke nakupoval po višjih cenah ter jih nato prodajal, kadar bo ugodna prilika. Ker je izvoz zaradi vojne močno padel, bo treba gledati na zunanje trge. V ta namen se ustanovi direkcija za vodstvo zunanje trgovine. Medtem se te dni nadaljujejo trgovinska pogajanja z Nemčijo, ki je naš največji trg. Ta pogajanja pa moramo mi tako voditi, da varujemo bistvene interese naše države, na drugi strani pa moramo gledati, da te interese spravimo v sklad z nevtalnostjo, ki smo jo dolžni varovati. Za Nemčijo pridejo trgovinska pogajanja z Grčijo, Italijo, Madžarsko in drugimi državami. Na koncu je minister opozoril, naj se ljudje zdaj manj poslužujejo avtomobilov, ker moramo henein kupovati drugje, pač pa naj podpirajo železnice sicer bo država primorana v teh težkih časih ukrepati ostreje.

Bodoča ureditev Poljske

težko najti politike, kakor je predsednik Hacha ali bivši šef češkoslovaškega generalnega štaba Moravec, ki bi sklenili z Nemčijo tozadevno pogodbo. Kako bo na Poljskem, bomo šele videli. Pravijo, da bo taka Poljska dobila tudi svobodno ceno v gdanskem priistanšču.

Zaenkrat pa so to samo ugibanja, ki pa imajo precej trdno podlago. V Berlinu namreč močno podpirajo, da je Sovjetska Rusija vrnila Nemčiji veliko pokrajino, to je lublinsko vojvodino in pa del varšavske, tako da bo ozemlje, ki ga je dobila Nemčija, skoraj izključno poljsko. To razodeva namen rajha v sporazumu s Sovjeti, da bi se ustvarila avtonomna poljska država, za kar ne govorijo samo notranje-politični, ampak tudi zunanje-politični razlogi.

Protinarodno delovanje francoskih komunistov

Nemški listi poročajo o razpustu komunistične francoske stranke nekaj zanimivih podrobnosti:

Celo socialisti, ki so leta 1935 bili s komunisti v ljudski fronti in so se podali popolnoma pod njihovo komando, so se sedaj odločno obrnili proti njim in jih javno označujejo kot izdajalce domovine. Te dni se zbere vodstvo francoskih socialističnih strokovnih organizacij, ki bodo komuniste vrgle iz organizacije. Seveda utegnejo nasteti nekatere težkoče, ker so komunisti v več strokovnih organizacijah v večini. Ker pa tudi delavstvo, ki je od nekdanj v tej stranki, čedalje bolj od nje odpada, bodo strokovne zveze očistene od pristašev Moskve.

Komunistična stranka, tako poročajo nemški listi, torej čisto nepristranske priče, svojega živahnega delovanja tudi po zvezi med Nemčijo in Sovjeti ni ustavila, ampak je svojo propagando še podvojila. Vrgla je med delavce geslo, da »slovci Francije umirajo v prid angleškega kapitala, ki hoče ohraniti gospodstvo nad svetom«. Od njenih 72 poslancev so, ko se je Sovjetska Rusija izneverila svoji zavezničici Franciji in sklenila pakt z Nemčijo, izstopili iz stranke samo trije. Tudi številni župani in občinski svetniki stranke niso bili toliko patriotični, da bi tretji internacionali v teh razmerah obrnili hrbet. To velja zlasti za industrijska predmestja Pariza, v katerih niti en komunistični župan ni izstopil. Dočim torej preprosti delavci v svojem naravnem domoljubju stranko zapuščajo, se je sinteligenca držila.

Iz tega je popolnoma razumljivo, da je morala vlada poseči radikalno vmes, čeprav so komunisti začeli vpiti, da bi taka namera vlade bila proti demokraciji in proti parlamentarizmu ter svobod-

nim tradicijam Francije! Velika večina francoske javnosti jim je seveda odgovorila, da so komunisti zadnji, ki bi se smeli sklicevati na svobodoljubna načela, ko pa nemški listi istočasno pišejo, da sta si narodni socializem in komunizem istovetna v zanikanju demokracije.

Prisilno bivanje na deželi

Katoliški »L'Avvenire d'Italia« ima dopis iz Pariza, iz katerega posnemamo:

Francoski politični in vojaški krogi so ob izbruhu vojne menili, da bodo nemška letala začela takoj napadati francoska mesta in seveda predvsem predmestja Pariza in Pariz sam. Zato so odredili izpraznitev Pariza, pa v omejenem obsegu. Stanovaleci dragih pariških stanovanjskih okrajev, ki so se že bili vrnili s počinca, so se 25. avgusta zopet vrnili na deželo. Potem so prišli na vrsto drugi, ki so morali, posebno žene in otroci, kakor je bilo to odredeno od oblasti. Mnogi so našli zavetje pri sorodnikih ali znanih, mnogi pa so morali kar v kraje, ki so jim bili od mestne oblasti odredeni. Zdi se pa, da je za Parižana dežela prijetna le v počincah, sicer pa se ne more na njo privaditi, naj pisatelji še toliko trdijo, da je Francoz v svojem bistvu kmečki človek. Pričujejo se zoper neprijeten sprejem, zoper nehygienična stanovanja, predvsem pa zoper to, da jih izkoriščajo. Za navadno sobo zahtevajo v malih krajih provincije 1000 do 2000 frankov stanarine na mesec, za kar se v Parizu dobijo luksuzno stanovanje. Nastal je nov stan ljudi, ki špekulirajo z izpraznitvijo in zaenkrat zoper te ni izšla še nobena odredba. Seveda se človek mora s tem sprijazniti, ako se boji za svoje življenje in predvsem za življenje svojih otrok.

Ker pa Pariza sovražnik vsaj zaenkrat ne ogroža, silijo ljudje zopet v svojo preljubo prestolnico. Pa saj tudi ni prijetno, če moraš plačati dvojno stanarino, si brez vsakega dela in ne moreš skrbeti za otroke tako, kakor moreš v mestu. Zato vsi pritiskajo na poslance, na vlado in na liste. Vlada pa pozivlja ljudi: Ostanite na deželi, in da bi ljudi prestrašila, je naznanila, da stroške prihodnje evakuacije ne bo nosila država, ampak da jih bo moral vsak nositi sam. Kljub temu ljudje silijo nazaj. Listi pa pozivljajo vlado, naj napravi življenje na kmetih bolj prijetno z elektrifikacijo, vodovodi, z gradbo sodobnih hiš in stanovanj in podobno. Zaenkrat pa je vlada začela samo graditi barake, ki se seveda razvajenim Parižanom preveč ne dopadejo.

Velike poplave na Kitajskem

Pariz, 30. septembra. AA. Havas poroča, da je zaradi velikih poplav v pokrajini Juna ostalo čez 200.000 ljudi brez strehe. Ogrožena je tudi prestolnica pokrajine Kuning ter cesta Burma-Tuning, ki se nahaja že deloma pod vodo. Kmetje so se morali rešiti v več krajih na drevje in na strehe.

Koliko stane vojna Anglijo: 1 milijardo 155 milijonov dinarjev

London, 30. septembra. Kanceler angleškega zaklada, to je finančni minister Simon, je izdal obširno poročilo glede novih davkov, katere je predlagal v poslanski zbornici 27. t. m. Stroški za vojno se ne morejo več pokriti drugače, kakor po novih davkih; tako se glasi utemeljitev. Drugače bi pretela inflacija, kateri se je treba na vsak način izogniti. Od 1. aprila 1940 dalje se zviša dohodninski davek. Posredni davki, ki se bodo uvedli, zadenejo potrošnje piva, viskija, tobaka in sladkorja. Za 10 do 20 odstotkov se zviša davek na dediščino. Zelo visok je davek na dobičke, to je 60 odstotkov in ima ta davek učinek za nazaj do 31. marca t. l. Velika premoženja bodo obdavčena posebej po dodatku dohodninskemu davku, tako da si finančni minister obeta od tega letno 5—8 milijonov funtov.

Gospodarski krogi računajo, da ti davki ne bodo zadostovali za kritje stroškov za vojno, ker računajo, da stane Anglijo vojna vsak dan 5.25 milijonov funtov, to je po naše 1 milijardo 155 milijonov dinarjev. Zato bo treba poseči še v do-

V nedeljo premiera

prekrasnega filma francoske produkcije, izdelanega po znamenitem, po vsem svetu čitanem romanu pisatelja GASTONA LEROUXA. V gl. v. Jean Pierre Aumont

Umetnina, ki bo vsakega gledalca pretresla...

Cheri Bibi je napeta drama nedolžno obsojenega! Cheri Bibi je primek pariškega apasa, ki je z življenjem plačal kavalirstvo do žena... Cheri Bibi je roman in film najnapetnejše vsebine! Cheri Bibi je Golgota obsojencev na Gvajani, na Hud-čevih otokih!!!

CHERI BIBI

Kino Sloga Predstave danes ob 15., 17., 19. in 21. uri Tel. 27-30 Kino Sloga
TRADER HORN Znižane cene!

Matineja danes ob 10.30

Gospodarstvo

Jubilej Mestne hranilnice ljubljanske

Poročali smo že, da je za svojo 50 letnico izdala Mestna hranilnica ljubljanska jubilejno knjigo o svojem razvoju, iz katere smo že prinesli nekaj podatkov.

Mestna hranilnica je že pred vojno bila važen faktor slovenskega gospodarskega življenja, saj je zbrala do konca leta 1936 43.6 milij. kron vlog. Tudi po vojni se je Mestna hranilnica lepo razvijala in so njene vloge do konca leta 1931 narasle na 479 milij. din. Naslednja kriza našega denarnega in kapitalnega trga je zmanjšala na 163.4 milij. din, istočasno pa je hranilnica pridobila 200.8 milij. din novih vlog, ki so kasneje spet znatno narasle.

Z dajanjem posojil mestni občini ljubljanski je Mestna hranilnica mnogo pripomogla k uspešnemu razvoju gospodarske in kulturne ter

socialne skrbi našega mesta (dala je skupno okoli 150 milij. din posojil). Lepe zgradbe pričajo o plodnosti njenih posojil mestni občini ljubljanski. Poleg tega je Mestna hranilnica bistveno posegala v gospodarsko življenje našega mesta in z njenimi posojili so bile zgrajene številne hiše v Ljubljani in okolici, kar lepo kaže karta v navedeni spominski publikaciji.

Število njenih vložnikov, ki znaša nad 43 tisoč, govorno priča o zaupanju, ki ga uživa ta zavod ne samo v Ljubljani, ampak tudi po vsej Sloveniji. Saj odpade tretjina vseh vlog slovenskih hranilnic ravno na Mestno hranilnico ljubljansko.

Omeniti moramo še, da vsebuje knjiga tudi važne podatke o Zvezi jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani, ki združuje še iz predvojnih časov naše hranilnice.

Ko praznuje dne 1. oktobra 1939 Mestna hranilnica ljubljanska svojo 50 letnico, želi vsa slovenska javnost, da bi se njeno plodnostno delovanje nadaljevalo tudi v naslednjih dobah v korist vsega slovenskega gospodarstva.

Sadjarska in vinarska razstava v Mostah

Kakor je bilo že javljeno po dnevnih časopisih, je bila danes otvorjena ob 15 v ljudski šoli v Mostah razstava sadja, povrtnine in cvetic, katero prireja podružnica Moste.

Otvoril jo je predsednik podružnice g. Lojze Erjavc, ki je pozdravil zastopnika g. župana občinskega svetnika g. Požarja, mestnega kmetijskega referenta g. inž. Levstika, nato zastopnika centralne Sadjarske in vrtnarske družbe g. Skulja ter zastopnike vseh okoliških podružnic. Predsednik podružnice gospod Erjavc je v kratkih oblikih podal zgodovino ter delo podružnice, ki stremi za pospeševanje sadjarstva in vrtnarstva. V imenu podružnice se je zahvalil vsem, ki so na kakršni koli način pripomogli do razstave in otvorili razstavo.

V imenu Sadjarskega in vrtnarskega društva je pozdravil in čestital g. Skulj k uspehi razstavi in je želel podružnici pri razstavi mnogo uspeha. V imenu kmetijskega oddelka mestne občine je pozdravil g. inž. Leulin, v katerem je poudaril potrebo sadjarskega in vrtnarskega razuma. V znak za poštovanost je poklonila mestna občina podružnici 1000 din. Toplo je pozdravil g. Strelak v imenu ljubljanske podružnice in želel, da bi se to prvo in odlično razstavo imeli mnogo uspeha. Nadalje so čestitali k res uspehi razstavi podružnici Šiška in Vodice. Vsem govornikom se je zahvalil za tople besede predsednik podružnice. Razstava je zelo pestrá in poučna in je v vsakem primeru uspešna. Razstava je odprta do ponedeljka do 5. ure.

Zaposlenost delavstva v juliju

Po statističnih podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je znašalo število vseh zavarovancev v juliju 1939 746.852, kar pomeni, da je v primeri z junijem nastopilo sezonsko zmanjšanje zaposlenosti, saj se je število zavarovancev zmanjšalo v primeri z junijem za 4409. Obenem je število zavarovancev v primeri z julijem lanskega leta tudi padlo za 2350, kar pomeni, da se je naš gospodarski polet ustavil v juliju in da ne izkazuje več napredka, ampak nazadovanje.

Od julija lani do julija letos je število zavarovancev naraslo v naslednjih strokah: gradba prevoznih sredstev, trgovina, gradba železnice, cest in vodovodov, nasprotno pa se je zmanjšalo število zavarovancev pri industriji tobaka, gozdnožagarski industriji, visokih gradbah, kovinski industriji ter denarnih zavodih.

Če pogledamo krajevno razdelitev izprememb, vidimo povečanje zaposlenosti pri okrožnih uradih v Belgradu, Sušaku, Ljubljani ter pri trgovski blagajni v Belgradu, zmanjšanje pa izkazujejo uradi: Skoplje, Dubrovnik, Sarajevo, Osijek, Subotica, Novi Sad, Niš in Sombor.

Povprečna dnevna zavarovana mezda, ki je kazala junija znake popuščanja, je julija v primeri z junijem narasla za 0.87 din na 24.32 din, v primeri z lanskim julijem pa za 0.50 din. Skupna dnevna zavarovana mezda je znašala julija letos 454.07 milij. din (junija 1939 449.78 milij. din in julija 1938 446.11 milij. din).

Licenciranje bikov in mrjascev

Licenciranje bikov in mrjascev bo v okraju Slov. Konjice po naslednjem vrstnem redu: Dne 13. oktobra ob pol 8 zjutraj na sejmišču v Konjicah, ob pol 11 v Zrečah pri gostilni Kračun, ob pol 2 popoldne v Križevih pri Furmanu, ob pol 3 popoldne na sejmišču v Vitanju. Dne 14. oktobra ob pol 8 zjutraj na sejmišču v Oplotnici, ob pol 10 popoldne v Tetanju pri gostilni

Guček, ob 13 popoldne v Zičah pri gostilni Goričan in ob 15 popoldne v Ločah pri gostilni Kračun. Živnorejci naj na navedena mesta prinesejo vse bike, stare nad 12 mesecev in merjasece stare nad 6 mesecev, točno in ob zgoraj določeni uri.

Uredba o izjemnih vojnih nabavah. V »Službenih novinah« je objavljena uredba ministrskega sveta o izjemnih vojnih nabavah, ki se morejo izvršiti zaradi nujnosti tudi neodvisno od predpisa zakona o drž. računovodstvu, zakona o administraciji vojske in mornarice ter uredbe o vojnih zgradbah. Vojni minister bo odredil v mejah odobrenih kreditov primeren način za izvršitev posameznih nabav in drugih poslov in bo predpisal potrebni postopek brez ozira na njih vrednost. Za zaključek pogodb iz teh poslov je potrebna predhodna soglasnost predsednika ministrskega sveta pri vsotah nad 100.000 din. Poleg tega določa uredba tudi posebno kontrolo vseh nabav, izvršenih po tej uredbi.

Bivši avstro-ogrski dolgov. Agencija Jugoslovanski kurir iz Belgrada poroča, da bo v najkrajšem času prišlo do vpustitve anuitetne službe nasledstvenih dolgov bivše Avstro-ogrške. Ta ureditev bi se nanašala samo na one lastnike, ki so naši državljani. Gre o efektu z obrestmi vred okoli 400 milij. din. Verjetno je, da bodo lastniki omenjenih obveznic dobili nove naše obveznice.

Netočne vesti o noštrifikaciji nenostificiranih obveznic zunanjih dolgov. Iz Belgrada poroča agencija Jugoslovanski kurir z ozirom na vesti, da bodo merodajni faktori dovolili noštrifikacijo nenostificiranih obveznic nekaterih naših zunanjih posojil, da ta možnost absolutno ne obstoja. Niti v enem primeru se ne bo dalo dovoljenje za naknadno noštrifikacijo omenjenih obveznic.

Nabava sladkorja za čebelarje. Minister financ je odobril med drugim tudi Slovenskemu čebelarstvu družstvu v Ljubljani nabavo breztorarinskega sladkorja do 5 kg sladkorja za vsak panj. Obenem je minister predpisal tudi postopek za nabavo takega sladkorja.

Italija bo izvažala v klirinške države le proti plačilu vnaprej. Kakor poroča »Jugoslovanski kurir«, je italijanska vlada sklenila, da bo dejala dovoljenja za izvoz blaga v klirinške države za posamezne predmete le v primerih, če bo protivrednost dotičnih predmetov vplačana vnaprej na klirinški račun. Ta sklep velja za vse države, s katerimi ima Italija urejen plačilni promet na podlagi kliringa, zato bo to veljalo tudi za našo državo.

Bombaz nam bo še vedno dobavljala Italija. Največ bombaz smo doslej kupovali od Italije in tudi za bodoče je zagotovljena ta dobava. Italija je namreč nakupila v Ameriki velike množice surovega bombaza, ki ne bodo dovoljne samo za Italijo, ampak bodo zadostovale tudi za izvozne potrebe italijanske tekstilne industrije, ki bo mogla še vnaprej prekrivati naši industriji bombazno predvilo. Bo pa seveda za to dobave veljal pogoj plačila vnaprej.

Avtentično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Izdano je naslednje avtentično tolmačenje odet. 8 čl. 2 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov: Če je več občinskih oblastev izdalo kmečko potrdilo za 1 dolžnika, pa bi bilo po čl. 2 uredbe v zvezi z odst. 3 čl. 46 pravilnika za preizkus verodostojnosti teh potrdil bilo pristojnih več okrajnih sodišč, je pristojno za preizkus verodostojnosti teh potrdil ono okrajno sodišče, na katerega področju ima dolžnik stalno bivališče.

Likvidacija: Tovarna pohištva, družba z omejeno zavezo, Poljčane.

Državni mlekarški zavod v Kranju. Kot smo že evoječano poročali, je za 23. oktober 1939 razpisana II. javna licitacija za gradnjo preizkuševališča drž. mlekarkega zavoda v Kranju (preračunska vsota 232.865.49 din ozir. 196.189.18 din).

Sedaj je razpisana za 23. oktober tudi I. licitacija za gradbo šolskega in internatskega poslopja državnega mlekarkega zavoda v Kranju. Tu znaša preračunska vsota 482.652.54 din.

Zadružna zveza, Zagreb. Sklican je občni zbor Zadružne zveze v Zagrebu za 15. oktober. Število članic Zveze je lani naraslo od 239 na 250. Bilančna vsota znaša 16.7 milij. din ter izkazuje zveza za lansko leto 0.23 milij. din izgube pri 0.25 milij. din deležev in 0.57 milij. din raznih rezervnih skladov.

Oris zadružništva. Pred tremi leti je napisal ravnatelj Zveze slovenskih zadrug g. Fran Trček knjižico »Oris zadružništva«, ki jo je izdala Zveza slovenskih zadrug. Kot prva knjižica te vrste je bila hitro razprodana in je sedaj izšla že tretja izdaja te knjižice, ki prinaša nekatere dopolnitve, zlasti pa vsebuje tudi predpise novega zakona o gospodarskih združenjih. Zaradi tega je obseg knjižice narasel na 145 strani. Knjižica stane samo 10 dinarjev.

Borze

dne 30. septembra.

Devizni trg

Na deviznem trgu v preteklem tednu ni bilo kakšnih pretresljajev ter je bil ves potek popolnoma miren. Mednarodno se je funt tekom tedna nekoliko uvrstila. Pri nas se je tečaj funt sterlinga izboljšal od 219.50 na 221.11. Tudi francoski frank se je v teku tedna nekoliko popravil, konec tedna je bil srednji tečaj 125.29. Holandski goldinar je ostal pri neizpremenjenem tečaju. Prav tako švicarski frank, dočim je belga popustil od 931.11 na 929.62.

Ameriški dolar, na podlagi katerega se sedaj izračunavajo tečaj ostalih svobodnih deviz, ima stalen tečaj, in ta je bil neizpremenjen na 55.—.

Nemška marka notira neizpremenjeno 14.30. Učvrstil pa se je v teku tedna tečaj grških bonov, ki so konec tedna bili zaključeni po tečaju 33.50 v Zagrebu in 33.75 v Belgradu.

V bolgarskih čekih ni bilo kupčij, notirali so le denar ter je bil tečaj v Belgradu sredi tedna 90.

ŠPORT

SK Ljubljana : Bačka (Subotica)

Subotičani bodo danes nastopili v svoji najmočnejši postavi. Gre se jim za to, da pokažejo svoje znanje in da dokažejo svojo upravičenost do liške kvalifikacije. Proti današnjemu gostu bodo naši imeli res težko stališče, posebno, če bodo igrali visoko. Ta igra prija predvsem gostom, ki goje madžarski stil igre.

Ker bo predvidoma ojačena napadalna vrsta naših, smemo upati na bolj uspešno igro kot doslej. Zavedati se morajo, da so današnji gosti brzi in zato naši ne smejo izgubljati časa, temveč morajo okretnost zmagati z večjo okretnostjo.

Ob 14.45 bo prvenstvena tekma med juniorji Ljubljane in Reke. Ob 16 bo pa začetek glavne tekme.

Naši atleti so že v Atenah

V petek ob 11 popoldne je dospela v Atene jugoslovanska atletska reprezentanca, ki bo zastopala na X. balkanskih igrah Jugoslavijo. Sprejem naše reprezentance na atenskem kolodvoru je bil nad vse svečan in so bili navzoči voditelji grške atletske zveze ter veliko število športnikov.

Danes se prično jubilejne balkanske igre, za katere vlada ne samo po Grčiji, temveč po vsem balkanskem svetu veliko zanimanja. Tudi letos se bo bila — po mišljenju Grkov — glavna borba za prvo mesto med Jugoslavijo in Grčijo. Toma zmaga Grkov je tudi letos gotova stvar, kajti naša reprezentanca bo tekmovala precej okrnjena v Atenah, o čemer je naš list že poročal. Grki bodo jubilejne igre kar najslovesneje proslavili in je tudi program bivanja inozemskih reprezentanc zelo bogat ter predvideva razne sprejeme in izlete niti na čast.

Dve športni prireditvi 15. oktobra

Motosekcija avtomobilizma kluba kraljevine Jugoslavije priredi dne 15. oktobra II. medklub-ske motoklasične hitrostne dirke na progi Več na pot (Zg. Šiška—Podrožnik—Zg. Šiška).

Isti dan pa priredi SK Železnikar v Mariboru atletskega mitinga po dolžnosti za seniorje in juniorje.

Bivši svetovni prvak v boks Jack Dempsey je zaslužil 150 milijonov dinarjev

V deželi dolarja stremi vse samo za rekord in tako je tudi pri zaslužku. Da se da tam tudi v športu mnogo zaslužiti, je znana stvar, zlasti pa se v boks, ki spada med najbolj popularne športe okraj luže. Posebno visoke so vsote, ki so jih zaslužili nekateri boksarji v ringu in gredo takorekoč že v bajne višine. Zadnji dvojni boks med Louisom in Pastorjem je prinesel Louisu 2.500.000 dinarjev.

Po zanesljivih podatkih je bivši svetovni prvak Jack Dempsey zaslužil tekom svoje bok-sarske kariere nič manj kakor 3 milijone dolarjev, kar znaša v našem denarju 150 milijonov dinarjev. Takoj za njim — kar se zaslužka tiče — je Tuney, ki si je tekom svojega udeleževanja v ringu pridobil 1.900.000 ali v našem denarju 100 milijonov dinarjev. Sedanji svetovni prvak, ki se že precej dolgo drži na površju, je zaslužil na svojih dosedanjih srečanjih 1.600.000 dolarjev ali v našem denarju 80 milijonov dinarjev.

Najboljši metaleci kopja

Lahkoatletska sezona gre h kraju in ni več pričakovati kakih večjih uspehov na tekašišču ali travniku. Zaključek preteklega tednja, ki je prinesel dva svetovna in en evropski rekord je napravil v vseh športnih krogih velik utis. Zraven pa je bil dosežen še drug uspeh, ki ga kaže omeniti. Finski metalec kopja Autonen je namreč zalučal kopje 76.36 m daleč s čemur se je umestil na drugo mesto najboljših metalcev kopja v

Promet na ljubljanski borzi je znašal 9.4 milij. proti 6.77 in 12.18 milij. din v prejšnjih tednih. Promet na zagrebški borzi je znašal 17.7 milijonov dinarjev, prejšnji teden 10.23 milij., na belgradski borzi pa je znašal 22.93 milij., prejšnji teden 21.12 milij. V glavnem odpade promet na nemške čeke. Razmeroma močan promet je bil ta teden tudi v grških bonih, dočim je promet v svobodnih devizah zelo slab. Nekatere dneve na posameznih borzah sploh ni bilo povpraševanja.

Na ljubljanski borzi je prišlo ta teden do kritja celotno povpraševanje po svobodnih devizah, ki pa je bilo, kot že omenjeno, zelo omejeno. Potreba je bila krita v celoti s privatnim blagom, tako da intervencija Narodne banke ni bila potrebna. Nemške čeke pa daje pretežno Prizad, ker privatna ponudba sama ne zadostuje.

Denar

Curiš. Pariz 10.07, London 17.77, Newyork 432.75, Bruselj 74.50, Milan 22.32, Amsterdam 235.50, Berlin 176, Stockholm 105.37, Oslo 100.37, Kopenhagen 85.37, Buenos Aires 103.5.

Živinski sejmi

Svinjski sejem v Ptuj dne 27. septembra. Dogon: 151 svinj in 154 prascev. Cene so bile naslednje: pršutarji 6.50 do 6.75, debele svinje 7.50 do 7.75 in plemenske svinje 6 do 6.25 din za kg žive teže. Mladi pujski 6 do 12 tednov stari 50 do 130 din za komad.

Mariborski sejem, dne 29. septembra 1939. Na prašičji sejem je bilo pripeljanih 229 prašičev. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 70—85 din, 7—9 tednov stari 90—120 din, 3—4 mesece stari 130—210 din, 5—7 mesecev stari 270—300 din, 8—10 mesecev stari 395—490 din, 1 leto stari 680—870 din, 1 kg žive teže 6—8.50 din, 1 kg mrtve teže 8—11 din.

Slovenji Gradec, dne 26. septembra. Voli I. vrste 4 din, voli II. vrste 3 din, voli III. vrste 2 din, telice I. vrste 4 din, telice II. vrste 3 din, telice III. vrste 2 din, krave I. vrste 3 din, krave II. vrste 2 din, krave III. vrste 1.50 din, teleta I. vrste 6 din, teleta II. vrste 5 din, prašiči špeharji 7 din, prašiči pršutarji 7 din za 1 kg žive teže. Goveje meso I. vrste 12 din, doveje meso II. vrste 10 din, goveje meso III. vrste prednji del 8 din, svinjina 14 din, slanina 16 din, svinjska mast 18 din, čisti med 20 din, neoprana volna 10 din, oprana volna 20 din, goveje surove kože 12—14 din za 1 kg. Pšenica 250 din, ječmen 200 din, rž 250 din, oves 175 din, koruza 160 din, fižol 300 din, krompir 100 din, lucerna 125 din, seno 75 din, slama 50 din, pšenična moka 400 din, koruzna moka 200 din, ajdova moka 400 do 500 din za 100 kg. Drva 75 din za 1 kub. meter, jaja 0.75 za 1 kos, mleko 2 din za liter, surovo maslo 30 din za 1 kg.

Istošnjem letu. Autonen je izšel iz delavskega športnega tabora; skupaj z Matti Jaervinom ter svetovnim rekorderjem Yrjö Nikkanenom tvoril on najmočnejše orožje Finske v olimpijskem boju v metanju kopja.

V naslednjem prinašamo deset najboljših metalcev kopja v letošnjem letu:

Jaervinen (Finska)	76.48 m
Autonen (Finska)	76.36 m
Nikkanen (Finska)	74.67 m
Sule (Estonska)	73.51 m
Atterwall (Švedska)	72.36 m
Nikkola (Finska)	72.16 m
Vainio (Finska)	71.80 m
Toivonen (Finska)	71.30 m
Issak (Estonska)	70.87 m
Varszeghi (Madžarska)	70.78 m

Razpis. Slovensko planinsko društvo razpisuje nagrado za osnutek naslovne strani Planinskega Vestnika za leto 1940. Interesente naj predložijo svoje osnutke do 1. novembra 1939 v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I, kjer dobe potrebna pojasnila. Izbrani osnutek bo nagrajen z 500 din.

ZFO

Lahkoatletske tekme kamniškega okrožja

Člani: Sodelovalo je osem odsekov. Od 63 dosegljivih točk so dosegli: Dob 53, Menges 51, Vodice 43, Groblje 28, Homec 25, Domžale 17, Radomlje 14, Ihan 12 točk.

1500 m: 1. Koritnik Cveto (Dob) 4.58, 2. Gosar L. (Menges) 4.59;

400 m: 1. Koritnik Cveto (Dob) 61.1, 2. Prčko V. (Dob) 61.3;

100 m: 1) Pučko V. (Dob) 12.25, 2) Kocelj St. (Vodice) 12.25;

krogla: 1. Dolžan M. (Dob) 10.51, 2. Pučko V. (Dob) 9.18;

granata: 1. Dolžan M. (Dob) 55.14, 2. Kompare P. (Menges) 53.18;

skok v daljavo: 1. Kocelj (Vodice) 5.35, 2. Kompare P. (Menges) 5.18;

skok v višino: 1. Mihelčič (Groblje) 1.56, 2. Pučko V. (Dob) 1.46, Sedej J. (Homec) 1.46, Skok P. (Menges) 1.46;

trotskok: 1. Kompare (Menges) 10.68, 2. Skok P. (Menges) 10.48;

skok s palico: 1. Vodopivec (Domžale) 2.75, 2. Lipar (Menges) 2.65.

Mladi: Sodelovalo je 6 odsekov. Od 25 dosegljivih točk so dosegli: Menges 22, Domžale 21, Dob 15, Groblje 12, Radomlje 3, Homec 2 točki.

200 m: 1. Fajdu (Menges) 28.05, 2. Vrisk (Dob) 30.0;

75 m: 1. Fajdu (Menges) 9.40, 2. Vulkan (Domžale) 10.0, Gregorc (Menges) 10.0;

krogla: 1. Koprivšek (Domžale) 8.85, 2. Kompare (Menges) 8.50;

skok v višino: 1. Pušolja (Domžale) 1.30, 2. Šorn (Groblje) 1.30;

skok v daljavo: 1. Gregorc (Menges) 5.05, 2. Vulkan (Domžale) 4.67.

Okrožni zbor

Opozarjamo vse odseke, da bodo dne 8. oktobra okrožni občni zbori na sedežih okrožij. Pričetek je ob 10, ako odbori podrvz v Celju, Ljubljani, Mariboru ali Novem mestu ne odredijo drugega datuma. Na okrožne občne zborni odseki pošljejo svoje zastopnike, ki naj podajo poročila o delovanju. Pristop pa imaj tudi drugi člani. Opozarjamo, da so odsekoma že razposlani dopisi, ki vsebujejo natančnejša navodila o občnih zbiorih. — Predsedstvo.

Jesenice

Dr. Marčič Viktor

od 2. oktobra naprej zopet ordinira

Vse matere, žene in dekleta, ki ste imele svoje sinove, može in izvoljence v vojni, oziroma jih imate sedaj v vojaški obveznosti oglejte si danes najidealnejši film

Poslednja zapoved

KINO MATICA tel. 21-24 Nabavite si vstopnice v preprodaji. Ob 10.30, 15, 17, 19, 21.

POLA NEGRI

Ne zamudite tega sporeda! Pola Negri, ki vas je navdušila v »Maruškic«, je v tej vlogi mnogo lepša ter v igri prepričevalnejša

KINO UNION tel. 22-21

v prekrasnem, pretresljivem filmu, posvečenem visokemu materinstvu. — Predstave danes ob 10.30 ter ob 15, 17, 19 in 21

GREH MLADOSTI

Vsaka mati in vsak, ki ljubi in spoštuje svojo mater, mora videti ta film!!

Dvajset let slovenskega vseučilišča



Sedež slovenske univerze v Ljubljani.

ner, dr. Leonid Pitamie, dr. F. Lukman, dr. R. Nahtigal, dr. Milan Vidmar, dr. Metod Dolenc, dr. Alfred Šerko, dr. Matija Slavič, dr. F. Ramovš, dr. M. Samec in dr. R. Kušej. V 21. leto pa pelje univerzo rektor dr. Matija Slavič, ki je do zdaj edini profesor, ki stopa na to mesto krmarja že vdružil.

Danes ima univerza 53 rednih profesorjev (14 filozofska fakulteta, 13 juridična, 2 medicinska, 17 tehniška, 7 teološka), 17 izrednih (4 filozofska, 2 juridična, 2 medicinska, 8 tehniška, 1 teološka), 16 docentov (3 fil., 2 jurid., 2 med., 6 teh., 3 teol.), kontraktualnih rednih profesorjev 2 (1 med. in 1 tehn.), 6 lektorjev, 51 honorarnih predavateljev ter 13 privatnih docentov.

Delo univerze se kaže najbolj v statistiki, ki pove, koliko kandidatov je napravilo na njej izpite. Na filozofski fakulteti je napravilo 108 kandidatov usposobljenosti izpit za srednješolske profesorje ter 587 diplomske izpite. Na pravni:

1472 kandidatov pravnozgodovinski, 927 pravosodni in 872 državoslovni izpit. Na medicinski je 543 kandidatov napravilo prvi rigoroz. Na tehnični: 204 kandidatov je položilo pripravljalni del diplom. izpita na gradbenem oddelku, 83 na arhitekturnem, 179 na elektrotehničnem, 173 na rudarskem, 149 na kemičnem in 46 na kulturno geodetskem; strokovni del izpita pa je položilo 113 kand. na gradbenem oddelku, 65 na arhitekturnem, 128 na elektrotehničnem, 137 na rudarskem, 116 na kemičnem ter 31 na kulturno-geodetskem; geodetski državni izpit pa je opravilo 26 kandidatov. Na teološki pa je vse izpite položilo 392 kandidatov.

Doktorski naslov pa je v teh dvajsetih letih dobilo na univerzi do konca l. 1938 380 oseb, in sicer 79 na filozofski fakulteti, 265 na pravni, 15 na tehnični in 21 na bogoslovni.

(Vsi ti podatki so vzeti iz velikega spominkega zbornika, ki ga je izdala založba »Jubilej

ob 20 letnici Jugoslavije in je podatke za univerzo zbral univ. prof. dr. Fr. Lukman.)

V teh dneh se vrši vpisovanje za 21 to leto slovenskega vseučilišča, in delo zavoda stopa v nov decenij. Nekaj stebrov našega znanstva že krije črna zemlja, nekaj, ki stoje sedaj kot pravi duhovni fundament v podstavku naše univerze: spominjamo samo prof. Prijatelja, prof. Šerka, prof. Hinterlechnerja, prof. Zolgerja, prof. Josenka in druge, ki so šli v večnost, naši univerzi pa zapustili svojega duha. Klanjamo se spominu teh velikih mož, ki naj jim bo delo njihovih učencev v njihovih disciplinah največji spomenik. Mnogi najzaslužnejši profesorji že odhajajo v pokoj, da imenujemo samo dr. Aleša Ušeničnika, mnogi v druge poklice (prof. Cankar), toda univerza živi pomlajena, vsa rastoča že iz slavne tradicije. Slovenska univerza je zasidrana z vsemi svojimi koreninami v našem narodu, iz katerega je poglajala, povezana je že tako trdno z njim, da jo tudi noben vihar ne more več omajati. Pretrpela je svojo zorečo dobo v viharju, zdaj stoji kot drevo, ki ga ne premaknejo več mrzle esape, ter more samo še rasti navzgor in v šir. In to je glavni rezultat te dobe: univerza je dokazala svojo potrebo in zmožnost, in ni ga več ne doma ne drugje človeka, ki bi si upal zanikati obstoj in tudi nujnost popolnega razvoja slovenske univerze. Vsa slovenska javnost pa gleda na univerzo kot na punčico svojega očesa, kot predmet svojega največjega ponosa ter ne bo nikoli dopustila, da bi kdo segal z neprijazno mislijo po njenem razvoju. Nasprotno: prepričani smo, da kjerkoli in kadarkoli se bo njenim predstavnikom nudila prilika, bo vsak iskreno nastopil v njeno dobro in rast.

In prav zato, ker slovenska javnost tako bdi nad slovensko univerzo, smo se ob letošnjem vpisovanju za novo leto, ko vstopa v tretje desetletje svojega za narod tako plodnega dela, obrnili na predstavnike univerze, na gospoda rektorja in voditelje posameznih fakultet s prošnjo, naj širšemu našemu občinstvu predstavijo svoj sedanj položaj in svoje želje za bodočnost, da bo stik med narodom in najvišjim njegovim zavodom čim tesnejši in priskrbenjši. Kajti ta stik se nam zdi nujen za zavest, da sta slovenski narod in njegova univerza neločljiva ter da ob prvi priliki, ko bi se pokazali oblaki nad njo, mora — kakor je že večkrat — reagirati ves narod. Toda ne samo odganjati viharje, temveč vsega naroda dolžnost je tudi skrbeti, da se zavod v miru razvija in izpopolnjuje do svoje najvišje oblike.

Zato se gospodu rektorju in gospodom dekanom najlepše zahvaljujemo za njihovo prijaznost ter priobčujemo njihove izjave z željo, da bi se vse težnje, izražene v njih, v bodočem desetletju in še prej, izpolnile.

td

Rektor dr. Matija Slavič:

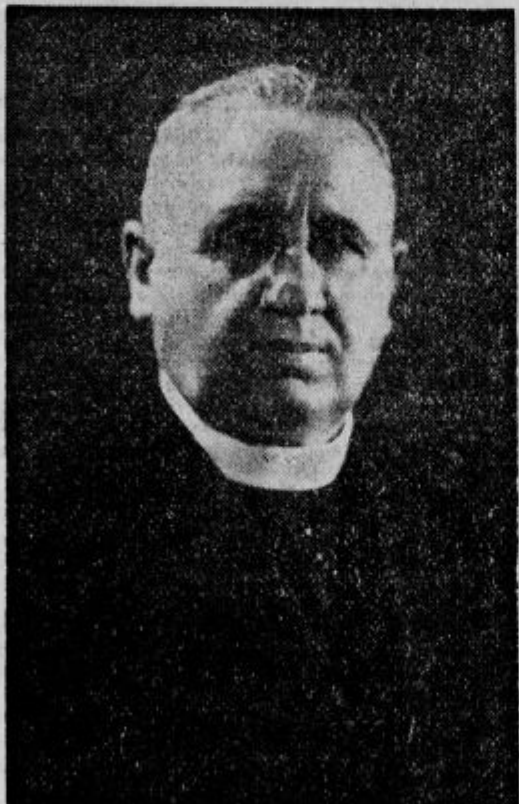
Zakon o ustanovitvi ljubljanske univerze z dne 23. julija 1919 je določil v 2. členu: »Vse fakultete se odprejo v začetku šolskega leta 1919/1920.« Dne 31. avgusta 1919 so bili imenovani prvi redni profesorji. Inskripcija za zimski semester 1919/20 je bila od 15. novembra do 1. decembra 1919. Predavanju juridične fakultete se še s tem šolskim letom niso

pričela, ker so bili prvi profesorji te fakultete še pri mirovni konferenci v Parizu. Pač pa so se začeli predavanja tehniške visokošolske tečaj kot predhodnika tehniške fakultete že 19. maja 1919.

Obhajamo torej dvajsetletnico univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani. S svojim dvajsetletnim delovanjem je naša univerza vršila z uspehom svoje poslanstvo in si priborila ugled v državi in v inozemstvu. Morala se je sicer boriti z gmotnimi težavami. Ko so se Izraelci po babilonski sužnosti zopet vrnili k samostojnemu narodnemu življenju in si zidali tempelj in obzidje jeruzalemskega mesta, so jih sovražniki skušali pri tem delu ovirati in napasti. Pa se niso dali odvrniti, ampak so »z eno roko delali, v drugi pa meč držali«. Tako so tudi naši vseučiliški učitelji in slušatelji morali z eno roko držati knjigo na kolenih — saj še vtisih dovolj miz ni bilo — v drugi pa držati meč zoper vse tiste, ki so z malodušnostjo ali gmotnimi nedostatkami skušali ovirati napredek naše univerze.

Pred leti, ko smo začeli akcijo za vseučiliško knjižnico, sem tem zaviračem vseučiliškega napredka položil v usta svetopisemske besede: »Bodo li mogli narediti kamnov iz kupov prahu« (knežjega dvorca)? In vendar so nastali kamni, krasno zloženi kamni slovenske zemlje v mogočni knjižnični tempelj. Svetište naše kulture se spopolnjuje. Ob obzidju Emone in drugje pa rastejo iz tal vseučiliške stavbe, za nove zavode naših fakultet in pridobljen je ob tem obzidju tudi prostor za staro Akademsko menze.

Ob dvejsletnici gledamo s ponosom nazaj na dvajsetletno vseučiliško delo in s pogumom naprej na bodoče napore za razvoj in napredek naše Almae matris.



Dekan filozofske fakultete univ. prof. dr. Jovan Hadži,

član Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani:



Za razliko od nekaterih drugih fakultet filozofska ni bila ves čas svojega obstoja ograjena v svoji eksistenci in se je mogla mirno in kontinuirano razvijati. Kljub različnim težkotam in oviram so doseženi uspehi, ki so povsem zadovoljivi in razmeram primerni, tako na učnem kakor tudi na znanstvenem področju. Absolventov naše fakultete je ne malo po vseh srednjih solah, pa tudi izven Slovenije. Kljub nevarnosti, da nas obdolže ne-skrupnosti, moramo omeniti, da so strokovni inspektorji opazili in poudarili lepe šolske uspehe profesorjev, ki so naši absolventi, s signaturo naše šole. Raz-

veseljivo je, da je bil že poverjen počitniški tečaj za mlajše učne moči iz vse države na naši šoli. Tudi na strokovnem in znanstvenem področju so se naši bivši učenci dobro izkazali. Ne le število doktorjev filozofije, celo profesorji univerze so izšli iz vrst naših dijakov. Končno je omembe vredno, da se je tudi tuji znanstveni naraščaj (iz Poljske, Nemčije, Amerike, Češke, Madžarske itd.) pri nas izpopolnjeval.

Učiteljsko osebje naše fakultete je prispevalo v dobri meri naši nacionalni in internacionalni vedi; navezalo je in vzdržuje zveze z vsem kulturnim svetom. V teh dvajsetih letih svojega obstoja je, kakor je naravno, fakulteta izgubila celo vrsto odličnih svojih članov bodisi zaradi smrti, bodisi zaradi doslužnja ali odhoda na druge univerze. Skoraj vse izgube smo mogli nadomestiti z mlajšimi, doma vzgojenimi močmi.

V treh ozirih mislimo, da ni šel napredek paralelno s potrebami filozofske fakultete, kar pa je bilo izven moči same fakultete. Prvič, premalo je bilo budžetnih možnosti zasedbe nezasedenih stolic, kakor tudi za naštavitev mlajših znanstvenikov in pomožnega učnega osebja. Drugič, nezadostna so bila materialna sredstva za nabavo učnih in znanstvenih pripomočkov, kakor n. pr. opreme laboratorijev in seminarjev ter znanstvene literature; ta so se celo postopoma in nezadržoma zmanjševala. Tretjič, napredek

ovirajo nezadostni in neprimerni učni in delavni prostori. Ostalo je skozi vseh 90 let pri začetnem provizoriju. Šele zadnji preračun nam je dal kredite, da fakulteta dobi prvo lastno, za potrebe svojih prirodoslovnih institutov zidano poslopje. Upajmo da se bodo ti krediti kljub vsemu mogli porabiti za svoj določen namen!

Dekan pravne fakultete univ. prof. dr. Joso Jurkovič:



Člen 1. uredbe o juridičnih fakultetah daje juridičnim fakultetam za naloge, da proučujejo pravne, družbene in gospodarske vede ter da izobrazujejo slušatelje strokovno v teh znanstvih in jih uvajajo v njih proučevanje.

Iz te naloge juridičnih fakultet je razvidno, da so potrebna za njih nemoteno delovanje in razvoj dokaj skromna finančna sredstva: niso potrebni instituti in laboratoriji z dragimi stroji in aparati, zadostuje, da ima fakulteta dovolj učnih moči in potrebne predavalnice ter da so na razpolago domače in tuje revije in knjige.

Glede predavalnic je treba reči, da smo danes sicer jako na tesnem, da pa upamo, da bo kmalu boljše.

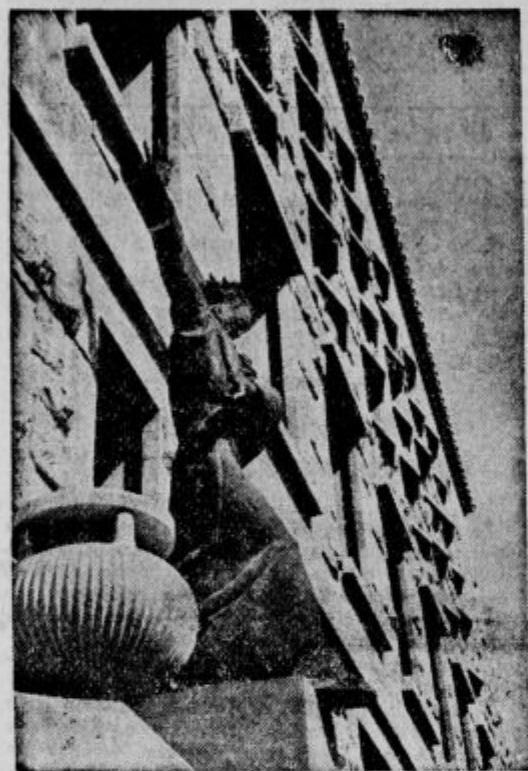
Kar se tiče učnega osebja, bi bilo poudariti, da so stolice vobče zasedene samo s po enim profesorjem in da manjka naraščaj, t. j. docentov.

Najtežje je in za uspešno znanstveno delovanje in razvoj fakultete grozeče pa je vprašanje kreditov za biblioteko in seminarje.

Fakulteta ima profesorsko biblioteko, ki je namenjena profesorjem in slušateljem, in 18 seminarjev. Za potrebe vseh teh zavodov je v letošnjem budžetu in v budžetih že cele vrste let na razpolago kredit 30.000 (trideset tisoč) dinarjev. Da s tem zneskom ni mogoče naročiti niti domačih revij in knjig, kaj šele tujih, ni treba poudarjati. Poudariti pa je treba, da na ta način ni mogoče slediti juridičnim znanostim v tujini, da se tako trga vez med tujimi in domačo znanostjo, ki je za uspeh domače znanosti neobhodno potrebna.



Kemični institut tehniške fakultete v delu.



Del vseučiliške knjižnice

jenik za prosveto v deželni vladi, pripravila v Belgradu teren za takojšnjo slovensko univerzo v Ljubljani proti nekaterim drugačnim mnenjem, naj se ustanove slovenske vzporednice v Zagrebu oz. Belgradu, in prepričala o nujni potrebi univerze tedanjega prosvetnega ministra Davidoviča. Ministrski svet pod predsedstvom dr. Antona Korosca je 30. junija 1919 sprejel zakonski predlog za ustanovitev. 8. julija nato je prosvetni minister predložil z regentovim podoblastilom sklep narodnemu predstavništvu, ki ga je soglasno sprejelo. Tudi pri zadnjem branju dne 16. julija je bil zakon soglasno sprejet in 23. julija 1919 je zakon podpisal regent Aleksander ter so ga nato Službene novine objavile dne 23. avgusta 1919. leta. Tako je bila ustanovljena univerza v Ljubljani s petimi fakultetami, ki naj stopi v življenje postopoma, začeti z novim zimskim semestrom 1919-20.

Dne 18. sept. 1919 so bili imenovani prvi slovenski vseučiliški profesorji ljubljanske univerze, ki so bili: na bogoslovni fakulteti dr. Aleš Ušeničnik, dr. Franc Ušeničnik in dr. Ivan Zore; na pravoslovni fakulteti: dr. Ivan Zolger, dr. Leonid Pitamie, dr. Bogumil Vošnjak in dr. Ivan Zmave (ki imenovanja ni sprejel); na modroslovni: dr. Ivan Prijatelj, dr. Josip Plemelj, dr. Rajko Nahtigal in dr. Franc Ramovš; na tehnični: dr. Rihard Zupančič, dr. Karel Hinterlechner, dr. Maks Samec, dr. ing. Milan Vidmar; na medicinski pa: dr. Albert Bolterli, dr. Alfred Šerko in dr. Janez Plečnik (kot izredni profesor). To so prvi profesorji naše univerze, prvi stebri, na katerih je zgrajeno naše vseučilišče.

Univerza nima še svojih lastnih prostorov, kakor so v drugih mestih v navadi univerzitetni kompleksi, temveč je nastanjena po različnih poslopih; uradi in filozofske predavalnice so v bivšem deželnem dvorcu, ki je last banovine, ter predstavlja tako sedež univerze. Medicinska fakulteta ima prostore v anatomskem institutu na Zaloški cesti, ki pa še ni dokonca opremljen in je dozdaj edino poslopje, ki je last univerze, tehnična v Aškerčevi ulici v poslopju, ki so ga sezidala privatna sredstva; rudarski ima prostor v invalidskem domu, ki je last socialnega ministrstva; kemični institut, ki je vsa leta bil v kleti realke, dohiva sedaj svoje novo poslopje na Aškerčevi ulici; bogoslovna fakulteta gostuje v Alojzijeveh. Zdej je nekaj poslopij v delu: tako je postavljena vseučiliška knjižnica, ki pa nekaj dolgo časa čaka na notranjo opremo in dokončno ureditev; pod streho sta tudi novi kemični institut ter strojni, ki sta bila najbolj potrebna za pravi razmah naše univerze. Ta gradbena delavnost zadnjih let je bila lep in viden znak novega razumevanja za potrebe slovenske univerze ter nov obet za doseg končnega ideala univerze: vsaka fakulteta naj ima svoja poslopja, da bo delo neovirano ter resnično plodno tudi za najvišji znanstveni razvoj dotične discipline.

Slovensko univerzo so v teh dvajsetih letih vodili naslednji magnificence rektorji: dr. J. Plemelj, dr. Rihard Zupančič, dr. G. Krek, dr. Aleš Ušeničnik, dr. F. Kidrič, dr. K. Hinterlechner,

Dekan bogoslovne fakultete univ. prof. dr. Janez Fabijan:



Ustanovitev in razvoj teološke fakultete v Ljubljani v njenem prvem desetletju je opisan v publikaciji univerze ob koncu prvega desetletja. Drugo desetletje je prineslo tudi za teološko fakulteto več zaželenih važnih zakonskih določb, ki so ji zagotovile pravno stalnost in urejenost študija. Po objavi državnega zakona o univerzah l. 1930, obče uredbe l. 1931. in po objavi apostolske konstitucije Deus scientiarum Dominus obenem z natančnejšimi navedbami in dopolnili l. 1931., je bila izdelana in l. 1935 potrjena nova fakultetna uredba, ki ureja teološki študij, diplomske in doktorske izpite na katoliških teoloških fakultetah univerz v Zagrebu in Ljubljani. Študij na fakulteti traja po novi uredbi šest let, za doktorando pa sedem. Rigorozni red je spremenjen v smeri znanstvene specializacije tako, da je glavni rigoroz iz iste skupine bogoslovnih predmetov, iz katere je vzeta disertacija.

Tudi profesorski zbor je v drugem desetletju doživel več sprememb. Profesor za cerkveno pravo, dr. Gregorij Rožman, se je preselil na stolico ljubljanskih škofov, dr. Ujčič je zamenjal profesuro moralne teologije za nadškofijski sedež v Beogradu, profesor filozofije dr. Aleš Ušeničnik in profesor pastoralne teologije dr. Fr. Ušeničnik pa sta šla v pokoj. Teološka fakulteta se bo vedno hvaležno spominjala teh in vseh bivših profesorjev tudi iz prvega desetletja, ki so v negotovi in marsikaj težavni prvi dobi fakultete s svojim delom utrjevali njen ugled in gradili temelje njene tradicije. Ob začetku letošnjega akademskega leta ima fakulteta 7 rednih in 2 izredna profesorja in 2 docenta. Za pomožne predmete (sociologija, cerkvena glasba, cerkvena umetnost itd.) je 9 honorarnih predavateljev. Z letošnjim proračunom je dobila še eno docenturo za filozofijo, ki jo je potrebno potrebovala. Mesto je razpisano in trdno upamo, da bo v teku leta že zasedeno. Izpolnila se nam pa doslej še ni nujna želja, da bi dobili večje kredite za knjižnico. A te želje ne goji samo teološka fakulteta. Slušatelj je bilo v letnem semestru 1938-1939 188. Večina bogoslovcev je iz ljubljanske škofije, nekaj pa iz lavantinske in hrvatskih primorskih škofij. V dvajsetih letih je bilo promoviranih za doktorje teologije 24 duhovnikov (20 po starem rigoroznem redu, 4 po novi fakultetni uredbi).

Dekan tehniške fakultete univ. prof. dr. inž. Alojzij Hrovat:



Ob 20 letnici obstoja Univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani doživlja teh. fakulteta prvo uresničanje svojih dolgoletnih želja in stremiljenj po lastnih definitivnih zgradbah, da se izbeži dosedanjih neprimerljivih provizorijev.

Zgradba za kemični inštitut, ki cel čas svojega obstoja deluje v temnih, nehigijenskih kletnih prostorih I. drž. real. gimn., se približuje vrhu in bo že letos pod streho. Poslopje za strojni inštitut, ki dosedaj sploh ni imel svojih lastnih prostorov, je že pokrito, in začnemo sedaj z notranjimi deli. Inštitut za geološke predmete stoji tik pred začetkom gradbenih del po že odobrenih načrtih in razpisanih delih.

Stojimo pred težko nalogo, da si pridobimo in zagotovimo potrebna sredstva za zgradbe tudi še za ostale oddelke fakultete, elektrotehnični, gradbeni, arhitektski in splošni predmeti, kakor tudi za hidrotehnični in hidrostrojni laboratorij, ki so sedaj nameščeni deloma v tehničnih prostorih provizorne zgradbe ob Aškercovi cesti, deloma v glavnem poslopiju univerze, a provizorni hidrotehnični laboratorij je v privatni zgradbi na Viču. Enako bo treba dobiti primerna sredstva za dopolnitev opreme posameznih inštitutov in laboratorijev.

Z dograditvijo teh poslopij bo cel kompleks prostora ob Aškercovi cesti za teh. fakulteto povezan v harmonično enoto na zunaj, v zadovoljstvo stremeljenj po napredku tehnične znanosti in v ponos cele domovine.

Opirajoč se na naklonjenost in podporo vseh merodajnih faktorjev in vse slovenske javnosti, ki so podpirali fakulteto ob njeni ustanovitvi kakor tudi ves čas njenega razvoja v najtežjih časih z vsa resnostjo in uvidenostjo, upamo, da bo z združenimi močmi in odloč-

no voljo ta nujni program v bližnji bodočnosti izveden. Tako bo oddelkom in zavodom trajno omogočeno, da svoje započeto znanstveno delovanje v miru nadaljujejo in razširjajo ter se še v večji meri udeležujejo pri reševanju problemov vsakdanjega praktičnega življenja.

Dekan medicinske fakultete univ. prof. dr. Evgen Kansky:



Medicinska fakulteta ima za seboj 20 let naporov za svoj obstanek. Glede na finančne prilike, pomankanje prostorov, aparatov in pomožnega osebja je dosegla fakulteta lepe znanstvene uspehe, kateri so oziroma na čisto teoretične panoge, ki so sedaj na fakulteti zastopane v izven etrogo strokovnih krogih malo poznani. Skoraj vsako jesen se je v obliki proračunskih debat v parlamentu za proračunski obstoj medicinske fakultete v Ljubljani.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 1. oktobra: 18. pobinkoška nedelja, rožniška nedelja; Remigij, škof; Janez D., škof.

Ponedeljek, 2. oktobra: Angeli varuhi, Leodegar, škof.

Torek, 3. oktobra: Terezija Deteta Jezusa; Felicitas, devica.

Novi grobovi

† V Kamniku je po kratki, ali zelo hudi bolezni, previdena s sv. zakramenti, odšla v večnost gđ. Ivanka Zore-tova iz ugledne kmetijske rodbine. Nameščena je bila 16 let kot uradnica v smodnišnici. Zaradi svoje vzorne vestnosti in marljivosti, zaradi svojega lepega značaja in kolegijskosti ter zaradi svojega dobrega srca je uživala največje spoštovanje med uradniki in delavstvom. Pa tudi sicer je bila izredno priljubljena in jo bo zato pogrešali, kdor je poznal njeno blago srce. Najbolj bridka pa je izguba sestro dobre in nepozabne Ivanke za neotolajljive sestre in brate, ki so jo neizmerno ljubili. Zadnji čas je opravljala službo le še z naporom vseh sil in z občudovanja vrednim zatajevanjem. Globoka vera do Boga je dajala Ivanke moč, da je bilo njeno življenje vzgledno, da je prenašala bolezen nad vse potrpežljivo in se je zavedala do zadnjega vzdihla, da ji bo Bog plačnik za vse dobro, kar je storila. Naj ji svetla večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalja.

— Za nameščenje nujno potrebujete znanje stenografije in strojeписа. Vpišite se v šestmesečni tečaj za stenografijo in strojepisje na Trgovskem učilišču Robida. Prvovrstni, sodobni pouk. Začetek 2. oktobra. Vpisovanje v pisarni ravnateljstva, Trnovska ulica 15.

— Vinogradniki se vesele izborne kapljice. Vinogradi kažejo letos že konec septembra zelo dobro in obetajo, da bo letošnje grozdje prav izvrstne kakovosti. Če bi vinogradniki že sedaj začeli s trgatvijo, bi bil letošnji viniki pridelek že boljši od lanskega. Vzrok za to je v izredno lepem sončnem vremenu, ki smo ga bili deležni v drugi polovici septembra. Če pa bodo vinogradniki počakali s trgatvijo še do srede oktobra in če bo vreme takšno, kot je sedaj, potem je upravičeno upanje, da bo letošnje vino doseglo kakovost najboljšega letnika, ki ga naši vinogradniki poznajo. Bilo je to leto 1917, ki je ostalo vsem vinogradnikom v najlepšem spominu. Nemišlele govorice, ki so se raznašale ponekod po Stajerskem, da mora biti grozdje obrabno do začetka oktobra, so se polegile in tako vsi čakajo na trgatve vse dotlej, dokler bo to dopuščalo vreme. Banske uprave je tudi odredila najprimernejši čas za trgatve v Beli Krajini, na Dolenjskem in na Bizeljskem teden od 2. oktobra dalje, za Stajersko pa teden od 9. oktobra dalje. Preudarni in umni vinogradniki v ljutomerski okolici in v Slovenskih gorah, pa bodo sami od sebe začeli s trgatvijo šele po 15. oktobru, ker jim je da tega, da bi imeli čim boljše vino.

— Razpis dijakskih ustanov. Za šolsko leto 1939-40 razpisuje kuratorij Ferkovih ustanov št.

Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 2

vpišuje

v svojo Dvoletno trgovsko šolo, tečaje in predmete — knjigovodstvo, računstvo, slovenščina, nemščina, francoščina korespondenca v različnih jezikih stenografija itd. Vpis priporočamo zlasti onim, ki so že v službah in se žele izpopolniti ter onim, ki ne morejo obiskovati rednih trgovskih šol. Pouk je individualen in se vsi z dopisovanjem. Podrobna pojasnila daje ravnateljstvo brezplačno.

Sedaj stoji fakulteta pred težko nalogo, odstraniti zadnje oviro, ki formalno onemogoča njeno konstruktivno prizadevanje za izgraditev torsa fakultete s 4 semestri do popolne medicinske fakultete. Ta ovira obstoji v § 51 univerzitetnega zakona, ki začasno predvideva na ljubljanski medicinski fakulteti samo 4 semestre. Ta zakonska omejitev je odmev soglasno sprejetega sklepa prvega interakultetnega sestanka predstavnikov vseh 3 medicinskih fakultet z leta 1920, ki je spričlo nezadostnega števila strokovnih znanstvenih moči, potrebnih za takojšnjo izgraditev treh popolnih medicinskih fakultet v naši državi določil, da ostane medicinska fakulteta v Ljubljani začasno v obsegu 4 semestrov, dokler ne zaključita fakulteti v Zagrebu in Beogradu svoj popolni razvoj. Ko sta se medicinski fakulteti v Zagrebu in Beogradu izpopolnili, sta oba senata na pobudo senata naše univerze sprejela soglasni sklep, da se naprosi ministarstva prosvete, da etavi predlog v skupščini za ukinitve § 51 univerzitetnega zakona in se ustvari budgetna možnost za popolno izgraditev medicinske fakultete v Ljubljani.

Sedaj je na javnih in odgovornih faktorjih Slovenije, zastaviti svoj vpliv, da se uresniči soglasni predlog senatov vseh treh univerz.

Zveza medicincev kraljevine Jugoslavije je podprla z odločnostjo te aktualne težnje naše fakultete.

pendije za deset mariborskih srednješolcev po šeststo din in za enajst visokošolcev po osemsto dinarjev. V prvi vrsti se bodo vpoštevali Ferkovi sorodniki, nato prosilci iz Sv. Barbare pri Mariboru, končno iz šentlenartskega in mariborskega okraja. Nadalje razpisuje Posojilnica Narodni dom v Mariboru iz ustanove dr. Franca Rapca šest štipendij po tisoč dvesto din za visokošolce iz mariborskega in šentlanskega okraja. V prošnjah je točno navesti, kje je prosilec in njegov oče rojen in kam pristojen. Če ubožni list ne izkazuje nobene imovine, je omeniti, kdo je prosičla do zdaj vzdrževal. Visokošolci naj navedejo vpisani semester, fakulteto in stroko, nadalje katere večje izpite ima prosilec že za seboj, koliko je kdaj mislil še ostale opraviti. Prošnje se oddajo do 15. oktobra v mariborski Posojilnici, tam se izve 1. novembra rešitev in se dvignejo priloge.

— VEČERNI TRGOVSKI TEČAJ na trgovskem učilišču »Christoforo učni zavod, Ljubljana, Domobranska 15, se prične v četrtek, 5. oktobra kot običajno vsako leto. Večerni trgovski tečaj je organiziran tako, da nudi potrebno izobrazbo za opravljanje pisarniških poslov vsem onim, ki v dnevnih urah nimajo prilike obiskovati rednih šol. Poučevanje se predmeti: knjigovodstvo, trgobitno računstvo, korespondenca s trgovinom, pisarniška dela, nemščina, stenografija, stroje-pisje, na željo italijanščina. Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov. Pojasnila in prospekti so brezplačno na razpolago osebno ali pisмено. — Vpisovanje vsak dan do 5. oktobra. Uradne ure dopoldne, popoldne in zvečer do 8. ure. Šolnina nizka!

— Živinski semenj v Črnomlju bo v torek, 3. oktobra. Vabijo se kupci.

— Na rednem mesečnem sejmu v Metliki v torek, dne 3. oktobra 1939, bo tudi sejem za rogato živino in prašiče.

ZUNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O. ŽUZEK
MOTOCIKLI LJUBLJANA
TAVCARJEVA 11
Vsak model dobite takoj!

— Most čez Savo v Krškem bodo gradili. Sondaže in preizkušnje sveta na mestih, kjer naj bi stali oporniki novega železobetonskega mostu čez Savo v Krškem, so že končane. Graditve mostu pa je tudi že zagotovljena in je gradbeni minister dr. M. Krek že naročil tehničnemu oddelku banke uprave v Ljubljani, naj z vsa naglico izdelava vse potrebne podrobne načrte za most v Krškem. Se bolj pomembno pa je dejstvo, da so potrebna denarna sredstva za zgraditev mostu tudi že dovoljena in da tako ni nobenih rešnih ovir več, ki bi mogle zadržati začetek graditve. Čez zimo bodo vsi podrobni načrti izdelani in potrjeni, v zgodnji spomladi pa bodo most začeli že graditi. Ker je Sava v Krškem že precej široka, je razumljivo, da bo zgraditev mostu zahtevala večmilijonsko vso. Krško in vsa okolica je že danes od srca hvaležna gradbenemu ministru dr. Kreku in banaki upravi v Ljubljani, ki sta omogočila izpolnitev davne želje vseh, ki so se morali posluževati tako pomembne prometne zveze, kakor je most čez Savo v Krškem.

— Bolničarski tečaj: Okrajni odbor društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije v Novem mestu je organiziral bolničarski tečaj, ki se prične približno od 15. oktobra t. l. dalje. V tečaj se sprejmejo moški, ki niso vojni obvezniki, in ženske, ki so stari 18 let. Prijavite se pri tajniku društva g. Zakonjšku na okrajnem načelnstvu, soba št. 4, ob ponedeljkih in petkih dopoldne.

— Materam. Kako naj ravnajo matere s svojimi novorojenčki in dojenčki? Priredil dr. Justin. Izdala Slovenska krščanska ženska zveza. Cena 3 din. Plačljivo tudi v pisemskih znakih. Naroča se pri Slovenski krščanski ženski zvezi, Ljubljana, Praskova ulica 8.

— Čebelarji! Čebelarsko društvo v Ljubljani obvešča čebelarje, da sme zopet deliti trošarine oproščen sladkor. Na razpolago je v društveni čebelnari.

— Gospodinjje, ki ne ljubijo krpanja nogavic, naj kupijo za svoje SANOPED. Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

— Važno za naglušne. Da bi gluhi mogli slišati, bi bil pred 2 ali 3 leti čudež. Sedaj to lahko dosežete z najmanjšim aparatom na svetu, s srebrnim Vibraphonom, velikim kot lešnik, brez žic, brez baterij, brez toka, praktično nevidljivim. Zahtevajte še danes brezplačno in brezplačno prospekte, zdravniška potrdila in pogoje za 30 dnevno poskusno Aparati Vibraphon (Dep. 12 Ka.), Zagreb, Boškovičeva 3.

— Pri zaprtju, motnjah, v prebavi vzemite zjutraj, še na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josefa grančice«.

— Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti vam pokaže Hranilna posojilnica »Moj dom«, Ljubljana, Dvorčakova 8. Prospekti brezplačno.

— Opozorjamo na današnji razpis služb dnevnika, uradniških pripravnikov in nadničarjev pri poštni hranilnici v Beogradu.

Na „Bellevue“

Je tudi v jeseni in zimi lepo in prijetno, restavracijski prostori so okusno opremljeni, zračni in prijetno gorki, kurjeni.

Ravnokar so na pipi izredno dobra vina: črna, cvrč, namizno belo štajersko, redči špica, renki rizling, muškadni silvanec i. t. d.

Priznana gorka in mrzla kuhinja, gostom vedno v okusni izbiri na razpolago. Tudi žive postrelje so vedno na zalogi.

Restavracija in hotel ostaneta tudi po zimi ves čas odprta.

Se priporočata K. in P. Sterk.

— Vincencijeva družba v Kranju se zahvaljuje g. S. Vidmarju za 200 din, katere je daroval v počastitev gospe Vide Iljičeve.

— Službeni list kr. banske uprave dravske banovine z dne 30. septembra 1939 prinaša v svoji 78. številki: 1. Uredbo o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije. 2. Razne objave iz »Službenih novlin«.

— Enoletni učni trgovski tečaj za pisarniške moči pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. Vpisovanje je dnevno do 3. okt. Tečaj pripravljamo vsem onim, ki se žele temeljito izobraziti za prvovrstno pisarniško moč v stenografiji in strojepisju ter dobiti temeljno podlago iz vseh ostalih trgovskih predmetov. Šolnina najnižja in zato dostopna vsakomur.

— Smrtne nesreče kolesarja. Ponoči se je vračala iz vasi Rovte, nedaleč od Bečnice pri Kranju, večja skupina kolesarjev proti domu. Na ozki cesti je skupina prehitela kolesarja Mohoriča iz vasi Njivica, ki se je tudi vračal domov. Zadnji od skupine, ki je prehitel Mohoriča, je bil Janez Pegam, kateremu pa je zdrknilo kolo zaradi ozke ceste v prepad. Na dnu prepada je obeležal nezvesten z zlomljenim tilnikom. Ko so tovariši po daljši vožnji opazili, da manjka njihov tovariš Pegam, so se vrnili, da bi ga poiskali. Na vso grozo so ga našli nezvestnega v prepadu. Odpeljali so ga v Kranj, od tam pa z rešilnim avtomobilom v ljubljansko bolnišnico. Po nekaj dnevih so ga na željo staršev odpeljali domov, toda med potjo je izdihnil.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Nesrečen padec s kolesa. Na Selu pri Ihanu je padla včeraj popoldne na cesti s kolesom 29 letna delavka Terezija Velepč in se precej hudo potolkla po glavi. Ljubljanski reševalci so jo prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Slovesen sprejem novega župnika v Ratečah

Rateče-Planica, 30. septembra.

Že 43 let je preteklo, odkar je tukajšnja fara sprejela doseadanega župnika, konzistorialnega svetnika g. Lavtičarja Jojopa. Dolga doba, a prišel je čas, ko ei je tudi on začel zasluznega počitka. Z ganihivimi besedami se je preteklo nedeljo poslovil od rateških faranov, ki so s solznimi očmi sprejeli poslednje besede svojega dušnega pastirja.

V četrtek, dne 28. septembra, pa smo zelo slovesno sprejeli novega župnika g. Kristijana Cudermana. Neumorna dekleta so nabrala cvetle, a katerim so okrasile cerkev. Može pa so postavili mlaje in tako dali zgled mlajšim fantom, ki so se odtujili tej tradicionalni navadi. — G. Cuderman se je pripeljal s popoldanskim vlakom v spremstvu radoviškega g. dekana in kranjskogoreškega g. kaplana. Na postaji ga je pričakoval doseadanji g. župnik ter g. župan Pintbah Josip z občinskim odborom.

Pod cerkvijo, kjer je bil glavni sprejem, ga je pričakovalo zaelopstvo raznih društev, šolska mladina ter ostalo občestvo. Izmed navzočih društev ga je prvi pozdravil v imenu Fantovekega odeska g. Kajžar Franc ml. v kroju, za gasilce g. Osvald Josip, dalje g. Dolinar za SPD in za Katoliško izobraževalno društvo g. Juvan Janez. Tudi Dekliški krožek ni izostal in ga je v njegovem imenu pozdravila gđ. Juvan Anica. Po končanih pozdravih se je sprevod razvil v cerkev, kjer je podelil novi g. župnik svoji prvi blagoslov.

Novemu g. župniku želimo dolgo vrsto let najprijetnejšega bivanja med nami, s prošnjo, da mu Bog pomaga opravljati njegov težki poklic.

Kmetijsko-gospodinjška šola Marijanišče-Bokalce-Ljubljana

V začetku novembra se začne osemindesetletni kmetijsko-gospodinjška šola, ki bo trajal 10 mesecev. Učence stanujejo v zavodu, ki je pod vodstvom šolskih eester.

Pouk je teoretičen in praktičen. Teoretični obsega verouk, vzgoje, računstvo, slovenščino, kemijo, knjigovodstvo, živiloznanstvo, gospodinjstvo, zdravstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, mlekarstvo, živinorejo in poljedelstvo.

Praktično se učence vežbajo v kuhanju in konzerviranju, ročnem in strojem šivanju, preji in tkanju, pranju in likanju, mlekarstvu in sirastvu, v vrtnarstvu itd.

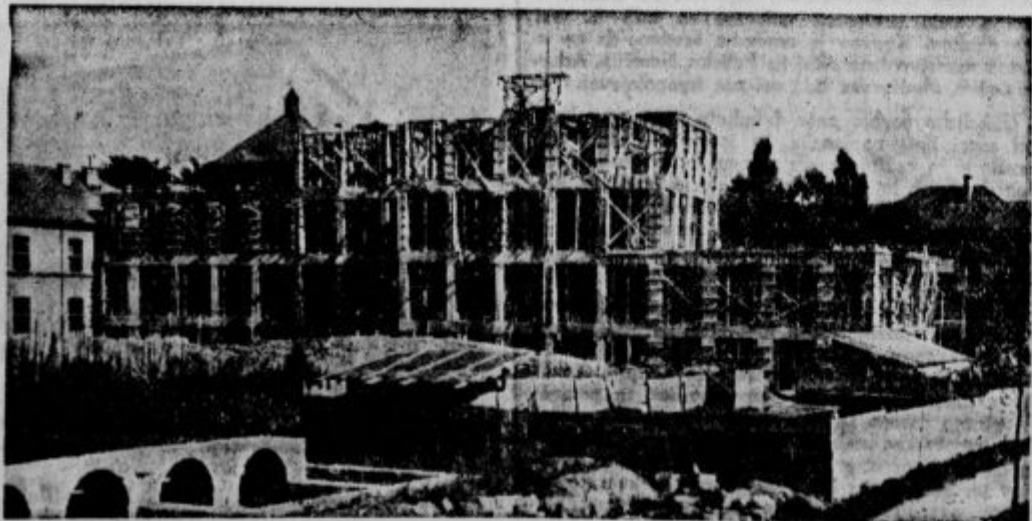
Učence, ki se žele izvežbati za samostojno vodstvo večjih gospodinjških obratov, morejo ostati v zavodu dve leti, da poglobijo in spopolnijo svoje praktično in teoretsko znanje.

Popola oskrbnina znaša mesečno 450 din.

Sprejeta učenka naj vzame s seboj obleko in perilo ter obutev, potrebno za delavnico in praznik. Nadalje: dva para rjuh, štiri prevleke za blazino, štiri brijače, štiri servijete, ojejo in koc. Perilo je lahko iz domačega platna.

Dekleta, ki hočejo vstopiti v šolo, morajo: 1. dovršiti 16. leto, biti zdrave in moralno neporečne; 2. predložiti zadnje šolske spričevalo; 3. navesti stan in poklic staršev; 4. predložiti obvezno izjavo a) učenke, da se bo ravnala po hišnem redu, b) staršev ali varuha, da poravnajo stroške šolanja.

V I. letnik kmetijsko-gospodinjškega seminarja za gospodinjške učiteljice bo letos sprejetih nekaj učenk. Prošnji za sprejem naj se pridajo sledeče priloge: 1. Spričevalo o zaključnem izpitu nižje gimnazije ali meščanske šole. 2. Spričevalo o prav dobrih uspehah dovršene celoletne kmetijsko-gospodinjške šole. 3. Potrdilo, da so etarši kmetovalci. 4. Zdravniško spričevalo. 5. Obvezno izjavo kakor zgornj točka 4. — S temi prilogami in podatki opremljene lastnoročno pisane, neokolekovanne prošnje za sprejem naj se pošljejo na vodstvo Kmetijsko-gospodinjške šole v Marijanišču v Ljubljani.



Strojni inštitut tehniške fakultete — danes.

LJUBLJANA

Ob letošnjem godu sv. Male Terezike

Med jubilejne radosti, ki jih je sveta Mala Terezija letos natrosila Karmelu na Selu ob 50-letnici, spada tudi obisk beneškega patriarha, kardinala Piazza, ki je v dneh kongresa Kristusa Kralja gostoval v Karmelu. Eminenca je sam karmeličan. V spremstvu belgrajskega nadškofa dr. Ujčiča, univerzitetnega profesorja dr. Potočnika in svojega tajnika je obiskal tudi notranji samostan. Ogledal si je vse prostore, celice, grobnice in vrt. V zatiji pri križu se je razvilo zanimivo razvedrilo. V klavzuri je bil visoki cerkveni knez ves očetovski, domač in ljubezniv. Kakor brat med redovnicami sestrami. Pripovedoval je o svojih potovanjih in doživljajih. Preden je postal kardinal, je dolgo let služboval v vrhovni hiši karmeličanov v Rimu. V imenu o. generala je vizitiral mnogo karmelskih samostanov v Italiji in Španiji. Obiskal je tudi samostan v Alba de Tormes, kjer je živel sveta Terezija Velika. Iz splošnosti do svete redovne reformatorice gori še danes oljnata lučka prav na tistem kraju, kamor je postavila velika sveta Španka. Samostani, ki v njih hranijo njene relikvije, so ostali tudi v krvavih viharjih revolucije nedotaknjeni.

Letos v začetku junija je šel kardinal Piazza kot zastopnik svetega očeta v Lisieux. V novi baziliki sv. Male Terezije so imeli tridnevno za svetovni mir. Pravil je, kako ganljivo je bilo, ko je maševal v samostanski klavzuri, v bolniški celici, kjer je svetniška karmeličanka umrla. Soba je še vedno prav taka, kakor je bila 30. septembra 1897., ko je Mala Cvetka odšla k Bogu po večno plačilo ljubezni. Samo oltar so postavili vanjo, da o posebnih prilikah lahko mašujejo najvišji cerkveni dostojanstveniki. Tudi sedanjí sveti oče Pij XII. je kot kardinal Pacelli maševal v bolniški sobi, kjer je umrla ljubezniva svetnica.

Kardinala Piazza je ta sveta daritev zelo prevzela. Globoko ganjen je maševal na tem svetem kraju, ki ga je Jezusova Roža posvetila s svojim trpljenjem in junaško ljubeznijo. Pri sveti maši je obhajal vso redovno družino lizijskega Karmela, tudi vse tri rodne sestre svete Male Terezije, ki tam žive: dosmrtno priorico, mater Agnezo Jezusovo, (Pavlinjo); sestro Marijo presvetojga Srca, ki je popolnoma ohromela, pa ji svetniška sestra ne izprosi zdravja (Marijo, njeno krstno botro); in sestro Genovefo presvetojga obličja, Terezijino najljubšo tovarišico otroških in dekliških dni (Celino). Še vedno je sveža in delovna. Tudi umetniško je izredno nadarjena. Sama je zamislila načrt za novo baziliko v Liziju. Po njenem strokovnjakem navodilu so slikali tudi freske v baziliki sv. Terezije. Predstavljajo življenje Jezusove ljubljenke.

Z neizbrisnimi vtisi se je beneški patriarh vrnil v svojo morskost prestolico. In še vse sveže spomine iz Lizije je prinesel v Ljubljano h kongresu Kristusa Kralja. Ko smo se poslavljali v skromni govorilnici, je bil ves navdušen za krasno uspele kongresne svečanosti v naši belji Ljubljani. Pravil je, da je pisal svojem redovnemu sobratu kardinalu Rossi-ju v Rim o trionfu Kristusa Kralja v teh dneh. »Pisal sem mu«, je dejal: »Rex pacificus magnificus est!« Kralj miru je bil poveličan. Gotovo lepa beseda za tiho, sveto delo, ki je kongres pripravljalo, izvajalo in ki mu bomo sledili.

Kakor ob tridnevnic v Liziju, homo ob godu sv. Male Terezije na Selu iskreno molili za svetovni mir. Naj mala Jezusova Golobica prinese oljčno vejico božjega miru vsem srcem. In naj razgne svoj plašč prav posebno nad našo drago domovino. Zato homo letos še z večjim zaupanjem hiteli v naš slovenski Lizij, v Karmel na Selu, kjer bo v ponedeljek, 2. oktobra ob 4 popoldne govor; nato blagoslovljenje rož in pete litanije Matre božje. Govoril bo g. magister Salezij Glavnik, O. F. M. — V torek, 3. oktobra na god svete Male Terezije bo: ob 5 prva tiha sv. maša. Ob 6 slovesna sveta maša. Ob 7 mašuje prevz. g. škof dr. Rožman. Nato tihe sv. maše, ob pol 8, 8, pol 9 in 9. — Popoldne ob 4 govor, blagoslovljenje rož in pete litanije Matre božje. Govoril bo g. kaplan Marijan Kremžar.

Na praznik sv. Male Terezije, 3. oktobra prejemajo v karmeličanski cerkvi na Selu popolni odpustek vsi, ki obiščejo cerkev, molijo po namenu svetega Očeta in prejemajo sv. zakramente. Ta privilegij je dala sveta stolica karmeličanski cerkvi.

Pridite počastit sv. Malo Terezijo! Pripomočimo ji vse velike namene, težave in skrbi naših dni. Gotovo bo pomagala, saj je obljubila.

Devetdnevnica za mir

V Ljubljani sta bili že dve desetdnevnic za mir, ena v stolnici, druga na Rakovniku. Tretja je ravno te dni v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa na Kodeljevem (od 27. sept. do 5. oktobra). Po želji prevzvišenega gospoda knezoškofa dr. Gregorja Rožmana se bodo vrstile desetdnevnic za mir po vseh ljubljanskih cerkvah, tako da bo Ljubljana neprestano dan za dnem prosila Boga, naj ohrani naši državi mir in vsemu svetu podeli mir.

Devetdnevnic bodo v sledečem redu

Moste, Sv. Družina, 6.—14. oktobra. — Trnovo, 15.—23. oktobra. — Križanke, 24. oktobra do 1. novembra. — Sv. Peter, 2.—10. novembra. — Sp. Šiška, 11.—19. novembra. — Vič, 20.—28. novembra. — Uršulinska cerkev, 29. novembra do 7. decembra. — Cerkev Srca Jezusovega, 8.—16. decembra. — Cerkev sv. Jožefa, 17.—25. decembra. — Sv. Jakob, 26. decembra do 3. januarja. — Sv. Ciril in Metod, 4.—12. januarja. — Frančiškanska cerkev, 13.—21. januarja.

Dosedanje desetdnevnic so bile res dobro obiskane. Verniki pridite in molimo skupno dan za dnem, da nam Bog ohrani mir in pomiri razburkano Evropo! Bog daj, da bi večino desetdnevnic že mogli opravljati v zahvalo za mir!

*
I Ljubljana bo romala na Brezje prosit za mir. V nedeljo, 15. oktobra, bodo privedle ljubljanske župnije romanje na Brezje, da bodo tam verniki ljubljanske mesta prosili Kraljico mato za mir. Romanje se bo udeležil tudi prevzvišeni gospod knezoškof doktor Rožman, ki bo daroval pred milostno podobo M. B. sveto mašo za mir. — Odhod iz Ljubljane bo z vlakom ob 7; vrnil se bomo a popoldanskimi vlaki. Vsak udeležene romanje bo kupil nedeljsko vozno

karto in bo plačal tako le polovično vozno. Vabimo vas, dragi verniki, da se tega prošnjega romanja ljubljanskih župnij udeležite. Kdor se namerava romanje udeležiti, naj se oglasi do petka tega tedna pri župnem uradu, da moremo železnici pravočasno sporočiti, koliko oseb se bo romanje udeležilo.

1 Celonočno čestčenje presvetega Zakramenta v stolnici bo v noči na prvi petek (od 5. na 6. oktobra). Vsako uro od 9 zvečer do 4 jutraj se bodo iz »Večne molitve« opravljale molitve 10. ure: Zahvala za prejete dobrôte. Možje in mladeniči ljubljanski, udeležite se v obilnem številu vsakomesečnega nočnega čestčenja, da zadostimo božjemu Sreču za premnogo razlajenja in izprosimo od njega toliko zaželeni mir. Priporočamo posebno udeležbo pri poznih nočnih urah.

1 Redni mesečni shod križanske moške kongregacije bo danes, Rožnicensko nedeljo ob šestih zvečer v križanski družbeni cerkvi. Pred govorom polurno čestčenje presv. Zakramenta in litanije Matere božje.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/3, 1/6, 1/9, ter jutri ob 8. uri francoski velefilm plemenite, humane vsebine, ki je dosegel povsod največji uspeh:

Zloraba zaupanja

Danielle Darieux

Azijati

Inklšinov, Erich von Stroheim

1 Danes se zaključi Stiplovska razstava. Danes je zadnji dan odprta umetnostna razstava slikarja Franja S. Stiplovskega v Jakopičevem paviljonu. Razstava, ki je vzbudila toliko upravičene pozornosti in vsestranskega priznanja pač zasluži, da jo obišče sleheren ljubitelj oblikovne umetnosti. Razstava je odprta od 9—18.

1 Stalni obiskovalci-abonenti našega Narodnega gledališča so se tudi v letošnji sezoni oglasili v jako lepem številu, tako da so razpisani abonmani: Premierski, red Sreda, red Četrtek, red A trenutno zaključeni in polno zasedeni. Zato je uprava otvorila še red B, za katerega se sprejemajo priglasitve po običajnih pogojih v blagajni dramskega gledališča dnevno od 9 do 12 in od 15 do 17. Gledališka uprava vabi vse zainteresirane, da se v velikem številu prijavijo tudi za ta abonma. Red B je 10% cenejši kakor so Premierski abonma in stalna abonmana Sreda in Četrtek. Predstave so tudi za red B popolnoma iste kakor za ostale abonmaje. Abonenti bodo dobili 20 dramskih in 18 opernih predstav.

Očetovo ordinacijo je prevzel

med. univ.

dr. Kazimir Derganc

Ordinira od pol 3 do pol 4 popoldna.

Ljubljana, Komenskega 4. Sanatorium »Emona«.

Telefon 36-23.

1 Še k maksimiranju lokalnih telefonskih pogovorov. Od Združenja gostilniških podjetij v Ljubljani smo prejeli opozorilo, naj se odsele dalje kavarniški, hotelski, restavracijski in sploh gostilniški gostje poslužujejo samo javnih telefonskih govorilnic, katerih je dovolj na razpolago. S pavšalom je določeno tako nizko minimalno število pogovorov, da ne zadostujejo niti za lastne obratne potrebe. Iz tega razloga je nemogoče dopustiti gostom in drugim interesentom odsele dalje brezplačno uporabo telefona v gostilniških obratih. Pripominja se, da velja vsak začetni pogovor po sedaj razglašeni tarifi 50 par. Ker prekorači Ljubljana število 2000 telefonskih naročnikov, spada v najvišji tarifni razred, v katerem se plačuje po 3000 dinarjev letnega pavšala, t. j. točno za 500 govorov mesečno po 50 par.

1 Trgovski tečaj za izobrazbo pisarniških moči, dnevni in večerni, se otvorijo začetkom oktobra na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. Pojasnila daje ravateljstvo.

1 Strokovno izobraževalni tečaj za služkinje se bo začel 10. oktobra t. l. Teoretično in praktično podajanje najrazličnejših predmetov bo pripomoglo k strokovni izpopolnitvi slovenske služkinje. Prijave v tečaj sprejema Poselska zveza v Delavski zbornici in v Poselskem domu, Križevniška ulica št. 2, kjer se dobe tudi podrobna pojasnila. — Poselska zveza in Slovenska krščanska ženska zveza.

Dr. Igor Tavčar

zopet redno ordinira.

Ljubljana, Breg 8. — Telefon 35-95.

1 Ruski tečaj za Slovence. Tudi letos priredi Ruska Matica ruski tečaj za Slovence. Ta tečaj se deli v tri skupine: I. za začetnike, II. in III. za naprednejše. Za II. skupino so predvidene vaje iz ruske klasične literature Puškinove dobe, za III. skupino pa iz literature dobe po Puškino. Ukovina znaša 20 din mesečno in enkratna vpisnina 10 din. Podrobnejša pojasnila in vpisovanje vsak torek, četrtek in petek od 7 do 9 zvečer Državna dvorazredna trgovska šola, Simon Gregorčičeva ulica.

1 Sadjarska podružnica šiška. Danes dopoldne bo ogled sadnih vrtoč pod vodstvom gg. Stupica in Brecljnika. Opazovali bomo uspeh različnega obrezovanja sadnega drevja. Zbiramo se ob 9 pri g. Demšarju, Podlimgarskega št. 35.

1 Zveza akademsko izobraženih žena prične s tečajem nemščine (II.) v ponedeljek ob 19.30, z angleščino (I.) v torek ob 18, z angleščino (II.) v torek ob 19, z italijansko (I.) v torek ob 20, s telovadbo v torek ob 18.45 na učiteljski v Resljevi cesti. Naknadni vpis ni mogoč! Odbor.

1 Dr. Kallay do preklica ne ordinira.

1 Nemške in italijanske, začetne in nadaljevalne tečaje priredi v večernih urah Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Prijave v društveni pisarni, Gregorčičeva ul. 27., pritrliče, med 8 in 14.

1 Brezplačen tečaj slovenske stenografije priredi v večernih urah Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Prijave v društveni pisarni, Gregorčičeva ul. 27., pritrliče, med 8 in 14.

1 Kolesarski tat se je ujel. V noči na 20. t. m. je bil vloženo v drvarnico Franca Kocjančiča na Viru pri Domžalah. Iz drvarnice sta izginili dve moški kolesi in kaj malo je bilo upanja, da bo mogoče najti tava. Ljubljanska policija je te dni v Ljubljani ustavila nekega S. T., ki se je vozil na enem izmed okradenih koles. Prijeli so ga in izpovedal je, da je z nekim pajdašem vložil v drvarnico, od koder sta ukradla obe kolesi. Kolesarski tat je bil izročen sodišču, njegovega pajdaša pa policija še išče

Pomagajmo Halozam!

Da olajša budo, v kateri se nahajajo številni siromašni prebivalci naših obmejnih krajev, je Društvo prijateljev Slovenskih goric pričelo akcijo v podporo naše mladine v teh krajih. Iz poročila Higijenskega zavoda, ki je bilo objavljeno v našem listu, se je dalo posneti, koliko mladih mater in koliko otrok je Higijenski zavod osrečil zlasti z garniturami za novorojenčke, katere je razdelil na svojih zdravstvenih tečajih v številnih krajih v Slovenskih goricah, Dravski dolini in deloma v Halozah. Vsa ta številna darila je zbralo Društvo prijateljev Slovenskih goric, ki je obdarovalo razen krajev, omenjenih v tem poročilu, še nekatere druge kraje z enakimi garniturami, poleg tega pa tudi šolsko mladino v raznih krajih z oblekami, perilom, obutvijo, knjigami itd.

Garniture za novorojenčke so sprejemale matere s solzami hvalečnosti v očeh, ker se jim je tako omogočila ali vsaj zelo olajšala skrb za njihovega novorojenčka — njihov up, ki bo tako imel lepše prve dneve na tem svetu. Garniture so vsebovale plenice, srajčke, nepremočljivo platno, brisače, stekleničke, higijenske cucije, vazelino, otroški puder, otroško kremo, perion, milo, vato, obveze, gazo, ponve; ponekod so bile pridejane tudi igrače.

Dosedaj je bilo razdeljenih okrog 700 takih garnitur. Ker pa je treba skrbeti zlasti za Haloze, katerih se akcija dosedaj še ni lotila v večjem obsegu, in ki so najbolj potrebne pomoči naše javnosti, nadaljuje Društvo prijateljev Slovenskih goric nabiranje darov za te kraje, saj bo treba v celem razdeliti najmanj 600 do 700 garnitur perila za dojenice, perila za matere in šolo-obvezno deco, posteljnega perila, brisač in posode ter obleke za dečke in deklice.

Da bo moglo društvo ustreči vsem potrebam, se obrača na stare svoje dobrotnike pa tudi na nove, kakor tudi na celo našo javnost s prošnjo za podporo, bodisi v denarju, bodisi v blagu. Denarni prispevki naj se blagovolijo poslati na pošto-nekakovni račun društva pri Mestni hranilnici v Ljubljani št. 10.533 (z označbo »Zbirka — Slovenske gorice«), blago in predmeti pa na naslov podpredsednice društva gospe Klare Majcen, žene pomočnika bana, Ljubljana, Gradišče 8a. Za vsak prispevek bodo tako društvo kakor tudi obdarovanci neizmerno hvaležni.

Ne samo kot zdravilna voda ampak tudi z vinom in sadnimi sokovi je Rogaska Tempel mineralna voda odlična. Tudi tako pomešana pospešuje ugodno delovanje prebavnih organov.



† Drago Pinterič



Od Sv. Miklavža pri Ormožu.

V nedeljo, 24. t. m., smo položili v Mariboru k večnemu počitku uglednega in zaslužnega šolskega upravitelja v pokou g. Draga Pinteriča. Rojen je bil l. 1884. v Sevnici. Maturiral je v Mariboru l. 1903. Prvo njegovo službovanje je bilo pri Sv. Tomažu, odkoder se je po kratkem času preselil k Sv. Miklavžu pri Ormožu. Tukaj je učiteljeval celih 35 let. Ondi si je tudi izbral življenjsko družico gospo Marico, rojeno Posega, učiteljico istotam, ki je vztrajala z njim vso službeno dobo.

Pokojni Drago Pinterič, vzor poštenjaka in zgledega pedagoga, je posvetil vse svoje bogate sposobnosti slovenskemu narodu prav po stopnjah našega goriškega slavčka Simona Gregorčiča:

Ne samo, kar velevala mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan.

Vesten in nadvse točen v izpolnjevanju stanovskih dolžnosti, dober tovariš in očetovski naklonjen do učiteljstva kot šolski upravitelj je bil naš plemeniti vzornik. Ves prosti čas je posvetil delu za ljudstvo, med katerim je živel. Dolga leta je bil tajnik pri občini, bil je ustanovitelj Bralnega društva in Gasilske čete.

Pred desetimi meseci je stopil v zaslužni pokoj, da bi se odpotil od trudopolnega dela. Te dni, ko v Jeruzalemskih goricah klopočejo klopotci in vabijo v trgatve, je Vsemogočni odpoklical to plemenito dušo, da ga popelja v svojem vinogradu za večno trgaljvijo. V narodu pa bo živel njegov spomin še nadalje.

— Korpulentnim in miščastim, pri katerih se pokazujejo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izobno pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje. Reg. po min. soc. pol. in a. zdr. S-br. 15 485. 25. V. 35

Nemške cerkve v Londonu so še odprte

Kakih dvajset tisoč nenacističnih Nemcev še danes mirno živi v Londonu. Tudi službo božjo imajo še vedno v svojem materinem jeziku. Nemške katoliške in luteranske cerkve so ostale odprte. Luteranske cerkve v Londonu je bila darilo kraljice Viktorije nemški koloniji v Londonu. Ko je bil von Ribbentrop nemški poslanik v Londonu, je navadno obiskal do cerkev, dokler ni postal spor med nemško vlado in cerkveno akuten.

Ljubljana, 1. oktobra

Gledališče

Drama: Nedelja, 1. oktobra: »Kacjanar.« Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 2. oktobra: »Številka 72.« Premiera. Premierski abonma. — Sreda, 4. oktobra: »Hudičev učence.« Red A. — Četrtek, 5. oktobra: »Številka 72.« Izven. — Petek, 6. oktobra: »Kozare vode.« Premiera. Premierski abonma.

Opera: Nedelja, 1. oktobra: »Madame Butterfly.« Gostovanje Zlate Gjungenac. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 2. oktobra: Zaprt. — Torek, 3. oktobra: »Manon.« Gostovanje Zlate Gjungenac. Izven. — Sreda, 4. oktobra: »Boris Godunov.« Red Sreda. Gostuje Josip Križaj, član zagrebške opere. Četrtek, 5. oktobra: »Sabska kraljica.« Red četrtek. Petek, 6. oktobra: Zaprt.

Radio Ljubljana

Nedelja, 1. oktobra: 8 Dueti: klavir in harmonij (gdč. Herta Seifert in g. Dimitrij Kaškarov) 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 9.45 Verski govor — 10 Za kratek čas (plošče) — 10.30 Nedeljski koncert radijskega orkestra — 12 Koncert pevskega zbora »Tabor« — 13 Napovedi — 13.20 Veselo popoldne: Kmečki trio, vmes plošče — 17 Kmetijska ura: Obrestna mera in kmečko gospodarstvo (g. dr. Jože Basaj) — 17.30 Godba 40. pp. Triglavskega — 19 Napovedi, poročila — 19.40 Nac. ura — 20 Samospevi gdč. Ksenije Kušejve, pri klavirju (g. prof. M. Lipovšek — 20.45 Domači koncert radijskega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Vesele popevke (plošče).

Ponedeljek, 2. oktobra: 12 Uverture (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Popoldanski koncert radijskega orkestra — 14 Napovedi — 14 Zdravstvena ura: Mladinsko zdravstvo in higiena (g. dr. Anton Breclj) — 18.20 Glazunov: Stenka Razin, simf. pesnitev (plošče) — 18.40 Matija Majar Ziljski. Ob 150-letnici rojstva (g. dr. Ivan Grafenauer) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Zanimivosti — 19.40 Nacionalna ura — 20 Veseli godci, vmes poje g. Mirko Premelj ob spremljevanju klavirja (g. prof. Lipovšek) — 21.15 Komorna glasba (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Vseli zvoki (radijski orkester).

Drugi programi

Nedelja, 1. okt.: Zagreb: 20 Tamburize — 20.45 Zab. konc. — Bratislava: 19.25 azz — 20 Izseljenska oddaja — 21.15 Ork. konc. — Sofija: 20 Instrumentalni konc. — 20.30 Operetna glasba — Ankara: 19.35 Plesna glasba — 20.15 Lahka glasba — 20.50 Jazz. — Beromünster: 19.45 Kom. konc. — 20.45 Zab. gl. — 20.50 Igra — 22.10 Plesna gl. — Budimpešta: 21.10 Španska gl. — 22.05 Cig. ork. — 23 Vojaška godba. — Bukarešta: 19.15 Skladbe Joh. Straussa — 20.15 Plesna gl. — Hörby: 20.15 Igra — 22.30 Lahka gl. — Trst-Milan: 17 Simf. gl. — 21 Igra. — Rim-Bar: 21 Verdijeva opera »Aroldo« — Florence: 20.30 Pesmi in plesi — 21 Izbrana gl. — Oslo: 19.50 Norveške pesmi — 20.15 Ork. konc. — 22.35 Zab. konc. — Sottens: 20.30 Igra — 21 Ork. konc. — Stockholm: 19.30 Ork. konc. — 20.15 Igra — 22.50 Lahka glasba.

Ponedeljek, 2. okt.: Zagreb: 20 Klavir — 20.30 Albinjeve skladbe — 21.30 Lahka glasba. — Bratislava: 19.35 Igra — 20.40 Simf. konc. — 21.25 Weberjeve skladbe. — Sofija: 20 Simf. konc. — Ankara: 19.20 Ork. konc. — 20.40 Jazz. — Beromünster: 19.45 Koračnice — 20.15 Zbor — 21 Izseljenska oddaja — 22.10 Brahmsove skladbe. — Budimpešta: 20.10 Operni ork. — 22 Cig. ork. — Bukarešta: 19.40 Nar. pesmi — 20.05 Kom. konc. — 20.40 Operne arije — 21.25 Plesna gl. — 21.40 Zbor. — Hörby: 20 Zbor — 20.30 Lahka gl. — 21.05 Simf. konc. (Beethoven) — 22.15 Kabaret. — Trst-Milan: 17.15 Plesna gl. — 21 Pihala — 22.10 Grška pianinska gl. — Rim-Bar: 21.50 Pesmi in plesi. — Florence: 19.30 Operetna gl. — 20.30 Opereta. — Oslo: 19.30 Zab. konc. — 21.30 Piano — 22.15 Dunajske pesmi. — Sottens: 20 Pisan apored — 20.30 Ork. konc. — 21 Izseljenska oddaja. — Stockholm: 20 Zbor — 20.30 Lahka gl. — 21.05 Simf. konc.

Prireditve in zabave

Frančiškanska Prosveta M. O. začne z današnjim dnem novo sezono. Kot prvo dramsko predstavo bo priredila drevi ob 8 v frančiškanski dvorani Halbejevo tridejansko dramo »Domčija ob Visli« (Reka). Nastopijo najboljši moči dramske družine, ki si je v zadnjih dveh sezonah pridobila najboljše sloves. — Predprodaja vstopnic po navadnih cenah bo pri blagajni v nedeljo ob 10 do 12 popoldne in dve uri pred začetkom. Uljudno vabimo!

Predavanja

Društvo absolventov državnih trgovskih šol v Ljubljani vabi vse svoje člane in prijatelje društva na predavanje, katerega bo imel g. Dr. Vinco Šarabon pod naslovom: »Evropa v 20. stoletju« v četrtek 5. oktobra ob 20. uri pri »Šestici«. V nedeljo 8. oktobra društveni izlet na Polževo z vlakom ob 8 zjutraj.

Zenski odesk Sempeterske prosvete ima v ponedeljek 2. oktobra ob 20 predavanje. Predaval bo gosp. župnik Košmerlj.

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek 5. oktobra v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob 5 bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in po pridigi sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo evharistične pobožnosti v četrtek v uršulinski cerkvi.

II. Vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima danes ob 14 shod. Pridite vse! — Voditelj.

Kongregacija za gospodično in kongregacija za gdč. učiteljico pri sv. Jožetu. Dne 2. oktobra, v ponedeljek zvečer ob poslednjih prvi sestanek v tem šolskem letu. Pridite vse!

Kongregacija za gospe pri sv. Jožetu ima v torek, 3. t. m. ob petih popoldne svoj prvi shod za novo kongregacijsko leto. Pridite!

Kino

Kino Vič predvaja danes znani film »Be« tigrar. Za dodatek dva tednika.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne v nedeljo: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta; — v ponedeljek: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Najnovejša poročila

Predsednik poljske republike Moscicki odstopil

Novi predsednik republike V. Rackiewicz. - Nova poljska vlada v Parizu; njen predsednik je gen. Sikorski

Pariz, 30. sept. AA. Havas: Poljsko veleposlaništvo je izdalo sledeče sporočilo: Predsednik poljske republike predsednik Ignacij Moscicki je objavil 30. septembra letos, da podaja ostavko na mesto predsednika republike. V skladu z ustavo Poljske postane predsednik poljskega senata avtomatično predsednik poljske republike. Predsednik senata Vladislav Rackiewicz je prevzel vodstvo najvišjih funkcij na podlagi odredb poljske ustave. Novi predsednik republike Rackiewicz je položil prisego na poljskem poslaništvu v Parizu. Polaganju prisige so prisostvovali poljski veleposlanik v Parizu Lukaszewicz, poveljnik poljskih čet v Franciji general Sikorski, dr. podtajnik polkovnik Koc in druge ugledne osebnosti. Ko je položil prisego in prevzel vodstvo državnih funkcij, je predsednik republike Rackiewicz izdal odlok o ostavki generala Skladkowskega, češ da nima možnosti, da bi izvrševal svojo funkcijo. Ker je vlada podala ostavko, je Rackiewicz imenoval za predsednika vlade generala Vladislava Sikorskkega, poveljnika poljskih čet v Franciji. Sikorski je prevzel tudi mesto ministra za vojsko. Za podpredsednika vlade je bil imenovan profesor Stanislaw Stronski, za zunanjega ministra Zaleski, za finančnega

ministra pa Adam Koc. Ostali člani vlade bodo imenovani kasneje. V poljskih krogih v Franciji izjavljajo, da ima nova poljska vlada značaj vlade narodne obrambe.

Bukarešta, 30. sept. AA. Stefani: V poljskih krogih v Romuniji precizirajo ukaz, s katerim se je Moscicki odpovedal položaju predsednika republike in označil kot šefa poljske države Rackiewicz kot tak ukaz, ki je bil podpisan v Kutiju na Poljskem ozemlju nekaj prej, preden je Moscicki prestopil romunsko mejo. Potem je bil ukaz prenesen v poljsko poslaništvo v Parizu. Kakor se zdi, romunski pristojni krogi o tem niso bili obveščeni.

Bivši predsednik poljske republike potoval skozi Jugoslavijo v Pariz

Subotica, 30. sept. Bivši predsednik poljske republike Ignacij Moscicki se je peljal iz Romunije, kjer je bil interniran, skozi našo državo v Pariz. V Subotici je imel tudi razgovor z novinarji, katerim je izjavil med drugim, da veruje v francosko in angleško zavezništvo in neodtujljivost.

Odmevi nemško-sovj. pakta v Londonu

London, 30. sept. AA. Reuter: Ministrstvo za informacije sporoča: V Londonu gledajo na nemško-sovjetski pakt kot na prazno grožnjo. Menijo, da položaj Velike Britanije in Francije s tem ni poslabšan. Posledice tega pakta, tako menijo v Londonu, bi utegnile škodovati edino le Nemčiji. V vojaškem pogledu se Nemčija ne more zanašati na Rusijo. Zaradi tega bo morala pustiti na vzhodnem bojišču precejšnje sile. Na političnem polju bo Nemčija izpostavljena vplivu boljševiške propagande. V gospodarskem pogledu je odrezana od poljskih in romunskih petrolej. vrelcev. Rusija je privolila v to, da preskrbuje Nemčijo z rudninami olji v zameno za zlato in industrijske proizvode. Toda Nemčija zlata nima, industrijski proizvodi pa so potrebni njej sami. Končno bo položaj nemškega režima moralno znatno oslabilen, ker je novo besedilo razočaralo mnoge državljane, ki so pristali na novi red iz strahu pred boljševizmom. Ne zdi se verjetno, da bi Rusija sodelovala aktivno v nadaljnjih vojnih operacijah. Britanski in francoski vojaški strokovnjaki verujejo, da je rdeča armada sposobna voditi dolgotrajno vojno na tujem zemljišču, pa čeprav je sposobna štiti tudi ruske meje. Novi moskovski pakt ni omajal niti Francije, niti Velike Britanije.

London, 30. sept. AA. Reuter: Današnji

tisk posveča daljše komentarje nemško-sovjetskemu sporazumu. Tisk poudarja, da je bil ta sporazum neizbežen in da ga je bilo treba pričakovati z ozirom na vse tisto, kar se je dogajalo pred njim. Vsi listi menijo, da zavezništvo ne bi moglo nositi odgovornosti za noben začetek vojne, kakor to ves svet ve. Manchester Guardian meni n. pr., da bi Velika Britanija in Francija pretrpeli moralno katastrofo, če bi pokazali željo, da razpravljata o novi grožnji. — »Times« pravijo, da brez oziroma na to, kar bi pogoj za mir pokazali, da nacionalni socializem ni pustil niti najmanjšega temelja za pogajanja. On je odstranil vsako možnost za sporazumevanje pod katerikoli pogoj. — »Daily Herald« piše: Tisto, kar je bistveno, moramo mi pojasniti svetu, in to moralna načela, za katera se borimo. Odgovor na rusko-nemško ponudbo za mir, v kolikor bo do tega prišlo, mora biti odgovor, po katerem se naše stališče ne bo dalo napačno ocenjevati. Mi smo stopili v to vojno zaradi gotovih načel, ki jih smatramo za življenjsko važna za nadaljnjo ohranitev civiliziranih odnosov med narodi. Mi ostanemo pri teh načelih in upamo, da bomo imeli pri svojem trudu, da jih ohranimo, podporo vse civilne javnosti na svetu. In konec koncev bo ta podpora odločilna.

Amerika proti miru po nemških željah

Pariz, 30. sept. AA. Havas poroča iz Washingtona: Na vprašanje novinarjev je zunanji minister Hull izjavil, da mu ni ničesar znanega o mirovni ponudbi, ki naj bi jo bile predložile Nemčija in Sovjetska Rusija s tem, da se skliče konferenca, na katero naj bi bili povabljeni tudi Italija in Amerika. Uradni krogi odklanjajo vsako stališče v zvezi s tem še nejasnim vprašanjem. Ameriško javno mnenje gleda neugodno na idejo, da bi se Zedinjene države pridružile predlogom Nemčije in Sovjetske Rusije, ki gredo za tem, da se sankcionira zasedba poljskega ozemlja.

London, 30. sept. AA. Reuter poroča iz Washingtona, da je državni tajnik vojnega ministrstva Woodring izjavil včeraj novinarjem, da je obrambna sila Zedinjenih držav povečana tako, da Washington lahko govori avtoritativno za ohranitev mira. V svojem govoru, ki ga je imel Woodring po radiu o priliki 158 letnice ustanovitve ameriške vojske, je dejal, da bodo Zedinjene države napravile vse, kar je mogoče, da vojna ne bi zajela tudi Amerike.

Pariz, 30. sept. AA. Havas poroča iz Bruslja, da bo bivši predsednik vlade Van Zeeland odstopoval v kratkem v Zedinjene države. Kakor je znano, je predsednik Roosevelt povabil za sredo oktobra v Washington gotovo število uglednih tu-

jih politikov, da bi z njimi razpravljali o problemu beguncev. Ta problem gleda Roosevelt s čisto človeškega stališča, vendar vsebuje problem beguncev številna politična, gospodarska in ocialna vprašanja, ki jih je treba urediti. Smatra se, da je van Zeelandovo potovanje v zvezi z Rooseveltovimi povabilom.

Pariz, 30. sept. AA. Agencija Havas poroča iz Washingtona, da pristahi in nasprotniki zakonskega predloga o nevtralnosti, ki ga je predložil senator Pittman, pripravljajo govore, ki jih bodo imeli v teku prihodnjega tedna v senatu. Zdi se, da bo borba zelo živa. V kuluarjih kongresa razpravljajo o točkah zakonskega predloga, ki jih bodo izolacionisti posebno napadali. Te točke so v glavnem sledeče: 1. ukinitve prepovedi izvoza orožja, 2. trgovinski krediti za 90 dni vladam vojskujočih se držav. Več senatorjev se pripravljajo na borbo proti Pittmanovemu predlogu zaradi popolnoma drugih razlogov kakor izolacionisti. Ti senatorji smatrajo, da Pittmanov zakonski predlog škoduje interesom ameriške trgovinske mornarice, ker ji omejuje plovbo, kar v ameriški zgodovini še ni obstajalo. Pristahi in nasprotniki Pittmanovega predloga govorijo vsak večer po radiju in obveščajo javnost, ki z največjo pozornostjo spremlja to debato.

Vojska na morju in v zraku

Berlin, 30. septembra. V Skageratu in Kattegatu so nemški rušilci in torpedovce preiskale v zadnjih dveh dneh 45 ladij in zaplenile del blaga. Dve eskadrili britanskih letal, v celem 12 bombnikov, sta poskušali preleteti nemško ozemlje na obali Severnega morja. Ena eskadrila je izvršila napad na nemške rušilce v nemškem zalivu, toda brez uspeha. Britanska letala so bila odgnana z ognjem protiletalskih topov. Britanske bombe niso zadale svojih ciljev. Proti drugi eskadrili pa so izvršili napad nemški lovci v bližini vzhodno Frizskih otokov Vangeroge in Langeoge. V tej borbi je bilo zbitih 5 britanskih letal od šestih. Posadki 2 nemških lovskih letal, ki sta se morali spustiti na morje, pa so rešile nemške vojne ladje.

Pariz, 30. sept. c. V francoskem parlamentu je predsednik mornariškega odbora izjavil poslan-

cem, da je bilo do sedaj potopljenih 12 nemških podmornic, in sicer so jih Angleži potopili 10, Francozi pa so potopili 2 podmornice.

Prav tako je danes največja francoska plovna družba »Compagnie Generale Transatlantique« objavila, da sta iz Newyorka v Havre priplula dva velika francoska parnika »Champlain« in »Columbia«. Oba parnika sta bila v newyorškem pristanišču od izbruha vojne. Družba objavlja, da je sedaj delovanje francoskega in angleškega vojnega brodograja v Atlantiku takšno, da je plovba francoskih in angleških trgovskih parnikov že skoraj popolnoma varna.

London, 30. septembra. b. Britanska admirali-teta ponovno izjavlja, da nemška letala pri napadu na širi britanske križarke niso poškodovala nobene ladje.

večjo svobodo za manevre v operacijami okrog Luksemburga. Računajo pa tudi z možnostjo nemških operacij na meji proti Reni. Več kot gotovo pa je, da bodo zavezniki imeli na postojankah potrebne sile, pa naj se poslužijo nemško poveljstvo kateregakoli načrta.

Pariz, 30. sept. AA. Havas: Večerno poročilo vrhovnega poveljstva se glasi: Delavnost sovražnega topništva v krajih neposredno vzhodno od Mozele. Protigenj z naše strani. Velika aktivnost letalstva na obeh straneh.

Siegfriedovo črto fotografirajo

London, 30. sept. AA. Reuter: V trenutku, ko so angleška letala letela danes nad Siegfriedovo črto, so nemški vojaki mahali z ro-

Delo učiteljic okraja Lendava za zdravje mladine

Učiteljice okraja Lendava so ob dvajsetletnici osvoboditve Prekmurja založile knjižico »Zdrav in bolan otrok«, katere tekst je učiteljicam poklonila ga. primarij dr. Praprotnik Sabina, specialistka za otroške bolezni v Ljubljani z željo, da se čisti dobiček knjižice uporabi za obdaritev siromašnih mater v Prekmurju z vso opremo za dojenčka.

Avtorica omenja v svojem uvodu, da ji je dolgoletna praksa v otroški bolnišnici in na infekcijskem oddelku v Ljubljani dala priložnost spoznati vse posledice nepravilne nege in nepravilnega hranjenja, ki imajo svoj izvor v nepoučenosti mater. Dalje omenja, da je na preprosto, razumljiv način, brez učnih izrazov, podala najnujnejše nasvete, ki jih mora znati mater, če hoče vzgojiti zdrav rod. Knjižica naj bo vsaki materi kažipot pri dnevnih vzgoji svojih mlajškov, naj ji bo svetovalec in prijatelj, kadar bo v zadregi radi ravnanja s svojim zdravim in bolnim otrokom. Pri pisanju knjige je vodila avtorico iskrena želja, da bi navodila prišla v roke preprosti materi, prepričana pa je, da bo priročni prav uspešno služil tudi izobraženi materi in učiteljstvu.

V razgovoru z gospo zdravnico pa smo izvedeli, da so vsebino knjižice določila številna vprašanja, ki so jih stavljal tekom let pismeno in ustno nepoučene, preproste pa tudi izobražene matere. Rodila jo je potreba širokih plasti naroda, pobudo zanjo pa so dale učiteljice, ki imajo med vsemi inteligenčnimi sloji največ stikov in opravkov z našim podeželjem. Knjižica daje navodila noseči ženi, poučuje mater o potrebah za dojenčka, opisuje zunanost donošnega in nedonošenega otroka in spremlja potem z nasveti vsak dan dojenčkovega življenja. Zdravnica posveča posebno pažnjo prehrani dojenčka v prepričanju, da je pravilni razvoj in zdravstveno stanje dojenčka v prvi vrsti odvisno od primerne hrane.

V III. poglavju govori o opazovanju otroka, dviganju in držanju, umivanju in kopanju, oblačenju, čiščenju, o dojenčkovih sobi in postelji, o zraku in utrjevanju dojenčka in o njegovih igračah; omenja tudi cepljenje.

V svoji knjižici ni pozabila opozoriti matere na bolezenske znake, na ravnanje z bolnim otrokom in na najvažnejše otroške bolezni: prehlad, davico, škrlatinko, ošpice, angino in razna ustna vnetja, norice, mumps, dušljivi kašelj, pljučnico, rahitis, šen in druge bolezni.

Zdravnica daje materam nasvete za prehrano otrok v bolezni, za kopanje bolnih otrok, omenja vrste kopeli in ovitke. Skratka:

Med. univ.
dr. Drago Mušič
zdravnik
je otvoril ordinacijo za splošno prakso
Röntgen
v Celju, Cankarjeva ulica 7, I. nadstropje
ordinira od 8.—9. ure
(začasno) od 1.—3. ure
Telefon 264

Knjižica »Zdrav in bolan otrok« je odlična, preprosto pisan priročnik, kakršnega doslej še nismo imeli in je tudi cena tako nizka, da je omogočena nabava celo najsiromašnejši materi. Brošura velja v knjigarnah 6 din. Z odkupom knjižice pa nimamo le osebne koristi; priskočili smo na pomoč tudi dobrodelni akciji. Knjižico bi morala imeti vsaka mati, vsaka negovalka, vse učiteljstvo in vsaka mladenka, ki pojde k poroki.

Brošurica naj postane pravi ljudski vodnik pri negi zdravega in bolnega otroka.

Vojska na Kitajskem

Tokio, 30. septembra. AA. DNB: Po poročilu vrhovnega poveljstva so japonska letala včeraj ponovno bombardirala Cunking. Druga japonska letalska eskadrila pa je bombardirala Suining, 30 km severovzhodno od Cunkinga. Tam so z bombami razrušili letališče. Vsa letala so se nepoškodovano vrnila na svoja oporišča.

Tokio, 30. septembra. AA. DNB: V nasprotju z vestmi tujakšnjih listov je predstavnik zunanjega ministrstva izjavil, da mu dosedaj ni nič znanega o nekem službenem koraku Anglije, da bi se nadaljevala pogajanja med Japonsko in Anglijo, katere so bila prekinjena 19. avgusta. V političnih krogih prevladuje mnenje, da žele na japonski strani za sedaj samo razpravo o čisto krajevnih vprašanjih, ki se nanašajo na ohranitev reda in varnosti v Tienčinu. Načelnih vprašanj o pravicah in interesih Japonske in Anglije ter gospodarskih vprašanj Japonska za sedaj neče dati na dnevni red.

Osebnosti

Newyork, 30. septembra. AA. DNB: Newyork Daily News je predlagala, da bi se sklenilo premirje, ki bi ohranilo življenje material in vojne proračune. List zahteva, naj Chamberlain nedvoumno pojasni vojne namene zaveznikov, ker je napovedana vojna »do uničenja Hitlerja« po mnenju lista tako velika naloga, katere izvršitev bi prinesla tudi Angliji in Franciji popolno uničenje.

London, 30. septembra. AA. Stefani: Na pokopališču v Holywoodu so z vsemi vojaškimi častmi pokopali trupla 23 žrtve s podmornice »Thetis«.

London, 30. septembra. AA. Stefani: Ministrstvo za delo sporoča, da bodo vladni načrti za izselitev civilnega prebivalstva iz mest in industrijskih središč razširjeni tako, da bodo obsegali tudi otroke od 2. do 5. leta. Te otroke bodo spravili v otroške vrtnice brez spremstva mater, ker bodo otroci pod nadzorstvom učiteljic, ki se prostovoljno javljajo za to službo. Sklep, da se otroci izselijo ločeno od svojih mater, je bil izdan zaradi izkustev v zadnjih dneh, ko se je pokazalo, da matere niso rade ostale na vasi daleč od svojih mož.

Pariz, 20. septembra. AA. Havas poroča iz Newyorka, da je na povelje glavnega državnega tožilca aretiran vođa nemškega narodno-socialističnega pokreta v Ameriki, Fritz Kuhn.

Berlin, 30. septembra. AA. DNB poroča iz Luksemburga, da je vlada prepovedala ribolov v rekah Mozel. Sauer in Uri zaradi velike nevarnosti, ki so s tem v zvezi.

Pariz, 30. septembra. AA. Havas poroča iz Londona, da je kralj sprejel enoči v avdicion Chamberlaina.

London, 30. septembra. AA. Reuter poroča iz Washingtona: V teku avgusta je dosegel izvoz letal in letalskih motorjev iz Zedinjenih držav rekordno število. Vrednost izvoženega materiala znaša 12.136.845 dolarjev. V Anglijo je bilo izvoženih 44 letal in 50 motorjev, v Francijo pa 57 letal in 121 motorjev.

Budimpešta, 20. septembra. AA. DNB: Nemški in sovjetski vojaški oddelki so včeraj pri prelazu Uzoč stopili v stik z madžarskimi obmejnimi oddelki madžarske obmejne policije.

Pariz, 30. septembra. AA. Havas poroča iz Londona, da je enoči nastal požar na angleškem parniku »Caldonia«, ki je sedaj bolela ladja. Ta parnik je nekdanja prekooceanska ladja »Majestic«, ki se je še prej imenovala »Bismarck« in ki so Nemci zgradili leta 1913 v Hamburgu. Gasilci so požar pogasili, toda škoda je zelo velika. Uradno se poroča, da ta požar ni nastal zaradi sovražne sabotaže.

London, 30. septembra. AA. Reuter poroča iz Newyorka, da so ameriške zavarovalnice zaradi miru, ki vlada na Pacifiku, sklenile znižati takeo za vojni riziko za pol do en odstotek.

kami in prenehali delati. Toda te prisrčnosti je bilo konec, ko so spoznali britanske bombnike. Nato je bil izvršen prav tako izvidniški polet na črti več ko 8 km, vendar pa so gosti oblaki preprečevali fotografiranje in opazovanje. Medtem ko so se angleška letala nahajala na teh točkah se je vsul na njih ogenj. Izrabljajoč vedrine med oblaki, se je letalec vsekane posrečilo fotografirati večja področja za Siegfriedovo črto, nato pa so se vrnila v poletstva, ki so si na podlagi novih slik lahko ustvarila točno sliko o nemški obrambi.

Starih časopisov, jajčnih lupin in pepela od smodk - ne zavrzi!

Stari časopisi so, na primer, jako uporabni za čiščenje okenskih šip. Šipe umiješ, obrišeš in izdrgneš s tem papirjem.

Pločevinaste in emajlaste posode in vedra za vodo zbršeš s časopisnim papirjem. Nanj se prime masčoba in tako moreš potem laže pomivati. — Če hočeš kako jed v posodi dalj časa obdržati gorke, zaviješ posodo v časopisni papir.

Stari časopisi so pozimi dobri za med okna. Vtaknemo jih v blazine. Nobeno blago ne vata

Zobozdravnik-specialist

dr. F. Kartin, Maribor
se je preselil v Jurčičevo 4, I. nadstropje

ne štiti pred mrazom tako kot časopisni papir. Steklenice in vaze se lepo očistijo s časopisnim papirjem. V posodo damo toplo vodo in koščke časopisa, pa nato stresamo in posode so čiste.

Znano je, kako so stari časopisi dobri zoper molje. Volnene stvari je treba vedno zaviti v časopisni papir, ker je vprav tiskarsko črnilo izborna sredstvo zoper molje.

Za vsakovrstno uporabo je časopisni papir, ni pa za na stranišče, ker se koža od tega papirja lahko vname.

Tudi jajčnih lupin ne bi smeli nikdar proč vreči. Zlasti so uporabne za pičo za kovoši, vendar naj bodo zmeraj dobro posušene: če bi kure zobale sveže jajčne lupine, bi jih to zavedlo, da bi začele tudi jajca ključvati.

S pepelom od smodk in cigaret čistimo srebrne predmete. Pepel stresemo na krpo in drgnemo dotični predmet s tem. Če potem še podrgnemo z volneno krpo, se srebrnina tako svetli, kot bi bila nova.

OTOMANE

kaufe. naslanjače vseh vrst dobavljajo najceneje »OBNOVA« F. NOVAK, Jurčičeva 8.

Ptuj

Danes dopoldne je še čas, da si lahko nabavite srečke za loterijo na Ptujski gori, kjer bo danes popoldne ob 14 zrebanje. Ne zamudite ugodne prilike, sreča vas čaka! Ker je čisti dobiček loterije namenjen za nujno popravilo znane romarske cerkve na Ptujski gori, podprite to akcijo in si še v zadnjem hipu preskrbite nekaj srečk! Številke, ki bodo izžrebane, bodo objavljene v naših časopisih. Danes vsi na Ptujsko goro po srečo!

Gremij trgovcev v Ptuj naznanja, da se bo pričel pouk trgovske nadaljevalne šole v sredo, 4. oktobra t. l.

Današnji nogomet. Danes popoldne igra prvenstveno nogometno tekmo lokalna tekmeča SK Drava in SK Ptuj ob 15 na igrišču SK Ptuja ob Ormoški cesti.

Novi davki v Italiji

Rim, 30. sept. AA. Stefani: Danes je bila seja italijanske vlade pod predsedstvom Mussolinija. Na tej seji je bilo sprejetih več važnih sklepov notranjopolitičnega značaja. Tako je bilo sklenjeno, da se ustanovi pokojninski sklad za odvetnike, da se uvede davek na kapital, ki so vloženi v razna podjetja, ter davek na kupoprodajne pogodbe in posredovalne posle. Ko govore o uvedbi novih davkov, poudarjajo italijanski listi, da so ti davki vpeljani za to, da bi se po eni strani doseglo ravnotežje v proračunu, po drugi strani pa zato, da bi se nadomestili izdatki, ki jih povzroča sedanji mednarodni položaj.

✱

Helsinki, 30. sept. AA. DNB. Zveza finskih hotelirjev je sprejela sklep, da bo odpovedala vsem nameščenem v restavracijah in gostinskih obratih do 15. oktobra. Ta sklep je prizadel okrog 12.000 nameščenecv. Ta korak naj predstavlja protest proti povišanju cen od 10 do 50% od strani države.



Vedeljsko branje

Pravljica o deklici zlatih las

(K rožnovenskem mesecu)

Svoje dni sta živila mož in žena, ki jima ni bilo hudega. Samo — otrok nista imela in zategadelj tudi nič pravega veselja do dela in življenja. Pri vsaki molitvi sta vzdihovala in tožila Bogu, kako je v bahti pusto, in kako težko jima bo na starost in ob zadnji uri, ko ga nimata bitja, ki je vselej srcu najbližje. Nič ju ni mikalo živeti edino za sebe, in bala sta se, da bosta morala nekoč umreti, ne da bi ju kdo objokoval.

Lepega dne sta šla v gozd, kjer je stala kapelica, v kapelici pa kip Matere božje z Jezusčkom v naročju. Pokleknila sta na prag in s solzami v očeh goreče molila:

»Mati božja, usmili se, usmili se naju! Mati božja z Detetom, uteši naju, daj nama otroka! Z usti in srcem Te bova poviševala do konca svojih dni in Ti vselej verno služila!«

Nabrala sta poljskih cvetic in zelenja, da sta okrasila kapelico in ovenčala kip. Prižgala sta tri voščence in odšla domov polna upanja. Zakaj, zdela se jima je, da sta razločno videla, kako prijazno se jima je Jezusček nasmehnil, svojo Mater pa proseče pogledal.

In res ju je Mati božja uslišala! Dobila sta hčerko, ki jima jo je zavidal ves svet. Zakaj lepše ni bilo na zemlji ne prej ne poslej. Deklica je imela lase iz zlata, in kadar se je jokala, so se ji solze sproti spreminjale v bisere, kadar pa se je smejala, so se ji iz ust usipale cvetice, ker je bila izprošena od same Matere božje.

Oče in mati sta bila od veselja in sreče vsa iz sebe. Kolikokrat se je deklica zasmejala, so ji celo v najhujši zimi padale iz ust dehteče cvetice; biserov je bilo manj, ker ni imela za kaj jokati se.

In kakor hitro so ji lasje narastli, ji jih je mati pristigla, oče pa jih je nesel v mesto k zlatarju in se vrnil s polnim močnjikom novih srebrnjakov. Nevoščljivi ljudje pa so se čudili.

Neki mlad slikar je deklico naslikal na platno in šel s podobo po svetu. Povsod so jo ogledovali kot neznano čudo; nikjer pa niso hoteli verjeti, da bi tolikanj lepa deklica tudi res kje živela.

Slikar se je na dušo in poštenje veril, da živi resnično in da jo je njenim staršem darovala Mati božja. Zato je tudi podobna cveticam, ki ji rastejo iz nasmeha, in biserom, ki ji vro iz oči namesto solza. Kdor jo dobi, je pravil, si bo osvojil neprecenljiv zaklad, ker ne bo nikoli minila dota, ki jo ima deklica v očeh in laseh.

Nazadnje je zvedel za to sam kralj v glavnem mestu. Od radovednosti je dal poklicati slikarja, da mu pokaže podobo. In ko jo je uzrl, bi bil najrajši pokleknil pred lepoto, ki se mu je prikazala s slike. Od tistega trenutka je tudi podnevi in ponoči hrepenel le po neznanu zlatolaski, ki mu je bila edina venomer v mislih. Ves se je predručal, in dvorjani so se že bali, da se mu bo zmešalo.

Krono si je snel z glave, češ da ga teži; žezlo je odložil, češ da mu je napoti; bagreni plašč je vrgel s sebe, češ da mu tesni ramena. Nič več ga ni mikalo kraljevat. Naprej in naprej je stal le pred podobo, ki jo je bil kupil od slikarja za toliko cekinov, kolikor jih je bilo treba, da so jo vso pokrili.

Naposled ni več strel, da bi nekaterim plemičem ne vele na pot; naročil jim je poiskati zlatolaskine starše, zasnoviti lepo deklico in mu jo privedi za ženo v glavno mesto.

Sli so odjahali. Ko so zvedeli za hišo zlatolaskinih staršev, so šli vprašati očeta: »Ali je tebi darovala hčerko Mati božja?«

In odvrnil jim je: »Res je, da imam hčerko po milosti Boga in Device Marije.«

»Torej naj jo mati takoj obleče praznje in sprevede na kraljevski dvor. Čaka te velika sreča. Tvoja hči bo kraljica!«

Pa so odšli. Mudilo se jim je povedati kralju, kako kmalu bo na svoje oči uzrl privid svojih sanj.

Toda bodoči kraljev tast se ni čutil srečnega, ker ni imel nikogar, ki bi se z njim radoval vesele vesti. Prva žena mu je že dolgo tega ležala v grobu; druga pa je bila navezana le na svojo hčer in ni imela nič srca za pastorko.

Vendar je bilo treba, da je šel in povedal ženi, pokaj so prišli kraljevi sli. Saj se je morala takoj ravnati v glavno mesto!

Mačeha se je od nevoščljivosti kar pošibila, ko je zaslišala, kakšna sreča čaka ne ljubljeno deklico. Pri tej priči je tudi zasnovala, kako bo kralja ukanila, da se bo hkrati znebila pastorko in povišala na prestol svojo hčerko.

Odločila je, da vzame na pot obe deklici. Da so se le prepravile, so vse tri sedle v zaprto kočijo in se odpeljale. In za njimi so skozi padale na tla cvetice. Zlatolaska se je razgledovala iz kočije in se venomer nasmihala, ker se ji je zdel ta božji svet tako lep, kakor še nikoli poprej.

Mračilo se je že, ko je kočija zavila v gozd, ki se je razprostiral prav do kraljevskega gradu. In ko se je čez malo časa stemnilo dočista, je okrutna mačeha na lepem iztaknila pastorki najprej eno in potem še drugo oko. Nato je slepo deklico neumiljeno pahnila v noč na voljo divjim zverem.

»Tako! Zdaj boš pa le še slaščica krokarjem, kraljica pa ne!« ji je še hudobno dejala za slovo in se zadovoljno peljala dalje na kraljevski dvor s hčerko, da jo podtakne kralju namesto zlatolasko.

Čeprav je bilo že skoraj polnoč, ko sta prispeli h gradu, je kralj z vsemi vitezi in velikaši še čakal pri vratih, da pozdravi ljubljeno deklico, ki jo je poznal le s podobe.

Paži so odprli vrata kočije, in kralj je pristopil, da poda roko materi in lepi hčerki, da že privije svojo ljubo na srce. Toda ko je zagledal deklico, je zdrevel. Razočaranega obraza je gnevno nagrbnil čelo in nejevoljno nakrivil usta.

»Ta ni zlatolaska, ta ni moja deklica s podobel!« je viknil s tresočim se glasom in grozeče vprašal: »Kdo si je drznil prevariti me? Kdo se je poigraval z menoj? Zakaj ni deklice, ki jo edino pričakujem!«

Ne da bi bil še kaj rekel, je plamenečih oči in trepetajočih ustnic odšel po mramornih stopnicah, kjer so globoko sklonjeni stali prestrašeni dvorjani.

Nesrečna slepa deklica je vso noč blodila po gozdu. Jokala se je in sejala bisere kot še

»Bog se usmili!« je zašepetala tudi deklica. In ker je po gozdarjevem glasu začutila v njem dobrega človeka, mu je razložila, zakaj da je ob oči.

Sočutni starec je vzel deklico s seboj v svojo hišico. Krvave rane ji je umil z vodo iz gozdnega studenca in jih s posvečenimi zelišči počasi tudi ozdravil. Dolge, dolge tedne je skrbno čul nad njo.

Deklica mu je bila od srca hvaležna, da jo je rešil iz najhujšega. In živela je pri njem tiha, zaprta vase in vedno žalostna — ko bela breza nad grobom.

Iz pustih jamic, ki je imela v njih nekoč oči, so se deklici zdaj čisto usipali biseri. Stari gozdar jih je pobiral in spravljal. Ko jih je najokala za nekaj nabornic, jih je na-



Dürer: Rožnovenska Kraljica

nikoli doslej. Drevesa so ji venomer zastavljala pot, grmovje jo je grabilo za obleko, suhe veje po tleh so se ji zabadale v noge. Pred seboj ni videla nič mimo grozne črne teme, ki je po njej prhutala po ptička po kletki.

Kazalo je že, da ne bo iz njenih ust nikoli več cvetic, da se vse življenje ne bo več zasmejala. Toda Bog je le odločil drugače.

Ob svitanju je prišel na seč stari gozdar in zagledal na podmet hrastu deklico, okrog nje pa biserov ko prosa. Stopil je bliže, da ji vidi v obraz — in otrpnul od groze.

»Bog se usmili!« je kriknil, ko je zagledal na njenem obrazu velike rane, globoke, krvave in strašne, ki je iz njih gledal samo slep obup in trpljenje, ne pa žive oči.

nizal na svilo in odnesel v grajsko cerkev. Tam jih je obesil na sklenjene roke tolažnice Matere božje.

»Vsemogočna Gospa!« je prosil, »usmili se slepe sirote, pomagaj ji! Drugače Te vse življenje ne bo več videla! Pomagaj ji, prevzvišena Gospa!«

Na kolienih je prisrčno in goreče še dolgo molil, preden se je pobožno pokrižal, vstal in odšel.

Po gozdu se je vračal po poti, ki je vodila v kraljevski grad in ki je na njej okrutna mačeha iztaknila oči svoji pastorki.

Šel je sklonjene glave in premišljeval, kolikokrat je človeško srce okrutnejše od krvičejne zveri. V tem se je v travi ob poti zabliskalo nekaj modrega, turkizu podobnega.

TEHNIKA

Ladje v tri nadstropja

Plavajoči gradovi, kopališča in koniski hlevi v starem veku.

Mnogi mislijo, da so naše sedanje, z vsem razkošjem opremljene ladje tvorba nove dobe. Toda že v tretjem stoletju pred Kr. rojstvom je dal egiptovski kralj Ptolemej Filopater zgraditi več ladij, ki so bile dolge po 300 do 400 čevljev in so bile neizmerno lepo in razkošno opremljene. V sredini ene teh ladij so bile jedilnice in razkošne sobane, a krog in krog dvonadstropna galerija.

Spodnje nadstropje je bil prekrasen prostor, srednje kot stebrišna dvorana, zornje pa indijska veranda. Stebrišna dvorana je imela vežo, ki je bila okrašena s slonovino in žlahtnim lesom. Velika dvorana, ki je bilo moč priti vanjo skozi dvajset, s slonovino okrašenih vrat, je bila opažena s cedrovim in cipresovim lesom, ob ele-



V operacijski sobi.

»Ali si že zašil želodec bolniku? Jaz nikjer ne najdem svojega srajčnega gumbal«

nah pa so bile zofe iz škrlata. Tudi strop s pozlačenim tramovjem, je bil iz cedrovine.

Sobe za ženske so bile v zvezi s polževim stopniščem, kjer je stal marmornat kip boginje. V jedrni dvorani so bili stebri iz indijskega marmorja. Kako velika je bila posadka tega plavajočega gradu, čigar jadra in vrve se je bleščalo v škrlatnih barvah, ni znano, pač pa je zapisano, da je vsebovala neka druga prelestna ladja, ki jo je ta kralj dal zgraditi, 4000 veslačev, 3000 pomorščakov in 400 sužnjev.

Lepoto in skladnost pa je znal prikladno združiti sirakuški kralj Hieron II., ki je vladal v letih 265—215 pred Kr. rojstvom. Dal je zgraditi mogočne ladje za prevažanje žita, pa jih je tako opremil, da se današnji ljudje čudimo opisom iz tedenjnih vekov. Iz gozdov na Etni so za gradnjo ene teh ladij v takih množinah pripeljali lesa, da bi bili mogli iz njega zgraditi trideset običajnih galej.

Ladja je imela tri nadstropja. V srednjem so bile kapitanove sobe, ki so bila njih tla iz mozaika s prizori iz Homerjeve »Iljade«. V istem nadstropju je bilo športno igrišče z bršljanovimi senčnicami in vrtovi in vinsko trto. Tla so bila tu svinčena, na svinco so bile lončene ploščice, na teh pa prst. Soba, ki je bila posvečena Veneri, je imela tla iz agata, stene in strop so bili iz cedrovine, a vrata slonokoščena. Slike, kipi in drugačne umetnine so krasile to svetlobo. V bližini je bila knjižnica in študijska soba. Ladja je vsebovala tudi tri parna kopališča in ob sleherni ladijski steni je bilo deset konjskih hlevov.

Da je bilo zmeraj zadosti pitne vode, je bila na sprednjem delu krova posebna posoda, ki je vsebovala 1000 vedrov vode. Ta velikaneka kad je bila lesena, prevlečena s platnom in platno prepojeno in namazano s smolo. Zraven je bila posoda z morsko vodo, kjer so bile žive morske ribe.

Ladjo je obdajalo 8 utrjenih stolpov. V slehernem so bili stroji, s katerimi so lučali kamenje v sovražnika. Na krovu je bil tudi mogočen katapult, ki je metel poldrugi sto težko kamenje in klade do 400 čevljev daleč. Da bi se ladja ne prevrnila, je bila obdana z železno ograjo. Po 60 oboroženih mož je bilo na vsaki strani te plavajoče trdnjave, prav toliko pa pri strojih za lučanje. Ob vsakem jabolku je bilo v višini po šest vojšakov, a na sprednjem krovu je bilo pripravljenih 600 oboroženih mož.

Pogledal je tisto od blizu in uzrl človeško oko. Iz praprotja je strmel vanj iztaknjeno modro oko in drugo izpod smaragdne listja pod hrasti malo dalje.

Gozdarju je začelo srce tolči od veselja. Pobral je oči, ker ni dvomil, da so zlatolaskine. Nato pa se je podvil domov, kar so mu dale stare noge.

Komaj je doma slepi siroti položil najdene oči v puste prazne jamice, so ji na mah prirastle in tisti hip je deklica spet videla. In po dolgem času so se ji znova začele usipati iz ust cvetice sreče, izpod vek pa biseri veselja.

»Vidim, vidim, vidim!« je vriskala in povzdigovala roke k nebu, kakor da hoče kar sonce objeti v zahvalo, ker je spet sijalo tudi njej.

V srcu samo srečo, na ustih sam smeh in v očeh nebeško veselje je stekla v gozd, da se mu vnovič načudi na svoje oči.

Prav tisti čas je povešene glave, zamišljen in žalosten hodil po gozdu kralj. Šel je bil v gozd, da se je izognil ljudem, trušču dvorjanov in vsemu svetu. Za njim so v spoštljivi oddaljenosti stopali trije plemiči in čakali, da jim kralj kaj ukaže.

Kralj je stopal ko v sanjah in se ni zmenil za nič. V mislih mu je bila samo zlatolaska s podobel, ki je po njej tolikanj hrepenel.

V tem je zaslišal petje in se zbudil iz sanjarjenja. Začel se je ozirati naokoli in ugibati, kdo neki poje. Naposled je zapazil deklico v beli obleki in v plašču iz zlatih las, ki so segali do tal, in ki je bilo vanje vpletenih vse pisano gozdnih cvetic. Kralj je pomignil dvorjanom:

»Pojdite po ono čudno bitje tamle! Morda je gozdna vila, morda samo privid, morda je tudi deklica. Pojdite in privedite jo sem k meni!«

Samo nekaj trenutkov še in pred deklico so stali trije vitezi, ki so jo prijeli za roke in odvedli pred kralja.

Njej pa so od strahu kapali po licih biseri...

Komaj jo je kralj uzrl, je najprej tako osupnil, da ni vedel, kaj. Nato pa je začel vzklikati:

»Deklica s podobel! Ti si tista, ki jo ljubim!«

Vzel jo je v roke ko splašeno golobico in jo trdno držal, da bi mu nikoli več ne odletela.

Vse mu je morala razložiti in povedati vse svoje prigode. Ničesar mu ni mogla utajiti. To in ono mu je morala celo dvakrat ponoviti, zakaj kralj je bil tako zamaknjen v njegove oči, da je čisto preslišal, kaj mu pripoveduje.

»Zdaj si moja in nihče ti ne bo več storil zalega!« je spregovoril naposled. Pozval je plemiče in ukazal enemu po gozdarja, drugemu po mačeho in njeno hčer, da ju zapre v ječo, tretjemu pa v grad po dvorjane, da pridejo naproti in pozdravijo kraljico. Sam pa je s svojo ljubo počasi šel dalje po gozdu. In skozi so se jima drevesa priklanjala in mahala z vejami ko z zelenimi zastavami, in veselo šumljala.

Nad njunima glavama so se spreletavale cele jate gozdnih ptic, ki so jima žvrgoleli svatbene pesmi.

Kralj pa je gledal le deklico in se venomer ustavljaj, da ji je poljubljal zdaj zlate lase, zdaj modre oči, zdaj rdeče ustnice.

Na svatbo je povabil goste z vsega sveta. Hudobno mačeho je ukazal na razpotju razčetrčiti s konji. Materi božji pa je v zahvalo za ženo daroval kip iz zlata in alabastra, ki ga je kraljica do konca življenja krasila s cvetjem in biseri.

(Poljsko: M. Gawalewicz - P. Stachiewicz.)

Anekdota

V uredništvo teksaškega dnevnika je nekega dne stopil jako razčeren mož, vrgel je samokres na mizo in je zarjovel: »Kje pa je tisti zelenec, urednik, da mu bom kosti polomil in dušo izpihlil iz telesal«

Urednikov tajnik je vstal, pokazal skozi okno in resno dejal:

»Počakajte pet minut, pa boste zagledali tri moške, ki so v isti zadevi pri šefu, kako bodo zleteli skozi okno! Četrty boste pa vi.«

Prisilec je brž vlaknil samokres v žep, pijunil in dejal:

»No, pa drugič!«

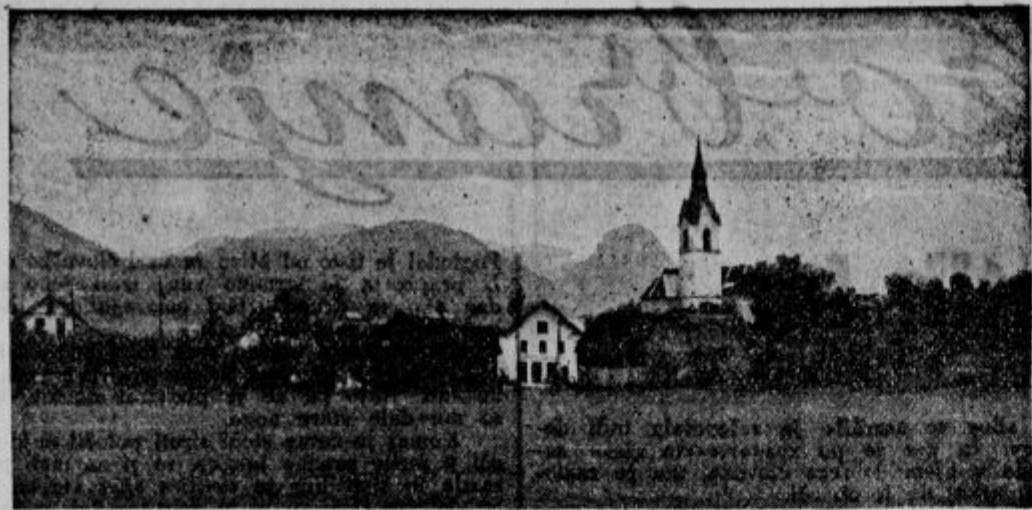
Lepa tolažba. Žena možu, ki jo priseka proti jutru pijan domov: »Da se ti nič ne smilim! Celo noč nisem zatisnila oči od skrbi.« — On: »Potolaži se, ženka, meni se je prav tako godilo.«



Dobro sta se zmenila.

»Spoznala me boš po zaprtem dežniku v rokah...«

Pri Svetem Juriju ob Taboru



Biser v kotu Savinjske doline je Sv. Jurij ob Taboru, kateri je zelo značilen po svoji legi; večina ga je v ravnini, nekaj pa, zlasti proti jugu, v hribih, ki segajo do znamenite romarske cerkve Sv. Planine nad Trbovljami. Zgodovina Sv. Jurija ob Taboru je zelo pestrá in zanimiva. Kraji, ki so danes povezani v župnijo in občino Sv. Jurij ob Taboru, so prvotno pripadali fari Vransko. Leta 1391 se prvič čuje o cerkvi Sv. Jurija, katere je pa bila na istem mestu kot današnja farna, a se je imenovala »Sv. Jurij v Ojstrici«. Bila je nekaka podružnica Vranske, ker so tukaj opravljali božjo službo vranski duhovniki. V 17. stoletju se je ta kraj nekako osamosvojil. Leta 1700 pa je postal vranski subvikariat, leta 1810 pa prava župnija, katere je spadala pod patronat graščine Gornji grad, last ljubljanskih škofov. Pozneje je fara dobila še dve podružnici: Sv. Miklavža, ki je uro hoda v hribu, imenovanem »Tisova ravan«, in cerkev sv. Radekunde v Kapli (ob državni cesti).

Farna cerkev se pa že omenja z imenom sv. Jurija kot vranska podružnica leta 1391. Konec 15. stoletja je cerkev dobila visoko obrambno obzidje. Na vsakem oglu je bil obrambni stolp, okrog obzidja pa globok trdnjanski jarek, katerega sledovi se še danes jasno vidijo. V poznejšem času so stolpe porušili, da so imeli več prostora za pokopališče, ki je bilo še do nedavnega okrog cerkve.

Farna cerkev je bila prvotno zidana v gotičnem slogu, a je od tega ostal še samo presbiterij, kateri je zelo značilen s kamnitimi oporniki, kakor jih imajo le najstarejše cerkve. Leta 1899 so cerkev prenovili, povečali in ji dali to veličastno obliko, kot jo ima danes. Tudi obzidje okrog cerkve so porušili in so sezidali manjšega in ličnejšega. Cerkev je dobila po prezidavi renesanški slog. Slikarstvo, ki je zelo lepa, sta leta 1900 izvršila Jakob Brolo in Ožbalt Bierti iz Humina. Cerkev je zelo svetla in ima lepo barvana velika okna. Glavni oltar je marmornat, delo kiparja I. Linserja iz Inomosta.

Lepa so tabernakuljska vrata, ki so kovinasta in pozlačena. Krasi jih simbol evanĝelistov a sv. Evharistijo. Napravil jih je Rappel v Schwazu. Oba stranska oltarja (Mater božje in sv. Antona puščavnik) sta lesena s kamnitimi podstavki, delo kiparja Ferdinanda Stuflesserja iz Grödena na Tirolskem. Lepa je tudi slika na steni za velikim oltarjem, ki predstavlja sv. Jurija z zmajem. Slika je napravil slikar Feliks Barazzutti iz Gradca, kakor tudi slike Križevega pota in slike svete Družine. V splošnem je cerkev zelo bogato in okusno opremljena, tako da je v ponos vsem faranom.

Uro hoda od farne cerkve je grad Ojstrica, katerega lastnik je zdaj g. Piusi, po rodu Italijan. Prvotno je stal grad Ojstrica na nizkem hribu nad sedanjo graščino med Veliko Planino in Krvavico. Grad se prvič omenja leta 1288 in je že takrat bil last Soneških gospodov. Ko so Soneški gospodje postali l. 1341 celjski grofje, je ostala Ojstrica njihova last skozi do njihovega propada z grofom Ulrikom II. 1456. Po smrti zadnjega Celjana so nastale hude borbe za to graščino. Leta 1457 je navalil na grad cesar Friderik III. z vojaško silo ter ga po svojem zastopniku Juriju Eckelheimerju zasedel. Grad je imel popolno sodno oblast. Pozneje je grad prišel v last plemiške rodovine Schratzenbachov. Ta rodovina je ob vzhodju hriba postavila nov grad, stari je pa začel

polagoma razpadati. Danes so vidne le še razvaline. Lastnik gradu Ojstrica, Schratzenbach, je zelo grdo ravnal s svojimi podložniki, tako da so se mu kmetje uprli in je ta »kmečki punte« segel tudi preko bližnje meje na Kranjsko. Grad je takrat veliko trpel, ker so ga tlačani izropali. Pozneje so se gospodarji Ojstrice hitro menjavali. Do leta 1829 se omenja kot lastnik gradu neki Matija Perko. Leta 1846 je grad in posestvo kupil Gustav baron Wittenbach. Tik pred svetovno vojno pa ga je prodal očetu sedanjega lastnika, lesnemu trgovcu iz Italije, Piusiju.

V prejšnjih časih, ko še v vasi Loke ni bilo šole, je bila šola nastanjena v graščini Ojstrica. Posebno je še grad Ojstrica zanimiv zaradi Veronike Deseniške. Kakor je v zgodovini znano, je dal celjski grof Herman II. zapreti na Ojstrici svojega sina Friderika II., ker se je brez očetovega dovoljenja poročil z Veroniko Deseniško. Prav v tej Ojstrici je bila tudi zaprta nesrečna Veronika, kjer je bila meseca oktobra leta 1428 umorjena. Pravijo, da je bila v ribniku pred gradom utopljena. Mesto tega ribnika še nekateri sosedje sedaj domnevajo. Njeno truplo je bilo nato preneseno v Braslovce, a pozneje v Jurklošter, kjer še sedaj počiva.

To so glavne zanimivosti našega kraja. Pripomniti pa moramo še, da ima Sv. Jurij ob Taboru krasno okolico in lepe izletne točke. Proti severu se nahaja grad Sonek, kateri je bil zibelka celjskih grofov. Proti jugu so krasni hribi: Velika Čemšeniška Planina, visoka 1206 m, ter poleg nje zelo zanimiv hrib Krvavica 906 m, kateri je posebno zanimiv zaradi svoje stožčaste oblike. Na zahodni strani je videti kot bi bil ves s krvjo oblit. Ljudstvo pripoveduje, da je to od tega, ker so se vršili



Hmelj obira

na gradu Ojstrica (ki je poleg) vedno grozni krvavi dogodki. Proti jugu imamo hrib Kisovec (1017 m), Brložno, Javor, na katerega jugu je romarska cerkev Sv. Planina. Proti vzhodu je še Strukljev vrh, Škrabarjev vrh in Reška planina. Proti zahodu je še lepa izletna točka Črni vrh z lepimi kmetijami. Proti severovzhodu je kraj odprt in se ob jasnem vremenu vidi iz višjih leg vsa Savinjska dolina doli do Celja. Sploh je kraj letoviščarski in za letovišče je z vsem dobro in poceni preskrbljeno. Kraj je tik ob državni cesti in ima sedemkrat dnevno avtobusno zvezo s Celjem in žel. postajo v Savinjski dolini in dvakrat v Ljubljano.

Prebivalstvo je kmetско, zdravo in gospodarsko dobro stoječe. Največ se bavi s hmeljem in je večina polja zasajenega s hmeljem, ki jim v dobri letini da lepe denarce. Druga panoga gospodarstva pa je sadjereja, ki se tudi lepo razvija. V višje ležečih krajih je lep dohodek tudi les, ki ga vozijo na žel. postajo Sv. Peter, od koder gre po svetu v najoddaljenejše kraje. Majhen dohodek imajo zlasti revnejši s tem, da nosijo mleko, sadje, gobe, maslo in druge podobne reši v Trbovlje, 3 ure hoda, kjer nudarjem vse dobro prodajo.

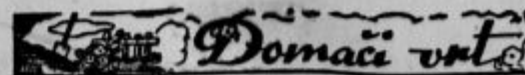
V kulturnem oziru je ljudstvo na precej visoki stopnji. Tedenskih časopisov je v fari okrog 150. Za vzgojo ljudstva skrbi predvsem katoliško Prosvetno društvo, ki prireja v novem domu razna predavanja, prosvetne večere in razne druge prireditve vzgojnega značaja. Fantovski odsek si je napravil tudi veliko letno telovadišče, na katerem v lepih nedeljah s telovadbo krepijo svoje moči. Poleg tega je tudi ustanovljena sadjarska podružnica, ki si je postavila sadjarsko sušilnico.

Znamenit je Sv. Jurij ob Taboru tudi še po svojih močeh, ki so v tej fari zagledali luč sveta. Veliko število jih je duhovnikov, med njimi: Karel Hribovšek, rojen l. 1846 v Lokah, umrl kot stolni prost v Mariboru 1916; ta je zlasti veliko delal in daroval za okrasitev farne cerkve. Tukaj je bil tudi rojen sedanji predsednik Prosvetne zveze, univ. prof. dr. Fr. Ks. Lukman. Veliko število deklet je tudi pri misijonarkah in drugih redovnicah.

Lepo je v St. Juriju ob Taboru, lepo zlasti ob času, ko se hmelj prodaja, posebno ako se dobro prodaja. Že ko se hmelj obira, se glasi po polju lepa in vesela pesem obiravcev, ki pridejo v tem času v Savinjsko dolino iz vseh krajev Slovenije in celo iz Hrvaške, da si z obiranjem hmelja nekaj zaslužijo.

Uradni jezik. Zločinec, ki je bil obsojen na smrt, je obšel in poslali so ga v bolnišnico. Ko je ozdravel, ga je bolnišnica poslala v jetnišnico s pismom: »Uprava bolnišnice ima čast izročiti kaznjence N. N. s pripombo, da je isti popolnoma ozdravel in da se ga lahko obesi brez nevarnosti za njegovo življenje.«

Poznata se: A.: »Lahko mi verjamete: v svoji hiši sem sam gospodar!« — B.: »Verjamem, verjamem. Tudi moja žena je sedaj na počitnicah.«



O vplivu toplote, zraka in svetlobe na sobne rastline

Za svoj obetaj potrebuje vsaka višje razvita stvar svetlobo, zrak in toploto. Brez teh elementov ni življenja. Toda mi vidimo svetlobo tudi tam, kjer je rastišča nič več ne zaznava. Že v naravi najdemo take pojave. Če gremo na primer v kakšno vovlino, vidimo, da tu ne raste več rastline, kvečjemu še kaka praprotna mah, a svetlobe je za naše oči popolnoma dovolj. Rastline, kakor vidimo, potrebujejo mnogo več svetlobe za svoj obetaj in torej ne morejo živeti v temnih sobah našega stanovanja.

Neki botanik je v botaničnem inštitutu v Würzburgu preračunal, da sprejme sobna lončnica, ki je oddaljena od okna 1 meter, le eno pe-

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vrh vse banne poše nakupulnostje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše ček. račune: Belgija: št. 3034-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. vilka 1458-68, Ned Dienst; Luksemburg: št. vilka 5967, Luxembourg. — Na zahtev pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

tino svetlobe, katere bi bila deležna na prostem. Okno pa je bilo popolnoma prosto in veliko. Če primerjamo okna v naših stanovanjih, vidimo, da ga skoraj do polovice zakriva zaslon, senec, pa mečejo tudi nasproti stoječa poslopja. Zato trpe skoraj vse cvetice, ki niso prav na oknu, za pomanjkanjem svetlobe. Zato morajo vsi prijatelji sobnih rastlin skrbeti, da bodo imele njihove prijateljice v zadostni množini svetlobe.

Prav tako prepotreben za cvetice je svež in čist zrak. Po stanovanjih se nabere mnogo mabega zraka zaradi centralne kurjave, plinove luči, štedilnika, cigaretnega dima in dima od peči. Pokvarjeni zrak zastruplja rastline, kar najhitreje opazimo na praprotnih in palmah, na katerih prično rjaveti listne konice. Pri zračenju pa je treba polagati važnost, da se cvetice ne prehlade zaradi prepaha. Take cvetice so sino občutljive in nam lahko v kratkem času usahnejo.

Zelo važno poglavje iz življenja rastlin je toplota, ki jo neobhodno potrebuje vsaka rastlina za življenje. Če ima rastlina premalo toplote, pogine od mraza, od prevelike vročine pa se posuši. Te meje pa leže skoraj pri vsaki rastlini drugače.

Naše sobne lončnice so navadno iz toplejših južnih krajev in ne prenese naše zime. Te potrebujejo že zimo vsaj 6—10° C toplote. Pa tudi ta toplota ni stalna in se da potom uterjevanja pri večjih generacijah tako ustali, da prenese rastlina tudi precej stopinj mraza pod ničlo. Zato mora vsak, ki vzgaja rastline, paziti, da svojih cvetic ne bo razvadal, ampak utrdil, da ne bodo povsile listov pri vsakem mrazu in vetru. Utrjenim rastlinam tudi ne škoduje hitro menjanje temperature, dočim druge tega sploh ne prenese brez posledic.

Poleg svetlobe, zraka in toplote potrebuje rastlina še vodo. Brez vode sejenja presnavljanje hrane, dihanje in transpiracija. Rastlina ovane in ako traja časa dalj časa, se posuši. Poraba vode je v času, ko rastlina raste in sije sonce, precej večja, ko v oblačnem vremenu in pozimi.

V suhih zakurjenih sobah oddajo listi rastlin toliko vode, da se cvetice zato posuši. Zato moramo paziti, da je v zraku vedno dovolj vlage. Preračunamo je, da naj ima zrak 65% vlage za rastline.

Za zalivanje je dobra mehka, že postana voda, ki naj ima toploto zraka, v katerem živi rastlina, posebno če, če so rastline v zakurjenih stanovanjih. Voda, ki veebuje apno ali železo, je posebno škodljiva za družino erikacej. Take vode moramo prekuhati, nato so šele uporabljive.

Žena Brigita je kot po navadi princeza svojemumu možu v sobo zajtrk, le to je bilo drugače kot navadno, da je imela na sebi plinsko masko. Mož »Ja, za božjo voljo, kaj pa naj to pomeni? Mar imamo plinski napad?« Žena: »Ne, tega nimamo, toda, dokler boš kadil to smrdljivo fajfo, bom vedno nosila masko.«

*

V Rigi imajo električno kurjene pločke, na katerih stoje stražniki, ki urejajo promet.

Frtaučku Gustl ma beseda



Nocoj sem pa spet enkrat strašen slab spau. Jest sam na vem, kuku je tu. Sej snuč sem sam ena lemunada spiu, pol pa sam še ene par ferkleku cvička, pa druga prou nč. Učaseh stopem pa še kam na kašen štamp perli slivučka, tu pa sam zatu, ke lde prauja, de je slivuček hedu dober za žiuce. Vite, snuč sem ja pa iz štarije kar

naravnast preke dum mahnu. Al ni pol tu čuden, de nisem mogu zasnat? Jest a res na morem nč druga miselt, koker de me sam tist večer puručila tku zmešaja, ke jih usak dan časupisi prnašaja kar na ta peru stran, koker de b se naručniki res zanimal sam za tu, kam je spet ta al pa un diplomat udraju na ubisk. Ce je tam res kej upravo, ali je sou kar zastojn, tist je pa tku useglih dober. Glau-na stvar je holt, de je biu prjazen sprejet ud soja kulegata in pa če je biu tud tku pustrežen, koker se šika. Taka puručila mene zmeri razburja. Zakua me prouzaprou razburja, pa sam na vem. Murde sam zatu, ke tud moja malenkost ni ta al pa un puvabu s saba, de b biu tud jest deležen tisteh puden, ke jih pr takeh prloznasteh eden drugmu prireja. Mugoče pa tud zatu, ke nekol prou pa pravice tistga na puveja, kar sa se pr tistmu pusvetvaju, ke sa ga mel med pujedna, med saba zmenil, ke mende na smeja. Če pa že glih kerkat kej puveja, pa tud pu-navač nekol na drži. Prec drug dan se že spet uglaša, pa puveja, de je biu na resne use

drgač, koker sa učori puvedal. Veste, de tu more čluveka tku nervoznega naredit, de pol cela nuč na more učesa zatisent.

Jest sem že ene par let premišlout, kuku b s pumagu, de b kar naravnast zvedu, kua se pr teh puvednah puguvarja. Sevede, ta narbl ajnfob b blu, če b se mogu kar zraven prstult, pa b use slišu. Tku usiljuj pa spet na morem bit, de b sou kar zraven, če nisem puvablen. Se ni doug ud tega, m je pa en prjatu nasvetu, de nej s kašen radio kilem, pa bom use slišu. Se kuku z nožem, vupam in pa z žlicam pu talarjev ružlaja, in pa tud, kuku s edicam drugmu napijaja in z glažem trkaja. No, in jest sem biu res tku naumen, de sem stopu ke h »Prumete in s zbrou en radio. Sej sem ga dubu na pu zastojn. Zvečer sem pa pol res na ušesa uleku, kua m bo radio puvedu, pa je blu usesk ena figa. Ta peru sem slišu, de boma mel zdej en čas prou lep ureme, če na bo dežval. Pol je pa prpoudvou še usesorte druge reči, kar mu je glih u glava padel. Ta narbl me je še zanimal, ke sa gespuđ dohtar Kuhar prpoudval, kuku se diplomati med saba prekrlaja. Sevede, usega pa tud nisa mogel puvedat, ke še sami nisa vedel. Kar se vojske am tiče, je use stroga tajnost. Jest sam na vem, kuku je tu, de se pred tku tajno na vojska prpaulaja, pol se začneja pa kar jauno pubijat in klaf?

Prouzaprou men take reči nč mar na greja. Kene, jest tku nisem diplomat, de b se u take reči utekvou, koker se morja diplomati. Suldta pa tudi nisem biu še nekol, de b smou soje bližne kar jauno pubijat. Veste, tu je menil že precej enuh let, ke sem biu jest na šteleng, koker sma tekat rekel. Na šteleng sa me res usega prešlatal in pretkrak. Če se na motem, sa m še zube preštel, če mam še use. Ke sa bli z mana fertik, sa m pa puvedal, de sam untaublih. Zakua sem biu untaublih, m pa

tud nisa puvedal. Neki sa šepetal med saba in kazal na glava, koker de b u moj glau na blu use tku, koker b mogel bit. Noja, sej jim nisem zameru. Vsi dohtarji tud nisa nezmutliu. Tu kar sami pu seb sodja, pa miselja, de drži.

Sej jest b biu prou rad suldta že zatu, de b m kar cele tri leta na blu treba nubenga gvanta, ne čeuu, ne klubuka kepvat. Use b dubu kar zastojn, pa še košta in pa kvartir pr vrh. Al b na blu tu fajf? Veste, tiste čase sa mogel suldati še pu tri leta služet. Tekat se je že še splačal bit suldta. Zdej sa ratat pa bl sparoven, ke je tku hedu za gnar. Sevede, b biu pa še rajš diplomat, koker suldta, če prou na dubega gvanta zastojn, koker suldati. Zatu maja pa košta bl fajf. Puseben b biu pa še zatu rajš diplomat, ke s diplomatem ni treba jiti u vojska. Ta čas, ke se suldati koleja med saba, greja pa diplomati rajš kam na udih. A nisa pameten?

No, pa pestima zdej diplomate prgmah. Sej sa tud reveži. Učaseh se tku med saba kregaja, de sa usi hripau. Skrbi maja pa tud tulk, de jih še u aktouke na morja spraut. Na svet je holt zdej tku, pa menda na bo nekol drgač, ke lde na morja h pamet pridet, če prou b lohka. Usak nej b mal udjejuu, pa b blu kmal use dober. Kua pa gre tu kermu mar, če ma eden mal veči kos kruha u rok, kakor en drug? Tulk časa ga boja lumil, de boma nazadne usi brez kruha.

Naša Jugoslavija je u tem uzire, pa tud u drugeh uzireh, še ta narbl poudarna. Tud na roka nam gre, kulker mugoče. Puglejte! Zdej je puskrbela, de boja usi nen uradenki pršli du plinskih maske, ke se boja nucale u slučaje, če b kermu souzaženke u glava padel, de b jih tou začet s tistem strupenem plinam ukup prnašat. Zdej se jim na treba bat strupenem plinu. Če boja videl, de jim souzaženku pu žeuļejn strže, s boja kar tiste plinske maske na glava nateknili, pa naprej soja služba upraulal kar brez useh skrbli. Sevede te plinske maske na boja dubil kar zastojn. Ampak, nej eden reče kar če, za žeuļejne je

pa že ureden neki ofrat. Žeuļejne je vender velik več ureden, koker jih bo plinska maska kuštala. Sej ni izklučen, de s boja mogel tud železne sracije in pa železne čelade preskrbet u kratkem. Sevede, usega naenkat s držau uradenki, če prou sa še precej dober plačan, a morja kupet. Tkula lepu pučas, zdej tu, zdej kej druga, bo pa že šlu. Sej se glih tku na medl. Diplomati boja že tku puskrbel, de na boja držau uradenki prekrat pršli. Drug lde nej s pa pumagaja, koker s veja in znaja. Sluvenci smo že tku britten, de s boma znal pumagati, pa nej bo že tku ali pa tku.

Pa nekar na miselte, de je tu že use, kar sem vam zdej tlela ud uradenku puvedu. Tu še ni nč. Tud za nas navadne ldi se pu učetusk skrbli. Puglejte! Une dni, ke sma mel pr nas u lblan, velesejem, koker ga mama usak let pu ene dvakat. Če b blu glih treba, b ga mel pa žiher tud pu večkat. Država b se čez tu prou nč gor na držala, ke dober ve, kua nam je treba. Čez en let ali pa dva, boma mel pa velesejem tku žiher kar naprej in naprej. Tku saj upama. Kar zastojn tud mende na boja te zdejšne lesene barake pudri in pa nove prou voreng zidane pustaul. Država je mende spuznala, de lesene barake na pašaja u naša bela lblana, pa je dala pudpora. Se dost prost nam ni blu treba, koker prosma za naš špetau. Če b bli mi pameten, b teh velesejsksh barak sploh na pudiral, ampak kar take, kakršne so, prenese dol na Zaluška cesta, pa b biu prec špetau precej puvečan. Za bonnike je kmal kej dober. Umre se ja glih tku lohka u lesen barak, koker u kašen zidan palač. De sa le postle lepu mehke, pa se že gvira.

Puglejte! Za letašne velesejem sma dubil spet tku lepu puřarbane užigalice, koker jih dubema za usak velesejem. Pa miselte, de sa ble kej draži, koker une ta navadne? Prou nč draži nisa ble. Lepe sa ble pa tku, de se jih je ldem kar škoda zdel preč metat, ke sa soja doužnost strile. Kar pouhne varžete jih nosja lblancani s saba, de se lohka z nim pred tujcem puštrekaja. No, tu je tud neki. F. G.

Krvava rihta



Nekje med vinskimi goricami je obsežna krčma z imenom »Krvava rihta«. Kdor pride v tisti kraj, naj nikar ne pozabi ondi ustaviti se. Saj razen tega, da ima krčma izvrstno klet, globoko, nepobeljeno klet, se ondi v kleti toči posebno rdeče vino, ki je prav last te hiše in ki je tako izborna, da takega ne dobiš več.

Kar pa je glede na strahotno ime, ki se kar nič ne prilaga dobremu rdečemu vinu, pa spada zraven zgodba, ki sicer mogoče ni prav do pike resnična, ki pa vendarle ugodno vpliva h kozarcu tega prekrasnega vina.

V davnih časih je bival tu človek z imenom Lisjak. Ta je v hudi, upravičeni jezi ubil graščaka, ker je nepoklican vdrl v njegovo hišo in mu jo onečastil. V tistih časih so bile sodbe hude, niso dosti povpraševali kako, kaj in zakaj, ampak so razsojali kar po črki. In tako naj bi bil Lisjak zaradi svojega zločina obglavljen. Ko je prišel žalostni spoved — spredaj sodnik s palico, zadaj na rabljevi vrvi obsojenec in dva hlapca za pomoč — mimo tiste hiše, kjer so že takrat točili v kleti rdeče vino, je Lisjak nagovoril sodnika:

»Gospod sodnik,« je dejal, »vem, da ste prijatelj dobre kapljice, ki jo tu točijo. Kako bi bilo, če bi malo pogledali v kozarec, preden začnemo s težkim delom?«

Sodnik je bil brez besede. Nato pa je zakričal: »Ali se ti je zmešalo, kaj, baraba?« »Gospod sodnik,« je odvrnil Lisjak, »kolikor vem, se mi še vsi koleščki pravilno vrtijo. In glejte, vsakomur, ki gre v smrt, je izpolnjena še kaka poslednja želja. Mene še ni nihče vprašal po tej želji. Zato sem io kar sam izrekel.«

Sodnik še zmeraj ni vedel, kako naj bi zavrnil to brezprimerno nesramnost svoje žrtve. Pa je potlačil jezo in dejal:

»Pa ljudje, ki čakajo na rihti, da vidijo, kako boš obglavljen? Kaj bodo pa ti rekli, ko se jim bo zakasnila zabava?«

»Oh, gospod sodnik,« je dejal Lisjak in se otožno nasmehnil, »če ima človek priliko kaj tako lepega videti, pač lahko tudi malce počaka!«

Zdaj se je moral sodnik zasmejati in je bil potemtakem že skoraj pridobljen. Zares se je bil zbral že ves tisti kraj na rihti, in okrog in okrog ni bilo druge žive duše videti. Vendar se je sodnik še obotavljal. Pa je Lisjak tako ganljivo pripomnil: »Ko mi že mislite potem vrat zaviti, bi pa jaz prej to storil steklenici vina.«

Tedaj je sodnik prikimal, in vsi trije — sodnik, Lisjak in rabelj, — hlapca sta morala zunaj ostati —, so vstopili v klet, se usedli v kot in naročili rdečega vina. Rabelj je držal v roki vrvi, ki je njen drugi konec imel zanko, katero je imel Lisjak okrog vratu. Lisjak je pomislil še na drugačno rdečilo, ki se je pa za zdaj še živo pretakalo po njegovih žilah.

Potem je prvi naglo dvignil kozarec, rekoč: »Na zdravje, gospoda, in da bi srečno opravili!«

In so pili. Sredi pitja pa je rablju, ki je bil precej tope glave, šnilo na misel, kakšno smešno je Lisjak izrekel, in pri tej misli se je nasmehnil, tako da se mu je zaletelo, ko je izpil iz kozarca. Sodnik pa je rekel: »Lisjak, ti si pa res čuden tič. Drugi ljudje nimajo takih šegavih misli, preden so obglavljeni.«

»Veste, nisem še vajen tega,« je odvrnil Lisjak. »Česar pa vajen nisem, me pa zmeraj razjezi ali pa razvedri. Ker mi je pa zadnjič jeza takšno zagodla, sem pa zdaj rajši dobre volje.«

»Lisjak,« je povzel sodnik, »ti si mi všeč. Ti zares znaš gledati smrti v oči. Na tvoje zdravje!«

Lisjak je načel drugi liter.

»Zdrav sem že,« je dejal. »A to zdravje mi pri obglavljenju ne bo dosti zalego. Zatorej rajši napijmo mojemu hitremu koncu!«

»To je pa od rablja odvisno,« se je sodnik zasmejal in je izpil.

Lisjak se je okrenil k rablju, rekoč: »Potem pa dajva midva trčiti, da se bova boljše sporazumela. Jaz bom lepo pri miru, ti pa glej, da boš dobro zadell!«

Tako so načeli že tretji liter.

Kaj bi pravil? Lisjak je take stresal iz rokava, da so bili vsi trije prav židane volje in so skoraj pozabili na svoj opravek.

Mahoma pa je moral sodnik nekam iti.

»Spoprijateljita se medtem,« je rekel, ko je šel ven.

»Počemu bi ne bila prijatelja?« je dejal Lisjak rablju. »Ti storiš le to, kar ti on zaupa. Če bi se bil on, sodnik, prej bolje sporazumel z menoj, pa bi se nama zdajle ne bilo treba truditi.«

Ko se je sodnik vrnil, je pa rabelj vstal

in je šel ven. Prej pa je še dal konec vrvi sodniku v roke.

»Lisjak,« je povzel sodnik, ko sta bila sama, in je položil konec vrvi na mizo, »veš, neznanstvo mi je hudo zate.«

»Meni tudi,« je dejal Lisjak. »A kaj pomagala!«

»Nič,« je odvrnil sodnik in grenko mu je postalo v duši. »Tak pa vsaj še enkrat trčiva. Saj nisi hud name, kaj?«

»Ilud nisem,« je odgovoril Lisjak, »toda prošnjo imam pa le do vas.«

Medtem se je rabelj vrnil in ko je zagledal, da leži konec vrvi kar na mizi, jo je pustil ležati zaradi sodnika, da bi se mu ne zamerilo.

»Kakšno prošnjo?« ga je sodnik vprašal. »Tudi jaz moram iti nekam, da potem na rihti ne bo kakšne sramote.«

»Velja!« je namignil sodnik.

Rabelj je hotel prijeti za vrvi, da bi ga spremlil. Toda sodnik je stresel z glavo, rekoč: »Kar pusti ga! Lisjak nama ne bo ušle!«

»Le kako bi mogel — iz take odlične družine!« se je Lisjak zasmejal. »Vino je pa tudi še na mizi!«

Tedaj sta se onadva zasmejala, in Lisjak je odšel. Ko je bil zunaj, se je izmuznil iz zanke, jo lepo položil na tisti kraj, se pognal skozi lino in je stekel kakor zajec čez drn in strn.

Sodnik in rabelj sta medtem še nekaj časa pila in mnogo lepega in dobrega povedala o ubogem Lisjaku, ki se je tako hrabro in vedro odpravljal na krvavo rihto. Ko ga pa le ni bilo nazaj, in je minilo že precej časa, sta ga šla iskat, a sta ondi našla samo vrvi brez Lisjaka. Nato sta precej opotekajočih korakov odšla na rihto, misleč, da je Lisjak brez dvoma šel že naprej in da ju ondi že težko čaka. A kakšne sta morala slišati od razočaranega ljudstva, in drug dan — od višje gosposke!

Tista klet pa je odtlej obdržala ime »Krvava rihta«, ker je bil Lisjak ondi v rdeči krvi vinske trte tako veselo sojen. (O. Antes.)



Društveno potovanje.

»Poglej vendar v koledar; če je danes četrtek, potem smo v Parizu.«

Maščevanje.

Natakar zakliče v kuhinjo: »Zrezek, pa trd in žilav.« Kuhar (začuden): »Zakaj?« Natakar: »Mož, ki ga je naročil, je bil v vojni moj komandant.«

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16						17					18			
19					20					21				
22				23			24			25	26			
27	28		29		30	31		32	33	34	35			
36		37			38					39		40		
41						42			43				44	
45					46	47		48	49					50
51	52				53					54				
55		56			57				58		59			
60			61	62	63	64		65	66		67		68	
69				70	71		72			73				74
75					76					77				
78				79					80					

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začno pri številkah, nehalo pri debelejših črticah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. del suhe zemlje, 8. del ženske obleke, 13. mednarodna kratica za klic na pomoč, 16. pesniška beseda za poljedelca, 17. levni pritok reke Bosne, 18. domač rokodelce (množina), 19. kraj na Koroškem, 20. žensko krstno ime, 21. moška oseba iz Jurčičevega Jurija Kozjaka, 22. vrsta poljskega plevela, 23. tuja beseda za zavod, v katerem učijo zdraviti, 26. industrijski kraj ob slovensko italijanski meji, 27. najvišji moški glas, 30. kraj ob štajersko nemški meji, 34. vrsta močvirskih rastlin, 36. tuja beseda za pozitivni električni pol, 38. del obleke, 39. druga beseda za prevaro, 41. dan v tednu, 42. druga beseda za del, 43. tuja beseda za vražni obesek, 45. znan rejec konj, 47. druga beseda za vrbo žalujo, 49. moška oseba iz svetopisemskih zgodb (sklon), 51. izraz pri zdravljenju z vodo, 53. vrsta živinske krme, 54. vrsta prehlada, 55. prestolno mesto južnoevropske države, 57. sodobni slovenski pisatelj, 58. ženska oseba iz Finžgarjevega romana Pod svobodnim soncem, 60. zgodovinski del Bosne,

62. posoda za posvečene hostije, 67. nekdanje ime reke, po kateri je dobil južnoevropski polotok svoj naziv, 69. tuja beseda za sprejemno listino, 71. vrsta ptičev, 73. tuja beseda za prijeten vonj, 75. druga beseda za krdelo, 76. vrsta morskih živali (pomaniševalnica), 77. železniška postaja na progi Karlovce-Sušak, 78. skrajšano srbsko krstno ime, 79. zlatarska utežna enota, 80. tuja beseda za zagon, kratica za irsko teroristično organizacijo.

Navpično: 1. tuja beseda za tečaj, 2. velika ploskovna mera, 3. moška oseba iz svetopisemskih zgodb, 4. kraj pri Novem mestu, 5. prijatelj tuje lastnine, 6. bivša slovenska telovadna organizacija, 7. kitajski delavec za sramotno nizko plačilo, 8. grška črka, 9. skrajšano žensko krstno ime, 10. država v zahodnem delu Azije pod angleškim protektoratom, 11. del glave, 12. druga beseda za oboj, 13. kraj pri Črnomlju, 14. umrli slovenski književnik, 15. izraz iz kemije, 22. druga beseda za postavbo, 23. vrsta poudarkov, 24. kovaška priprava, 25. kemična prvina, 28. pristaniški kraj pri izlivu Marice v morje, 29. vrsta rastlin, 30. trgovski izraz za predplačilo, 31. vrsta močnega zvoka, 32. sodobna slovenska znanstvena revija, 33. žen-

ška oseba iz svetopisemskih zgodb, 35. del daljnogleda, 37. majhna starogrška denarna enota, 40. mohamedanski bog, 44. vseučiliško mesto v Angliji, 45. del obleke, 46. vrsta afriških ptičev, 47. tuje žensko krstno ime, 48. rimski pozdrav, 49. naslov Hamsunovega romana, 50. skrajšana beseda za udarec, 52. kraj severnozahodno od Črnomlja, 56. tuja beseda za izbrano družbo, 59. ženska oseba iz Schillerjeve drame Don Carlos, 61. moška oseba iz svetopisemskih zgodb, 63. nekdanji prebivalec Balkanskega polotoka, 64. obvezovalna potrebščina, 65. del telesa, 66. tuja beseda za malika, 67. trdnjava v severnem delu Španije, 68. arabski naslov, 70. stara mera in vaga, 72. druga beseda za kil, 73. turški gospodar, 74. ženska oseba iz svetopisemskih zgodb.

Rešitev križanke z dne 24. septembra

Vodoravno: 1. koral, 6. slaj, 10. emisar, 16. Ada, 17. pol, 18. Ihan, 19. Agata, 20. TAS, 21. otok, 22. omot, 23. opat, 24. Emilija, 28. dete, 29. Rama, 30. karo, 31. para, 33. samotar, 36. Iran, 37. Ivanov, 40. abuna, 42. zakonik, 45. oče, 46. teran, 48. etika, 50. zob, 52. Izidora, 54. Marek, 56. ovitek, 58. Slom, 59. planota, 62. roka, 63. Lima, 64. leto, 67. teta, 68. podobar, 71. Amor, 72. Enos, 74. okov, 75. ali, 77. Čačak, 78. Ilok, 79. eta, 80. boj, 81. ananas, 82. idol, 83. Arosa.

Navpično: 1. katekizem, 2. oda, 3. ras, 4. Apolon, 5. Loti, 6. sloj, 7. lik, 8. Aho, 9. James, 10. enota, 11. matematika, 12. Igor, 13. sapa, 14. ataman, 15. ratar, 25. Marat, 26. Irak, 27. ara, 28. Dane, 31. pinakoteka, 32. avizo, 34. obed, 35. tur, 38. oči, 39. vovek, 41. Anamarija, 43. Oken, 44. kov, 47. aroma, 49. IRA, 51. bira, 53. Olib, 55. Aleman, 57. top, 58. elovar, 59. plača, 60. tenis, 71. atoli, 65. toča, 68. Oran, 69. okel, 70. dota, 73. sod, 74. oko, 75. Abo, 76. los.

Rešitev številnice

1. čmrlj, 2. vstop, 3. znak, 4. ceh, 5. Bug, 6. Zid. — In vsaka kapljica krvi, ki is nedolžnega srca priteče, obsodbo kliče in gorje nad nje, ki je brusil hudodelski meč.

Rešitev besednice

Anglija, Francija, Nemčija, Poljska, Rusija.

Zlogovnica

Iz naslednjih 39 zlogov: ban, be, be, be, bi, bla, bo, car, cij, da, de, de, des, dob, eks, el, em, gir, glas, ja, ke, la, lan, lo, lum, na, net, od, pa, plar, ra, ri, ro, se, sih, stad, tes, ve, — sestavi trinajst trizložnih besed s sledečim pomenom:

1. cerkvena zastava, 2. spačenka za lopova, 3. norveški kriminalni pisatelj, 4. prislov časa, 5. tujka za izvod, 6. italijansko mesto, 7. glasbeno orodje, 8. francoski modroslovec, 9. posoda za mleko, 10. Velikonjeva povest, 11. cvetlična kita, 12. sestavek v šolski knjigi, 13. sadno drevo.

Če si dobil pravilne besede, ti prve in zadnje črke, brane od zgoraj navzdol, povedo slovenski pregovor o vojski.

Besednica

Narodnost, Robinson Čajkoveki teleskop Slovenija, ventilator, carina. — Iz vsake besede vzemi po en zlog. Dobiš željo uprave.



Pionirji popravljajo železniško progo na Poljskem.



Na amaterskem turnirju v Zagrebu je pripravi vsem glavno presenečenje Belgrad: svojima igralcema Gligoričem in Bernerjem ki sta oba še srednješolca in od katerih je prvi zaslužen zmagal, drugi pa dokazal, da spada med najboljše jugoslovanske amaterje. Še večje presenečenje pa je bila vest, da ima Belgrad še več takih mladih igralcev, ki bodo prej ali slej igrali vodilno vlogo v jugoslovanskem šahu. Vprašanje, odkod jemlje Belgrad te nove moči, nam pojasnijo poročila o velikih mladinskih turnirjih, ki so v Belgradu zadnja leta stalna prireditve. Prav sedaj poročajo, da je bil zopet končan velik mladinski turnir, na katerem so šahisti izpod 16 let pokazali že prvorazredno moč. Belgrad razpolaga tako že s celo vrsto mladih močnih igralcev, ki so jamstvo za nesluteni dvig nivoja belgrajske šahovske moči. Proti temu dve drugi jugoslovanski šahov. središči — Zagreb in Ljubljana — ne moreta pokazati skoraj nič enakega. V Ljubljani si je šele letos ljubljanski šahovski klub postavil za nalogo tudi prirejanje mladinskih turnirjev po naših srednjih šolah. Pričakovati je, da bo to obljubo tudi držal in da bo končno napravljen vsaj poskus, da se tam, kje je bilo toliko zamujenega, reši, kolikor je še mogoče rešiti.

Na olimpijadi v Buenos Airesu je izvojevala svetovno prvenstvo Nemčija, ki je že v začetku veljala za visoko favritinjo, ker močne reprezentance USA, Jugoslavije in Madžarske niso nastopile. Nemška reprezentanca je dosegla 36 točk. Slede ji Poljska 35 in pol, švedska 33, Argentinja in Estonka 32 in pol, Češkomoravska 32, Holandska in Letonska 31 in pol in Brazilija 21. Med reprezentancami, ki so izpadle iz finalnega turnirja, je v tolažilnem turnirju zmagala Islandska in si s tem priborila pokal argentinskega predsednika. V tem tekmovanju je sodelovala tudi Bolgarija, ki je dosegla peto mesto.

V damskem turnirju za svetovno prvenstvo je zmagala Menčikova z 18 točkami od 19 dosegljivih. Druga je bila nemška prvakinja Graafova s 16 točkami.

Iz olimpijade je današnja partija, igrana v matchu med Holandsko in Dansko. Zmagovalec do Groot je znani holandski mojster.

De Groot — v. Christensen

1. e2—e4, c7—c5; 2. Sg1—f3, Sb8—c6; 3. d2—d4, c5×d4; 4. Sf3×d4, Sg8—f6; 5. Sb1—c3, d7—d6; 6. Lf1—e2, g7—g6 (črni igra tako imenovano zmajsko varijanto sicilске obrambe); 7. Lc1—e3 (tu smatrajo za močno tudi Sd4—b3), Lf8—g7; 8. Dd1—d2 (s tem prepusti sicer beli črnu dva lovca, toda dobi prednost v razvoju), Sf6—g4; 9. Lc2×g4, Lc8×g4; 10. f2—f3, Lg4—d7; 11. Sc3—d5, 0—0; 12. e2—e4, Ta8—c8; 13. b2—b3 (beli ima tako močno postavljene konje, da črni lovski par ne pride do veljave), a7—a6; 14. 0—0, f7—f5; 15. Tat—d1, f5—f4 (po tej napačni kombinaciji pride beli v še večjo prednost. Bilo je pa seveda težko omajati belo pozicijo); 16. Sd4×c6, f4×e3; 17. Sc6×d8, e3×d2; 18. Sd5×e7+, kg8—h8; 19. Sd8×b7! (na S×c8 bi sledilo L×c8 in konj iz d8 ne uide več), Tc8—e8; 20. Se7—d5, Lg7—d4+; 21. Kgt—h1, Ld7—cb; 22. Td1×d2 in črni se je vdal, ker ima tri kmete manj brez pravega nadomestila.



Razburjivi čas.

»Rad bi kako lažje čtivo... na primer roman, kjer ni več kot, recimo, pet umorov. Saj veste, moji živci so zdaj v teh časih silno razburjani...«

MLADI SLOVENEČ

Čarodejni mlinček

(Kitajska pravljica.)

Nekoč zdavnaj je živel na Kitajskem reven kuli, ki mu je bilo ime Tjensin. Tako reven je bil, da pod milim božjim nebom ni imel drugega kot kos platna, v katerega je bil obložen. Stanoval je v hlevu bogatega soseda Vu-Hanga. Pa čeprav se je moral od zore do mraka potiti, da si je prislužil kosček kruha, je bil vendarle zmerom dobre volje.

Imel pa je Tjensin brata, ki je bil prav tako reven kot on. Ta je nekega dne umrl in je zapustil ženi vdovi tri majhne otroke. Vdova ni vedela, kaj bi in kako, pa je priromala z otroki k Tjensinu in ga prosila, naj skrbi zanje. Lahko si mislite, v kakšnih skripicah je bil ubogi Tjensin. Komaj je preživljal sebe, poslej pa je moral preživljati še bratovo družino. Garal je kot črna živina, a kljub temu so morali stradati vsi.

Ves potrt se je Tjensin nekega dne napotil v gozd po suhljad. Hotel jo je prodati in z izkupičkom nakupiti živeža. Pa se mu je zdajci prikazal častitljiv starček z ličnim mlinčkom v rokah. Tjensin se ga je prestrašil, da je vrgel butaro na tla in hotel zbežati. Starček pa ga je nagovoril:

»Prijetelj, ne boj se! Jaz sem gorski duh Kiangšo. Prišel sem, da ti pomagam iz stiske in zadrege. Vzemite ta mlinček! On ima čarodejno moč. Treba ti je samo reči: Melji, mlinček, melji! pa ti bo začel mleti čisto sol. Če pa zakličeš: Stoj, mlinček, stoj! bo pri priti nehal mleti. Vzemite ga, prinesel ti bo srečo!«

To rekoči, je starček izginil, kakor da bi se bil v zemljo vdrl.

Tjensin je ves srečen stekel proti domu. Planil je v hišo in zaplesal po sobi, da se je vse kadilo. Vmes pa je kričal:

»Zdaj smo bogati! Zdaj smo bogati!«

Bratova žena in njeni otroci so ga prestrašeno gledali. Bili so prepričani, da se mu je zmešalo.

Tjensin je postavil mlinček na mizo in stekel k bogatemu sosedu Vu-Hangu.

»Kaj hočeš?« ga je nejevoljno vprašal Vu-Hang.

»Daj, posodi mi nekaj vreč. Pošteno ti jih bom vrnil,« ga je zaprosil Tjensin.

Vu-Hang je bil na vso moč skop in lakomen mož. Škoda se mu je zdelo starih vreč in odgovoril je:

»Gospod Boglonaj je že zdavnaj umrl. Če hočeš vreče, mi jih plačaj, ali pa si jih prisluži z delom.«

Tjensin pa ga je toliko časa prosil, da se je trdosrčni Vu-Hang nazadnje vendarle vdal. Posodil mu je nekaj starih, ničvrednih vreč in Tjensin jih je ves vesel odnesel domov.

Doma je Tjensin svečano zaklical:

»Melji, mlinček, melji!«

In glej čudo božje — mlinček je res začel mleti in sipati iz sebe lepo, kot sneg belo sol. Tjensin je hitro nastavljal vrečo in kmalu je bila do vrha polna. Ko je tako napolnil še druge vreče, je zaklical:

»Stoj, mlinček, stoj!«

In mlinček je pri priti nehal mleti. Tjensin si je natovoril polne vreče na voziček in jih odpeljal v mesto na trg. Sol je prodal, vreče je pa vrnil Vu-Hangu. Čez nekaj dni pa se je spet zgledil pri njem in ga zaprosil, naj mu posodi vreče za nekaj ur. Vu-Hang pa je bil zvit mož. Izvedel je bil medtem, da je Tjensin v mestu prodajal sol. Izročil mu je vreče in se naskrivaj splazil za njim, da bi dočkal, kje dobi sol. Opredeloval je pri oknu in je videl in slišal, kako je Tjensin zaklical:

»Melji mlinček, melji!« in kako se je iz čarodejnega mlinčka vsipala lepa, kot sneg bela sol. Polakomnil se je čarodejnega mlinčka in na tistem sklenil, da ga mora dobiti v svojo last.

Ko je Tjensin proti večeru spet prinesel Vu-Hangu vreče nazaj, mu je Vu-Hang začel prigovarjati, naj mu proda čarodejni mlinček.

»Nak, mlinčka pa za vse na svetu ne prodam!« je odločno rekel Tjensin.

Lokavi Vu-Hang pa je začel barantati kot žid in ponujal za mlinček zmerom več. Nazadnje je rekel:

»Svojo hišo in vse svoje premoženje ti dam zanj!«

Ta visoka odkupnina je Tjensina premamila. Misli si je na tistem: Če imam hišo in polne mošnje denarja, mi mlinčka ni več treba! Udaril je v roko in kupčija je bila sklenjena. Izročil je mlinček Vu-Hangu in se

tako preselil z družino rajnega brata v njegovo hišo.

A kaj je storil lakomni Vu-Hang? Bal se je, da bi mu čarodejni mlinček na kopnem kdo ukradel, pa se je z neko ladjo odpeljal na visoko morje, da bi tam nemoteno mlel sol in jo prodal v neki drugi deželi onkraj morja. Ta ladja je bila last morskih razbojnikov.

Ko so bili že daleč od obale, se je Vu-Hang potihoma splazil v svojo kabino in ukazal mlinčku:

»Melji, mlinček, melji!«

In mlinček je mlel in sipal iz sebe tako lepo in čisto sol, da se je stari skupuh kar nagledati ni mogel. Ko se mu je zdelo soli za prvo silo dovolj, je zaklical:

»Zdaj pa nehaj!«

A glej — mlinček je mlel dalje. Besede, ki jih je skupuh izrekel, niso bile prave. Mlel

je in mlel, da je sol Vu-Hangu kmalu segala do kolen. Ves prestrašen je zakričal:

»Nehaj že vendar, nehaj!«

A mlinček se ni zmenil za njegove besede. Mlel je in mlel in sol je Vu-Hangu kmalu segala do pasu.

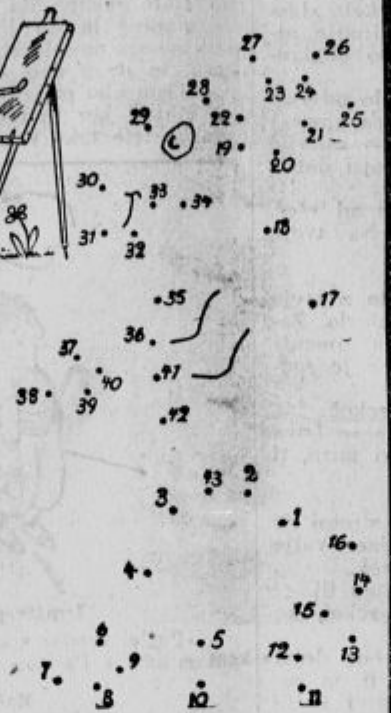
»Moj ljubi, moj dragi mlinček, nehaj mleti!« ga je prosil in rotil stari lakomež, a bilo je vse zaman. Sol se je kopičila in segala Vu-Hangu do vratu. Hotel se je rešiti, pa ni imel več moči. Sol je rasla, rasla in ga kmalu pokopala pod seboj.

A mlinček še ni nehal mleti. Sol je vdrla iz kabine na krov. Mornarji so se najprej začudili, potem pa močno prestrašili. Niso in niso mogli dognati, odkod toliko soli. Mlinček je mlel, sol se je grmadila in napolnila ladjo do vrha. Ladja ni mogla prenesti tolikšne teže in potopila se je na dno morja. Z njo pa se je potopil tudi čarodejni mlinček. A še na dnu morja ni nehal mleti. Mlel je in mlel — in melje še dandanes. Kdor ne verjame, naj se potopi na dno morja, pa bo videl! Kdor pa se ne upa v morje potopiti, naj poskusi morskovo vodo in videl bo, da je slana.

Kaj ta umetnik slika?



Če bi radi vedeli, kaj ta umetnik slika, potem morate zvezati pike na risbi. Kakor vidite, ima vsaka pika svojo številko. Potegnite najprej ravno črto od pike, ki je zaznamovana s številko 1 do črte, ki je zaznamovana s številko 2, potem piko, ki ima številko 3 itd. Ko boste vse pike lepo po vrsti zvezali, boste doživeli veliko presenečenje!



Kokun: Dedek pripoveduje

»V deveti deželi je strašno lepó, kot angelske strune tam ptički pojo; srebrno je sonce in zarja vsa zlata in pisanih rožic prepolna je trava. Pod jablano stopiš, zrel sad se ti z vej prijazno nasmehne: — Kar vzemi in jej! In hruške in slive in sladki orehi ležijo nastlani vse križem po lehi...«

»Pa kje je dežela ta, dedek, povej!«

»Pred nosom leži ti, bedaček, poglej!«



Kotiček za izseljensko mladino

Vikici Hočevarjevi

Bog živi vse Slovence, prelepe blahtne ročice! Ni take je mladence, kot naše je krvi dekle. (Fr. Prešeren.)

V tujino daljno ti pošiljam — neznanika — pismo drobno, belo. Ko ga odprla boš, iz njega želja nešteto bo zletelo:

da tvoje mlado srce zmerom bi kot sedaj veselo bilo, da mladih sanj zavratno trnje nikoli ne bi te ranilo;

da ljub ti droben bo pozdravček, ki sem ga pismu priložila. Potem še jaz se na jesen bom s teboj iskreno veselila!

Draga Vikica!

Z zanimanjem sem nedeljo za nedeljo prebirala Tvoja pisma, ki si jih pisala Kotičkovemu stričku. In nešteto krat me je prešinilo vprašanje, kdo je mlada Slovenka, ki se oglašja iz daljne Amerike. Zazelela sem si, da bi Te poznala — pa sem dolgo želela zaman.

Zdaj Te poznam. Čeprav samo po sliki, vendar se mi zdi, da Te kar vidim pred seboj.

Hvaležna sem Ti za sliko, hvaležna pa tudi Kotičkovemu stričku, ki mi jo je preskrbel. Shranila sem jo kot drag spomin.

Draga rojakinja v daljni tujini — prav toplo pozdravljen!

Olga Kurčeva, Zagorje ob Savi.

Na naslov slovenskih mladenk v tujini

Dragi striček!

Sicer sem že precej velika za Tvoj kotiček, vendar upam, da me boš kljub temu sprejel. Imam do Tebe iskreno prošnjo.

Že večkrat sem brala v »Mladem Slovincu« o Vikici Hočevarjevi. Tudi jaz bi rada dopisovala z izseljensko mladenco, seveda moje starosti. Zelo me zanima, kako živijo slovenske mladenke onkraj lužec.

Prosim, če svoj odgovor objaviš v »Mladem Slovincu«. Zelo Ti bom hvaležna za vsak odgovor, ker upam, da ne bo odklonilen.

Lepo Te pozdravlja — Anica Lenko, dijakinja VIII. razr. gimn. v Celju.

Draga Anica!

Z največjim veseljem Ti ustrezem in objavljam poslano pismo v svojem kotičku. Prepričan sem, da želja, ki jo izražaš, ne bo na-

letela na gluha ušesa. Malo je sicer slovenskih mladenk v tujini, ki bi tako dobro obvladale svoj materinski jezik, da jim dopisovanje ne bi delalo preglavic, a ta ali ona bo vendarle segla po peresniku in vrgla na papir, kakor pač more in zna. Dlakepcepstvo bi bilo, če bi človek tudi v pismih, ki priromajo v domovino iz daljnih tujih krajev, štel slovnične in pravopisne napake, ko pa vsi dobro vemo, da ogromna večina slovenskih otrok v tujini nima nobenih slovenskih šol. Da nekateri slovenski otroci v tujini vendarle še kolikor toliko znajo slovensko govoriti in pisati, je zasluha staršev in redkih slovenskih duhovnikov. Kraje pa, kjer delujejo slovenski učitelji, bi skorajda mogli prešteti na prste ene roke. — Če boš torej dobila od koderkoli pismo, v katerem bo kar mrgolelo napak, pojdi z razumevanjem in ljubeznijo mimo njih!

Sporočim mi, če bo ta poziv na naslov slovenskih mladenk v tujini rodil kakšen aspeh.

Sprejmi mnogo iskrenih pozdravov od — Kotičkovega strička.

MLADA NJIVA

Drobno voščilce

Deklica mala stričku želi polno košaro zdravja in sreče, sončnih dni.

Anka Rus, učenka IV. razr. v Ljubljani.

Pri teti na Igu

Teta Ivana je imela tri sinove in dve hčerki. Dva otroka sta bila že velika, drugi pa so bili mladi. Sporazumeli smo se hitro, brez vsakih »ceremonij«, kakor delajo odrasli. Posebno me je veselilo, da se ni bilo treba umivati, česati in obuvati kot doma. Živeli smo kot ciganci, neumiti, nepočesani, bosi. To mi je bilo bolj všeč kot zavojček sladkorkov ali tablica čokolade.

Nekega sončnega dne sem spremljala teta Ivano, ki je z velikim škafofom perila natovorjena hitela k bližnjemu potoku. Jaz sem trgala rože, tiste rumene, o katerih mi je teta pripovedovala, da jih ne smem trgati, ker so strupene. Nisem je ubogala. V svoji prevetli vsemi sem stopila čisto na rob potočka, da bi utrgala lepo cvetko. Nenadoma mi je zmanjkalo tal — in znašla sem se v mrzli, neprostovoljni kopelji. Rešila me je sosedova dekla Martina in me vso moko in prestraženo prinesla k teti. Teta se je tako prestrašila, da je prevrnila zvrhan koš perila v potok. Perilo se je raztreslo. Le malo kosov so rešili, drugi so veselo odplaval v širni svet... Kazen je hitro sledila: zvečer je mama dobila svojega »angelčka« nazaj.

Nada Šetinova, Štepanja vas pri Ljubljani.

Iz torbe Kotičkovega strička

Vinko Mirt, Ljubljana. — Omenjeni potopis kar pošilja. Če bo količkar zanimiv, ga bom objavil. Če si z odprtimi očmi, odprtimi ušesi in odprtim srcem hodil po slovenskem Korotanu, nam boš gotovo vedel vseleaga in žalostnega povedati na pretek. Nikar pa ne pozabi na gospoda z rdečim svinčnikom! Odgovor na druga vprašanja dobiš v pismu.

P. L., dijak. — Nekateri verzi v poslani pesmi se mi zdijo začuda znani. Pa menda vendar nisi...? Motijo me pa spet trije ali štirje verzi, ki so s slovnično močno skregani. Te bi že še kako opili, če bi bil do kraja prepričan, da so tudi drugi verzi zrasli na Tvojem zeljniku. Daj, čisto odkrito mi povej, ali nisi nemara kaj v sorodu s tisto srako, ki se je v pavijem perjem našemarila? Pa brez zamere!

I. T., Novo mesto. — Poslana pesem »Mucka in Minka« ni zrela za tisk. Motiv bi se bil, oblikovno pa verzi hudo, hudo šepajo. Tako razmršeni so in zavoziljani, da jih na noben način ne morem spraviti v red, čeprav imam v tem že dokaj izkušenj. Predvsem si zapomni: kopica pomajševalnih samostalnikov in glagolov (gobček, tačka, knjigica, krem-peljčki, želečček, spančkat, igračkati itd.) še ne napravi mladinske pesmi! Pojdi na deželo, pa boš slišala, da otroci kmečkih staršev »knjigice, zlatega »sončeca«, »ateka« in druge take ropotije ne poznajo. Kadar hoče biti otrok prav nežen, tedaj reče materi »mamica« in očetu »očka« — vse drugo pa pusti pri miru. Takšno spakovanje in igračkavanje z besedami se meni zdi kaj zoprno in nenaravno.

Kotičkov striček.



Trko Kunčič:

Pravljice in pripovedke izpod Triglava

Pastirček Gregec in zmaj

(Pripovedka za mlajše)

(Nadaljevanje)

Tako je nepremično kot žužek, ki se potuhne, če ga s slamico dregneš, ležal na pogradi kratko minuto. Pa se mu je ta minuta zdela dolga kot večnost. Ni in ni mogel več vzdržati. Kakor da bi ležal na samem trnju in koprivah, ga je začelo prečudno ščemeti po vsem telesu. In — naj si je še tako zatiskal ušesni jamec, se je vendarle skozi nevidno linico prikadel vanj trd, posmehljiv glas. Neusmiljeno je začel trkati na vrata njegove vesti in mu očitali: — Zmaja hočeš ugnati in zakleto deklico rešiti, ubogega strica Ródarja pa pustiš na cedilo, kadar mu najhujša nevarnost preti. Ali te ni sram? Strahopetec! Strahopetec! Strahopetec!

»Nak, strahopetec pa že nisem!« je skoraj zakričal Gregec in se neuteglovala prekobalil s pograda. Kar z golimi rokami bi bil najrajši pohitel stricu Ródarju na pomoč, takšen pogum ga je obšel. Pa se je k sreči še spomnil modrih besed puščavnikarja Sabljice: »Prenaglit se človek nikoli ne sme!« Ukrotil je svojo bojevitost z bičem raz-

uma in odšel iz bajte počasi, previdno tipajoč predse.

Pod napuščem je bila k tramu, ki je grobo štrlel navzven, prislonsena močna robčevnica. Oborožil se je z njo in krenil proti staji.

Presunljiv krik mu je planil nasproti:

»Gregec, za božjo voljo, pomagaj!«

»Saj že grem!« je ves vznemirjen zavpil Gregec in pospešil korake.

Obliki na nebu so se zgostili v eno samo neprodno, brezoblično gmoto. Bilo je temno in zdušljivo kot v rogu. V medlem svitu smolnice, ki je dogorevala na kamnitem pragu staje, je Gregec zagledal razburljiv prizor. — Velikanska zver, podobna kosmatli pošasti, se je košatila nad stari ovčarjem, ki je ležal vznak na tleh. Levo šapo je držala na njegovih prsih in ga tiščala k zemlji, desno šapo pa je prav ta čas grozeče dvignila, da bi mu zasadila zveržene kremple v obraz.

Gregec je zacepetal z nogami in zatulil, divje in preglušujoče, kakor še ni svoj živ dan.

* Smolnice = iz korenine starega borovca nacepljene trske, s katerimi so si včasih svečili in si zakurili ogenj v peč.

Ovce so se ob njegovem kriku še bolj prestrašeno stisnile druga k drugi, da so postale ena sama živa, zmedena kopica, zver pa je presenečeno okrenila glavo in nevšečno zarenčala. Oči so se ji zasvetile v zlovesnem ognju. Počasi se je skobacala s svoje žrtve in se mogočno postavila na zadnje noge. Z okretnostjo, ki je človek ne bi prisodil zavaljenemu trupu, se je odzibala proti novemu sovražniku.

Gregec pa ni čakal, da bi ga zver dobila v svoje klesče in podrla na tla. Bliskovito je odkočil — in medved je z debelo betico nemotljivo treščil ob podboje vrat. Udarce je bil tako nepričakovano, tako hud, da se mu je kar zavrtelo pred očmi in se je omamljen zavalil po tleh. Otresal je z glavo, kakor da bi hotel vreči raz sebe mōro, ki mu je legla na tilnik.

Ta trenutek sta vsak po svoje izkoristila oba: stari ovčar in Gregec. Ovčar se je stokajoč pobral in si v naglici pretegnil otrple ude. Potlej pa je brez besede odstopiral čez prag. Pogoltnila ga je črna noč. Gregec ni utegnil razmišljati, kam se stricu Ródarju tako mudi. Ena sama misel mu je blisnila skozi možgane: da je vsak trenutek dragocen. V naskoku je zavihel robčevnico nad kosmatincem in zamahnil. Jeklena ostrina se je zverini zarezala globoko v vrat. Gost curek krvi se je pocedil iz rane.

A s tem je Gregec dosegel prav nasprotno, kar je hotel doseči. Strahoviti udarec je medvedu — tako je bilo videti — premagal omotico in mu vrnil prejšnjo moč. Razkačeno se je skobacal na noge in se hotel znova vreči v nasprotnika. Gregca je obliki smrtne znoj. Roke so mu omahle v čudni nemoči. Prepričan je bil, da mu je odbila zadnja ura...

Tedaj je presekal zrak nov silovit zamahljaj. Režilo velike drvske sekire je za las natanko pogodilo svoj cilj: utrlje je medvedu črepinjo, da je zamolklo zabreščalo.

Medved se je opotekl, zamajal kot pijan in se brez glasu zrušil na tla. Še nekajkrat se je sunkovito stresel in zahropel, potem pa je obležal negibno v mlaki krvi. Bil je mrtev.

Tršata postava starega ovčarja se je izmotala iz teme. Ves zasopel in upehan se je sklonil nad zadnjim plamenčkom umirajoče smolnice. Prižgal je ob njej novo smolnato tresko in obsevil truplo nevarnega nočnega roparja od vseh strani.

»Kar dobro sem ga česnil,« je zadovoljno zamomljal. »Sam Bog mi je v stiski in nadlogi poslal misel, naj skočim po sekiri; drugače bi namesto te mrcine ležala midva razmesarjena na tleh.«

Gregec je še zmerom kot izgubljen strel predse in odipaval gosto dlako ubitega medveda, kakor da ne more prav verjeti, da je res, kar se je pravkar pred njim odigralo. Potlej se mu je v srcu zganilo nekaj mehkega in vroče solze so mu zalile oči. Ves ganjen se je začel zahvaljevati staremu ovčarju:

»Stric, življenje ste mi rešili. Joj, kako bo mati vesela, ko bo to izvedela!«

»Ne čvekaj!« ga je robato zavrnil stric Ródar in malomarno potlačil v usta nov zalogaj žvečilnega tobaka. Pa se je tudi njemu glas kaj kmalu v žametno mehko izprevrnil. »Ti si rešil življenje meni, jaz tebi — pa eva. Boli se žvekel in kar nekam sumljivo posmrkal ter se usekal. Obrnil se je proč in jezno samemu sebi v brke zagodrnjal: »Preklemsana reč, saj se bom še emerzati začel!«

(Dalje prih. nedelja)

ZADRUŽINO

Edina vrata do zakonske sreče

Svetovno znana norveška pisateljica Sigrid Undset, ki jo iz prevodov njenih spisov poznamo tudi pri nas, je že v zrelih letih prestopila iz protestantske vere in cerkve v katoliško. Že kot protestantinja je v svojih romanih z žarko lučjo in neustrašeno evelila v gnolobo modernih zakonov in s svojih še nekatoliških vidov reševala problem o — zakonski sreči. Toda šele, ko je preučila katoliški nauk o zakonu, spoznala vzvišenost katoliškega pojmovanja o njem, dobila v tem nauku vse, kar je iskala, se je umirilo njeno nihanje. Postala je katoličanka prav posebno zato, ker je videla prav v katoliškem nauku rešena vsa vprašanja, ki jih kopičila o zakonu um in srce.

Že tako veliko število modernih »nesrečnih« zakonov sili k razmišljanju: Odkod ti nesrečni zakoni? Odkod to, da je zakonski jarem pogosto in za mnoge tako težak? — Če stvar premislimo prav v globino, pa pridemo do spoznanja: Odkod, ker eden ali oboje zakonca ne premagujeta nerednih samoljubnih nagnjenj, tako kakor to zahteva katoliški pojem o zakonu.

Brezumni moderni človek opravičuje svojo napačno miselnost čisto z izgovorom, da je krščanstvo v nasprotju z umom in vedo. Če pa hoče biti sam do sebe čisto iskren in resnicoluben, mora sam pred seboj priznati: Ne zato, ker se krščanstvo ne ujema z umom in napredkom, ampak zato, ker je sveto, ker se ne maram odpovedati napuhu in počutnosti, ker se mi ne ljubi boriti se za njegove vzvišene cilje, zato ga ne maram. — Podobno z zakonom. Ne kakor da bi bil zakon, kakor ga oznanja katoliška Cerkev, posebno gledé zveslobe in nerazdružnosti, proti pameti, ampak zato, ker napadajo ta katoliški zakon, ker je svet, ker si je treba zakonsko srečo zaslužiti z borbo proti lastnemu nerednemu samoljubju.

Tudi neki drugi ugovor tu nič ne velja, ugovor: »Katoliški nauk nam stavi zakon v tako idealno višino, da je človeškum močem nemogoče dvigniti se do te višine — torej katoliški nauk o zakonu ni uporaben.« — Vrednost tega ugovora je prav tolikšna kakor vrednost ugovora: Katoliška vera nam stavi tako visoke cilje in naloge, da jih je človeški slabosti nemogoče doseči. — Na to odgovorimo: Ali je zdravi pameti mogoče misliti, da nam neskončno modri in neskončno dobri Bog ukazuje nekaj, kar je za našo človeško naravo in slabost v vsakem primeru nemogoče? Vsaka zdrava pamet bo na to odgovorila, da je to nemogoče.

Da je pa za našo človeško slabost, ki nam jo more razložiti samo dejstvo izvirnega greha in njegovih posledic, to nemogoče brez božje pomoči — da, to je pa res! Zato, prav zato pa je prišel na svet Odrašenik ter nam v svojih resnicah in milostih dal toliko nadnaravnih moči, da moremo z njimi premagati vsako človeško slabost in se bližati čedalje bolj idealni vzvišenosti božjih zapovedi. To velja na splošno o vsem verskem življenju, velja pa tudi gledé zakona.

Res, da je zakon nerazdružen; res, da je zakon vrt, iz katerega naj zraše po božji volji čim več otrok; res, da je te otroke treba vzgajati v

božje otroke; res, da je za vsakega kristjana in človeka obvezna Kristusova beseda: »Vsak, kdor gleda žensko, da jo poželi, je že preuštvoval z njo v svojem srcu; res, da so dolžnosti zakona težke — ali vamite vse to zakonu, pa bo spoina s' rast udarila, čez vse bregove, se ne brigala za milijone stvitih ere in za milijone nedolžnih, maliku Molohu žrtvovanih otrok; človek bo postal žival.

Ideal katoliškega zakona je tak, kakor ga zahtevata zdrava pamet in najsvetejša božja volja in zamisel. Res, da je ta ideal visok. Ali ne v vedi, ne v umetnosti, ne pri ustvarjanju močnih držav, ne pri ustvarjanju blagostojnih socialnih razmer, ne pri pridobivanju bogastva, še pri pridobivanju vsakdanjega kruha ne — nikjer, prav nikjer se nič ne doseže brez dela, napora in samopremagovanja za čistost vesti, za posvečujočo božjo milost, za to, da se človek varuje prestopkov božjih zapovedi, greha, sploh za vsako dobroto — ali naj bo edino lep in srečen zakon tisto zlato jabolko,

ki pade človeku v naročje, ne da bi bilo treba človeku za to kaj dela in samopremagovanja?

Kje pa dobi človek več pobude in več moči za samopremagovanje kot v katoliški Cerkvi? Tu imamo predvsem milosti iz zakramenta sv. zakona, tu nam teko tako bogati vsi drugi viri milosti, tu imamo neskaljeno in čisto Kristusovo resnico — samo hoteti je treba in rabiti ta sredstva, pa bo ponehalo vse zdihovanje o nesrečnih zakonih. O teh kriče predvsem značaj, ki se nočejo dati upodobiti po Kristusovih načelih. Gotovo — nebo zakonske sreče tu na zemlji ne more ostati vedno višnjevo in brez temnih oblakov, ali pravi kristjan prenese z močjo tegob vseh zoprnosti, pa mu zopet zasije višnjevo nebo in zlato sonce zakonske sreče. Kdor pa misli, da je zakon samo bogato obložena »miza - rihtaj - sec«; kdor pozna le samogotnost, ne pa prave, dajajoče in požrivovalne ljubezni — tak ne pozna življenja, tak bo sam vedno nesrečen in delal nesrečne vse, a katerimi ga bodo vezale družinske ali družabne vezi.

Zakonska sreča je torej svet, ki poganja samo iz duševnega in duhovnega zdravja obeh zakoncev. To duhovno zdravje pa nudi nauk naše evelte Cerkve o zakonu, zakrament zakona ter rast iz milosti in samopremagovanja. Stare legende so pripovedovale o jabolkih iz Jerihe ob Mrtvem morju: na pogled so bila ta jabolka prebudno zdrava in lepe barve, v notranjosti pa, če si vanje ugriznil, jih je bil sam pepel. »Reformirale« zakon, ki je prišel iz božjih rok, kakor hočete: iz vseh vaših »reform« bodo zrasla samo — jabolka iz Jerihel



Z otrokom v jesenskem naliwu

Kuharske modrosti

Zadeva s soljo in soljenjem! Kos govedine prištevati v slani vodi, če hoče skuhati juho. Že od zdavnaj je taka navada, in tako je tudi v raznih »Kuharicah«. Spočetka so to zakrivil francoski kuharji, ki so hoteli predvsem dobiti čisto juho. Slana voda namreč takoj izrpa vse beljakovinske snovi iz mesa, ki ostanejo potem kot rjava pena na vrhu juhe. Te pene odstranimo s penarico, dokler nimamo čez dve uri popolnoma čiste juhe. Meso pa je izgubilo svoje najvažnejše hranivo — in s tem seveda tudi juha.

Vendar ne smemo paziti le na to, da dobimo čisto juho, ampak na to, da ostane juha tudi redilna, ali ne? Beljakovine se bolj obdržijo, če pristavimo meso v neslani vodi. In čim več zelenjave in podobnega je v juhi, tem manj soli je treba, saj zelenjava že sama vsebuje svojo sol. Znanost je pa tudi že zdavnaj dokazala, da vsa jedila preveč solimo in si tako nakopljemo različne bolezni.

Niš drugače ni z mesom, ki ga pečemo ali pražimo. Nikoli ne solimo prej! Sol takoj potegne sok iz mesa, ki izpuhteva v razbeljeni posodi in gre v nič. Meso položimo v kozico in ga obrnimo in šele opočenega osolimo. Na opočni strani so se luknjice že zaprle in ne morejo hranilne snovi nič več izpuhteti. Sol nato prav tako prodre v meso in opravi isto nalogo začimbe, ne more pa izrpati hranilnih vrednot.

Tako je skoraj pri vseh načinih kuhe in peke, razen pri dušenju, kjer se sokovi izparivajo v vodi in tudi ostanejo v omaki.

Še nekaj je, kar je naravnost kaznivo: če kdo priporoča, naj se meso peče v masti, da kar plaval in vendar je to pravilno in najbolj potrebno. Seveda mora biti ta mast, bodi olje ali mast, popolnoma razbeljena. Zapravimo samo takrat, če masčoba ni razbeljena, ker tedaj se vsa masčoba vpije v meso ali močnatost jed. Toda to ni naloga masčobe. Masčoba mora takoj meso tako presušiti, da se vse luknjice zapro in nastane skorja na mesu in zadaj za tisto skorjo se meso — ali kaj drugega — šele začne pečati ali kuhati, in tako ostanejo vse hranilne snovi v mesu.

Torej, paziti je, da damo vsakržno živilo v razbeljeno olje ali mast; pa ne vseh koev mesa ali krompirja naenkrat, da se masčoba ne ohladi, ampak polagoma, kos za kosom. Potem se masčobe prav malo porabi, in takšno mastno posodo moremo dalj časa uporabljati, saj gre le toliko masti v izgubo, kolikor je je bilo treba za tvorbo skorje ali kolikor je je izpuhtelo. To niso fantazije! Treba je le, da pogledaš kdaj v kako laško kuhinjo, kjer že iz davnih časov tako kuhajo. In italijanske gospodinje brez dvoma niso potratne, marveč so še prav posebno varčne.

Seveda velja tudi za peko: soliti je treba šele potem!

Edino merilo dobre kuhe je to, da se ohranijo hranilne vrednote in okus. Vse drugo pride že samo po sebi. A kdor se pregreši zoper te dve točki, ta zapravlja.

Prenovljene obleke

Stara obleka, ki je že obnošena ali je nemožna, se da spet popraviti, če dobi moderen okras. Preden začnemo obleko prenavljati, je treba obleko natančno pregledati in premisliti, ali se izplača in če stroški ne bodo preveliki. Časih vidimo, da bo moderen okras stal več, kot bi pa stala nova obleka, in tedaj se seveda ne izplača, da bi obleko modernizirali. Če pa obleka še ni tako obrabljena, jo dajmo očistiti in žrtvovati za nov okras.

Starejše obleke ne prenesejo preveč nežnega

in svetlega okraska. Sitašči, pikčasti in progasti blagovi se dajo lepo prenavediti.

Na slikah vidia:

I. Enobarvno obleko, ki je prenavrejena v krilo z životkom. Bluza je pikčasta in se v barvi ujema z obleko.

II. Navadna vsakdanja obleka je dobila novo progasto blago, ki sta iz njega nastali pahovka in jopica. Namesto jopice more biti tudi bolero.

III. Pražnja izrezana obleka je dobila belo bluzo z dolgo pentljo, ki pada po krilu.



Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Slovincu“!

Kristijan kristjanu pomagaj!

Cerkveni uradni listi nemških škofij objavljajo:

»Sedanje vojne zmede zahtevajo, da oživijo vse karitativne moči. Bolj ko kdaj koli se morajo potruditi, da blažijo trpljenje, povzročeno po vojni, da lečijo rane in da so v skrbeh za svojega bližnjega.

Izpolnjevanje te dolžnosti vsakega kristjana, ki je bila v bivši svetovni vojni zares na višku, naj se uveljavlja tudi v teh dneh.

Zatorej pozivajo škofje, naj se vsa karitativna društva odzovejo dolžnosti kristjanov in naj pomagajo bližnjemu in domovini.

Zveza karitativnih društev je naročila, da naj se ustanovi cerkvena vojna pomoč za vsa država. Ta naj svetuje škofskim karitativnim odborom, naj po natrto povsod odpomore stiskam in nadlogam prebivalstva in naj se izkaže, kaj je krščanska ljubezen do bližnjega.

(Pri nas še nismo v takih stiskah, vendar si izprašajmo vest, ali kaj mislimo na bodoče dni, na uboge družine, ki bodo njih otroci tudi letos lačni in v mrazu? Ne dajmo se zavesti od skrbi za lastno družino tako zelo, da bomo slepi in gluhi za bedo drugih, češ, zdaj nimamo drugačne čase!)

Ne z milom...

Boraksova voda očisti steklo

Ni kar tako lahko steklo očistiti. Na noben način pa stekla ne smemo umivati z jeklinami raztopinami mila ali sode, s kakim čistilnim praškom ali z močnimi mešanici s špiritom. Sicer pa je poglavitno, od česa je tisto steklo umazano.

Mastno steklo, oljate steklenice očistiti z žaganjem, če je treba, pa vžameš razredčeno solno kislino (pazi pri tem!), ki z njo odstraniš masčobo, nato poplakneš s čisto vodo. Če so kozarci, vaze in vrči motni, jih očistiš, če narediš mešanico iz jesiha, soli in sesekljanih krompirjevih rezin, ki z njo napolniš steklene posode. Pusti jo v njih eno uro, nato večkrat močno streseš, dobro pokrtičiš, izlijesh mešanico in izplakneš z mrzlo vodo.

Brušeno kristalno steklo snažimo s čisto vodo, ki je v njej malo amonijaka. Z mehko krtačico osnažiš zarezje, izplakneš in skrtičiš še z žaganjem, da se sveti. Če je to steklo postalo motno, tedaj ga umijmo s pepelom, ki mu dodaj tretjino salmijaka, izplakneš s čisto vodo in usvetiš s plateno ali usnjato krpo.

Šipe v oknih osnažiš z vodo, ki je v njej salmijak. Po špiritovi vodi so šipe sicer hitro posušene, in mimo tega privablja špirit muhe. Šipe usvetiš, da jih obdrgneš s starim svilnatim papirjem ali z mehko usnjato krpo. Kjer so šipe motne, jih osnažiš z jesihom ali z razredčeno solno kislino. Madeže oljnatih barv odstraniš s terpeninom. Apne madeže omečaš z jesihom in poplakneš s čisto vodo. Zamrzle šipe otajaš s solno vodo.

Če pa daš v vodo malo boraksa, pa se bo steklo še vse bolj svetilo. Kristal pa je še lepši, če je v vodi za spoznanje modrila!

Vse vrste krzna

v bogati izbiri in po ugodnih cenah nudi

L. ROT krznarstvo
Ljubljana, Mestni trg 5

Posebna izložba krzna tudi v pasaži nebotičnika

Plašč iz gumijastega blaga

Nikoli se ne sme tak plašč sušiti pri peči. Suha toplota povzroči, da postane gumij krhek. Če gumijastega plašča delj časa ne uporabljati in če je spravljen na jako suhem, toplem prostoru, tedaj ga moramo včasih malo z vodo poskropiti. Čez poletje naj bodo gumijasta oblačila v kleti spravljena, kjer je najbolj hladno.

Gumijast plašč očistiš z mlačno ali mrzlo vodo ali z mlačnim, ne prehudim lugom, nakar je treba vse milnate ostanke natančno izprati in s krpo do suhga obrisati. Galoše namažemo z vazelinom ali glicerinom. Nikdar pa ne smemo gumijastih predmetov snažiti z bencinom ali s petrolejem!

NASA KUHA

Kostanjeva kaša

Skuhaš neolupljen kostanj (maroni), ga olupiš, pretlačiš skozi sito, dodaš malo presnega masla, nekoliko sladke smetane, ščepec soli in sladkorja in mešaš, da je kot krompirjev pire.

Krompirjevi zrezki

Skuhaš pol kilograma krompirja in še vročega pretlačiš s stekalnico za krompir in ga pomešaš s sesekljano čebulo in zelenim peteršiljem. Nato dodaš popra in soli, 2 jajci, košček presnega masla in 20 dkg hrenovke (ali safalade), ki jo prej na tanko razrežeš. Nato vse dobro premešaš, izoblikuješ majhne zrezke, jih povlažeš v drobtinah in jih spečeš v ponvi, da zarumenijo. S solato je to izborna večerja.

Praženi češpljevi žilčniki

Iz 3 dkg moke, četrt litra mleka, 2 rumenjakov, 3 dkg presnega masla in snega iz 2 beljakov narediš testo, v katerega natreseš oprane češplje. Potem pomakaš žlico v razbeljeno mast in zajemaš iz testa majhne emoke, ki jih po obeh straneh opraviš v masti in jih potreseš s sladkorjem in cimetom.

Iz ostankov krzna

V sleherni hiši skoraj imajo večje in manjše kose krzna. Iz teh je moči napraviti vsakovrstne uporabljive predmete, ki so videti kakor novi.



Na slikah je videti krznene kušne, ki so zdaj jako moderna. Dalje je muš, ali prav za prav krznena torbica, ki bo pozimi zelo v čisti. Iz manjših ostankov je moči narediti rokavice in ročne torbice. Če ni krznenih ostankov, morejo biti ti predmeti tudi iz ostankov blaga za plašče ali moške obleke.

Spomin na maj

Svet je bil en sam smehljaj... Svod zagrnil so oblaki rdeči kakor kri bi pili.

Prilajeno so gozdovi želesteli; svojo čudežno skrivnostno pesem peli.

Mimo plula je prelepa čista sreča... Ni ugrabila je roka preboječa,

a objela jo je silna moč spomina... Zdaj mi v srcu spi kot sladka bolečina.

Kakor črv na dolni dukvi vrta, gloje — in zato vse žalostne so pesmi moje...

Marija Brenčič.

Naš domači zdravnik

J. C. Bled: Imate 3 leta starega sinčka, ki je sicer popolnoma zdrav in živahen, a neprestano dobiva po telesu vlažne izpuščaje, ki ga zelo srbe. Večkrat ima tudi nahod in zamašen nos. Radi bi vedeli, kako je z dieto pri tej bolezni in ali je priporočljivo že sedaj odstraniti mu mandlje.

Hrana naj vsebuje malo živalskih beljakovin (mesa, jaje, mleka in naj bo malo soljena), pač pa naj uživa čim več svežega sadja in solivja. Dajate mu tudi 2-3 krat na dan po eno kavino žličko ribjega olja. Mnogo naj se giblje na svežem zraku in soncu. Obolenih meč ne umivajte z vodo, ampak odstranite krate z vato, namočeno v olju. Mandlje dajte operirati čim prej, ako otroka ovirajo pri dihanju, tako da mora dihati skozi usta.

V. L.: 26 let ste stari, a vam ne rastejo niti lasje niti brada. Tudi po ostalem telesu vam dlake ne rastejo.

Popolna plešavost je v redkih primerih prirojena. Če ni prirojena, se pojavi navadno po težkih boleznih kot so tifus, šen, malarija, težka gripa. Večkrat jo povzroča obolenje žlez z notranjo ekskrecijo, obolenje živcev ali vnetna žarišča zob in mandljev. Pretečna večina primerov ozdravi sama po sebi v krajšem ali daljšem času. Izpad las po vsem telesu, kot pri vas, pa je večinoma tudi proti zdravljenju precej trdovraten; zato pojdite k specialistu za kožne bolezni.

L. Z.: Hoteli bi se poročiti, pa ete izvedeli, da je oče vaše zaročenke grbat od rojstva. Vaša zaročenka je zdrava, a bojite se, kakšni bodo potomci.

V večini primerov grbavost ni prirojena, ampak pridobljena. Najčestši vzrok je rahitis ali kostna tuberkuloza. V nekaterih primerih pa je grbavost tudi prirojena, a način dedovanja še ni popolnoma raziskan. Večkrat bolezen nekaj rodov prestopi ali pa se pri potomcih sploh več ne pojavi. Če je grbavost v primeru, ki vas zanima, prirojena, se da dognati z rentgensko preiskavo hrbtnice. V tem primeru prevzimate gotov tveganje.

M. P.: Dalj časa imate sklepni revmatizem, najbolj v rokah. V kolenih jih skoraj ne morete več gibati. Obenem s to boleznijo se vam pojavljajo po obrazu vodeni mehurčki, ki kmalu zopet izginejo čim se bolezen sklepov izboljša. Vprašujete, če bi vam bilo iti v toplice in kako bi se zdravili doma.

Kopljite roke v vroči vodi in oblagajte jih z vročim lanenim zdrobom. Najbolj važno pa je, da jih v vroči vodi, potem ko bolečine malo popustijo, pridno gibljete v obolelih sklepih in to kljub bolečinam, ker samo kopeli pri sklepnem revmatizmu, ki dalj časa traja, ne zaležejo. Tudi sicer ekscitirajte obolele ekstremitete čim bolj razgibati. Mišice rok masirajte po večkrat na dan. Jemljite piramidon po 3-4 praške na dan. Oboleni sklepi naj bodo večkrat toplotno zaviti. Če ste imeli kdaj angino, si dajte odstraniti mandlje in pustite si izdreti tudi gnile korenine zob, ostale zobe pa popravite. Merite si vročino. Če imate zvečer vročino čez 37°, je uspeh zdravljenja v toplicah slabši.

T. P.: Imate sorodnico 30 let staro, ki je začela piti vino in celo žganje preko mere. Radi bi vedeli, kako bi se žela po pijani dala odpraviti; morda s kakim preparatom.

Odvajanje od alkohola je težka stvar; včasih ne gre drugače kot v zavodu. Med preparati za odvajanje imamo take, ki blažijo občutek žeje, ki se pojavlja pri pijanosti, dalje se dajejo zdravila, ki

olajšujejo prenašanje težav, ki nastopajo po odtegnitvi alkohola, a tudi taka, ki se dodajajo alkoholnim pijačam, da pijanost vzbujajo stud do alkohola (altropin). Vse to vam lahko predpiše zdravnik. Lahko pa pridete v neprijeten položaj in do neprijetnih obdobjev od strani osebe, ki jo hočete tako brez njene vednosti zdraviti.

Z. V.: 17 let ste stari, po poklicu trgovski vajenec. Že po prvem letu učne dobe so se vam začele močno potiti noge. Zdravilo, ki ste jih dobili, niso zaleglo. V noge vas stalno zebe. Pred 5 meseci so vam odvzeli drgalke. Sedaj vam teče iz ušes in imate katar v grlu. Tudi bradavice po rokah, ki jih imate kljub zdravljenju vedno več, bi se radi iznebili.

Vzrok potenju nog, ki se z običajnimi sredstvi ne da odpraviti, je ali v kostnem ogrodju noge, n. pr. pri splošnih podplatih, kar bi pri vašem poklicu prišlo v poštev, pri izkrivljenih palcih na nogah, ali v obolenju sklepov nog, kar je pogosto pri ljudeh, ki so imeli vnetja drgal, ali pa v motnjah krvnega obtoka. V teh primerih so potrebni ortopedski vložki za v čevlje, operacija palcev, zdravljenje sklepov, pri motnjah krvnega obtoka, kar je verjetno pri vas, pa splošna okrepitev. Svoj prosti čas porabite za počitek, hodite zgodaj spat, pijte na dan 3 žlice ribjega olja. Noge kopljite dvakrat dnevno po četrt ure v vroči vodi, jih pri tem dobro namilite, preden se obujete, jih posujte s emulkcem. — Katar v grlu se bo po operaciji drgal zboljšal. Kajenja in alkoholnih pijač se ogibajte, vdihavajte sopro vodo, ki ste ji dodali 1 žličko finega terpentinskega olja. Zaradi ušes pojdite k zdravniku. Proti bradavicam pomaga rentgensko obsevanje in arzen.

S. V.: Nočni izlivi semena so prenehali, pojavljajo pa se, ko gree na veliko potrebo. Stari ste 33 let. Izprašate si vest, če ne tiči za vsem morda kako staro vnetje ali kaka mladostna zabloda. Skrbite, da blato ne bo trdo; v tem primeru jemljite sredstva za odvajanje. Hrana naj bo brez ostrih začimb, brez mesa, mesnih juh in malo slana. Ogibajte se alkohola, nikotina, čaja in črne kave. Večkrat malo, vstajajte zgodaj. Napravite si točen dnevni red, katerega se strogo držite, da boste ves dan zaposleni in da se vam umiri razdražena fantazija.

Us.: Po jedi čutite v želodcu neko praznoto, večkrat se vam po jedi dvigajo sline, pene in koščki jedi. Navajate tudi jedi, ki vam škodujejo. Ogibajte se teh jedi, dajte mesa, mesnih juh, sočivja, sadja v večjih količinah in alkoholnih pijač. Jajte počasi, čevčite dobro, če imate slabe zobe, si jih dajte popraviti.

L. T.: 80 let ste stari, muči vas revmatizem v nogah. »Alga« vam ni več ne pomaga.

To nadlogo si boste najuspešneje preganjali s toploto. Na boleča mesta devajte obkladke iz lanenega ali korenega zdroba. Daljše ležanje v postelji ni dobro, prav tako ne preveč hoje.

M. D.: Iz opisane vaše bolezni, ki obsega le en stavek, ne morem razvideti narave bolezni.

L. D.: Spolovito vam večkrat poroči, začne vas arbeti in napravlja se rumene pike.

Izpirajte si dotično mesto z razredčeno raztopino kalijevega permanganata. Zaradi poroke in potomašva si ne delajte skrbi. Pogosti ečni izlivi so bržčas v zvezi s stalnim draženjem, ki vam ga bolezen povzroča.

Pravni nasveti

Mejnik. S. B. O.: Če mejaš noče, da bi sporazumno postavila mejnik, ali pa če zavlačuje postavitev mejnika, ga boste k temu prisilili s tem, da ga daste na pečat vabiti k sodišču. Če se takemu vabilu ne bi odzval in je vaša meja res postala nespoznava ali celo sporna, potem lahko pri sodišču predlagate novo zamejevanje skupne meje. Sodišče bo novo mejo uredilo, tudi če nasprotnika ne bo na sodišču ali pa če ne bi hotel priti k naroku na kraju samem.

Preko meje višje vejeve. S. B. O.: Gozdno vejevje visi na njivo mejaša. Mnenja ste, da mora to vejevje požagati posestnik gozda, če, ta noče, pa mejaš in da je vejevje last posestnika gozda. Vprašate, če je stališče pravilno. — Posestnik gozda ni dolžan, da bi moral posekati preko meje višje veje. Pač pa ima mejaš, v čigar zračni prostor veje visijo, pravico, da odseka ali pa tudi drugače porabi veje, ki vise v njegov zračni prostor. Po zapisani postavi postane tedaj mejaš lastnik tujih vej, ki segajo v njegov zračni prostor, čim jih odseka.

Dolg v konzumu. K. A. J.: Če jemljete blago v konzumu na kredit, potem vam proti primerenemu jamstvu kreditira konzum potrebne nabavke za tekoči mesec in to največ do višine vaše mesečne plače. Prepuščeno pa je vodstvu konzuma, da po razmerah tudi ustavi vsako dajanje blaga na up in da stare dolgovne tudi sodnijsko izterja. Svetujemo vam, da se z vodstvom konzuma sporazumete glede višine primernih obrokov za plačilo starega dolga. Sicer vas sme konzum tožiti ter boste plačali še pravilne stroške in z izvršbo vam bodo lahko zarubili vaše službene prejemke, tako da vam bi ostalo od plače le 500 din nezarubljenih.

Dvakrat prodano zemljišče. B. B.: Po posredovalcu ste kupili l. 1937 zemljišče, ki bi ga morali izplačati do konca l. 1939. Takoj ste plačali za prodajalca posredovalcu 1000 din, lani zopet 2000 din, sedaj ko ste hoteli plačati zadnji obrok, pa ste izvedeli, da je zemlja prodana drugemu. Vprašate, kdo vam je dolžan dati odškodnino. — Prodajalec je dolžan, da izpolni l. 1937 dogovorjeno pogodbo. Če sedaj ni v stanu, da vam da tako listino, s katero bi se mogla vam prodana zemlja zemljiščno prepisati na vaše ime, za to, kar je pač zemlja, ki jo sicer vi uživate, bila med tem prepisana na drugo osebo, potem vam mora prodajalec dati odškodnino: vrnit za to, kar ste v tem času investirali v zemljo, ki ste jo smatrali za svojo. Od posredovalca samega ne morete zahtevati odškodnine, ker je bil ta le pooblaščen prodajalec.

Nabava stroja. K. W.: Vprašate za pojasnila glede nabave stroja pri trgovski obrtni zbornici v Ljubljani.

ODREŽITE

„SLOVENC V SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, kak-
terim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 1. oktobra 1939

**Zavarovan Vaš bodoči mož, vdova ima pravico do pokojnine, če je stopila v zakon s članom bratovske skladnice, ko je že onemogel, ali z upokojencem; če pa ima iz tega zakona otroke, ima pravico do pokojnine. Po istem predpisu vdova tudi nima pravice do pokojnine, če je stopila v zakon s članom bratovske skladnice, ko je do-
vršil 50 let starosti; ima pa pravico, če ima iz tega zakona otroke, ali če je bil član po sklenjenem zakonu zavarovan vsaj še tri leta.**

Spor zaradi odškodnine. K. P. — Posestnik je napravil v dogovoru s sosedom na njegovem zemljišču zasilen jez. Sosed pa sedaj zahteva odškodnino, in to od posestnikovega brata, ker je posestnik sam pri voljakih. Vprašate, ali ima pravico do odškodnine. — Če sosed ni dovolil, da sme posestnik brezplačno postaviti jez, ima vsekakor pravico zahtevati primerno odškodnino. — Brat gotovo upravlja posestvo odsotnega posestnika, ker odškodnino zahteva od njega. Če bo sosed tožil zaradi odškodnine, bo gotovo tožil posestnika samega.

Udeležba pri dobičku trgovske družbe. A. B. — Nameščeni ste v neki trgovski družbi in imate po pogodbi tudi pravico do deleža na dobičku. — Družba pa že več let ni napravila obračuna. Radi bi vedeli, kaj vam je storili, da svoje pravice varujete. — Dolžnost družbe bi bila, da konec vsakega leta obračuna in vam izplača, kar vam pripada. Če tega ne stori, jo pač lahko s tožbo prisilite. To bo najvarnejša pot, da si varujete svoje pravice. Kaj se smatra za čisti dobiček, pove že beseda sama. Menda ni treba za to posebne razlage.

Združna električna centrala. S. M. — Vaš brat je lastnik male električne centrale. Ker za sebe ne potrebuje vsega električnega toka, bi ga rad oddajal sosedom za razsvetljavo. Obrtno do-



Posebne pasite, kaj bolnik pije!
Če vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim čišče najboljše mineralne vode

ono z rdečimi srci.

Če sami bolebate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt, v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

**Uprava Radenskega zdravilnega kopališča
SLATINA RADENCI.**

voljenje bi pa toliko etalo, da se mu to ne izplača. Zato vprašate, ali bi kazalo, da vsi interesi skupaj z Vašim bratom ustanove zadrugo. Ali bi bilo tudi v tem primeru potrebno obrtno dovoljenje za proizvajanje električne energije veljajo predpisi obrtnega zakona in se mora za tako podjetje izposlovati posebna dovolitev, ki jo morajo imeti tudi zadrugo. To predpisuje tako obrtni zakon v § 61, kakor tudi združni zakon v § 54. Zdruga bi morala imeti za izvrševanje obrta poslovdjo, ki mora imeti potrebno strokovno kvalifikacijo.

Učna doba rokodelske obrti. J. L. Z. — Vprašate, za katero obrt je predpisana dve in pol letna učna doba. — Za nobeno obrt ni izrecno predpisana dve in pol letna učna doba. Po obrtnem zakonu učna doba ne sme biti krajša od dveh in ne daljša od štirih let. Minister za trgovino in industrijo ima pravico določiti po zaslusljanju zbornice učni čas v posrednih obrtih, ki pa sveda tudi ne sme biti krajši od dveh in ne daljši od štirih let.

Davčni nasveti

T. K. v V. — Znali bi radi, kako da se doseže sporazumna določitev davčne osnove za prometni davek in kaj da vsebuje zadevna odredba. — Odgovor. — Da se lažje ugotovi davčna osnova in da bi bili davčni zavezanci oproščeni vsakoletnega vlaganja prijavi in davčnih ocen sme davčno oblastvo na podlagi člena 6. zakona o davku na poslovni promet iz leta 1922. ugotoviti davčno osnovo sporazumno z davčnim zavezancem. Sporazum se sme vsakokrat skleniti za največ tri leta in more biti ali individualen ali kolektiven. Individualni sporazum sme skleniti davčna uprava, kolektivnega pa finančna direkcija. — O sporazumu z davčnim zavezancem sestavi davčna uprava poseben zapisnik. Čim finančna direkcija odobri sporazum, ki ga je z davčnim zavezancem sklenila davčna uprava, izstavi ta plačilni nalog in ga izroči stranki. — S sporazumom določeni znesek davka se lahko med letom zmanjša samo tedaj, če davčni zavezanec svoj obrat trajno preneha izvrševati. V tem primeru se odpiše davek samo za oni del leta, ki preostane po podani prijavi o ustavitvi obrata (podjetja). — Po razpisu ministrstva za finance z dne 6. julija 1931, št. 48.022 je sporazumna določitev osnove za odmero prometnega davka mogoča le pri manjših obrtnikih. Pri tem so izključeni oni davčni zavezanci, ki so dolžni voditi knjigo opravljenega prometa. — Ako želite, da se vam davek na poslovni promet določi za tri leta sporazumno z vami, pojdite k davčni upravi in sklenite z njo zadevni sporazum.

Prometni davek. Od osnove za plačevanje davka na poslovni promet se stranski stroški ne smejo odbijati. Postranski stroški n. pr. so izdatki za vklad, zavarovanje, transport, zamudne obresti in slično. Pač pa se smejo iz davčne osnove odbiti državne in samoupravne trošarske davčnine. Glej člen 6. zakona o davku nia poslovni promet.

Obresti blagajniških zapisov. Po členu 6. uredbe o izdajanju blagajniških zapisov z dne 2. februarja 1936, št. 400-II, so obresti blagajniških zapisov oproščene tako od plačila rentnine kakor tudi od plačila družbenega davka. Ako se te obresti pri odmeri družbenega davka niso izločile iz davčne osnove, zahtevajte s pritožbo, da se to zgodi naknadno.

Obdavčba pasivnih obrestic. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

Naš živinozdravnik

Neznan vzrok pogina psa. D. J. V. — Imeli ste psa jazbečarja, 9 let starega, ki je pred osmimi dnevi prenehal jesti in je postal žalosten. Ako ste mu kaj zalili, je kmalu izbruhnil. Temperature ni imel, drugih posebnih znakov tudi ni kazal. Ker osem dni ni ničesar zaužil, je čisto oslabil ter je deveti dan poginil. Psa ste odprli, a niste mogli najti posebnih sprememb ne na pljučih, ne na jetrih, želodec je imel prazen, le čreva so bila na nekaterih mestih temnordeča. Ker je iz črev precej neugodno dišalo, niste več naprej iskali. Radi bi vedeli, kaj je bil vzrok pogina, ki bi se ga dalo mogoče pogoditi na podlagi kakšnega drugega analognega primera. — Škoda, da niste še naprej iskali po črevesju in da niste sekcije oziroma še prej zdravljenja poverili ljudem, ki so za to poklicani. Navadno povzročajo opisane pojave tudi predmeti, kot so sadne koščice, živilj kosi kosti ali kamenje, katere pogoltneže živli včasih iz požrečnosti, večkrat pa tudi med igranjem. Če bi bili še dalje iskali po črevesju, bi najbrž našli mesto, ki je bilo neprehodno zaradi kakšnega od zgoraj omenjenih teles. Za to domnevo govori tudi vaša izjava, da so bila čreva na nekaterih mestih temnordeča, kar je znak vnetja, ki ga je najbrž povzročil tuj predmet. Najverjetnejši vzrok smrti vašega psa bo zastrupljenje (sepsa) nastalo pri vnetju črev zaradi tujega telesa.

Trda oteklina za laktom pri kozlu. V. I. S. — Vaš lanski kozel je sicer popolnoma zdrav, le za laktom na prsnem košu ima ko jaje veliko, trdo oteklino. Radi bi vedeli, kako bi jo odpravili? — Večje oteklino se še najisgurjeje zdravijo z nožem tako, da se izrežejo. V kolikor se ne bi hoteli odločiti za operacijo, poskusite s čim toplejšimi obkladki senenega zdroba. Če oteklina ne boli, jo prižnite masirati, s čimer pa ne boste mogli za sigurno odstraniti oteklino.

Krivočljuna piščeta. M. N. O. — Med letošnjimi piščanci ste imeli nekaj krivočljunih piščet. Zelite zvedeti vzrok tega pojasa. — Krivočljunost pri perutnini razlagajo različno. Eni mislijo, da nastane krivočljunost zaradi vnetja baze kljuna, dočim mislijo drugi, da je nasledna. S poskusi je bilo dokazano, da krivočljunost čisto nastopa po parjenju v sorodstvu n. pr. med bratom in sestro, katerih oba imata skrivno dedno naklonjenost za krivočljunost. Zato je priporočljivo jemati petelina za plene iz nesorodnih družin.

vestirano glavnico, potem vaša pritožba proti odmeri pridobnine ne bo imela uspeha. Državni svet v Belgradu je že opetovan razsodil, da so od odmerne podlage za pridobnino odbitne samo obresti onih dolgov, ki se uporabljajo za obratovanje, medtem ko se obresti od vloženih — bodisi lastne, bodisi tuje — glavnice pri ugotavljanju davčne osnove ne smejo odbiti, marveč se morajo obravnavati kot sestavni del dohodkov, ki so zavezani plačilu pridobnine. Glej n. pr. razsodbo državnega sveta z dne 16. okt. 1937, št. 34, 381-35.

Člen 71. zakona o neposrednih davkih. — Ustanove iz člena 71. pravkar citiranega zakona so zavezane pobirati rentnino na hranilne vloge tudi od onih oseb, ki plačujejo pridobnino, ker se določba člena 61. istega zakona praktično ne more redno uporabljati. Glej zadnji zapis ministrstva za finance št. 67.209 iz leta 1928. Da ne pride do dvakratne obdavčitve teh obrestih, zahtevajte v pridobninski izjavi, da se te obresti izločijo iz osnove za odmero pridobnine, ker so že obdavčene z rentnino po čl. 71. zakona o neposrednih davkih. Tej zahtevi priložite dokazila, da so predmetne obresti res obdavčene z rentnino. Hranilnica vam bo rade volje dala zadevno potrdilo.

M. S. v C. — Vaš ugovor zaradi davčne izvršbe ste prepozno vložili. Po členu 24. uredbe o zavarovanju, prisilnem izterjevanju in neizterljivosti davkov je ugovore in pritožbe v davčnoizvršilnem postopanju vložiti v 8. dneh. Ta rok se računa od dne, ko se je stranki vročil nalog, obvestilo odnosno, ko se je izvršilo izvršilno opravilo. — Ker pa gre v vašem primeru očitno za pomotno davčno zahtevo, pa se Vaš ugovor po vsej priliki ne bo zavrnil, dasi ste pritožbo vložili po izteku prizivnega roka.

Kmetijski nasveti

Odprta veranda — slaba shramba za jabolka. A. G. Lj. — Želite vedeti, kako ohraniti čez zimo jabolka na odprti verandi? — To je pač neprimeren prostor za shranjevanje sadja. Odprta veranda menja pač od ure do ure, ne samo od dneva do dneva vlago, toploto in zrak, zato se jabolka tu težko ohranijo v dobrem stanju. Dokler ne začne zimski mraz, se še nekako drže. Ko pa začne zmrzovati, tedaj lahko zmrznejo. Če je vreme suho in toplo, tedaj sadje izhlapeva vodo in ovene; če je vlažno, lahko začne gniti. Predolgo na soncu ne sme biti, ker tedaj še prej ovene ali začne gniti. Če nimate drugega prostora za shrambo sadja, si pomagajte na sledeči način: Ko so zimska jabolka primerna za spravlanje, zavite vsak sad v časopisni papir ter ga vložite v zaboj tesno eno ob drugem. To delo je izvesti ob hladnem vremenu, ko so jabolka tudi precej ohlajena. Spraviti je samo popolnoma zdravo, nepoškodovano sadje. Napolnjen zaboj postavite na verando v kak kot, da ni na poti. Sonce ga ne sme obsijati. Tako spravljena jabolka bodo prenesla tudi mraz od 2-3° pod ničlo, ne da bi zmrznila; toda samo eden od dva dni. Če začne trajen mraz, tedaj morate pač spraviti zaboje v notranje, toda po možnosti hladne prostore; nikar ne v zakurjenih sobah. Tako boste vsaj, kolikor se to da, ohranili jabolka zdrava.

Jesenska saditev smrek. I. D. D. — Te jeseni nameravate posaditi smrekove sadike; kdaj je primeren čas za to in je li je jesenska saditev sploh umestna? — Smrekove sadike je v splošnem bolj primerno saditi spomladi kot pa pozimi. Jeseni sajenim sadikam pozimi kaj rada škoduje zmrzlina, ki jih privzdiguje in potrga korenine. Zlasti je to nevarno na sončni strani in v strmih legah, kjer je razlika v toploti zaradi obsevanja od sonca precejšnja. Jesenska saditev je umestna samo na mokrih tleh in na kraškem svetu, kjer se korenine napijejo zimske vloge in s tem laže odole poletni suši. Tudi macesen ima rajši jesensko saditev, ker zgodaj spomladi zeleni. Za vaš kraj, kolikor nam je znan, bo vsekakor spomladanska saditev smrekovih sadike bolj prikladna kot pa jesenska.

Razgovor med prijateljema. Prvi: »Janes se je oženil.« — Drugi: »Katero pa je vzelo?« — Prvi: »Neko Valerijo.« — Drugi: »Iz ljubezni?« — Prvi: »Ne, iz Celja.«

Odrezal se je. Profesor: »Na svetu so tudi ljudje, ki venomer govorijo, čeprav jih nihče ne posluša. V tam v tretji klopi, povejte mi kak primer!« — Dijak: »Profesor.«

Odkritosrčnost. »Ali ni moja žena odlična gospodinja? Kako ti je ugajalo naše kosilo?«

»Odkrito povedano, tudi moja žena je dobra gospodinja, a kuhati tudi ona ne zna.«

Džingiskanova dediščina

Pri Tatarih

V teh časih, ko so pogledi vse Evrope obrnjeni na vzhod, kjer se razvijajo veliki in pomembni dogodki, je zanimiv pričujoči zgodovinski opis.

Ko so Mongoli prav tako nenadoma in nepričakovano odrinili z Ogrske, kakor so pridrevli tjakaj, vprav v trenutku, ko se je Evropa tresla v strahotni nevarnosti za svoj obstoj, ni nihče vedel, da se je v večni borbi Evrope z Azijo, odvrnil najsilnejši in najnevarnejši udarec, ki ga je sploh kdaj zadala Azija Evropi, ne da bi bila Evropa le količikaj z uspešno vojno pripomogla za svojo rešitev. Nihče ni vedel, odkod in zakaj so bili Mongoli prišli, nihče, kam in zakaj so odšli. In ali so zares odrinili, ali pa so hoteli le kam drugam zanesi smrt in pogin? Ali se bodo spet vrnili? Kdaj? Koga bo zadel naslednji udarec?

Kakor vprav v teh dneh, je tudi takrat kakor mora tlačila Evropo groza in strah spričo negotovosti in se je neizbrisno vkoreninila v dušo evropskih ljudstev. Šele ko so Mongoli odrinili iz vzhodne Evrope, je bilo videti, kako so bile prizadete Ogrska, Šlezija in Poljska. Škoda je presegala najhujše slutnje. Samo v bitki pri Mohiju je padlo 60—80.000 mož, samo krog Budimpešte je umrlo 100.000 ljudi in po drugih mestih in

odnesli v Malo Azijo, saj so bili tudi tam Tatarji. In s tem pismom je bilo menihom obeh mredovnih družin naročeno, naj vse natančno iščejo in si vsako stvar pozorno ogledajo. hkrati naj skušajo zvedeti, kaj to neznano je stvo se namerava.

Plano Carpini se je s svojim spremstvom pravil najprej k češkemu kralju Vencslavu, ga je dal spremljati k saškemu vojvodu v tislavo, in odtod jih vodi pot v presledkih daj zmeraj v varstvu deželnih poglavarjev: v Kralj Galicijo, Kijev. V Kijevu je bilo konec znanstva.

Carpini se je posvetoval s kijevskimi velike Deset mesecev trajajoča pot je povzročila, da zašli on in njegovo spremstvo že bolehati, zdaj je zvedel, da bo treba celo konje pustiti, saj poginili, ker nimajo Tatarji ne sena ne slame, njih konji si s kopiti grebejo travo in korenine izpod snega...

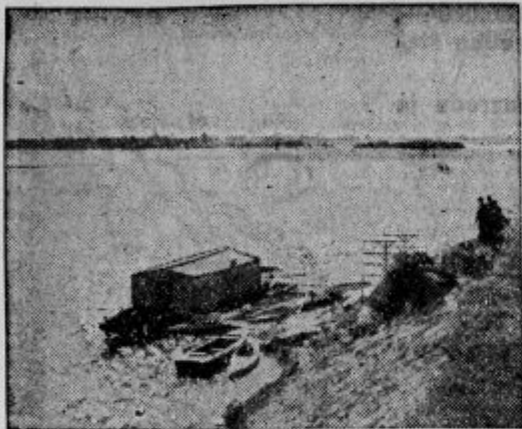
Toda Carpini, človek majhne rasti, ki je p Nemčiji hodeč, vzbujal pozornost s pridigami, s ne da ugnati. Dal je vpreči sani, da se je voz iz vasi do vasi dalje, in so mu pošne konje izmenjevali na posameznih poštah postajah. V neki vasi je moral pustiti tovariša zaradi hude bolezn, a tudi to ni ovira zanj, da ne bi nadaljeval poti. Devetnajstega dne po odhodu iz Kijeva, vprav takrat, ko so si menihi pripravljali močno taborišče, so z divjim krikom in z orožjem v rokah »ko sami satanici pridrevili tatarski jezdec nadnje. Menihi so že mislili, da jim bje zadnja ura, a jezdec so se le radovedno gnetli krog njih, jih po tolmačih izpraševali, odkod in čemu da so prišli, in jih prosili kruha, ki je bil Mongolom prava slaščica.

Nov svet

Od tega trenutka dalje se zdi papeškim odposlancem, da so prišli v nov svet. Vodijo jih od straže do straže zmeraj k višjim poveljnikom; stokrat so že povedali, da so poslanci papeža, ki je »gospodar vseh kristjanov in ki jih je poslal k Tatarom, ker bi rad, da bi bili vsi kristjani prijatelji Tatarov in bi v miru živeli z njimi. Cim odličnejša je osebnost, ki jih privedejo k njej, tem hitrejša se nadaljuje pot. Slednjič sedijo od jutra do noči v sedlu, po trikrat, štirikrat na dan premenjajo konje, zmeraj drevijo naprej, a nikjer ne zagledajo kakega mesta, nikjer stalnega naselja, povsod so sama šotorska taborišča. Neskončno je nižavje, mogočno so reke, ki gredo čeznje po ledu, prehajajo neko zamrzo morje in spet naprej skozi pustinje. — Dne 23. februarja so bili uzrli prve Tatara, a šele 4. aprila so dospeli v Batusovo taborišče ob Volgi.

Videti je ko kako mogočno mesto, a namesto hiš so velikanski okrogli šotori. Carpini sliši, da te neizmerne šotore razdenejo in jih naložijo na vozove, kadar Tatarji odromajo naprej! Širina razdalje med kolesi meri 20 korakov, sora je ko kak jambor, 22 volov, po 11 na vsaki strani, je vpreženih v takšno vozilo...

Batu ima 28 žena in vsaka je lastnica takega šotora. Kakor med obzidjem stoji vsak šotor sredi



Pristan na Visli.

trdnjavah je bilo, razen ubežnikov in odvedenih vojnih ujetnikov, vse prebivalstvo pomorjeno. Kar pokrajine so izumrle, vasi in mesta so bila opustošena. Polja niso mogla biti obdelana, in kolikor ljudi je ostalo živih, so umirali od lakote in legarja, ki je divjal prav tako kot Tatarji. Naslednja posledica je bila gospodarsko razsulo.

Ljudstvo je zahtevalo spričo grozot kako vidno dejstvo. In tako se je papež Inocencij IV. (+1254), kot vrhovni varuh krščanstva, odločil, da je napisal pismo »kralju in ljudstvu Tatarov«. V pismu je svaril, naj ne preganjajo več kristjanov in jim zagrozil z jezo božjo, ki jim preti v tem in onem življenju. A kam naj bi pismo odposlal? Kdo je kralj Tatarov in kje živi?

Na vzhod so poslali odposlanstvo franciškanov pod vodstvom nadškofa in papeškega legata *Piana Carpinija*. Prepis pisma pa so dominikanci

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službeiščeje

Gostilniška kuharica
stara 26 let, isče službo.
Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15691.

Postrežnica
išče zaposlitev za čas od 11. ure naprej. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15691.

1000 din dam onemu
ki mi preskrbi službo soferja ali oskrbnika na poselstvu. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15611.

100—200 manjših voz. Za vsakim večjim šotorom je več manjših za otroke, za služabnice in spremstvo vsaktere teh žen. Tako veliko je taborišče, da hodi Carpini več ko uro, preden dospe v Batusov sprejemni šotor.

Po raznih ceremonijah prevedejo papežovo pismo v rusčino, saracensčino in tatarsčino — nato pa Batusa ni volja, da bi se sam odločil. Naj se Carpini in njegov spremljevalec Benedikt odpeljeta v Mongolijo.

V smrt ali življenje?

»Saj nisva vedela,« je napisal Carpini v poročilu, »ali greva v smrt ali življenje. Solznih oči so se menihi poslovili od njiju. V tistih dveh mesecih, ki ga je papežovo odposlanstvo potrebovalo za pot od Kijeva do Volge, so še nekam vedeli, kod da hodijo, in ime Batus, kot vrhovni vojskovodja tatarske armade, ni bilo neznano. Imel je pridevek »Prekrasni« in tudi »Dobrotljivi«.

Beg v smrt - Skrivnostno romanje laponskih miši

Na Danskem in po drugih skandinavskih deželah opažajo te dni izreden prirodni pojav. Romanje pestrškov ali laponskih miši se je začelo. Pestrškov (ruska označba) ali laponska miš je glodavec, podoben hrčku, ki je predvsem vdomečen na Grenlandiji in po arktični Evropi. Glede na zavaljeni trup, debelo glavo in kratak rep in jako kratke uhlje, spada v družino miši, pa se razlikuje od teh po svojem skrivnostnem romanju, ki predstavlja nekakšen samomor na debelo. Kar nenadoma se, posebno v gorah, zbere na tisoče in tisoče teh zavaljenih miši in se skupno odpravijo na romanje »kar za nosom«, naravnost v nižavje in v morje. Karkoli ovira to mišjo armado na poti, vse to uničijo in razglodajo, ali — če to ni mogoče, v loku obidejo. Na tisoče jih pogine na tem romanju. Na deset tisoče pa jih roma dalje, skozi zidove in nasipe, kakor kak plaz, ki podere vse zapreke. Čudovito je to, da je smoter tega zagonetnega in neodoljivega nagona laponskih miši samo — smrt.

Brez dvoma pa je sreča za človeštvo to romanje pestrškov, ki se pojavlja po presledkih

2000 din nagrade

dam tistemu, ki mi preskrbi mesto pisarniškega praktikanta. — Ponudbe v upravo »Slovence« pod »Izobražen absolvent« št. 15756.

Službodobe

Steklarski pomočnik
se sprejme, Ivan Kovačič, Maribor.

Raznašalca

sprejme pekarna Suštar, št. Vid n. Ljubljano. (b)

Dva misarja namaknile

Šiviljo na dom

sprejemem. Friškovec 8. Čevljarke pomočnike sprejmemo takoj. Zarnik Alfonz, Gajeva 9. (b)

4 čevljarke pomočnike

sprejme Logar Franc — Suha pri Kranju. (b)

Čevljarkega pomočnika

sprejemem takoj. Naslov v upravi »Slovence« pod št. 15844. (b)

4 čevljarke pomočnike

sprejemem za mešana zbita dela takoj. Kolničar, (b)

Kuharica

se sprejme, (b)

V Kijevu so jim pravili, da je morat za marsikak ruski knez po svoje pravice k Batusu. Mongolskim vodnikom je bilo ukazano, da naj ju čim prej privedejo na cilj. Carpini je zdaj občutil, kako Mongoli jezdi. Petkrat, šestkrat do sedemkrat na dan sta dobila druge, krepke konje, »in če konj ni več zmogel, so ga pustili obležati.« Do noči so sedeli v sedlu, »ne da bi bili kaj zaužili« — in če so prepozno prišli v taborišče, »so dobili tisto, kar bi imelo biti za večerjo, jutraj za zajtrk,« in sicer tako malo, da se je Carpini čutil zmernosti Mongolov. Jezdili so skozi pušave, kjer so »človeške lobanje in kosti ležale kakor gnojne kopice na tleh,« jezдили so skozi porušena mesta mimo podrtih trdnjav, preko visokih gor. Jezdili so sredi poletja po debelem snegu, v hudem mrazu in so slišali imena mest in dežel, kakršnih v Evropi ni nihče poznal. Ta jeza je trajala od 8. aprila do 22. julija. Takrat šele so prispele na cilj polovanja in izročili papežovo poslanico.

več let. Konča se zmeraj v morju. Cim pridejo živalce do obrežja, se ne vrnejo, ampak gredo brez obotavljanja v isti smeri, po kateri so šle od začetka. Več ur plavajo, dokler ne opešajo. In potem te armade utonejo, če ni slučajno na tej poti kakega odrešilnega otoka. To je jako fantastičen in zagoneten pojav prirode, ki je malce podobno tistim strašnim rojem koblic, ki so neresča in nadloga Egipta, Maroka in drugih afriških pokrajin. Tudi ti roji se odlikujejo s tem, da se živalce držijo smeri od začetka do konca, pa čeprav slednjič prifrlijo nad odprto morje in s tem v smrt.



Strokovnjak rentgenovih žarkov

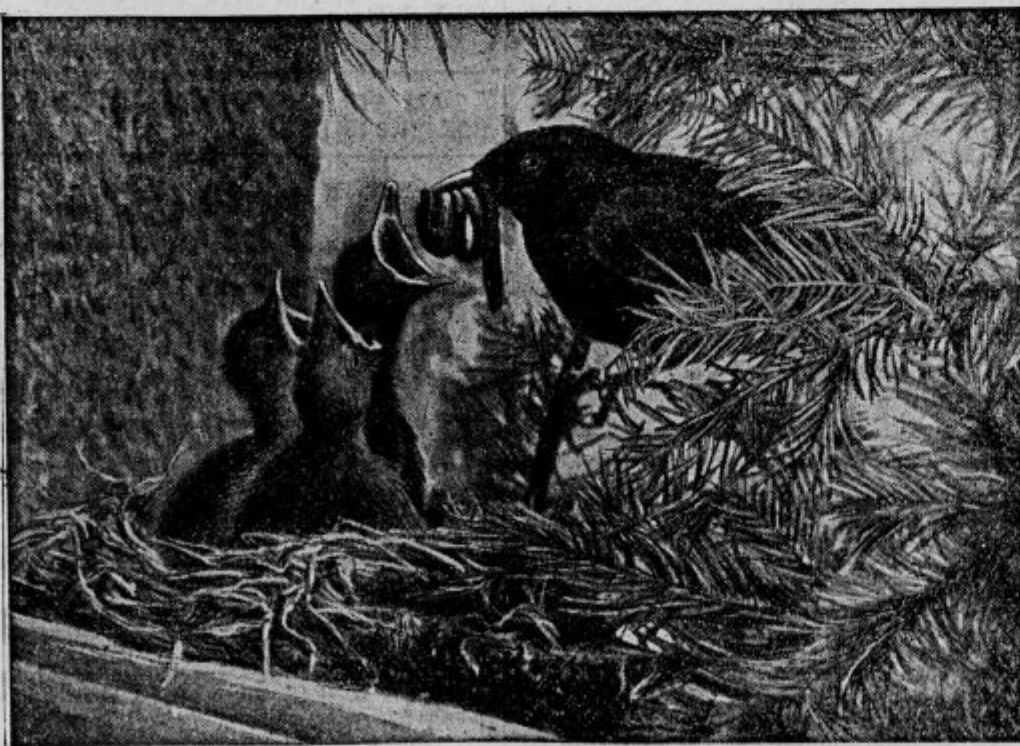
»Dobro, kar oženite se z mojo hčerko; vaše srce je zdravo.«

15.000 Kč v žlebu

Iz Brna poročajo, da je ondi v okolici neki trgovec skril svoje prihranke, 15.000 Kč v staro kučmo, ki jo je imel skrito med praznimi vrečami v kašči. Vendar to skrivališče ni bilo varno, saj je neki trgovski pomočnik iztaknil kučmo in denar. Da bi si denar prilastil, ga je dal v škatlo za bombone in je dal škatlo v žleb. Čeprav je bilo to skrivališče bolj varno kot prvo, ga je izvolilo orožništvo, ki jim je trgovec naznanil tatvino.

Jabolka, ki jih olupiš, ne bodo porjavela, če daš olupljena jabolka koj v čisto vodo, kamor kane nekaj kapljic limonovega soka ali limonove kisline.

Ptički si z nočno lučko svetijo v gnezdu



Neki znanstvenik je dognal čudovito odkritje v svetu živali in sicer nočno lučko v ptičjem gnezdu. Pri tem menijo nekega ptička, prekrasnega perja, ki se imenuje *amadina* in spada v vrsto ščinkavcev — tkalcev. Hrbet in perutnice tega ljubkega ptička so prosojno-zelene barve, ki se spreminja proti temnemu koncu repa v nežno sinjo barvo; na vratu ima sličen moder trak, zraven črno, zametasto progo in blestečo se svetlo rdečo čepico, ki mu pada globoko po licih in se prekrasno odraža spričo slonokoščene beline kljuna in črnega grla. Po prsih je prekrasno lilasto perje, in vsa barvna skladnost se spopolnjuje z najlepšo temno rumeno barvo po trebuhu.

Razni zoologi so že zdavnaj postali pozorni na to, da imajo mali, še negotni mladiči teh in sorodnih pisanih ščinkavcev, v kotu kljuna na obeh straneh precej debele, ven štrleče kroglice, ki jih pa odrasli ptiči nimajo. To je torej posebnost detinske dobe teh mladičev. Izkazalo se je, da se te male kroglice svetijo kakor nočne lučke v človeških otroških sobah. Gnezda teh ščinkavcev so namreč popolnoma zaprta, tako da je v njih tema. Odrasli ptič ne bi imel nobene luči za pisanje mladičev, če se ne bi svetile te male lučke, ki jih je Previdnost jako bistroumno namestila tam, kjer najbolj kažejo pot prehrani: to je v kot malih kljunčkov.

Kakšna pa je ta razsvetljava v otroški sobi ščinkavcev? Na to je bilo moči odgovoriti, ko je bilo razrešeno vprašanje o svetlikanju živali v

prirodi. Saj ne razširjajo samo kresnice in svetlobni infuzoriji v temini rezkega svetlikanja, ampak je to svetlikanje tudi v različnih živalskih obeh, kakor pri mačkah in sovah. Do nekako pred 100 leti je znanstveni svet menil, da ima mačke oko svojo posebno luč. Šele znanstvenik Prevost je dokazal, da je svetlikanje v očesu pri mački le slučajna odbojna prikazen za gledalca, ki pa ni z lastno svetlobno močjo živali prav nič v zvezi. To dognanje se je najprej zazdelo tako neverjetno, da ga je še veliki fiziolog J. Müller moral s posebnimi poskusi dokazati. Eden najbolj bistroumni učencev Müllerja, Brücke, je mogel prvokrat pokazati, da se tudi človeško oko spričo opazovalca svetlika, če ga kdo v temnem prostoru obseva z močno svetlobo.

Drug veliki fiziolog, du Bois Reymond, v žigar očeh so prvokrat pokazali mačjo luč, je razširil ta poskus in ga opisal v medicinskih listih. O tem pojavu je še več znanstvenikov objavilo svoja opazovanja, zlasti še glede na svetlikanje v človeških očeh. Tudi nočna lučka omenjenih ščinkavcev se torej svetli po načinu mačjih oči. Majcene modre »žarnice«, ki razsvetljejo temno gnezdo ščinkavcev, vplivajo kakor kak žaromet. Slabotne praške mračne luči v popolnoma temnem gnezdu ta »žaromet« zbira in jih razsvetljeje spet odbija. Najčudovitejša pri tem pa je, da je ta odbojna luč v službi posebne koristnosti in je prižgana le takrat, kadar mladič sprejema hrano in kljuna svojih staršev.



Nemški sunanji minister Ribbentrop se pred odhodom v Moskvo poslavlja od sovjetskega vojaškega atašaja v Berlinu.

Naš domači zdravnik

J. C. Bled: Imate 3 leta starega sinčka, ki je sicer popolnoma zdrav in živahen, a nepretrgoma dobi po telesu vlažne izpuščaje, ki ga zelo srbe. Večkrat ima tudi nahod in zamašen nos. Radi bi vedeli, kako je z dieto pri tej bolezni in ali je priporočljivo že sedaj odstraniti mu mandljuje.

Hrana naj vsebuje malo živalskih beljakovin (mesa, jaje, mleka in naj bo malo soljena), pač pa naj uživa čim več svežega sadja in solivja. Dajajte mu tudi 2—3 krat na dan po eno kavino žličko ribjega olja. Mnogo naj se giblje na svežem zraku in soncu. Obolenih mest ne umivajte z vodo, ampak odstranite kraste z vato, namočeno v olju. Mandljuje dajte operirati čim prej, ako otroka ovirajo pri dihanju, tako da mora dihati skozi usta.

V. L.: 26 let ste stari, a vam ne rastejo niti lasje niti brada. Tudi po ostalem telesu vam dlake ne rastejo.

Popolna plešavost je v redkih primerih prirojena. Če ni prirojena, se pojavi navadno po težkih boleznih kot so tifus, šen, malarija, težka gripa. Večkrat jo povzroča obolenje žlez z notranjo ekskrecijo, obolenje živcev ali vnetna žarišča zob in mandljev. Pretežna večina primerov ozdravi sama po sebi v krajšem ali daljšem času. Izpad las po vsem telesu, kot pri vas, pa je večinoma tudi proti zdravljenju precej trdozvraten; zato pojdite k specialistu za kožne bolezni.

I. Z.: Hoteli bi se poročiti, pa ste izvedeli, da je oče vaše zaročenke grbat od rojstva. Vaša zaročenka je zdrava, a bojite se, kakšni bodo potomci.

V večini primerov grbavost ni prirojena, ampak pridobljena. Najčestši vzrok je rahitis ali kostna tuberkuloza. V nekaterih primerih pa je grbavost tudi prirojena, a način dedovanja še ni popolnoma raziskan. Večkrat bolezen nekaj rodov prestopi ali pa se pri potomcih sploh več ne pojavi. Če je grbavost v primeru, ki vas zanima, prirojena, se da dognati z rentgensko preiskavo hrbtnice. V tem primeru prevzimate gotov riziko.

M. P.: Dalj časa imate sklepni revmatizem, najbolj v rokah. V kolenih jih skoraj ne morete več gibati. Obnemem o to boleznijo se vam pojavljajo po obrazu vodeni mehurčki, ki kmalu zopet izginejo čim se bolezen sklepov izboljša. Vprašujete, če bi vam bilo iti v toplice in kako bi se zdravili doma.

Kopljite roke v vroči vodi in oblagajte jih z vročim lanenim zdrobom. Najbolj važno pa je, da jih v vroči vodi, potem ko bolečine malo popustijo, pridno gibljete v obolelih sklepih in to kljub bolečinam, ker samo kopeli pri sklepnem revmatizmu, ki dalj časa traja, se zaležejo. Tudi eicer skušajte oboje sklepe čim bolj razgibati. Mišice rok masirajte po večkrat na dan. Jemljite piramidon po 3—4 praške na dan. Oboleli sklepi naj bodo večkrat toplo zaviti. Če ste imeli kdaj angino, si dajte odstraniti mandlje in pustite si izdreti tudi gnile korenine zob, ostale zobe pa popravite. Merite si vročino. Če imate zvečer vročine čez 37°, je uspeh zdravljenja v toplicah slabši.

T. P.: Imate sorodnico 30 let staro, ki je začela piti vino in celo žganje preko mere. Radi bi vedeli, kako bi se žela po pijači dala odpraviti; morda s kakim preparatom.

Odvajanje od alkohola je težka stvar; včasih ne gre drugače kot v zavodu. Med preparati za odvajanje imamo take, ki blažijo občutek žeje, ki se pojavlja pri pijančih, dalje se dajejo zdravila, ki

olajšujejo prenašanje težav, ki nastopajo po odtegnitvi alkohola, a tudi taka, ki se dodajajo alkoholnim pijačam, da pijancu vzbujajo stud do alkohola (altropin). Vse to vam lahko predpiše zdravnik. Lahko pa pridete v neprijeten položaj in do neprijetnih obdolžitev od strani osebe, ki jo hočete tako brez njene vednosti zdraviti.

Z. V.: 17 let ste stari, po poklicu trgoveški vajenec. Že po prvem letu učne dobe so se vam začele močno potiti noge. Zdravila, ki ste jih dobili, niso zalegla. V noge vas stalno zebe. Pred 5 meseci so vam odvzeli drgalke. Sedaj vam teče iz ušes in imate katar v grlu. Tudi bradavic po rokah, ki jih imate kljub zdravljenju vedno več, bi se radi iznebili.

Vzrok potenju nog, ki se z običajnimi sredstvi ne da odpraviti, je ali v kostnem ogrodju noge, n. pr. pri splošnih podplatih, kar bi pri vašem poklicu prišlo v poštev, pri izkrivljenih palcih na nogah, ali v obolenju sklepov nog, kar je pogosto pri ljudeh, ki so imeli vnetja drgalke, ali pa v motnjah krvnega obtoka. V teh primerih so potrebni ortopedski vložki za v čevlje, operacija palcev, zdravljenje sklepov, pri motnjah krvnega obtoka, kar je verjetno pri vas, pa splošna okrepitev. Svoj prosti čas porabite za počitek, hodite zgodaj spat, pijte na dan 3 žlice ribjega olja. Noge kopljite dvakrat dnevno po četrt ure v vroči vodi, jih pri tem dobro namilite, preden se obujete, jih posušite s smukcem. — Katar v grlu se bo po operaciji drgalk zboljšal. Kajenja in alkoholnih pijač se ogibajte, vdihavajte sapo vode, ki ste ji dodali 1 žličko finega terpentinovega olja. Zaradi ušes pojdite k zdravniku. Proti bradavicam pomaga rentgensko obsevanje in arzen.

S. V.: Nočni izlivi semen so prenehali, pojavljajo pa se, ko gree na veliko potrebo. Stari ste 33 let. Izprašate si vst, če ne tiči za vsem morda kako staro vnetje ali kaka mladostna zabloda. Skrbite, da blato ne bo trdo; v tem primeru jemljite erdestva za odvajanje. Hrana naj bo brez ostrih začimb, brez mesa, mesnih juh in malo slana. Ogibajte se alkohola, nikotina, čaja in črne kave. Večerjajte malo, vstajajte zgodaj. Napravite si točen dnevni red, katerega se strogo držite, da boste ves dan zaposleni in da se vam umiri razdražena fantazija.

U. S.: Po jedi čutite v želodcu neko praznoto, večkrat se vam po jedi dvigajo sline, pene in koščki jedi. Navajate tudi jedi, ki vam škodujejo.

Ogibajte se teh jedi, dalje mesa, mesnih juh, sočivja, sadja v večjih količinah in alkoholnih pijač. Jajte počasi, zvečite dobro, če imate slabe zobe, si jih dajte popraviti.

I. T.: 80 let ste stari, muči vas revmatizem v nogah. »Alga« vam nič več ne pomaga.

To nadlogo si boste najuspešneje preganjali s toploto. Na boleča mesta dajte obkladke iz lanenega ali koruznega zdroba. Daljše ležanje v postelji ni dobro, prav tako ne preveč hoje.

M. D.: Iz opisava vaše bolezni, ki obsega le en stavek, ne morem razvideti narave bolezni.

L. D.: Spolovilo vam večkrat pordeči, začne vas srbeti in napravijo se rumene pike.

Izpirajte si dolično mesto z razredčeno raztopino kalijevega permanganata. Zaradi poroke in potemetva si ne delajte skrbi. Pogosti ečni izlivi so bržčas v zvezi s stalnim draženjem, ki vam ga bolezen povzroča.

Pravni nasveti

Mejnik. S. B. O. Če mejaš noče, da bi spoznamo postavila mejnik, ali pa če zavlačuje postavitev mejnika, ga boste k temu prisilili s tem, da ga daste na pečat vabiti k sodišču. Če se takemu vabilu ne bi odzval in je vaša meja res postala neopredeljena ali celo sporna, potem lahko pri sodišču predlagate novo zamejšanje skupne meje. Sodišče bo novo mejo uredilo, tudi če nasprotnika ne bo na sodišče ali pa če ne bi hotel priti k naroku na kraju samem.

Preko meje vsejeve. S. B. O. Gozdno vejevje visi na njivo mejaša. Mnenja ste, da mora to vejevje požagati posestnik gozda, če ta noče, pa mejaš in da je vejevje last posestnika gozda. Vprašate, če je stališče pravilno. — Posestnik gozda ni dolžan, da bi moral posekati preko meje vsejeve. Pač pa ima mejaš, v čigar zračni prostor veje visijo, pravico, da odseka ali pa tudi drugače porabi veje, ki vise v njegov zračni prostor. Po zapisani postavi postane tedaj mejaš lastnik tujih vej, ki segajo v njegov zračni prostor, čim jih odseka.

Dolg v konzumu. K. A. J. Če jemljete blago v konzumu na kredit, potem vam proti primerenemu jamstvu kreditira konzum potrebne nabavke za tekoči mesec in to največ do višine vaše mesečne plače. Prepričano pa je v odvodu konzuma, da po razmerah tudi ustavi vsako dajanje blaga na up in da stare dolgovde tudi sodniško izterja. Svetujemo vam, da se z vodstvom konzuma sporazumete glede višine primernih obrokov za plačilo starega dolga. Sicer vas sme konzum tožiti ter boste plačali še pravne stroške in s izvršbo vam bodo lahko zarubili vaše službene prejemke, tako da vam bi ostalo od plače le 500 din nezarubljenih.

Dvakrat prodano zemljišče. B. B. Po posredovalcu ste kupili l. 1937 zemljišče, ki bi ga morali izplačati do konca l. 1939. Takoj ste plačali za prodajalca posredovalcu 1000 din, lani zopet 2000 din, sedaj ko ste hoteli plačati zadnji obrok, pa ste izvedeli, da je zemlja prodana drugemu. Vprašate, kdo vam je dolžan dati odškodnino. — Prodajalec je dolžan, da izpolni l. 1937 dogovorjeno pogodbo. Če sedaj ni v stanju, da vam da tako listino, s katero bi se mogla vam prodana zemlja zemljiščno prepisati na vaše ime, za to, ker je pač zemlja, ki jo sicer vi uživate, bila med tem prepisana na drugo osebo, potem vam mora prodajalec dati odškodnino: vrniti vam mora že plačane zneske in oškodovati vas za to, kar ste v tem času investirali v zemljo, ki ste jo smatrali za svojo. Od posredovalca samega ne morete zahtevati odškodnine, ker je bil ta le pooblaščenec prodajalca.

Nabava stroja. K. W. Vprašate za pojasnila glede nabave stroja pri trgovski obrtni zbornici v Ljubljani.

ODREZITE

„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 1. oktobra 1939

zavarovan Vaš bodoči mož, vdova nima pravice do pokojnine, če je stopila v zakon s članom bratovske skladnice, ko je že onemogel, ali z upokojenem; če pa ima iz tega zakona otroke, ima pravico do pokojnine. Po istem predpisu vdova tudi nima pravice do pokojnine, če je stopila v zakon s članom bratovske skladnice, ko je dovršil 50 let starosti; ima pa pravico, če ima iz tega zakona otroke, ali če je bil član po sklenjenem zakonu zavarovan vsaj še tri leta.

Spor zaradi odškodnine. K. P. — Posestnik je napravil v dogovoru s sosedom na njegovem zemljišču zasilen jez. Sosed pa sedaj zahteva odškodnino, in to od posestnikovega brata, ker je posestnik sam pri vojakih. Vprašate, ali ima pravico do odškodnine. — Če sosed ni dovolil, da sme posestnik brezplačno postaviti jez, ima vsekakor pravico zahtevati primerno odškodnino. — Brat gotovo upravlja posestvo odsotnega posestnika, ker odškodnino zahteva od njega. Če bo sosed tožil zaradi odškodnine, bo gotovo tožil posestnika samega.

Udeležba pri dobičku trgovske družbe. A. B. Nameščeni ste v neki trgovski družbi in imate po pogodbi tudi pravico do deleža na dobičku. — Družba pa že več let ni napravila obračuna. Radi bi vedeli, kaj vam je storiti, da svoje pravice varujete. — Dolžnost družbe bi bila, da konec vsakega leta obračuna in vam izplača, kar vam pripada. Če tega ne stori, jo pač lahko s tožbo prisilite. To bo najvarnejša pot, da si varujete svoje pravice. Kaj se smatra za čisti dobiček, pove že beseda sama. Menda ni treba za to posebne razlage.

Zadržana električna centrala. S. M. — Vaš brat je lastnik male električne centrale. Ker za sebe ne potrebuje vsega električnega toka, bi ga rad oddajal sosedom za razsvetljavo. Obrtno do-

Davčni nasveti

T. K. v V. — Znali bi radi, kako da se doseže sporazumna določitev davčne osnove za prometni davek in kaj da vsebuje zadevna odredba. — Odgovor. — Da se lažje ugotovi davčna osnova in da bi bili davčni zavezanci oproščeni vsakoletnega vlaganja prijav in davčnih ocen sme davčno oblastvo na podlagi člena 6. zakona o davku na poslovni promet iz leta 1922, ugotoviti davčno osnovo sporazumno z davčnim zavezancem. Sporazum se sme vsakokrat skleniti za največ tri leta in more biti ali individualen ali kolektiven. Individualni sporazum sme skleniti davčna uprava, kolektivnega pa finančna direkcija. — O sporazumu z davčnim zavezancem sestavi davčna uprava poseben zapisnik. Čim finančna direkcija odobri sporazum, ki ga je z davčnim zavezancem sklenila davčna uprava, izstavi ta plačilni nalog in ga izroči stranki. — O sporazumu določeni znesek davka se lahko med letom zmanjša samo tedaj, če davčni zavezanec svoj obrat trajno preneha izvrševati. V tem primeru se odpisuje davek samo za oni del leta, ki preostane po podani prijavi o ustavitvi obrata (podjetja). — Po razpisu ministrstva za finance z dne 6. julija 1931, št. 48.022 je sporazumna določitev osnove za odmero prometnega davka mogoča le pri manjših obrtnikih. Pri tem so izključeni oni davčni zavezanci, ki so dolžni voditi knjigo opravljenega prometa. — Ako želite, da se vam davek na poslovni promet določi za tri leta sporazumno z vami, pojdite k davčni upravi in sklenite z njo zadevni sporazum.

»Prometni davek. Od osnove za plačevanje davka na poslovni promet se stranski stroški ne smejo odbijati. Postranski stroški n. pr. so izdatki za vklad, zavarovanje, transport, zamudne obresti in slično. Pač pa se smejo iz davčne osnove odbiti državne in samoupravne trošarske davščine. Glej člen 6. zakona o davku nia poslovni promet.

Obresti blagajniških zapisov. Po členu 6. uredb o izdajanju blagajniških zapisov z dne 2. februarja 1936, št. 400-II, so obresti blagajniških zapisov oproščene tako od plačila rentnine kakor tudi od plačila družbenega davka. Ako se te obresti pri odmeri družbenega davka niso izločile iz davčne podlage, zahtevajte s pritožbo, da se to zgodi naknadno.

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

»Obdavčba pasivnih obrestí. Ako gre v vašem primeru za obresti, ki odpadajo na in-

Posebno pazite, kaj bolnik pije!
Če vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim čiste najboljše mineralno vodo **ono z rdečimi srci.**

Če sami bolehate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt, v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča
SLATINA RADENCI.

voljenje bi pa toliko stalo, da se mu to ne izplača. Zato vprašate, ali bi kazalo, da vsi zainteresirani skupaj z Vašim bratom ustanovijo zadrugo. Ali bi bilo tudi v tem primeru potrebno obrtno dovoljenje za proizvodnjo električnega toka. — Za podjetja za proizvodnjo električne energije veljajo predpisi obrtnega zakona in se mora za tako podjetje izposlovati posebna dovolitev, ki jo morajo imeti tudi zadruge. To predpisuje tako obrtni zakon v § 61, kakor tudi zadrugi zakon v § 54. Zadruga bi morala imeti za izvrševanje obrta poslovodjo, ki mora imeti potrebno strokovno kvalifikacijo.

Učna doba rokodelske obrti. J. L. Z. — Vprašate, za katero obrt je predpisana dve in pol letna učna doba. — Za nobeno obrt ni izrecno predpisana dve in pol letna učna doba. Po obrtnem zakonu učna doba ne sme biti krajša od dveh in ne daljša od štirih let. Minister za trgovino in industrijo ima pravico določiti po zašilšanju zbornice učni čas v posrednih obrtih, ki pa seveda tudi ne sme biti krajši od dveh in ne daljši od štirih let.

Člen 71. zakona o neposrednih davkih. — Ustanove iz člena 71. pravkar citiranega zakona so zavezane pobirati rentnino na hranilne vloge tudi od onih oseb, ki plačujejo pridobnino, ker se določba člena 61. istega zakona praktično ne more redno uporabljati. Glej zadnji zapis ministrstva za finance št. 67.209 iz leta 1928. Da ne pride do dvakratne obdavčbe teh obrestí, zahtevajte v pridobninski izjavi, da se te obresti izločijo iz osnove za odmero pridobnine, ker so že obdavčene z rentnino po čl. 71. zakona o neposrednih davkih. Tej zahtevi priložite dokazila, da so predmetne obresti res obdavčene z rentnino. Hranilnica vam bo rade volje dala zadevno potrdilo.

M. S. v C. — Vaš ugovor zaradi davčne izvršbe ste prepoznali vložili. Po členu 24. uredb o zavarovanju, prislilnem izterjevanju in neizterljivosti davkov je ugovore in pritožbe v davčnoizvršilnem postopanju vložiti v 8. dneht. Ta rok se računa od dne, ko se je stranki vročil nalog, obvestilo odnosno, ko se je izvršilo izvršilno opravilo. — Ker pa gre v vašem primeru očitno za pomotno davčno zahtevo, pa se Vaš ugovor po vsej priliki ne bo zavrnil, dasi ste pritožbo vložili po izteku prizivnega roka.

Kmetijski nasveti

Odprta veranda — slaba shramba za jabolka. A. G. Lj. — Želite vedeti, kako ohraniti čez zimo jabolka na odprti verandi? — To je pač neprimeren prostor za shranjevanje sadja. Odprta veranda menja pač od ure do ure, ne samo od dneva do dneva vlago, toploto in zrak, zato se jabolka tu težko ohranijo v dobrem stanju. Dokler ne začne zimski mraz, se še nekako drže. Ko pa začne zmrzovati, tedaj lahko zmrznejo. Če je vreme suho in toplo, tedaj sadje izhlapeva vodo in ovane; če je vlažno, lahko začne gniti. Predolgo na soncu ne sme biti, ker tedaj še prej ovane ali začne gniti. Če nimate drugega prostora za shrambo sadja, si pomagajte na sledeči način: Ko so zimska jabolka primerna za spravlanje, zavite vsak sad v časopisni papir ter ga vložite v zaboj tesno eno ob drugem. To delo je izvesti ob hladnem vremenu, ko so jabolka tudi precej ohlajena. Spraviti je samo popolnoma zdravo, nepoškodovano sadje. Napolnjen zaboj postavite na verando v kak kot, da ni na poti. Sonce ga ne sme obsijati. Tako spravljena jabolka bodo prenesla tudi mraz od 2—3° pod ničlo, ne da bi zmrznila; toda samo eden od dva dni. Če začne trajen mraz, tedaj morate pač spraviti zaboje v notranje, toda po možnosti hladne prostore; nikar ne v zakurjene sobe. Tako boste vsaj, kolikor se to da, ohranili jabolka zdrava.

Jesenska saditev smrek. I. D. D. — Te jeseni nameravate posaditi smrekove sadike; kdaj je primeren čas za to in je li je jesenska saditev sploh umestna? — Smrekove sadike je v splošnem bolj primerno saditi spomladi kot pa pozimi. Jeseni sajenim sadikam pozimi kaj rada škoduje zmrzlina, ki jih privzdiguje in potrga korenine. Zlasti je to nevarno na sončni strani in v strmih legah, kjer je razlika v toploti zaradi obsevanja od sonca precejšnja. Jesenska saditev je umestna samo na mokrih tleh in na kraškem svetu, kjer se korenine napijejo zimske vlage in s tem lažje odole poletni suši. Tudi macesen ima rajši jesensko saditev, ker zgodaj spomladi zeleni. Za vaš kraj, kolikor nam je znan, bo vsekakor spomladanska saditev smrekovih sadike bolj prikladna kot pa jesenska.

Razgovor med prijateljema. Prvi: »Janez se je oženil.« — Drugi: »Katero pa je vzela?« — Prvi: »Neko Valerijo.« — Drugi: »Iz ljubizni?« — Prvi: »Ne, iz Celja.«

Odrezal se je. Profesor: »Na svetu so tudi ljudje, ki venomer govorijo, čeprav jih nihče ne posluša. Vi tam v tretji kolici, povejte mi kak primer!« — Dijak: »Profesor.«

Odkritosrčnost. »Ali ni moja žena odlična gospodinja? Kako ti je ugajalo naše kosilo?«

»Odkrito povedano, tudi moja žena je dobra gospodinja, a kuhati tudi ona ne zna.«

Džingiskanova dediščina

Pri Tatarih

V teh časih, ko so pogledi vse Evrope obrnjeni na vzhod, kjer se razvijajo veliki in pomembni dogodki, je zanimiv pričujoči zgodovinski opis.

Ko so Mongoli prav tako nenadoma in nepričakovano odrinili* z Ogrske, kakor so pridrevli tjakaj, vprav v trenutku, ko se je Evropa tresla v strahotni nevarnosti za svoj obstoj, ni nihče vedel, da se je v večni borbi Evrope z Azijo, odvrnil najsilnejši in najnevarnejši udarec, ki ga je sploh kdaj zadala Azija Evropi, ne da bi bila Evropa le količič z uspešno vojno pripomogla za svojo rešitev. Nihče ni vedel, odkod in zakaj so bili Mongoli prišli, nihče, kam in zakaj so odšli. In ali so zares odrinili, ali pa so hoteli le kam drugam zanesti smrt in pogin? Ali se bodo spet vrnili? Kdaj? Koga bo zadel naslednji udarec?

Kakor vprav v teh dneh, je tudi takrat kakor mora tlačila Evropo groza in strah spričo negotovosti in se je neizbrisno vkoreninila v dušo evropskih ljudstev. Šele ko so Mongoli odrinili iz vzhodne Evrope, je bilo videti, kako so bile prizadete Ogrska, Šlezija in Poljska. Škoda je presegala najhujše slutnje. Samo v bitki pri Mohiju je padlo 60—80.000 mož, samo krog Budimpešte je umrlo 100.000 ljudi in po drugih mestih in

odnesli v Malo Azijo, saj so bili tudi tam Tatarji... In s tem pismom je bilo menihom obeh mladih redovnih družin naročeno, naj vse natančno preiščejo in si vsako stvar pozorno ogledajo in hkrati naj skušajo zvedeti, kaj to neznano ljudstvo še namerava.

Plano Carpini se je s svojim spremstvom odpravil najprej k češkemu kralju Venčeslavu. Ta ga je dal spremljati k saškemu vojvodu v Bratislavo, in odtod jih vodi pot v presledkih dalje, zmeraj v varstvu deželnih poglavarjev: v Krakov, Galicijo, Kijev. V Kijevu je bilo konec znanega sveta.

Carpini se je posvetoval s kijevskimi velikaši. Deset mesecev trajajoča pot je povzročila, da so začeli on in njegovo spremstvo že bolehati, zdaj pa je zvedel, da bo treba celo konje pustiti, saj bi poginili, ker nimajo Tatarji ne sena ne slame: njih konji si s kopiti grebejo travo in koreninice izpod snega...

Toda Carpini, človek majhne rasti, ki je po Nemčiji hodeč, vzbujal pozornost s pridigami, se ne da ugnati. Dal je vpreči sani, da se je vozil iz vasi do vasi dalje, in so mu pošne konje izmenjevali na posameznih poštah. V neki vasi je moral pustiti tovariša zaradi hude bolezni, a tudi to ni oviralo, da ne bi nadaljeval poti. Devetnajstega dne po odhodu iz Kijeva, vprav takrat, ko so si menihi pripravljali močno taborišče, so z divjim krikom in z orožjem v rokah »ko sami satani« pridrevili tatarski jezdec nadnje. Menihi so že mislili, da jim bije zadnja ura, a jezdec so se le radovedno gnetli krog njih, jih po tolmačih izpraševali, odkod in čemu da so prišli, in jih prosili kruha, ki je bil Mongolom prava slaščica.

Nov svet

Od tega trenutka dalje se zdi papeškim odposlancem, da so prišli v nov svet. Vodijo jih od straže do straže zmeraj k višjim poveljnikom; stokrat so že povedali, da so poslanci papeža, ki je »gospodar vseh kristjanov in ki jih je poslal k Tatarom, ker bi rad, da bi bili vsi kristjani prijatelji Tatarov in bi v miru živeli z njimi. Čim odličnejša je osebnost, ki jih privede do nje, tem hitreje se nadaljuje pot. Slednjič sedijo od jutra do noči v sedlu, po trikrat, štirikrat na dan premenjajo konje, zmeraj drevijo naprej, a nikjer ne zagledajo kakšnega mesta, nikjer stalnega naselja, povsod so sama šotorska taborišča. Neskončno je nižavje, mogočne so reke, ki gredo dežnje po ledu, prehajajo neko zamrzlo morje in spet naprej skozi puščavo. — Dne 23. februarja so bili uzrli prve Tatara, a šele 4. aprila so dospeli v Baturovo taborišče ob Volgi.

Videti je ko kako mogočno mesto, a namesto hiš so velikanski okrogli šotori. Carpini sliši, da te neizmerne šotore razdenejo in jih naložijo na vozove, kadar Tatarji odromajo naprej! Širina razdalje med kolesi meri 20 korakov, sora je ko kak jambor, 22 volov, po 11 na vsaki strani, je vpreženih v takšno vozilo...

Batu ima 26 žena in vsaka je lastnica takega šotora. Kakor med obzidjem stoji vsak šotor sredi



Prizor s fronte na Poljskem.

100—200 manjših voz. Za vsakim večjim šotorom je več manjših za otroke, za služabnike in spremstvo vsakere teh žen. Tako veliko je taborišče, da hodi Carpini več ko uro, preden dospe v Baturovo sprejemni šotor.

Po raznih ceremonijah prevedejo papeževo pismo v ruščino, saracensko in tatarsko — nato pa Baturo ni volja, da bi se sam odločil. Naj se Carpini in njegov spremljevalec Benedikt odpeljeta v Mongolijo.

V smrt ali življenje?

Saj nisva vedela, je napisal Carpini v poročilu, »ali greva v smrt ali življenje«. Solzni oči so se menihom poslovili od njiju. V tistih dveh mesecih, ki ga je papeževo odposlanstvo potrebovalo za pot od Kijeva do Volge, so še nekam vedeli, kod da hodijo, in ime Baturo, kot vrhovni vojskovodja tatarske armade, ni bilo znano. Imel je pridevek »Prekrasni« in tudi »Dobrotljivi«.

V Kijevu so jim pravili, da je moral že marsikak ruski knez po svoje pravice k Baturo.

Mongolskim vodnikom je bilo ukazano, da naj ju čim prej privedejo na cilj. Carpini je zdaj občutil, kako Mongoli jezdi. Petkrat, šestkrat do sedemkrat na dan sta dobila druge, krepke konje, »in če konj ni več zmogel, so ga pustili obležati.« Do noči so sedeli v sedlu, »ne da bi bili kaj zaužili« — in če so prepozno prišli v taborišče, »so dobili tisto, kar bi imelo biti za večerjo, jutraj za zajtrk,« in sicer tako malo, da se je Carpini čutil zmrznosti Mongolov. Jezdili so skozi puščave, kjer so »človeške lobanje in kosti ležale kakor gnojne kopice na tleh, jezili so skozi porušena mesta mimo podrtih trdnjav, preko visokih gor. Jezdili so sredi poletja po debelem snegu, v hudem mrazu in so slišali imena mest in dežel, kakršnih v Evropi ni nihče poznal. Ta jeza je trajala od 8. aprila do 22. julija. Takrat šele so prispeli na cilj polovanja in izročili papeževo poslanico.

Beg v smrt - Skrivnostno romanje laponskih miši

Na Danskem in po drugih skandinavskih deželah opažajo te dni izreden naradni pojav. Romanje pestruškov ali laponskih miši se je začelo. Pestrušek (ruska označba) ali laponska miš je glodavec, podoben hrčku, ki je predvsem vdomačen na Grenlandiji in po arktični Evropi. Glede na zavaljeni trup, debelo glavo in kratek rep in jako kratke uhlje, spada v družino miši, pa se razlikuje od teh po svojem skrivnostnem romanju, ki predstavlja nekakšen samomor na debelo. Kar nenadoma se, posebno v gorah, zbere na tisoče in tisoče teh zavaljenih miši in se skupno odpravijo na romanje »kar za nosom, naravnost v nižavje in v morje. Karkoli ovira to mišjo armado na poti, vse to uničijo in razglodajo, ali — če to ni mogoče, v loku obidejo. Na tisoče jih pogine na tem romanju. Na deset tisoče pa jih roma dalje, skozi zidove in nasipe, kakor kak plaz, ki podere vse zapreke. Čudovito je to, da je smoter tega zagonetnega in neodoljivega nagona laponskih miši samo — smrt.

Brez dvoma pa je sreča za človeštvo to romanje pestruškov, ki se pojavlja po presledkih

več let. Konča se zmeraj v morju. Čim pridejo živalce do obrežja, se ne vrnejo, ampak gredo brez obotavljanja v isti smeri, po kateri so šle od začetka. Več ur plavajo, dokler ne opešajo. In potem te armade utonejo, če ni slučajno na tej poti kakšnega odrešilnega otoka. To je jako fantastičen in zagoneten pojav narode, ki je malec podobno tistim strašnim rojem kobilic, ki so nesreča in nadloga Egipta, Maroka in drugih afriških pokrajin. Tudi ti roji se odlikujejo s tem, da se živalce držijo smeri od začetka do konca, pa čeprav slednjič pritrčijo nad odprto morje in s tem v smrt.



Strokovnjak rentgenovih žarkov.

»Dobro, kar oženite se z mojo hčerko; vaše srce je zdravo.«

15.000 Kč v žlebu

Iz Brna poročajo, da je ondi v okolici neki trgovec skril svoje prihranke, 15.000 Kč v staro kučmo, ki jo je imel skrito med praznimi vrečami v kašči. Vendar to skrivališče ni bilo varno, saj je neki trgovski pomočnik iztaknil kučmo in denar. Da bi si denar prilastil, ga je dal v škaflo za bonbone in je dal škaflo v žleb. Čeprav je bilo to skrivališče bolj varno kot prvo, ga je izvohalo orožništvo, ki jim je trgovec naznanil tatvino.

Jabolka, ki jih olupiš, ne bodo porjavela, če daš olupljena jabolka koj v čisto vodo, kamor kaneč nekaj kapljic limonovega soka ali limonove kisline.

Ptički si z nočno lučko svetijo v gnezdu



Neki znanstvenik je dognal čudovito odkritje v svetu živali in sicer nočno lučko v pitjem gnezdu. Pri tem menijo nekega ptička, prekrasne perja, ki se imenuje amadina in spada v vrsto škinkavcev — tkalcev. Hrbit in perutnice tega ljubkega ptička so prosojno-zelene barve, ki se spreminja proti temnemu koncu repa v nežno sinjo barvo; na vratu ima sličen moder trak, zraven črno, žametasto progno in blestečo se svetlo rdečo čepico, ki mu pada globoko po licih in se prekrasno odraža spričo slonokoščene beline kljuna in črnega grla. Po prsih je prekrasno lilasto perje, in vsa barvna skladnost se spopolnjuje z najlepšo temno rumeno barvo po trebuhu.

Razni zoologi so že zdavnaj postali pozorni na to, da imajo mali, še negodni mladiči teh in sorodnih pisanih škinkavcev, v kotu kljuna na obeh straneh precej debele, ven štrleče kroglice, ki jih pa odrasli ptiči nimajo. To je torej posebnost detinske dobe teh mladičev. Izkazalo se je, da se te male kroglice svetijo kakor nočne lučke v človeških otroških sobah. Gnezda teh škinkavcev so namreč popolnoma zaprta, tako da je v njih tema. Odrasli ptič ne bi imel nobene luči za pitje mladičev, če se ne bi svetile te male lučke, ki jih je Previdnost jako bistroumno namestila tam, kjer najbolj kažejo pot prehrani: to je v kot malih kljunčkov.

Kakšna pa je ta razsvetljava v otroški sobi škinkavcev? Na to je bilo moči odgovoriti, ko je bilo razrešeno vprašanje o svetlikanju živali v

prirodi. Saj ne razširjajo samo kresnice in svetlobni infuzoriji v temini rezkega svetlikanja, ampak je to svetlikanje tudi v različnih živalskih očeh, kakor pri mačkah in sovah. Do nekako pred 100 leti je znanstveni svet menil, da ima mačje oko svojo posebno luč. Šele znanstvenik Prevost je dokazal, da je svetlikanje v očesu pri mački le slučajna odbojna prikazen za gledalca, ki pa ni z lastno svetlobno močjo živali prav nič v zvezi. To dognanje se je najprej zazdelo tako neverjetno, da ga je še veliki fiziolog J. Müller moral s posebnimi poskusi dokazati. Eden najbolj bistroumni učencev Müllerja, Brücke, je mogel prvokrat pokazati, da se tudi človeško oko spričo opazovalca svetlika, če ga kdo v temnem prostoru obseva z močno svetlobo.

Drug veliki fiziolog, du Bois Reymond, v čigar oči so prvokrat pokazali mačjo luč, je razširil ta poskus in ga opisal v medicinskih listih. O tem pojavu je še več znanstvenikov objavilo svoja opazovanja, zlasti še glede na svetlikanje v človeških očeh. Tudi nočna lučka omenjenih škinkavcev se torej svetli po načinu mačjih oči. Majcene modre »žarnice«, ki razsvetljuje temno gnezdo škinkavcev, vplivajo kakor kak žaromet. Slabotne praške mrčne luči v popolnoma temnem gnezdu ta »žaromet« zbira in jih razsvetljuje spet odbija. Najčudovitejše pri tem pa je, da je ta odbojna luč v službi posebne koristnosti in je prižgana le takrat, kadar mladič sprejema hrano iz kljuna svojih staršev.

Hude vremenske nepravilnosti v Kaliforniji

Iz Los Angelesa poročajo: Huda ura, ki je drevila z brzino 100 km na uro skozi pokrajino in se je na več krajih utrgal oblak, je povzročila velikansko škodo. Doselej pogrešajo 30 ljudi. V okraju Coachella je padlo več ko 15 cm dežja in je voda uničila vse pridelke. V Los Angelesu je bilo 8 cm dežja, in v nekaterih delih mesta stoji voda tri čevlje (90 cm) visoko.



Nemški zunanji minister Ribbentrop se pred odhodom v Moskvo poslavlja od sovjetskega vojaškega atašea v Berlinu.

VSAK DINAR, KI GA VLOŽIŠ V LOTERIJO, SE TI STOKRAT POVRNE!

Srečke I. razreda 39. kola Državne razredne loterije so gotove in puščene v prodajo 13. septembra t. l. v 100.000 celih srečkah z žrebanjem 14. oktobra 1939.
Cene srečk za vsaki razred so sledeče: ena cela Din 200.—, ena polovična Din 100.—, ena četrtinska Din 50.—.
Skupna vrednost dobitkov v 39. kolu znaša

Din 65,000.000.—

V vseh petih razredih je 7 premij, in sicer: za Din 2,000.000.—, 1,000.000.—, 3 po 500.000.— in 2 po 300.000.—.

Poleg teh premij so še naslednji večji dobitki: 7 po 200.000.—, 16 po 100.000.—, 17 po 80.000.—, 17 po 60.000.—, 19 po 50.000.—, 17 po 40.000.— dinarjev ter veliko število drugih večjih dobitkov.

V najsrečnejšem slučaju z možnim spajanjem premij in dobitkov v V. razredu je mogoče zadeti z eno celo srečko

Din 3,200.000.—

Za izplačilo dobitkov jamči Država Kraljevine Jugoslavije.

Srečke se lahko dobe pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih podprodajalcih, ki so skoro po vseh večjih krajih.

Podrobnejša navodila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se na zahtevo dobe brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.



Književniki na pisemskih znamkah

Vedno bolj se širi navada, da bi na pisemskih znamkah ne bile objavljene samo podobe državnikov, ampak tudi vseh osebnosti, ki so za kako državo v duševnem pomenu važne. Tako je generalni poštar USA sprejel zdaj izdajo serije znamk s podobami 35 slavnih Američanov. Med temi je tudi več pisateljev, kakor na primer: Emerson, Mark Twain, Washington Irving, Cooper, Longfellow, Whitman in James Russell Lowell.

Orjaški meteor nad Švedsko

V ponedeljek zvečer, ko po 11. uri ponoči, so v Stockholmu zapazili velikanski meteor, ki je bil 15 sekund viden na nebesu. Svetloba meteorja je bila 3—4-krat močnejša, kot je svetloba najbolj svetle zvezde.

Podivjani psi v Parizu

Pariška mestna občina je že v prvih dneh septembra veliko prebivalstva spravila v druge kraje. Mnogo Parižanov je tako naglo odpotovalo, da niso mogli vzeti s seboj psov, mačk, kanarčkov in podobnih domačih živali. Zda se potika po pariških ulicah na stotine psov in mačk. Društvo za varstvo živali se je doslej zavzelo že za 25.000 psov in 5000 mačk.

Natečaj

na sprejem 25 oseb v službo Poštanske štedionice v Beogradu na mesta uradniških pripravnikov, dnevničarjev in nadničarjev.

Za natečaj se lahko prijavijo kandidati, ki izpolnjujejo sledeče pogoje:

1. da je državljan kraljevine Jugoslavije;
2. da je dovršil trgovsko akademijo ali popolno srednjo šolo s abiturientskim tečajem oziroma dvorazredno trgovsko šolo.

Prošnje morajo biti napisane lastnoročno, kolkovane s koškom za 10 din in opremljene s originalnim spričevalom, krstnim listom in navedenim spričevalom. Ostale dokumente, ki so določeni po zakonu o uradnikih, bodo predložili naknadno izbrani kandidati. V prošnji mora biti točno naveden naslov kandidata.

Prvenstvo imajo kandidati, ki še niso prekorajili 25. leta starosti, obvladajo tuje jezike ter stroje in ki so odslužili vojsko.

Prošnje, ki so opremljene s priporočili ali vezane na kakršni koli pogoj ali ki so pisane s pisalnim strojem, ne bodo upoštevane.

Od prijavljenih kandidatov bo izbrala Poštanska štedionica 50, ki bodo pripuščeni k polaganju sprejemnega izpita. Po doseženih uspehih bo sestavljen rangovni spisek kandidatov, od katerih bo izbranih prvih 25. Izbrani kandidati bodo postavljeni za dnevničarje in nadničarje.

Vsa potrebna obvestila bodo prejeli kandidati pismeno od Generalne direktije Poštanske štedionice v Beogradu, kamor je treba poslati prošnje. Program in dan polaganja sprejemnega izpita bo sporočen vsem kandidatom, ki bodo izbrani.

Prošnje se sprejemajo najdalje do 15. oktobra t. l. zaključno.

Is Poštanske štedionice kraljevine Jugoslavije.

Štev. 6751/I z dne 28. septembra 1939.

Razpis službe

Glavna bratavska skladnica v Ljubljani je razpisala v »Službenem listu« kr. banske uprave dravske banovine z dne 27. IX. 1939, kos 77, službo uradniškega pripravnika kategorije B pri Krajevni bratovski skladnici v Velenju. Za to službo se bodo upoštevali absolventi kake srednje šole, zlasti trgovske akademije. Prejemki po predpisih službene pragmatike. Prošnje je vložiti do 15. X. 1939.

Glavna bratavska skladnica v Ljubljani.

ALI STE ŽE NAROČILI LETOSNJE MOHORJEVE KNJIGE?

Sladek vinski mošt

po 10 din liter,

letošnja portugalka po 12 din liter

se toči pri

MIKLIČU (nasproti glavnega kolodvora)

Pierre L'Ermitte:

27

Ljubezen - soprog ali Bog?

Is francoščine s dovoljenjem avtorja

Toda nekaznovano človek ne premese takih pretresljivih, ne da bi utrpel njegov organizem, — zlasti, če se gre za njegovo srečo.

Lucija je le še telo brez duše. Potika se ko avtomat po stanovanju. Gleda in mehanično dela, kar je delala včeraj. Ne govori več. Čemu tudi? Zda je vse, novega ne more ničesar več zvedeti. Za podrobnosti niti ne izprašuje, ker pozna glavno vsebino.

Kakor se drobna, a globoka razpoka na počeni dragoceni vazi širi in poglablja vsak dan, nevidno, a tem sigurnejše, tako raste razpoka v Lucijinem srcu. Skozi to razpoko uha-ja kaplja za kapljo njena kri, življenje.

Njeno poslednje zatočišče je molk. V nekem arabskem delu je čitala besede: »Govori le, če imaš povedati kaj boljšega, kot je pa molk.«

Ničesar boljšega nima povedati.

Kaj le?

Tako torej molči.

Gilbert je reagiral v obratnem smislu. Zatočil se je resno v delo, kot da ga važni opravki vsega okupirajo, in da pripisuje tej zgodbi prav malo važnosti.

Otekline se je predrila, stran obrnila. Kaj če bi govoril o drugih stvareh?

Ko vidi, da je žena s svojimi mislimi daleč, daleč, jo včasih začuden vprašuje:

»Kaj ti je vendar, uboga Lucija?«

Lucija ga gleda brez odgovora. Včasih zamrmra, kot da bi govorila sama s seboj:

»Tu je pisatelj uporabil prispodobo iz krasne Sully Prudhommeve pesmi »Le vase brisée« (Počena vaza).

»Seveda, nič mi ni! Kaj pa naj mi bo? A to, »kar ji je, gre svojo pot dalje.«

Lucija sanja, da hodi, a njena pot vodi v deželo pozabljenja in smrti.

Reši me, Gospod, iz te dežele ljubezni!

Toda »Gospoda« ni več zanjo, ne božjega, ne človeškega. Nebo? Vodna soparica, neresničen privid, zrcalo za človeške skrjančke. Tako je čitala še v poslednji knjigi, ki jo je našla v svojem salonu.

Končno se Gilbert vendar vznemiri. So torej duše, za katere je vprašanje srca, vprašanje življenja ali smrti? Kaj se dogaja v Luciji?

Odloči se, da bo najprej govoril o tem z učenim znancem zdravnikom. Povabi ga, naj pride k njim na obed, ne da bi se izdal za zdravnika.

»Kaj vam je vendar, draga gospa? Slabo izgledate!«

»Ahi Menite?«

»Da, menim.«

Pri obedu se zdravnik, ki je bil rodem iz juga, ves razviji in pripoveduje sila smešne zgodbe. Toda Lucijino čelo ostane temno, kot da bi ji gost govoril v njej tujem jeziku. Učnega dušeslovca skoraj zaboli ženino ponašanje. V sobi za kadike jo potegne na stran:

»Draga gospa, iz tega položaja se morate rešiti. Pri vaši starosti bi morala biti kot sončni žarek, zlasti, ko imate tako ljubeznivega moža. Recepta vam ne morem napisati, ker ga ne potrebujete. Vaša bolezen je znan pajek, ki se je obrnil na hrbet in ki ga bova smehljaje zadavila.«

Ko pa odhaša po stopnicah, se zresni in pošepeta Gilbertu:

»Vaša žena je bolna, resno bolna! Ali se ne spomnite, da bi jo kaj posebno razburilo?«

»Da in ne! Veste, doktor, v zakonu zlasti spočetka ne gre vse v skladu. Kljub ljubezni nastanejo trenja.«

»Brez dvoma. Toda navaden nesporazum bi je ne mogel tako skrušiti.«

»Kaj se je toliko spremenilo?«

»Ne le spremenila, strljal Stavit vam bom, morda nepričakovano, indiskretno, vprašanje: Je vaša žena pobožna, verna?«

Zelo verna je bila.«

»In sedaj?«

»Nič več!«

»Ne hodi več v cerkev?«

»K pogrebom, porokam...«

»To je skoraj toliko kot nič. Oprostite mi vprašanje, toda veste, zdravniki so radovedni. Bolezen vaše žene je moralne vrste. Za take bolezni je vera mogočna opora.«

»Menite, doktor?«

»Ne le, da menim, gotov sem si tega. Arhimed je rekel: Dajte mi oporo in vzdignil bom svet. Jaz se kot zdravnik čutim pri takem bolniku mnogo bolj sigurnega uspeha, če je veren.«

Gilbert se nestrno zgane:

»Toda o tem ni govora!«

»Hočete reči: ni več. Zakaž pa je nehala biti pobožna?«

»Ko se človek poroči, se marsikaj spremeni!«

»Ali pozna kakega duhovnika, dobrega starega duhovnika, ki ga spoštuje?«

»Poznala ga je nekoč.«

»Ali je umrl?«

»Ne!«

»Ali bi ne mogla znova do njega. Morda bi on uspel, v čemer midva nisva mogla.«

»Žena ga že od poroke sem ni videla.«

»Kaj, če bi vi temu duhovniku vse razložili.«

»Jaz?«

»Zakaj ne?«

»Priznam vam, da bi mi bilo zelo neprijetno. Ne dovoljujem, da bi bil duhovnik med možem in ženo! Sicer pa se čudim, doktor. Nisem vedel, da ste tako pobožni!«

»Nisem bil nekoč! Skeptik sem bil, ki je mislil, da bosta Znanost z velikim Z, in Napredek, z velikim N, vse nadomestila. No, sedaj pa smo mi mladi, — govorim o izobraženih — začeli peti staro pesem, ki so jo peli naši očetje in jo bodo nekoč peli naši sinovi. Onega dne sem bil pri dijaški maši politehnikov. Znak časa!«

Torej: svojo ženo spremljam sedaj vsako nedeljo k maši in dobro mi je, pri moji veri! A da ponovim: poiščite vašega župnika!«

»Nisem si nadejal takega recepta!«

»Ah, mladina! Spoznali boste pozneje, da celo življenje sestoji vprav iz množice nena- dejanih stvari!«

Doktor pogleda trdno preko očal Gilberta v oči:

»Veste, tako je!«

»Tem slabše zanjo,« de Gilbert. Ko mu hladno stisne roko, želel bi, da bi bilo drugače!

28. poglavje.

Ko so se Lucijini starši vrnili z morja, so se prestrašili, ko so zagledali svojo ljubljeno hčerko tako izpremenjeno. Gledali so jo, ne da bi se mogli znajti.

»Kaj pa ti je vendar, Lucija?«

Vedno isti odgovor:

»Oh, nič, oh, nič mi ni!«

»Kje te boli?«

»Nikjer.«

Tedaj so tudi oni poklicali starega zdravnika, ki je pomagal že pri njenem rojstvu. Prišel je v Pariz, se usedel za mizo, in stavlil soprogu isto vprašanje kot njegov pariški tovarš:

»Ali ni gospa Darcellain preživela velike žalosti?«

»Kako žalost vendar!« vzkipi Gilbert, ki ga to večno vprašanje že draži. »Na vse načine se trudim, da bi osrečil svojo ženo! Ima denarja kolikor ga hoče...«

Strahote, hujše od vojne

Poročilo časnika-letalca o obisku pri gobavcih

V Karachiju sva s tovarišem na svojem letu iz Evrope v Avstralijo prvikrat pristala v Indiji. Ogledovala sva si razne znamenitosti, ki pa niso bile prav nič zanimive. Bila sva razgledana in sva se z avtom brez vsakršnega prikovanja kakih zanimivosti odpeljala

v vas gobavcev.

»Sal veste, da je gobavost ena najbolj razširjenih kužnih bolezni v Aziji. Podnebje, voda in nehihigijena razmera so najboljše klotišča te najhujše bolezni vseh bolezni. Se pred nekaj leti je bilo videti te prosjake v gručah na mestnih ulicah; stokajso so se uboge pare razkazovale razedene roke, vrte nosove, gnojna usta. Vrgel si kak novc na tla in si strahoma pobegnili. To je bila nadloga za mesto in deželo. Potem je vlada priskočila na pomoč, dala je denarja in sezidala poslopje, in zdaj so ti najbednejši med bednimi, ki pri živem telesu gnijejo, v neki vasi blizu Karachija, kjer so odrezani od ostalega sveta.«

Tako nama je govoril visok uradnik. S tovarjem sva polna radovednosti, nemara bova mogla kaj filmiti. In kakšno je tam? Brez dvoma je tam strog nadzorstvo. Vas je brčkone obdana s visokim obzidjem. V spremstvu kake vojaške straže bova nemara smela splezati na vrh obzidja in od tod opazovati uboge bolnike.

Sofer avta, neki Indijec, ve za pot, in drevo polnim plinom skozi dvoje, troje vasi, v četrti vas, ki je videti večja in lepša ko druge. Tu so brez dvoma straža, tisto veliko poslopje bo pa sedež uprave.

Sredi tega so avto ustavi. Istopiva in se razvedena ozirava krog sebe. Kje so pa vojaki? Kakšni umazani otročaji pa so to, ki tekajo tod tle? Pa tu — in tam? Kaj pa je to? Ali so tu tudi bolniki? Tu ležijo zaviti v plahte na žrčnem, vročem soncu. In zakaj vsi tako divje boljšijo v naju?

Prestopiva se in napraviva oklevaje dva, tri korake proti poslopju. Tedaj se mi zazdi, ko da me ledeno-mrzla roka zgrabi za tilnik, noge so mi ko ohromele in ves okamenel obstanem. Bog nebeški, saj to je pekel in tale bitja krog mene so sami pekelnaški! Počasi, šepajoč in plazeč se po tleh se bližajo z vseh strani, obkolijo naju v velikem krogu, postanejo, počenejo ali obležijo in bulijo v divji besnosti v naju, ki sva zdrava Slovaka. Strahotali zdaj sva v vasi gobavcev, obkoljena sva v grobu živih mrtvecev!

Koliko časa traja ta strahota? Kaj mislim? Kaj hočem? Nič ne vem, le to, da me prešinjata stud in groza, ki me stiskata za grlo, da bi ubežal, proč, le čimprej od tod od teh strahotnih oči! Pa sva obdana s človeško verigo, ločena od najinega voza.

»Brž aparat! Te ljudi moram dobiti na film!« Tovariš dela, filma, izmenjava leče in plošče, ko da je prizor na filmskem odru. Če zdaj v miru pomislim na početje svojega tovariša v vasi gobavcev, se mi zazdi, da nima nobenih živcev.

A le nekaj trenutkov filma, nato pobesni ves ta pekel! Ljudje krog naju se zavedo, kaj počnejo, razumejo, da njihovo neozdravljivo bolezen fotografirava za senzacijo zdravim ljudem. Tedajci so jih polasti blazna besnost. Dobro razumem misli teh na smrt obojenih, danes me je sram najinega početja. Ondi pred seboj vidim, kako se kuha jeza v možganih bolnikov, vidim prve kretnje rok in nog — in vidim jih, ko se začno plaziti k nama.

Zakričim. Vsa grozota je v tem krik. Tedajci sem osvojen, breme zdriže s mene. Spet začnem misliti, sežem v žep, dobim pest bakrenega drobiža, vržem novce v gručo. Kakor živali zatulijo na mah, se valjajo drug čez drugega, se puljo za denar, se praskajo, grizejo, preklinjajo. Dobiva prostor zase, pograbi aparat, stečeva k avtu, planeva vanj. Sofer pritiska na navoz — motor pa se ne sproži!

Človeški klobčič se razmota, razvije. Zagledajo nas, stečejo, odšepajo, se plazijo. Kakor izraski hobotnice se naju oprimejo, okužijo ozračje, da naju davi in duši. Motor pa se še zmeraj ne sproži!

Zdiva v najskrajnejšem kotu blazin, naslonjena sva daleč nazaj, razprtih oči uoščiva v vse te razjedene štrele rok, razdrapane obraze, gušioče nosne in lične kosti. In ta nečloveška bitja plazajo na avto, bulijo v naju, iztezajo drhteče roke, kričeš in rjoveš zahtevajo od naju denarja, denarja! — Žepi so nama že prazni, veliki in majhni novci, ročci, notesi, vse sva jim že pometala in si priborila vsaj za sekunde malce svetlobe. A spet so krog naju, za centimeter pred najinimi očmi se tresejo hlastajoče roke smrti. Z aparatom bljeva okoli, stopiva kvišku, leživa zdaj na blazinah in sva izgubljena v strahotni grozi!

Komaj opazim, da se motor sproži, da avto s divjim ekomom odrine, da ljudje kakor grozdi počepajo s stopnišča na avtu. Še zvečer, ko sem v angleškem klubu, me davi ta groza v grlu in mi tiči strah v kosteh. Angleški polkovnik mi govori:

»Kaj pa porečete, če vam povem, da bivajo ondaj tudi zdravi ljudje, to se pravi, da so ti ljudje mogoče zdaj še zdravi. Zbolijo, na primer, tu v mestu kak družinski oče zaradi gobavosti, nemara se je kje nalezel te bolezni, in pošljejo ga v to vas. In njegova družina gre za njim, zdrava žena in zdravi otroci. Seveda se šele čez tedne ali čez mesece pokažejo na ženi in otrokih znaki gobavosti. Čudite se takšni družinski ljubezni, kaj ne? A najbolj čudno je pa to, da se je neki evropski zdravnik s svojo ženo naselil v tej vasi, da bi po svojih močeh blažil gorle tem bolnikom. In ta zdravnik in njegova mlada žena sta se že zdavnaj nalezla bolezni in sta zdaj gobava. Ta dva človeka sta izobčena iz zdravega sveta, živita več let v peklju, dokler ju nekega dne to gorje ne bo zadavilo. Ta dva belokožna človeka vršila resnično samaritansko delo, kakršnega zmoro samo globoka vera v Boga.«

sprejela s pobo krogl. Gumac je bil začet v vrat in je v nekaj minutah umrl. Roparjema pa se je v zmedu, ki je nastala med orožniki zaradi smrti povečnika, posrečilo pobegeti.

* Zid se je zrušil. V vasi Šalčici pri Sremski Mitrovići se je te dni pripetila huda nesreča, pri kateri je izgubil življenje 51 letni delavec Stevan Zdelar. S svojimi tovariši je podiral precej visok zid, ki pa se je nenakrat pričel majati. Obenem s tovariši je stekel proč, toda pri teku se je spotaknil in padel, nakaš se je zid zrušil nanj. Od hudih poškodb je bil na mestu mrtel.

* Ženaka — žrtve krvne osvete. V vasi Vranjstvu v okolici Sarajeva se je dogodil primer krvne osvete, katere žrtve je postala 60letna starka Mata Ivanovič. Pred kratkim sta se zaradi sene sprla Dušan Mimovič in starica sin Rastislav. V prepiru je Rastislav ubil Mimoviča. Pokojnikovoro sorodniki so prisegli krvno osveto in so se te dni s puškami napotili pred Ivanovičovo hišo. Pričeli so streljati s puškami. Stara Mata, ki se je zbal za sina in vnuka, je prišla na praž, kjer pa jo je zadel v desno nogo dum-dum kroglja. Ker je nastopilo zastrupljenje krvi, je starka rani podlegla.

* Kaj vse Slovaki stori zaradi denarja. Pred sedmimi leti je bil pri trgovcu Antonu Baršiču v Rozgji v okolici Vranjstva izvršen drzen roparski vrom, pri katerem so storilci odnesli kot plen 210.000 dinarjev gotovine in lovsko puško. Oškodovani trgovci je obljubil 10.000 dinarjev nagrade onemu, ki izsledijo vplivce. Te nagrade se je polakomil kmet Mijo Janjič, ki je naznanil celo vrsto njemu neljubi ljudi, češ da so člani roparske tolpe, ki ima na vesti roparski vrom pri Baršiču. Orožniki so te ljudi zaprli in jih držali v zaporih dolgo časa, dokler se ni povsem izkazalo, da so nedolžni. Zdaj pa so orožniki zaprli brezvestnega Janjiča. Vsi, ki so bili zaradi njega po krivem zaprti, so pa vložili proti njemu odškodninsko tožbo.

* Napadalec na osješkega odveta. Prišel. Poročali smo pred nekaj dnevi o drznem roparskem napadu, ki je bil izvršen sredi Osjeka na odveta dr. Antona Todoroviča. Todoroviča je ropar z revolverjem prišiel, da mu je izročil ves svoj denar in večjo množico kolkov. Zdaj so roparja prišli v osebi 28 letnega Josipa Wolfa, ki je pred kratkim pobegetil iz kaznilnice v Stari Gradski, kjer je imel odsedeti lepo število let robije. Wolf je nekaj dni po napadu v neki osješki trafiki ponujal v nakup kolke, kar se je prodajalci zdelo sumljivo in je na skrivaj poklicala policijo. Spopetka je Wolf nekaj časa tajil, nato pa je pod težo dokazov le priznal zločin.

* 200.000 din vreden nakit ukradli. Poročali smo že, da je bil upravitelj posestva grofa Iliza v Vukovaru baron Ivan Adamovič ukraden nakit v vrednosti okrog 200.000 din. Policija je osumila baronovega slugo Antona Savba in ga aretirala, ker je našel pri njem škaflice za nakit. Kmalu pa se je izkazalo, da najdena škaflica ni last okradenega barona. Baron Adamovič je v Zagrebu najel zasebnega detektiva Gjuratiča, ki skuša razjasniti zagonešno tatvino.

* Umor in samomor. Hasan Hajlić z Ravne gore pri Sarajevu se je šele pred nekaj meseci poročil. Zadnji čas je bil odsoten od doma. Ko se je vrnil, je zvedel, da mu je bila mlada žena nezvesta. Te dni je Hasan ostro nabrusil velik kuhinjski nož, se napil žganja in počakal, da je žena zaspala. Nato jo je z nožem zabodel v srce. Po tem strašnem dejanju je šel in se obesil.

* Slepo revico je okradla. Na vlaklu Belgrad-Sarajevo so aretirali neko žensko, po imenu Danico Stojanovič, ki je neki stari slepi ukradla ročno torbico s 1178 din. Zadnji čas se je v vlakih, ki vozijo med Belgradom in Sarajevom, pripetilo več tatvin in sodijo, da je vse te zagrešila aretirana Danica Stojanovič.

* 15.000 din je odnesel. V vlaklu iz Kule proti Osljeku je Feliks Szogedu nekdo izmaknil listnico, v kateri je bilo 15.000 din in pa legitimacija, ki so jo pozneje našli na železniški progi v Dalju. Za tatmo je izginila vsaka sled

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; izenitvenjski oglaš 2 din. Debele fiske naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vsilica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Gostilniška kuharica
stara 24 let, išče službo. Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru pod št. 1400.

Postrežnica

išče zaposlitev za čas od 11. ure naprej. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15691.

1000 din dam onemu

ki mi preskrbi službo soferja ali oskrbnika na posestvu. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15611.

Iščem službo

pri mali katoliški družini najraje v Mariboru. Vseča sem gospodinjstva in kuhe. Justina Dolinšek, Sv. Jerej, Laško. (a)

Oskrbnik

absolvent kmetijske šole, z večletno prakso, samostojno, vojašine prost, išče službo za takoj. Dopise upravi »Slovenca« pod »Vestem« 15.666. (a)

Absolventka

nižje gimnazije in trgov. tečja prost primerne zaposlitve. Gre tudi na deželo. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Nada« št. 15.690. (a)

Šiviljska pomočnica

20 letna, brez staršev — išče službo z oskrbo. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15755. (a)

Šofer

z večletno prakso — išče zaposlitev z osebnemu avtu. Gre tudi za malo zaposlitev. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Šofers« 15809.

Ekonom

Specialist v vinogradništvu, kletarstvu in sadjarstvu. Vešč praktično tudi drugih gospodarskih poslov. Večletna praksa, star 38 let in oženjen. Ponudbe pod »Praktično delam« 15759

Službo vratarja,

nočnega čuvalja, skladiščenika ali oskrbnika išče orožnik v pokojju, s garancijo. Vešč vseh pisarniških poslov in vseh kmetijskih panog. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Orožnik v pokojju« št. 15.696. (a)

Mizarski pomočnik

marljiv, išče zaposlitev v večjem mizarskem podjetju v Ljubljani ali St. Vidu v svrhu nadaljnje izobrazbe. Dela sa hrano in stanovanje. Pismene ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Marjiv« 1890. (a)

Otroški kotichek

SLON SAMBO

(67) Slednjič se je zdanilo, in zdaj sta vsaj videla, kje da sta. In nato... »Delfin!« je vzkliknil Filip. Oj, kakšna sreča, da sta znala po živalsko govoriti! »Pomagali vama bomo,« je rekel največji delfin. »A tiste lezene reči dajta proč, tako sta preveč težka.« Prekrasno je bilo jezdititi preko valov!



2000 din nagrade

dam tistemu, ki mi preskrbi mesto pisarniškega praktikanca. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Isobrazhen absolvent« št. 15756. (a)

Službo dobe

Steklarski pomočnik
se sprejme. Ivan Kovacič, Maribor. (b)

Raznašalca

sprejme pekarna Suštar, St. Vid n. Ljubljano. (b)

Dva mizarska pomočnika

sprejme Pangos, mizarstvo, Trata 15, St. Vid.

Služkinjo

za vsa hišna dela, pridno in pošteno, iščem. — Strelšaka ul. 32, Verbiš.

Šivilje za odeje

v fini izpeljavi dobe takoj dela pri Stermečki, Celje. (b)

Dve dekli

za seljarsko delo, sprejme takoj Homan, Sv. Petra cesta 81. (b)

Kovaškega pomočnika

takoj sprejemem. Dam mu v najem lokal in orodje po dogovoru. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Gorenjsko« 15.669. (b)

Pletiljo

za jopice in nogavice, s dobrim zaslužkom — ter učenka s oskrbo iščem. Pletionka, Trnaskoga 13 - Zagreb. (b)

Čevljarski pomočnik

za boljše delo, smožen tudi pri krojenju — se sprejme v stalno službo. Levonilki Josip, Slovenj Gradec. (b)

Hlapca

majhnega, poštenega in pridnega, vzamem takoj v službo. Vajen mora biti konj. — Josip Rasboršek, trgovec, Trbovlje. (b)

Kuharica

samostojna, vajena dobre meščanske kuhe in vsega gospodinjstva, se sprejme k manjši družini. Ponudbe poslati v upravo »Slov.« pod »Zanesljiva« št. 15737. (b)

Dober natakak

(plačlini), smožen poleg jugosl. vsaj še nemškega jezika — se sprejme v stalno službo v hotelu »Bellevue«, Ljubljana. — Dobi fikarno plačo, stanovanje, hrano in napitnine oz. odstotke. Nastopi lahko takoj. (b)

Šiviljo na dom

sprejemem. Friškovec 8.

Čevljarske pomočnike

sprejememo takoj. Zarnik Alfonz, Gajeva 9. (b)

4 čevljarske pomočnike

sprejme Logar Franc — Suha pri Kranju. (b)

Čevljarskega pomočnika

sprejemem takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15844. (b)

4 čevljarske pomočnike

sprejemem za možana z blata dela takoj. Kolničar, Duplje. (b)

Služkinjo

k enemu otroku sprejemem takoj. Plača po dogovoru. — Loboda Rafael, frizer, Rožna dolina, c. IV, št. 5.

Pletilje

izurjene na »fiah« strojih, iščem za takoj. Plača zelo dobra, služba stalna. Vprašati Stramsak, Dev. M. v Polju 62.

Služkinjo

samostojno, z dobrimi spricavali išče manjša družina. Celje, Kolenčeva 6-I, vrata 9. (b)

Služkinjo

pošteno, zdravo, snažno, sprejemem k mestni družini za vsa hišna dela. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15.823. (b)

Pošteno in pridno dekle

ljubiteljica dveh otrok, ki zna kuhati meščansko hrano in šivati, dobi službo. Plača 200 din. Nastop 8. oktobra. Naslov pove uprava »Slov.« pod 15734

Absolventka

trgovsk. tečaja želi primerno zaposlitve. Gre tudi na deželo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15773.

Kuharico

za vse 1800 dobra slovenska družina za Vojvodino. Plača dobra. Predstaviti se: Bežigrad 13. (b)

Dva krojaška pomočnika

zmožna šivanja uniform, takoj sprejemem v stalno delo. Josip Kump, ulica Paulinovič, Šibenik, Dalmacija. (b)

Prodajalko

za trgovino s papirjem v Mariboru iščem za 1. jan. 1940. Potrebno je znanje strojepljiva, slovenske in nemške stenografije. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Slovensko in nemško v govoru in pisavi« 1895. (b)

Poštena postrežnica

se takoj sprejme. Pua Janežičeva 12. (b)

Čevljarski pomočnik

se takoj sprejme. Mese, Ljubljana, Medvedova 19.

Krojaškega pomočnika

za boljša dela sprejemem takoj. — Košarok Alojz, Sevnica. (b)

Kmetko dekle

staro od 14 do 17 let, takoj sprejemem. »Medar-n«, Zidovska ulica 6.

Izvežbano pletiljo

sprejemem takoj v Ljubljani. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 15792. (b)

Mlajšo postrežnico

za 4 dni v tednu sprejemem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 15.576. b

Kuharica

k dvema osobama — se sprejme. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Kuharica« št. 15807.

Služkinjo

za vsa hišna dela in kuhinjo — sprejemem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Pridna« št. 15777. (b)

Pošteno postrežnico

sprejemem za ves dan. Gospodinjstvo delo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15.824. (b)

Deklo z dežele

pridno, vajeno poljskega in vrtnega dela, sprejme takoj Kodela, Radvanjska cesta 65, Maribor. (b)

Prodajalka

izveščajaca v elektro-tehnični stroki, sprejemem. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Pošten« 1409.

Pestunja

vajena otrok, se išče k dvema otrokoma za takoj. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Kranju pod »Takojšnja nastop« 15800. (b)

Tekača

18 do 14 let starega, inteligentnega, zdravega, ki govori poleg slovenske tudi nemški jezik, sprejemem. Ponudbe na hotel Slon, Ljubljana. (b)

Služkinjo

za gostilno in trgovino, za splošna hišna dela in deloma za kuhinjo, sposobno, vzamem v trajno službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštenost in mala kavelja« št. 15.821. (b)

Služkinjo

pridno, pošteno, in dobre krščanske družine, za vsa hišna in vrtna dela, ki se razume vsaj nekoliko tudi na kuhanje in šivanje, takoj sprejemem. Mesečna plača 300 din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15.698. (b)

Po državi

* Dobri izgledi za prodajo vina v Dalmaciji. V splošno priznanih je pripeljal motorni parnik »Tomislav« 500 hl mladega vina, ki so ga v Splitu preložili na vagon in odpremili v Slovenijo. Izgledi za prodajo vina v Dalmaciji so znameniti prav ugodni. V mnogih krajih je trgavec dala mnogo več kakor lansko leto, v nekaterih krajih pa je dala mnogo manj.

* Izštevane pančevske polje je končano. Izštevane Pančevske polje, ki je trajalo več let, je končano. Zgrajen je velik nasip, ki obsega 14 vasi. Izštevane je veljalo četr milijarde dinarjev. S tem je bilo pridobljenih 54.000 katastrskih juter plodne zemlje, od katere jo bodo polovico razdelili med vojne prostovoljce. Okrog 2000 prostovoljcev bo na ta način prišlo do posestev. Tu bodo kolonizirani prostovoljci iz hrvaške, vrbaske in zetske banovine. Razdelitev bo končana do 1. junija prihodnjega leta. Do tega časa bodo napravili se točne načrte naselit, zgradili bodo hiše in javne zgradbe. Vsa dobrovoljci, ki bo dobili zemljo, bo moral v teh letih zgraditi hišo.

* Zanimiva arheološka najdba v Risnu. V Risnu v Boki Kotorski so delavci pri kopanju jarka za kanalizacijo nove bolnišnice našli v globini enega metra pod zemljo na star rimski zid. Pri nadaljnjem kopanju so odkrili majhen bazen za vodo, ki je ves obložen s marmornatimi ploščami. V kotu bazena so našli debelo svinčeno cev za odvajanje vode. Dobili so tudi več okrasnih predmetov iz bronu. Nadaljnje kopanje so prekinili, dokler ne pridejo strokovnjaki arheološki. Že pred 10. leti pa so v Risnu našli eredejeveški mozaik in številne marmornate kipe. Vse te najdbe vzbujajo v krogih naših arheologov domnevo, da je na mestu, kjer stoji danes Risna, bila v davnih časih prestolnica Ilirov.

* Ribiči na Pagu so našli 300 kilogramov težko mino

Tudi VI boste zadeli premijo ali kak večji dobiček, če vztrajno igrate in se tokrat obrnete za nakup srečk na poznano srečno kolekturo

Milana Lavriča, Beograd

Poštni predal 450. Prodajalna Pašičeva ulica 20. Tel. 24-815

Hitite z nakupom, ker je sreča naklonjena mogoče tudi Vam edino pri tej pooblaščenj kolekturi, ki je zadnje čase izplačala 8 premij poleg mnogoštevilnih dobitkov po Din 200.000⁰⁰-, 100.000⁰⁰- itd. in ki sploh posluje v zadovoljstvo svojih cenjenih odjemalcev.

NAGLUŠNI!

Bolje boste slisali po svetovni metodi z majhnimi stroški.

V Vašem ušesu se nahajajo tri majhne gibljive koščice. Če te koščice ne funkcionirajo dobro, slisate zelo slabo. Večino besed ne razumete. Zvoki ne dosežejo slušnega živa. Tisoč trpe vsled tega nedostanka. Zato potrebujete zelo majhen srebrn Vibraphon, da Vaša gluhost preneha, ker bi one male koščice zopet postale sprejemljive za zvok. Tako bi zopet dosegli mir in zadovoljnost.

VIBRAPHON je majhen, srebrn aparat, ki se skoro neopaženo nosi v ušesu, brez baterije, brez žile in brez vsakega drugega priveska. Dajemo Vam priložnost, da preizkusite VIBRAPHON tekom enega meseca, brez obveznosti nakupa ter Vas prosimo, da izpolnite kupon in nam ga pošljete, mi Vam bomo poslali čisto brezplačno naše obširne prospekte, zdravniška potrdila in številna priznanja naših odjemalcev ob enem s pogoji za

30 dnevno poskušnjo

Aparati **VIBRAPHON** (dep. II. K.), Zagreb Boškovičeva 3.



A. Uheli, B. Vibraphon v vnanjem sinohodu, C. Bobnič, D. Kladavec, E. Nakovalce, F. Stremen, G. Školica, H. Evtahlieva cev.

KUPON II. K

Pošljite mi brezplačno in brezobvezno prospekte in pogoje za 30 dnevno poskušnjo

Ime: _____

Naslov: _____

APARATI VIBRAPHON (Dep. II. K.) Zagreb, Boškovičeva 3.

Jože Oražem, ml., Ljubljana-Moste, Ciglarjeva 22a zastopnik za Slovenijo

MODERNE TRGOVINE PISARNISKIH STROJEV

J. GLAD - MERCEDES ZAGREB

NIKOLIČEVA 14 / TELEFON 22-614



MERCEDES PRIMA, SUPERBA, SELECTA potni pisalni stroji
MERCEDES EXPRESS in FAVORIT normalni pisalni stroji
MERCEDES ELEKTRA električni stroji

POLEG TEGA VSE VRSTE RAČUNSKIH STROJEV ZAHTEVAJTE PONUDBE IN BREZOBVEZNI OGLED STROJEV

OGLASI

V NAJBOLJ RAZŠIRJENEM DNEVNIKU IMAJO NAJVEČJI USPEHI ZATO OGLASUJTE V »SLOVENCU«.



FRANC PIRC Dravlje - Ljubljana

Kletni sodi, Bukovi sodi za eksport sadnih sokov, barve in olja. Kadi za namakanje, specijalne kadi za mlekarne in kemično industrijo. IMPREGNIRANJE sodov. Strokovna popravila. Nizke cene. — Točna in solidna postrežba.

»SLOVENE«, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Po vaši želji Vam izdela Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani

Kopitarjeva 6/II

v svoji štaltnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi. Istotako izvrši tudi vaa druga knjigoveška dela, posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjenege galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fazonah.

Cene skrajno nizke. Poslužite se!

Zahvala

Za vse ustmene dokaze iskrenega sožalja, ki sem jih prejela povodom težke izgube našega predobrega soproga in papana, gospoda

Alojza Midoferja

krojaškega mojstra, posestnika in svetnika TOI

kakor tudi za poslane vence in cvetje ter darovane maše zadušnice, se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujem. Prav posebno zahvalo sem dolžna obrtniškem združenju in korporacijam za tako vzorno organiziran žalni sprevod, pevcem in godbenemu društvu za v srce segajoče žalostinke, obema govornikoma za njune tople poslovilne besede, vsem ostalim društvom, meščanom in vsem onim, ki so prihiteli od blizu in daleč, da sprejmo našega dragega pokojnika v tako velikem številu na njegovi zadnji poti. Se enkrat vsem naša najiskrenejša zahvala.

Novo mesto, dne 29. septembra 1939.

Asja Midofer, soproga, s hčerkama.

Prodamo

»Zephir« peč

ugodno prodaja Karničnik, nebotičnik.

Dve peči na žaganje

kupim. Kržič, Frankopanska 8, Šiška.

Razpošiljam

sveže tunje, lepe orehe, kostanj in sveža jajca. L. Noušak, Bos. Dubica.

»Anker« šivalne stroje

in dvokolesa - prodaja najceneje »Triglav«, Resljeva 16. (1)

Medičarsko peč

zaradi selitve ugodno prodam; tudi na obroke. Kolodvorska ulica 11. (1)

Prvovrstno portugalko

po zmerni ceni dobite pri Vinarski in kletarski za drugi Metilka.

Voziček

globok, modern, prodam. Postojnska 20, za tobačno tovarno.

Dobro vpeljano mlekarno

prodam zaradi selitve. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15780.

Mlekarne s stanovanjem

dobro vpeljano, v sredini mesta, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15779.

Nošene obleke

v dobrem stanju prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 15649. (1)

Pisalni stroj

prenosljiv, s kovčekom, prav dobro ohranjen, poceni prodam. - I. Kokalj, Ljubljana, Gradišče 11. 1

Velik štedilnik

na 3 in pol plošče, rabljen, v najboljšem stanju poceni prodaja Lojze Kanc, Mengeš. (1)

Med

Hojev cvetlični in ajdov več sto kg prodaja čebelarstvo Cesta v Mestni log 53, Ljubljana. (1)

Prodaj

kompletno dobro ohranjeno vinsko pumpo za gotovino ali vino po zelo nizki ceni. Cajnko, Slovenjgradec. (1)

Poceni naprodaj

več prvovrstnih šivalnih strojev, koles, otroških vozičkov in raznih drugih predmetov pri »Prometu«, nasproti križanske cerkve

Kislo zelje

čisto, prvovrstno, v sodčkih, dobavljiva po naročilu Gustav Erklavec - Ljubljana - Kodeljevo, Povšetova 47, tel. 25-91.

Tri pisalne stroje

Underwood, Remington in Smith, rabljene, v zelo dobrem stanju - ugodno prodaja »Torpedo«, Ljubljana, Miklošičeva c. 18.

Orehova jedrca

med in vosek dobite najceneje: Medarna, Ljubljana, Zidovska ulica 6.

Kislo zelje, repo

in sarmo, vsako množino po konkurenčnih cenah dobavlja Homan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 81, telefon 35-39. (1)

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen - poceni prodam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15793. (1)

STROJI

Kupim stručnice,

vrtilne stroje, primozne, varilni aparat, seping, tresmašine, stroje za mizarstvo in orodje. Aero, Kolodvorska 18. k

Objave

Izjavljam

da nisem plačnik za hčerko Elizo. — Mar Liza, Limbuš. (1)

Ženitbe

Trgovec in gostilničar

dobro situiran in z lepim prometom, na deželi, želji znanja s primerno gospodinjno zaradi ženitve. Dopolnje v upravo »Slovenca« pod »Dober fant 26« št. 15758. (2)

Razno

Gumbnike, gume, plise, monogramne, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Franciskanska ulica

Vezenje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

LIUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači

obrestuje branilne vloge najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so

v celoti vsak čas izplačljive obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

Pri nakupu izdelovljenih oblačil je važno, da veste, katera trgovina je najbolj ugodna za Vas?

Tvrdba F. I. Goričar na Sv. Petra cesti

je edina konfekcija v Ljubljani, ki ima poleg tudi veliko manufakturno trgovino, založeno z najmodernejšimi blagovi za moške in damske obleke, površnike in kostume

Trgovina ima priključeno tudi lastno šivalnico z najboljšimi moškimi in damskimi močmi za izdelavo konfekcije, kot tudi za vsakovrstna moška in damska dela po meri

Ako torej izdelovljenih oblačil ne morete izbrati iz zaloge, imate na izbiro vsakovrstno blago na metre ter se Vam lahko takoj po Vaši želji izgotovi! Za prvovrstno izdelavo in dober kraj se jamči! — Ker se dela vse v lastni režiji, so cene brezkonkurenčne

NAZNANILO! Preselitev trgovine!

Sporočam cenj. občinstvu, da sem preselil svojo delikatesno in špecerijsko trgovino iz Prešernove ulice na

Tyrševo cesto v novi lokal palače banke »Slavije«

Na zalogi bom imel vedno sveže blago, izbrane vrste vin in likerjev. Moja specialiteta: vsak dan sveže pečena praška šunka.

Jamčim za solidno postrežbo in nizke cene. Na željo dostavim blago na dom. (Začasna telef. številka 32 92.)

Priporočam se

S. Jurčič

Odmerna lestvica za preračun posebnega prispevka za narodni obrambni fond

Sestavil L. Novak, višji davčni kontrolor. Cena din 5.—

Seznam o vplačanem posebnem prispevku za narodni obrambni fond

Cena din 1.—

Ta tiskovina služi za odpremo posebnega prispevka, ki se plačuje v gotovini obenem z zadevnim red. davkom

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI



Težkega srca naznanjamo, da nas je danes, 30. septembra, ob 2 zjutraj, previdena s svetimi zakramenti, za vedno zapustila po prestani težki in mukopolni bolezni naša nad vse ljubljena sestra, zlata teta in evakinja, gospodična

IVANKA ZORÉ

uradnica barutane

Nad vse drago pokojnico bomo spremlili v mnogo prerani grob danes v nedeljo, dne 1. oktobra, ob 5 popoldne na kamniško pokopališče Zale. Na iskreno željo nje in vseh domačih, prosimo tihega sožalja.

Kamnik, Ljubljana, Jesenice.

Zalujoče rodbine: ZORÉ, STEKAR, PIKEL.

Dekoracija!
Montiranje zastorov!
Franc Jager
tapetništvo
Ljubljana
Sv. Petra cesta 17.
Telefon 20-42

Velika zaloga najmodernejših
Couch-ov, otoman, vseh vrst foteljev in žimnic.
V zalogi vedno žima, gradl za modroce ter blago
za prevleko pohištva.
Konkurenčne cene! Solidna izdelava!

Pred likvidacijo jako znižane cene

Damski krzneni plašči že od Din 250— naprej
itd. — Trgovci velik popust. — Nudi
Trpinov bazar, Maribor, Vetrinjska 15.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim
očesom je mast CLAVEN. Dobite v
lekarnah, drogerijah ali naravnost
iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak
Varujte se potvorbi!



Kolesa Najnovejši otr. vozilčki

motorji
trickiji
šivalni
stroji

Igračni vozilčki, skiroji, avtomobilčki, kolesa deli
TRIBUNA F.B.L. LJUBLJANA
Podružnica: MARIBOR

NAJPODPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

„SLOVENEČ“
na 10 straneh je največji,
najboljši in najbolj razšir-
jeni slovenski dnevnik!

**DOLENJSKE
TOPLICE**
Radio terma 38°C

Vsi, ki trpite na revmatizmu vseh vrst
nevralgijah, išiasu, posledicah zlomljenin,
rekonvalescenti i. t. d., obiščite že iz starega
veka poznano kopališče, katero je povrnilo
zgubljeno zdravje že tisočerm bolnikom
Znižane cene. Penzija z vso oskrbo in kopelji
od 45— do 65— din. Zatevajte prospekte,

Jesen PRILAJA

19

3975-607
Lakirani gumijasti čevlji na nizki 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

39

6235-614
Šla se vstopa v čisto čisto, na čisto 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki. Čisto čisto, na čisto 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

49

3975-607
Lakirani gumijasti čevlji na nizki 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

35

3975-613
Vrtni čevlji lakirani gumijasti na nizki 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

39

6235-614
Šla se vstopa v čisto čisto, na čisto 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki. Čisto čisto, na čisto 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

129

3975-607
Lakirani gumijasti čevlji na nizki 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

49

3975-613
Vrtni čevlji lakirani gumijasti na nizki 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

39

6235-614
Šla se vstopa v čisto čisto, na čisto 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki. Čisto čisto, na čisto 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

79

3975-613
Vrtni čevlji lakirani gumijasti na nizki 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

59

3975-613
Vrtni čevlji lakirani gumijasti na nizki 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

69

3975-613
Vrtni čevlji lakirani gumijasti na nizki 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

99

3975-613
Vrtni čevlji lakirani gumijasti na nizki 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

59

3975-613
Vrtni čevlji lakirani gumijasti na nizki 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

99

3975-613
Vrtni čevlji lakirani gumijasti na nizki 2 palčni pod-
petki in močnejši aplikativni gumni pod-
petki.

SIGMA
SIGMA

električne štedilnike
raznih velikosti
električne hladilnike
omare za gospodinjstvo

90, 120, 180 litrov vsebine in večje za trgovine, restav-
racije in gostilne

ter vse električne stroje in aparate prodaja in dobavlja
in izvršuje vsa popravila

Jugosl. elektr. d. d. **BROWN BOVERI**
podr. Ljubljana, Tyrševa cesta 12 Telefon 24-42

Inserirajte v „Slovenču“!

ZAHVALA. Vsem, ki so nas ob bridki izgubi naše pre-
blage mame, stare mame, sestre, tašče, gospe
MARIJE BANOVEC
kakorkoli tolažili, izrekamo tem potom najgloblješo zahvalo.
Posebno se zahvaljujemo g. primariju dr. Magajni in g.
dr. Hribarju za zdravniško pomoč, opernemu dirigentu g. A.
Neffatu ter g. F. Rusu za vodstvo petja, gg. solistom in čla-
nom opernega zbora za prekrasno žalostinke, in vsem, ki so
z venci, cvetjem in z mnogobrojnimi spremstvom na zadnji poti
počastili spomin blage pokojnice.

Zalujoče rodbine:
Banovec, Strniša, Simunovec, Harmel, Valušnik.

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblik nudi
Presker, Sv. Petra c. 14,
Ljubljana.

Sadno drevje
Za jesensko saditev imam
naprodaj vsa plemena in
vse oblike najboljših vrst
ter kostanj maroni. Z od-
dajo pričetnem v začetku
oktobra. Alojzij Podob-
nikar, drevosničar, Do-
brova pri Ljubljani. (1)

Mizarji!
Okovje za pohištvo
in vse vrste orodje
izberete pri
»Jeklo« - Stari trg

CONTINENTAL

na ugodne mesečne
obroke
Ivan Legat
Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Istrsko brinje
ima na zalogi A. Sara-
bon, Ljubljana. (1)

Poročne prstane
uro, verižice, uhane, ka-
kor tudi očala — kupite
zelo ugodno pri Josipu
Janku, urarju v Kamni-
ku, Sutna, nasproti farne
cerkve. — Podružnica v
Mariboru, Jurčičeva 8.

MALINOVEC
pristen, naraven, s čistim
sladkorjem vkuhan — se
dobi na malo in veliko v
lekarni dr. G. PICCOLI,
Ljubljana,
nasproti »Nebotičniku«.

Več vagonov lepih, zdravih
bukovih drv
cepanic se prodaja.
Cena franko vagon Litija
Din 13.—
Ponudbe na oglasni od-
delek Slovenca pod 100 kg

VINA
dolenjska, štajerska in
sploh vseh vrst kupite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani.
TELEFON ŠTEV. 25-73

Ljudska posojilnica
v Celju

registrovana zadruga
z neomejeno zavezo
obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%
na trimesečno odpoved pa po 5%

Izplačuje točno vse vloge — stare in novel
Dovoljuje posojila in trgovske kredite

ZAHVALA. Ob težki ločitvi naše srčno ljubljene hčerke
MICI MATEŽA

smo prejeli veliko iskrenega sočustvovanja, da nam je bilo
v resnično uteho. Zato bode tem potom izrečena vsem pri-
srčna zahvala. Dobri Bog naj bo Plačnik vsem, ki so jo
spremili na njeni poslednji poti, se zanjo potopili v moli-
tev, jo zasuli z venci in cvetjem. Posebno zahvalo izrekamo
g. dr. Ganterju za skrb in požrtvovalnost za časa njene
bolezni. Nadalje iskrena zahvala preč. gospodu župniku
Spentalu, ki je pokojno tako lepo pripravil za pot k
Najvišjemu, za njegove tople, izbrane, tolažilne besede
ob odprtem grobu bode izrečena prisrčna zahvala.
Marija Ljubno, dne 1. oktobra 1939.

Globoko zalujoča družina Mateža in ostalo sorodstvo.

LJUBLJANA

Ob letošnjem godu sv. Male Terezike

Med jubilejne radosti, ki jih je sveta Mala Terezija letos natrosila Karmelu na Selu ob 50-letnici, spada tudi obisk beneškega patriarha, kardinala Piazzia, ki je v dne kongresa Kristusa Kralja gostoval v Karmelu. Eminenca je sam karmeličan v spremstvu belgajskega nadškofa dr. Ujčiča, univerzitetnega profesorja dr. Potočnika in svojega tajnika je obiskal tudi notranji samostan. Ogledal si je vse prostore, celice, grobnico in vrt. V zatišju pri križu se je razvil zanimivo razvedrilo. V klavzuri je bil visoki cerkveni knez ves očetoški, domač in ljubljanski. Kakor brat med redovnicami sestrami. Pripovedoval je o svojih potovanjih in doživljajih. Preden je postal kardinal, je dolgo let služboval v vrhovni hiši karmeličanov v Rimu. V imenu o. generala je vizitiral mnogo karmelskih samostanov v Italiji in Spaniji. Obiskal je tudi samostan v Alba de Tormes, kjer je živel sveta Terezija Velika. Iz spominov na to sveto redovno reformatorico gori še danes oljnata lučka prav na tistem kraju, kamor ji je postavila velika sveta Španka. Samostani, ki v njih hranijo njene relikvije, so ostali tudi v krvavih vihrav revolucije nedotaknjeni.

Letos v začetku junija je šel kardinal Piazzia kot zastopnik svetega očeta v Lisieux. V novi baziliki sv. Male Terezije so imeli tridnevno za svetovni mir. Pravil je, kako ganljivo je bilo, ko je maševal v samostanski klavzuri, v bolniški celici, kjer je svetniška karmeličanka umrla. Soba je še vedno prava taka, kakor je bila 30. septembra 1897., ko je Mala Cvetka odšla k Bogu po večno plačilo ljubezni. Samo oltar so postavili vanjo, da o posebnih prilikah lahko mašujejo najvišji cerkveni dostojanstveniki. Tudi sedanji sveti oče Pij XII. je kot kardinal Pacelli maševal v bolniški sobi, kjer je umrla lizejska svetnica.

Kardinala Piazzia je ta sveta daritev zelo prevzela. Globoko ganjen je maševal na tem svetem kraju, ki ga je Jezusova Roža posvetila s svojim trpljenjem in junaško ljubeznijo. Pri sveti maši je obhajal vsa redovna družina lizejskega Karmela, tudi vse tri rodne sestre svete Male Terezije, ki tam žive: dosmrtno prioro, mater Agnezo Jezusovo, (Pavlinjo); sestro Marijo presvetejo Srca, ki je popolnoma ohranila, pa ji svetniška sestra ne izprosi zdravlja (Marijo, njeno krstno botro); in sestro Genovefo presvetejo obličja, Terezijino najljubšo tovarišico otroških in dekliških dni (Celino). Se vedno je sveža in delovna. Tudi umetniško je izredno nadarjena. Sama je zamislila načrt za novo baziliko v Lizeju. Po njenem strokovnjakem navodilu so slikali tudi freske v baziliki sv. Terezije. Predstavljajo življenje Jezusove ljubezni.

Z neizbrisnimi vtisi se je beneški patriarh vrnil v svojo morskost prestolico. In še vse sveže spomine iz Lizeja je prinesel v Ljubljano h kongresu Kristusa Kralja. Ko smo se poslavljali v skromni govorilnici, je bil ves navdušen za krasno uspele kongresne svečanosti v naši beli Ljubljani. Pravil je, da je pisal svojemu redovnemu sobratu kardinalu Rossiju v Rim o trifu Kristusa Kralja v teh dneh. »Pisal sem mu«, je dejal: »Rex pacificus magnificus est!« Kralj miru je bil poveljen. Gotovo lepa beseda za tiho, sveto delo, ki je kongres pripravljalo, izvajalo in ki mu bosedilo.

Kakor ob tridnevnic v Lizeju, bomo ob godu sv. Male Terezije na Selu iskreno molili za svetovni mir. Naj mala Jezusova Golobica prinese oljčno vejico božjega miru vsem srcem. In naj razgrne svoj plašč prav posebno nad našo drago domovino. Zato bomo letos še z večjim zaupanjem hoteli v naš slovenski Lizej, v Karmel na Selu, kjer bo v ponedeljek, 2. oktobra ob 4 popoldne govor: nato blagoslovljenje rož in pete litanije Matere božje. Govoril bo g. g. magister Salezij Glavnik, O. F. M. — V torek, 3. oktobra na god svete Male Terezije bo: ob 5 prva tihva sv. maša. Ob 6 slovesna sveta maša. Ob 7 mašuje prevz. g. škof dr. Rožman. Nato tihva sv. maše, ob pol 8, 8, pol 9 in 9. — Popoldne ob 4 govor, blagoslovljenje rož in pete litanije Matere božje. Govoril bo g. kaplan Marijan Kremžar.

Na praznik sv. Male Terezije, 3. oktobra prejemajo v karmeličanski cerkvi na Selu popolni odpustek vsi, ki obiščejo cerkev, molijo po namenu svetega Očeta in prejmejo sv. zakramente. Ta privilegij je dala sveta stolica karmeličanski cerkvi.

Pridite počastiti sv. Malo Terezijo! Pripomočimo ji vse velike namene, težave in skrbi naših dni. Gotovo bo pomagala, saj je obljubila.

Devetdnevica za mir

V Ljubljani sta bili že dve desetdnevici za mir, ena v stolnici, druga na Rakovniku. Tretja je ravno te dni v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa na Kodeljevem (od 27. sept. do 5. oktobra). Po želji prevzvišenega gospoda knezoškofa dr. Gregorja Rožmana se bodo vrstile desetdnevne za mir po vseh ljubljanskih cerkvah, tako da bo Ljubljana neprestano dan za dnem prosila Boga, naj ohrani naši državi mir in vsemu svetu podeli mir.

Devetdnevne bodo v sledečem redu:

Moste, Sv. Družina, 6.—14. oktobra. — Trnovo, 15.—23. oktobra. — Križanke, 24. oktobra do 1. novembra. — Sv. Peter, 2.—10. novembra. — Sp. Šiška, 11.—19. novembra. — Vič, 20.—28. novembra. — Uršulinska cerkev, 29. novembra do 7. decembra. — Cerkev Srca Jezusovega, 8.—16. decembra. — Cerkev sv. Jožefa, 17.—25. decembra. — Sv. Jakob, 26. decembra do 3. januarja. — Sv. Ciril in Metod, 4.—12. januarja. — Frančiškanska cerkev, 13.—21. januarja.

Dosedanje desetdnevne so bile res dobro obiskane. Verniki! Pridite in molimo skupno dan za dnem, da nam Bog ohrani mir in pomiri razburkano Evropo! Bog daj, da bi večino desetdnevne že mogli opravljati v zahvalo za mir!

*

1 Ljubljana bo romala na Brezje prosit za mir. V nedeljo, 15. oktobra, bodo priredile ljubljanske župnije romanje na Brezje, da bodo tam verniki ljubljanskega mesta prosili Kraljico miru za mir. Romanja se bo udeležil tudi prevzvišen gospod knezoškof doktor Rožman, ki bo daroval pred milostno podobo M. B. eveto mašo za mir. — Odhod iz Ljubljane bo z vlakom ob 7; vrnili se bomo a popoldanskim vlakom. Vsak udeleženec romanja bo kupil nedeljsko vozno

karto in bo plačal tako le polovično vozno. Vabimo vas, dragi verniki, da se tega prošnjega romanja ljubljanskih župnij udeležite. Kdor se namerava romanja udeležiti, naj se oglasi do petka tega tedna pri župnem uradu, da moremo železniški pravočasno sporočiti, koliko oseb se bo romanja udeležilo.

1 Celonočno feščenje presveteo Zakramenta v stolnici bo v noči na prvi petek (od 5. na 6. oktobra). Vsako uro od 9 zvečer do 4 jutraj se bodo iz »Večne molitve« opravljale molitve 10. ure: Zahvala za prejeto dobroto. Može in mladeniči ljubljanski, udeležijo se v obilnem številu vsakomesečnega nočnega feščenja, da zadostimo božjemu Sreju za premnoga razžaljenja in izprosimo od njega toliko zaželeni mir. Priporočamo posebno udeležbo pri poznih nočnih urah.

1 Redni mesečni shod križanske moške kongregacije bo danes, Rožniševski nedeljo ob šestih zvečer v križanski družbeni cerkvi. Pred govorom polurno feščenje presv. Zakramenta in litanije Matere božje.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/2 8. 1/2 6. 1/2 9. ter jutri ob 8. uri francoski vefilm plemenite, humane vsebine, ki je dosegel povsod največji uspeh:

Zloraba zaupanja

Danielle Darieux

Azijati

Inkišinov, Erich von Stroheim

1 Danes se zaključijo Stiplovska razstava. Danes je zadnji dan odprta umetnostna razstava slikarja Franja S. Stiplovskega v Jakopičevem paviljonu. Razstava, ki je vzbudila toliko upravičene pozornosti in vsestranskega priznanja pač zasluži, da jo obišče sleheren ljubitelj oblikovne umetnosti. Razstava je odprta od 9—18.

1 Stalni obiskovalci-abonenti našega Narodnega gledališča so se tudi v letošnji sezoni oglasili v jako lepem številu, tako da so razpisani abonmani: Premierski, red Sreda, red Četrtek, red A. trenutno zaključeni in polno zasedeni. Zato je uprava otvorila še red B, za katerega se sprejemajo priglasit po običajnih pogojih v blagajni dramskega gledališča dnevno od 9 do 12 in od 15 do 17. Gledališka uprava vabi vse zainteresirane, da se v velikem številu prijavijo tudi za ta abonma. Red B je 10% cenejši kakor so Premierski abonma in stalna abonmana Sreda in Četrtek. Predstave so tudi za red B popolnoma iste kakor za ostale abonmaje. Abonenti bodo dobili 20 dramskih in 18 opernih predstav.

Očetovo ordinacijo je prevzel

med. univ.

dr. Kazimir Derganc

Ordinira od pol 3 do pol 4 popoldne.

Ljubljana, Komenskega 4. Sanatorium »Emonac«.

Telefon 36-23.

1 Še k maksimiranju lokalnih telefonskih pogovorov. Od združenja gostilniških podjetij v Ljubljani smo prejeli opozorilo, naj se odsej dalje kavarniški, hotelski, restavracijski in sploh gostilniški gostje poslužujejo samo javnih telefonskih govorilnic, katerih je dovolj na razpolago. S pavšalom je določeno tako nizko minimalno število pogovorov, da ne zadostujejo niti za lastne obratne potrebe. Iz tega razloga je nemogoče dopustiti gostom in drugim interesantom odsej dalje brezplačno uporabo telefona v gostilniških obratih. Pripominja se, da velja vsak začetni pogovor po sedaj razglašeni tarifi 50 par. Ker prekorači Ljubljana število 2000 telefonskih naročnikov, spada v najvišji tarifni razred, v katerem se plačuje po 3000 dinarjev letnega pavšala, t. j. točno za 500 govorov mesečno po 50 par.

1 Trgovski tečaj za izobrazbo pisarniških moči, dnevni in večerni, se otvorijo začetkom oktobra na trgovskem učilišču »Christof uči zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. Pojavnika daje ravnotežstvo.

1 Strokovno izobraževalni tečaj za služkinje se bo začel 10. oktobra t. l. Teoretično in praktično podajanje najrazličnejših predmetov bo pripomožlo k strokovni izpopolnitvi slovenske služkinje. Prijave v tečaj sprejema Poselska zveza v Delavski zbornici in v Poselskem domu, Križevniška ulica št. 2, kjer se dobe tudi podrobna pojasnila. — Poselska zveza in Slovenska krščanska ženska zveza.

Dr. Igor Tavčar

zopet redno ordinira.

Ljubljana, Breg 8. — Telefon 35-95.

1 Ruski tečaj za Slovence. Tudi letos priredi Ruska Matica ruski tečaj za Slovence. Ta tečaj se deli v tri skupine: I. za začetnike, II. in III. za naprednejše. Za II. skupino so predvidene vaje iz ruske klasične literature Puškinove dobe, za III. skupino pa iz literature dobe po Puškino. Ukovina znaša 20 din mesečno in enkratna vpisnina 10 din. Podrobnejša pojasnila in vpisovanje vsak torek, četrtek in petek od 7 do 9 zvečer Državna dvorazredna trgovska šola, Simon Gregorčičeva ulica.

1 Sadjarska podružnica Šiška. Danes dopoldne bo ogled sadnih vrtoč pod vodstvom gg. Stupica in Brecljnika. Opazovali bomo uspeh različnega obrezovanja sadnega drevja. Zbiramo se ob 9 pri g. Demšarju, Podlimbarskega št. 35.

1 Zveza akademsko izobraženih žena prične s tečajem nemščine (II.) v ponedeljek ob 19.30, z angleščino (I.) v torek ob 18, z angleščino (II.) v torek ob 19, z italijanščino (I.) v torek ob 20, s telovadbo v torek ob 18.45 na učiteljsku na Resljevi cesti. Naknadni vpis ni mogoč! Odbor.

1 Dr. Kallay do preklica ne ordinira. 1 Nemški in italijanski, začetne in nadaljevalne tečaje priredi v večernih urah Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Prijave v društveni pisarni, Gregorčičeva ul. 27., prtlj., med 8 in 14.

1 Brezplačen tečaj slovenske stenografije priredi v večernih urah Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Prijave v društveni pisarni, Gregorčičeva ul. 27., prtlj., med 8 in 14.

1 Kolesarski tat se je ujel. V noči na 20. t. m. je bil vlomljen v drvarnico Franca Kocjančiča na Viru pri Domžalah. Iz drvarnice sta izginili dve moški kolesi in kaj malo je bilo upanja, da bi moglo najti tatu. Ljubljanska policija pa je te dni v Ljubljani ustavila nekoga S. I., ki se je vozil na enem izmed ukradenih koles. Prijeli so ga in izpovedal je, da je z nekim pajdašem vlomil v drvarnico, od koder sta ukradla obe kolesi. Kolesarski tat je bil izročen sodišču, njegovega pajdaša pa policija še išče.

Pomagajmo Halozam!

Da olajša budo, v kateri se nahajajo številni siromašni prebivalci naših obmejnih krajev, je Društvo prijateljev Slovenskih goric pričelo akcijo v podporo naše mladine v teh krajih. Iz poročila Higijenskega zavoda, ki je bilo objavljeno v našem listu, se je dalo posneti, koliko mladih mater in koliko otrok je Higijenski zavod osrečil zlasti z garniturami za novorojenčke, katere je razdelil na svojih zdravstvenih tečajih v številnih krajih v Slovenskih goricah, Dravski dolini in deloma v Halozah. Vsa ta številna darila je zbralo Društvo prijateljev Slovenskih goric, ki je obdarovalo razen krajev, omenjenih v tem poročilu, še nekatere druge kraje z enakimi garniturami, poleg tega pa tudi šolsko mladino v raznih krajih z oblekami, perilom, obutvijo, knjigami itd.

Garniture za novorojenčke so sprejemale matere s solzami hvalečnosti v oči, ker se jim je tako omogočila ali vsaj zelo olajšala skrb za njihovega novorojenčka — njihov up, ki bo tako imel lepše prve dneve na tem svetu. Garniture so vsebovale plenice, srajčke, nepremočljivo platno, brisače, stekleničke, higijenske cuclje, vazelino, otroški puder, otroško kremo, perion, milo, vato, obveze, gazo, ponve; ponekod so bile pridejane tudi igrače.

Dosedaj je bilo razdeljenih okrog 700 takih garnitur. Ker pa je treba skrbeti zlasti za Haloze, katerih se akcija dosedaj še ni lotila v večjem obsegu, in ki so najbolj potrebne pomoči naše javnosti, nadaljuje Društvo prijateljev Slovenskih goric nabiranje darov za te kraje, saj bo treba v celotni razdelili najmanj 600 do 700 garnitur perila za dojenca, perila za matere in šolo-obvezno dečo, posteljnega perila, brisač in posode ter obleke za dečke in deklice.

Da bo moglo društvo ustreči vsem potrebam, se obrača na stare svoje dobrotnike pa tudi na nove, kakor tudi na celo našo javnost s prošnjo za podporo, bodisi v denarju, bodisi v blagu. Denarni prispevki naj se blagovolijo poslati na pošto-nočkovni račun društva pri Mestni hranilnici v Ljubljani št. 10.533 (z označbo »Zbirka — Slovenske gorice«), blago in predmeti pa na naslov podpredsednice društva gospe Klare Majcen, žene pomočnika bana, Ljubljana, Gradišče 8a. Za vsak prispevek bodo tako društvo kakor tudi obdarovanci neizmerno hvaležni.

Ne samo kot zdravilna voda ampak tudi za mešanje z vinom in sadnimi sokovi je Rogaska Tempel mineralna voda odlična. Tudi tako pomešana pospešuje ugodno delovanje prebavnih organov.



† Drago Pinterič



Od Sv. Miklavža pri Ormožu.

V nedeljo, 24. t. m., smo položili v Mariboru k večjemu počitku ugodnega in zaslužnega šolskega upravitelja v pokoju g. Draga Pinteriča. Rojen je bil l. 1884. v Sevnici. Maturiral je v Mariboru l. 1903. Prvo njegovo službovanje je bilo pri Sv. Tomažu, odkoder se je po kratkem času preselil k Sv. Miklavžu pri Ormožu. Tukaj je učiteljeval celih 35 let. Ondi si je tudi izbral življenjsko družico gospo Marico, rojeno Posega, učiteljsko istotam, ki je vztrajala z njim vso službeno dobo.

Pokojni Drago Pinterič, vzor poštenjaka in zglednega pedagoga, je posvetil vse svoje bogate sposobnosti slovenskemu narodu prav po stopinjah našega goriškega slavčka Simona Gregorčiča:

Ne samo, kar velevala mu stan, kar more, to moč je storiti dolžan.

Vesten in nadvse točen v izpolnjevanju stanovskih dolžnosti, dober tovariš in očetoško naklonjen do učiteljskega kot šolski upravitelj je bil naš plemeniti vzornik. Ves prosti čas je posvetil delu za ljudstvo, med katerim je živel. Dolga leta je bil tajnik pri občini, bil je ustanovitelj Bralnega društva in Gasilske čete.

Pred desetimi meseci je stopil v zasluženi pokoj, da bi se odpočil od trudopolnega dela. Te dni, ko v Jeruzalemskih goricah klopočejo klopotci in vabijo v trgatve, je Vsemogočni odpoklical to plemenito dušo, da ga poplača v svojem vinogradu z večno trgatvijo. V narodu pa bo živel njegov spomin še nadalje.

— Korpulentnim in mišičastim, pri katerih se pokazujejo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izobno pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35

Nemške cerkve v Londonu so še odprte

Kakih dvajset tisoč nenacističnih Nemcev še danes mirno živi v Londonu. Tudi službo božjo imajo še vedno v svojem materinem jeziku. Nemške katoliške in luteranske cerkve so ostale odprte. Luteranske cerkve v Londonu je bila darilo kraljice Viktorije nemški koloniji v Londonu. Ko je bil von Ribbentrop nemški poslanik v Londonu, je navadno obiskal to cerkev, dokler ni postal spor med nemško vlado in cerkvijo akuten.

Ljubljana, 1. oktobra

Gledališče

Drama: Nedelja, 1. oktobra: »Kacijanar.« Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 2. oktobra: »Številka 72.« Premiera. Premierski abonma. — Sreda, 4. oktobra: »Hudičev učence.« Red A. — Četrtek, 5. oktobra: »Številka 72.« Izven. — Petek, 6. oktobra: »Kozarec vode.« Premiera. Premierski abonma.

Opera: Nedelja, 1. oktobra: »Madame Butterfly.« Gostovanje Zlate Gjurgjenac. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 2. oktobra: Zaprt. — Torek, 3. oktobra: »Manon.« Gostovanje Zlate Gjurgjenac. Izven. — Sreda, 4. oktobra: »Boris Godunov.« Red Sreda. Gostuje Josip Krizaj, član zagrebške opere. Četrtek, 5. oktobra: »Sabska kraljica.« Red četrtek. Petek, 6. oktobra: Zaprt.

Radio Ljubljana

Nedelja, 1. oktobra: 8 Dueti: klavir in harmonij (gđc. Herta Seifert in g. Dimitrij Kaškarov) 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 9.45 Verski govor — 10 Za kratek čas (plošče) — 10.30 Nedeljski koncert radijskega orkestra — 12 Koncert pevskega zbora »Tabor« — 13 Napovedi — 13.20 Veselo popoldne: Kmečki trio, vmes plošče — 17 Kmetijska ura: Obrestna mera in kmečko gospodarstvo (g. dr. Jože Basaj) — 17.30 Godba 40. pp. Triglavskega — 19 Napovedi, poročila — 19.40 Nac. ura — 20 Samospevi gđc. Ksenije Kušejeve, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 20.45 Domač koncert radijskega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Vesele popevke (plošče).

Ponedeljek, 2. oktobra: 12 Uverture (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert radijskega orkestra — 14 Napovedi — 18 Zdravstvena ura: Mladinsko zdravstvo in higiena (g. dr. Anton Breclj) — 18.20 Glazunov: Stenka Razin, simf. pesnitev (plošče) — 18.40 Matija Majar Ziljski. Ob 130-letnici rojstva (g. dr. Ivan Grafenauer) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Zanimivosti — 19.40 Nacionalna ura — 20 Veseli godci, vmes poje g. Mirko Premelj ob spremljevanju klavirja (g. prof. Lipovšek) — 21.15 Komorna glasba (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (radijski orkester).

Drugi programi

Nedelja, 1. okt.: Zagreb: 20 Tamburice — 20.45 Zab. konc. — Bratislava: 19.25 azz — 20 Izseljenska oddaja — 21.15 Ork. konc. — Sofija: 20 Instrumentalni konc. — 20.30 Operetna glasba — Ankara: 19.35 Plesna glasba — 20.15 Lahka glasba — 20.50 Jazz. — Beromünster: 19.45 Kom. konc. — 20.45 Zab. gl. — 20.50 Igra — 22.10 Plesna gl. — Budimpešta: 21.10 Španska gl. — 22.05 Cig. ork. — 23 Vojaska godba. — Bukarešta: 19.15 Skladbe Joh. Straussa — 20.15 Plesna gl. — Hürby: 20.15 Igra — 22.30 Lahka gl. — Trst-Milan: 17 Simf. gl. — 21 Igra. — Rim-Bari: 21 Verdijeva opera »Aroldo« — Florenca: 20.30 Pesmi in plesi — 21 Zbrana gl. — Oslo: 19.50 Norveške pesmi — 20.15 Ork. konc. — 22.35 Zab. konc. — Sottens: 20.30 Igra — 21 Ork. konc. — Stockholm: 19.30 Ork. konc. — 20.15 Igra — 22.50 Lahka glasba.

Ponedeljek, 2. okt.: Zagreb: 20 Klavir — 20.30 Albinjeve skladbe — 21.30 Lahka glasba. — Bratislava: 19.35 Igra — 20.40 Simf. konc. — 21.25 Weberjeve skladbe. — Sofija: 20 Simf. konc. — Ankara: 19.20 Ork. konc. — 20.40 Jazz. — Beromünster: 19.45 Koračnice — 20.15 Zbor — 21 Izseljenska oddaja — 22.10 Brahmsove skladbe. — Budimpešta: 20.10 Operni ork. — 22 Cig. ork. — Bukarešta: 19.40 Nar. pesmi — 20.05 Kom. konc. — 20.40 Operne arije — 21.25 Plesna gl. — 21.40 Zbor. — Hürby: 20 Zbor — 20.30 Lahka gl. — 21.05 Simf. konc. (Beethoven) — 22.15 Kabaret. — Trst-Milan: 17.15 Plesna gl. — 21 Pihala — 22.10 Grška pianinska gl. — Rim-Bari: 21.50 Pesmi in plesi. — Florenca: 19.30 Operetna gl. — 20.30 Opereta. — Oslo: 19.30 Zab. konc. — 21.30 Plesnino — 22.15 Dunajske pesmi. — Sottens: 20 Pisan spored — 20.30 Ork. konc. — 21 Izseljenska oddaja. — Stockholm: 20 Zbor — 20.30 Lahka gl. — 21.05 Simf. konc.

Prireditve in zabave

Frančiškanska Prosveta M. O. začne z današnjim dnem novo sezono. Kot prvo dramsko predstavo bo priredila drevi ob 8 v frančiškanski dvorani Halbejevo tridejansko dramo »Domacija ob Visli« (Reka). Nastopijo najboljši moči dramske družine, ki si je v zadnjih dveh sezonah pridobila najboljši sloves. — Predprodaja vstopnic po navadnih cenah bo pri blagajni in vedno ob 10 do 12 popoldne in dve uri pred začetkom. Uljudno vabimo!

Predavanja

Društvo absolventov državnih trgovskih šol v Ljubljani vabi vse svoje člane in prijatelje društva na predavanje, katerega bo imel g. dr. Vinko Šarabon pod naslovom: »Evropa v 20. stoletju« v četrtek 5. oktobra ob 20. uri pri »Sestice«. V nedeljo 8. oktobra društveni izlet na Polžovo z vlakom ob 8 zjutraj.

Zenski odsek Šempeterske prosvete ima v ponedeljek 2. oktobra ob 20 predavanje. Predaval bo gosp. župnik Košmerlj.

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek 5. oktobra v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob 5 bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in po pridigi sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo ehariistične pobožnosti v četrtek v uršulinski cerkvi.

II. Vnjanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima danes ob 14 shod. Pridite vsi! — Voditelj.

Kongregacija za gospodične in kongregacija za gđc. učiteljice pri sv. Jožefu. Dne 2. oktobra, v ponedeljek zvečer ob polsedmih prvi sestanek v tem šolskem letu. Pridite vsi!

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu ima v torek, 3. t. m. ob petih popoldne prvi shod za novo kongregacijsko leto. Pridite!

Kino

Kino Vič predvaja danes znani film »Bel tigr«. Za dodatek dva tednika.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Leustok, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaska cesta; — v ponedeljek: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

MARIBOR

Reorganizacija gasilske službe

Ustanovila se bo posebna gasilska četa za desni breg Drave

Maribor, 29. septembra.

Mariborčani se upravičeno postavljamo z našo gasilsko četo. Gotovo je med vsemi prostovoljnimi gasilskimi enotami v naši državi najboljše izvežbana in najmoderneje opremljena. V normalnih časih nam naša gasilska četa povsem zamenjuje poklicne gasilce, kakor jih imajo v drugih mestih. Je to vsekakor ogromna naloga, če se upoštevajo obsežnost mariborske industrije, ki ima po večini velika podjetja, ki nudijo v primeru požara ognju malo odpora in veliko lahko gorljivega materiala. Zategadelj Mariborčani nikoli niso štedili a priznanji svojim gasilcem ter je gasilska četa uživala vselej prednost pred vsemi drugimi organizacijami in velik ugled.

Sedanji časi pa so pokazali, da sloni prav na gasilski službi v veliki meri varnost mest in njihove okolice. V sedanji organizaciji pa gasilska služba v Mariboru tem povečanim nalogam ne bi odgovarjala. Zategadelj bo treba vsekakor misliti na reorganizacijo gasilske službe. Predvsem prihaja tu nujnost ustanovitve še ene gasilske čete za oni del mesta, ki leži na desnem dravskem bregu. V primeru napada na mesto iz zraka je jasno, da sedanja gasilska enotica ne bi mogla dovoljno ščititi vse mesto, posebno ker bi morala pri tem pasirati najbolj izpostavljeno točko — dravski most. Poleg tega se nahajajo na desnem dravskem bregu zelo važni objekti, katere je treba braniti. O organizaciji druge mariborske gasilske enote se že veliko razpravlja v strokovnih krogih ter se vršijo tudi že tozadevne predpriprave. Nadalje se je na podlagi sedanjih izkušenj pokazalo, da ni koristno za nagel nastop gasilcev, če so vsa orodja shranjena na eni sami točki. Treba bi misliti na primerno razdelitev orodij v posameznih mestnih predelih, da bodo tako mogla v slučaju potrebe biti hitreje na pomoč. — Važno je vprašanje oskrbe gasilskih enot z vodo. Levi

m Poskusi z električno sireno. Odbor za obrambo mesta pred napadi iz zraka, je delal večeraj zanimive poskuse z električno sireno, katero je posodila elektrarna Fala. Sireno so postavili na teraso strehe Mestne hranilnice, po vseh melih mesta pa so bili razmešeni posebni tehnični opazovalci, ki so poslušali, kako se v dobljenem okolju sliši zvok sirene. Poskušnje so bile dvakrat, ob 9 dopoldne, ko je mesto razmeroma precej mirno ter ob 12, ko so ule polne prometa ter je hrušč največji. Sirena daje zelo močan, prodoren glas, ki pa učinkuje le v bližini ter v bolj mirnih predelih mesta. Tako se na Glavnem trgu pisk sirene ni posebno dobro slišal, prav tako ne na Aleksandrovi cesti, zlasti pa ne na kolodvoru, ki je tudi precej oddaljen. Tudi v zaprtih prostorih se sirena slabo sliši. Današnje preskušnje so pokazale, da bo treba za mariborsko mesto večje število takih siren, ki so že v Nemčiji naročene. Na krajih, kjer je promet močnejši, bo treba sirene bolj na gosto razmestiti.

m Lepa trgovska pridobitev. Jutri v ponedeljek se odpre nova trgovska hiša »Lama«, ki jo je postavil znani mariborski trgovec g. Jakob Lah na mestu nekdanje Mariborske tiskarne v Jurčičevi ulici. Zunanji izgled zgradbe, v kateri je ta najmodernejša mariborska trgovina, je zelo reprezentativen. Opozorjamo na današnji oglas v našem listu.

Zobozdravnik-specialist

dr. F. Kartin, Maribor
se je preselil v Jurčičevo 4, I. nadstropje

m Inspekcija na OUZD. V Mariboru sta se mudila šef zdravnik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani dr. Ivan Drobnič in ravnatelj dr. Joža Bohinjec ter sta inspicerala mariborsko ekipo.

m Prijava za gledališki abonma je še nekaj dni mogoča. Interesenti naj se čimprej prijavijo, ker se v četrtek, 5. oktobra, že prične predstave za abonente.

m Dijaška kuhinja v Mariboru je sprejela od zdravnika dr. Hrovata v Ormožu v počastitev spomina šol. upravitelja Draga Pinteriča 150 din. v počastitev pokojnega državnega tožilca dr. Hojnika so zbrali mariborski odvorniki 500 din. ter so od tega zneska nakazali Dijaški kuhinji 300 din. — Vsem darovalcem se odbor najlepše zahvaljuje.

m Pobrezje. Strokovna organizacija Zveze združenih delavcev na Pobrežju priredi danes popoldne vinskotrgatv v Slomškovega doma z zelo peštrim sporedom. Čisti dobiček je namenjen za obdarovanje otrok revnih delavskih družin.

m Duhovna obnova za matere bo v kapeli presv. Srca to sredo 4. oktobra ob 4 popoldne. Kršćanske matere dobrodošle.

m Fantovski odsek Maribor II. ima jutri v ponedeljek ob 8 zvečer v prostorih na Aleksan-

Ptuj

Danes dopoldne je šlo čez, da si lahko nabavite srečke za loterijo na Ptujski gori, kjer bo danes popoldne ob 14 zvečanje. Ne zamudite ugodne prilike, sreča vas čaka! Ker je čisti dobiček loterije namenjen za nujno popravilo znane romarske cerkve na Ptujski gori, podprite to akcijo in si še v zadnjem hipu preskrbite nekaj srečk! Stevilke, ki bodo izžrebane, bodo objavljene v naših časopisih. Danes vsi na Ptujsko goro po srečo!

Gremij trgovcev v Ptujju naznanja, da se bo prišel pouk trgovske nadaljevalne šole v sredo, 4. oktobra t. l.

Današnji nogomet. Danes popoldne igrata prvenstveno nogometno tekmo lokalna tekmeča SK Drava in SK Ptuj ob 15 na igrišču SK Ptuj ob Ormoški cesti.

Pod voz je prišel po nesreči 29letni Irži Franc, mož posetnice iz Jirske, občina Sv. Urban pri Ptujju. Pri tem je dobil hude poškodbe po vsem životu in si nevarno ranil levo nogo.

Nesreča na vožnji z avtomobilom. 36letni dninar Regvat Matevž iz Stanošine, občina Podlehnik, je nakupoval jabolka za nekega ptujškega trgovca. Jabolka so vozil z dežele na tovrnem avtomobilu v mesto. Ko je nakupil Regvat pred štirimi dnevi zopet en tovrni avtomobil jabolk, se je peljal na zabojih, ki so bili visoko naloženi, v mesto. Pod železniškim prehodom na Sp. Bregu pa je zadel Regvat z glavo v železno travertno, tako da ga je vrglo z avtomobila. Dobil je hude poškodbe po životu, glavi in desni roki.

breg mesta dobiva vodo po vodovodu preko dravskega mostu, pa bi se lahko zgodilo, da bi bilo dovajanje vode začasno prekinjeno. Za te slučaje bo treba poskrbeti za rezervo, ki bo dajala dovolj vode za obrambo mesta, pa tudi za preskrbo prebivalstva. Uredili se bodo v ta namen stari vodnjaki, ki se nahajajo še na raznih točkah mesta ter so tako izdatni, da bi dajali dovolj vode. Pokazalo se je tudi, da je mariborska gasilska četa številčno prešibka za te velike naloge. Potrebna bo akcija za pomnožitev gasilskih vrst, posebno še, če se ustanovi nova gasilska enotica za desni breg. Treba bo tudi uravnati vprašanje vojaške službe gasilcev, ki opravljajo v slučaju nevarnosti v mestu prevažno nalogo.

Posebno pa je vprašanje organizacije hišnega gasilstva. Po uredbi o zaščiti mest pred napadi iz zraka mora imeti vsaka hiša osebo, ki bo nadzorovala priprave za gašenje požara ter bo opravljala nekakšno službo hišnega gasilca. Takim hišnim gasilcem pripada silno važna naloga. Vsak požar, ki ga povzroči majhna zažgalna bomba, je mogoče v krali zadušiti, če je pomoč hitro pri roki ter preprečiti na ta način usodno škodo. Hišne gasilce bo treba posebej izvežbati, ob enem pa bodo morali hišni posestniki izpolniti svoje hišne gasilske naloge. Kakor že znano, mora imeti vsaka hiša na podstrešju kad z vodo ter več vedel za polivanje, potem kup peska in lopati za gasitev termičnih bomb. V večjih objektih pa bi bilo treba pripraviti še druga gasilska orodja, zlasti moderne gasilske aparate, ki so zelo učinkoviti. Organizacije hišne gasilske službe in izpolnitev tozadevnih hišnih naprav ni važna samo za slučaj vojne, temveč prav tako v mirnem času, saj se da na ta način preprečiti večkrat ogromna škoda, pa je v interesu vseh hišnih lastnikov. Da tozadevna prizadevanja merodajnih činiteljev čim bolj podprejo.

drovi cesti 6 redni sestanek. Na dnevnem redu zanimivo predavanje prof. Mikarja. — Vabljeni tudi novi člani.

m Zdravniška dežurna služba. Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in svojim ima danes zdravnik dr. Turin Ivan, Linhartova ulica 12.

m Nesreča pri obiranju sadja. V Kamnici se je ponesrečil v sadonosniku posestnika Kreinca obrabla hrušk. Padel je z visokega drevesa ter se hudo poškodoval. Reševalci so ga zapeljali v bolnišnico.

OTOMANE

kauče, naslanjače vseh vrst dobavlja najceneje
»OBNOVA« F. NOVAK, Jurčičeva 8.

m Z vozom v zapornice. V petek zvečer je neki voznik polomil železniško zapornico na prelazu poleg Magdalenskega parka. Peljal je čez progo, ko je kmetičar zapiral zapornice tik pred prihodom koroškega vlaka, pa je s konji udaril v že spuščeno zapornico in jo prelomil.

m Ukraden toln. Upokojenemu orož. naredniku Alojzu Sildelfeldu je nekdo odpeljal njegov 7 metrov dolg toln, katerega je imel v Melju ob Dravi priklenjenega.

m Obstrčil ženo, ker se ni hotela ločiti. Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjal večeraj 28letni posestnik Avgust Lončarič iz Sv. Bolenke v Halozah, ki ga je branil odvetnik dr. Leskova. Lončarič se je pred dvema leti poročil s Katarino Vinkler, h kateri se je priženil na njeno posestvo. Kmalu pa so nastali prepiri, ker je Lončarič zahteval, da bi morala njegova žena svoje starše odgnati od hiše. Ker žena tej zahtevi ni ugodila, je mož odšel od nje ter zahteval ločitev zakona in polovico ženinovega posestva. Žena na ločitev ni pristala, kar je Lončarič tako razjezilo, da jo je letos 20. julija prikalal v zasedi ter streljal na njo iz samokresla. Zadel jo je v spodnji del telesa ter jo tako ranil, da ne bo nikoli več zdrava in sposobna za delo. Pred sodniki se je izgovarjal, da se mu je oborožje zaradi razburjenosti po nesreči sprožilo. Obsojen je bil na 5 let in 1 mesec roko, na trajno izgubo častnih pravic, na 6000 din povračila ženi za bolečine in na 500 din stroškov za bolnišnico. Kazen je sprejel.

Gledališče

Nedelja, 1. oktobra, ob 20: »Verigac. Premiera.

Ponedeljek, 2. oktobra: Zaprt.

Delo učiteljc okraja Lendava za zdravje mladine

Učiteljice okraja Lendava so ob dvajsetletnici osvoboditve Prekmurja založile knjižico »Zdrav in bolan otrok«, katere tekst je učiteljicam poklonila ga. primarij dr. Praprotnik Sabina, specialistka za otroške bolezni v Ljubljani z željo, da se čisti dobiček knjižice uporabi za obdaritev siromašnih mater v Prekmurju z vso opremo za dojenčka.

Avtorica omenja v svojem uvodu, da ji je dolgoletna praksa v otroški bolnišnici in na infekcijskem oddelku v Ljubljani dala priliko spoznati vse posledice nepravilne nege in nepravilnega hranjenja, ki imajo svoj izvor v nepoučenosti mater. Dalje omenja, da je na preprost, razumljiv način, brez učnih izrazov, podala najnujnejše nasvete, ki jih mora znati mater, če hoče vzgojiti zdrav rod. Knjižica naj bo vsaki materi kašipot pri dnevni vzgoji svojih mlajškov, naj ji bo svetovalec in prijatelj, kadar bo v zadregi radi ravnanja s svojim zdravim in bolnim otrokom. Pri pisanju knjige je vodila avtorica iskrena želja, da bi navodila prišla v roke preprosti materi, prepričana pa je, da bo priročnik prav uspešno služil tudi izobraženi materi in učiteljsvu.

V razgovoru z gospo zdravnico pa smo izvedeli, da so vsebinsko knjižice določila številna vprašanja, ki so jih stavljale tčkom let pismeno in ustno nepoučene, preproste pa tudi izobražene matere. Rodila jo je potreba širokih plasti naroda, pobudo zanjo pa so dale učiteljice, ki imajo med vsemi inteligenčnimi sloji največ stikov in opravkov z našim podeželjem. Knjižica daje navodila noseči ženi, poučuje

Celje

o Elektna loterija v korist »Slomškovega doma« v Petrovčah. Zdruga »Slomškov dom« priredi elektno loterijo v korist gradnje novega Slomškovega doma v Petrovčah. Zvečanje bo pod državnim nadzorstvom nepreklicno 26. novembra 1939 ob 3 popoldne. Igralni načrt elektno loterije v Petrovčah predvideva 267 dobitkov, med drugim: radioaparat, elektromotor, harmonika, kuhinjska oprema, elamorenica, plug, sadni mlin, 10 možkih in 10 ženskih koles, 3 motorna kolesa, 2 šivalna stroja itd. Srečke razredne elektno loterije se dobe v podružnici »Slovenca« v Celju.

o Gledališki abonma za leto 1939-40 je razpisan. Opozorja se občinstvo, da se za abonma čim prej prihlasi. Cene abonmaja so: lože I. reda 1575 dinarjev, II. reda 1260, III. reda 1008, IV. reda 756 din. Sedeži v parterju od I. do III. vrste 252, IV. do VI. vrste 215, VII. do IX. vrste 177 din. Galerijski sedeži: I. vrsta 126, II. in III. vrsta 101 din. Za to sezono so cene nekoliko zvišane, ker bodo abonenti deležni 10 predstav, in sicer 6 dramskih in 4 opernih oziroma operetnih. Nudi se tudi ugodnost, da se abonma lahko plača v obrokih (6).

Plašče, lepe, kupite v modni trgovini
GUSTI VRACKO — CELJE

o Organizacija gostilničarske pivovarne v Laškem. Gostilničarska pivovarna v Laškem je sedaj izvršila že napovedano spremembo pravil. Namen družbe je osnovati lastno sladarno in pražarno, kvasarno, produkcijo esenc in druge sorodne proizvodnje v Laškem. Pivovarna bo uredila tudi svoje prodajne depoe in si proskrbela potrebne koncesije. Iz upravnega sveta Gostilničarske pivovarne v Laškem sta izstopila Ignac Banko in Avgust Dolinšek, kot člana pa sta vstopila Karel Kováč, lesni industrijec v Starem trgu pri Rakeku, in Franc Kandušar, trgovec iz Mengša.

o Iz tajne seje celjskega mestnega sveta. Na tajni seji mestnega sveta v petek zvečer sta bila pravičeno nastavljeni vodja pisarne mestnega poglavarstva mestni tajnik g. Drago Znidarič in kmetijski referent mestnega poglavarstva in mestni oskrbnik g. Martin Cimerman, nekaterim uradnikom mestnega poglavarstva pa so zvišali plače.

o Podpornemu društvu za ravne učence na drž. real. gimnaziji v Celju je daroval g. Karlo Sancin, ravnatelj Glasbene Matice v Celju, 50 din namesto cvetja na krsto odvetnika dr. Friderika Zangergerja.

o Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico bo v torek, 3. oktobra od 8—12 dopoldne v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

o Table-tenis v Celju. Table-tenis (ping-pong) je bil svoječasno zelo priljubljen šport v Celju. Vsi celjski klubi so imeli svojo sekcijo. Toda polagoma, predvsem zaradi pomanjkanja primernih prostorov, so klubi opustili to panogo športa ter

Celjski mestni svet

Celje, 30. septembra.

Snoči je bila prva plenarna seja celjskega mestnega sveta po počinatku. Vodil jo je predsednik g. dr. Vorišč, ki je sporočil, da so bili vsi sklepi zadnje seje izvršeni.

Poročilo gospodarskega odbora je podal finančni referent g. ravnatelj Oskar Černelič. Dovolil se podaljšanje kanalizacije proti Lavi pri gostilni Naprednik. Dodalno se je dovolilo zavarovanje pisarne in skladišča Mestne elektrarne pri banki »Slavija«. Tekstilni tovarni Metki se odkloni znižanje kanalske doklade. Za prospekt za mesto Celje, Gornjo Savinjsko dolino in Logarsko dolino, ki je pred kratkim izšel, je mestna občina prispevala 9632 din. Finančni referent g. Černelič je nato poročal, da je Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani znižal obrestno mero za posojila celjske mestne občine od 9 na 8%.

Policijskemu stražniku Emeršiču Alojziju se proda stavbišče v Kersnikovi ulici m² po 30 din. Odobrene so bile tudi prodaje parcel žnidar Franciški, Stante Ivanu, Plahutarju, vsem na Spodnjem Lanovžu. Inž. Kumelju se dovoli razširjenje kanalizacije v Stritarjevi ul. Važen je bil tudi sklep, da se izvede kanalizacija Vodnikovice ulice in se odobri za ta dela 25.614 din. Dela se oddajo najugodnejšemu ponudniku g. Jezerniku.

Za občinska podjetja in mestno elektrarno je poročal mestni svetnik g. Golobranc Konrad. Tudi letos se dovoli Glasbeni matici brezplačna uporaba elektrike. Na interelacijo mestnega svetnika g. Pibrovca Rudolfa je sklepil mestni svet, da se ojačijo električne svetilke od 40 na 70 W na železniških križiščih v Kersnikovi ulici.

Poročilo gradbenega odbora je podal gradbeni referent g. Fazarinc Anton. Da bi se moglo ustreči predpisom gradbenega zakona in pravilnika za izdelavo regulacijskih načrtov, je

je nastalo začasno mrtvilo. Edino table-tenis sekcija SK Celja je pomalek životarila do poslednjega časa, ko je ponovno pričelo živahnejše zanimanje za igranje. Sedaj se je posrečilo klubu dobiti nove primerne prostore za igranje ter zbrati večino starejših in posebno mlajših moči ter poziviti delovanje sekcije. Od 15. septembra dalje ima sekcija na razpolago dvorano v gostilni »Jugoslovan« na Mariboreki cesti ter je ob igralnih urah zelo živahno. Treninži so vsak torek in četrtek od 19.00 do 21.30 ter ob nedeljah dopoldne. Igralci SK Celja so se v zadnjem času udeležili turnirjev v Kranju in v Ljubljani ter so častno zabetopili barve kluba. Sedaj se pridno pripravljajo za državno prvenstvo, ki bo v kratkem v Ljubljani. Za jesensko sezono ima sekcija na programu večji pokalni turnir, ki bo v Celju. Vee, ki se zanimajo za to lepo panogo športa, vabimo, da se včlanijo v sekcijo SK Celja, kot edino v Celju. Vsakdo se lahko prijavi v času treningov.

o Glasbena Matica v Celju. Ker je bil rok za vpis v glasbeno šolo naknadno podaljšan, se novi in stari gojenci še vedno sprejemajo.

o Dijaška kuhinja v Celju bo imela svoj redni letni občni zbor v petek, 6. oktobra ob 6 v klubski sobi Celjskega doma. Dnevni red običajen.

o Jesenski plemenski sejem bikcev rodovniškega porekla sivopisne pasme bo 3. novembra v St. Juriju ob juž. žel.

o Vinko Brinovec obsojen na 3 leta roko. Pred meseec smo poročali o tragičnem dogodku, ki se je odigral v Rakovljah pri Braslovčah v prepriju med Brinovcem Viktorjem in Mavhom. Brinovec je v jezi in razburjenosti ter v silobranu udaril z lato Mavha tako močno po glavi, da je Mavh podlegel poškodbam. Sodišče je obsodilo Brinovca na tri leta roko.

o Avgust Zgank pred sodiščem. Državno tožilstvo je vložilo na okrožnem sodišču v Celju obnovo obtožbe proti Avgustu Zganku, katerega je sodišče meseca januarja opustilo obtožbe, da bi vlomil v klet v Zalogu pri Zornjih Grašovljah pri St. Petru. Pri preiskavi proti Grebensku in Zganku zaradi umora v Šeščah in Medlogu pri Celju ter drugih vlomov pa je Grebensček priznal, da je sodeloval pri tem vlovu v Zalogu, kjer so odnesli 300 litrov vina iz zaklenjene kleti.

mestna občina razpisala natečaj za izdelavo idejnega regulacijskega osnutka kot podlago za izdelavo generalnega regulacijskega načrta. Natečaj je le deloma uspel, ker edino prvona-grajeni načrt nudi možnost stvarne izvedbe regulacije, vendar ne more služiti kot idejni regulacijski osnutek za predložitev v načelno odobritev. Potrebno je, da se ta idejni regulacijski osnutek deloma preuredi stvarnim potrebam, deloma pa izpopolni. Šele tako predelan idejni osnutek bo mogoče predložiti v načelno odobritev. Istočasno z izdelavo idejne skice za regulacijo se mora izdelati tudi načrt uredbe o izvajanju regulacijskega načrta. V smislu predloga tehničnega oddelka je mestno poglavarstvo povabilo arhitekte, ki so se udeležili natečaja, k sodelovanju. Mestni svet sklene, da se ustanovi posebni regulacijski odsek v tehničnem oddelku z osebjem dveh inž. arhitektov, enega tehnika ter enega risarja.

Dovoljena je bila parcelacija zemljišč Belini Francu na Zg. Hudinji, Grubini Mariji v Zagradu, Resniku Antonu na Spodnji Hudinji in Sloslerju Francu na Zg. Hudinji. Načelno se dovoli trdkama Jellenz in Urbič, da adaptirata tovarni, vendar proti reverzu. — Določila se je tričlanska komisija, ki bo našla primeren prostor za postavitve nove mestne tehtnice.

Za obrtni odbor je poročal g. Lečnik. Otvoritev ženske obrtne šole se odkloni. Gorišniku Fortunatu na Hribu sv. Jožefa se ne dovoli otvoritev gostilne, ker 26 hišnih lastnikov izjavlja, da ni podana potreba. Dovolil se otvori-tev gostilne Miklavžini Marjeti na Cesti na Dobravo. Proti temu so glasovali trije mestni svetniki.

Pri slučajnostih so bili predlagani za namestnika pravno-personalne referenta g. Golobranc Konrad, za namestnika finančnega referenta g. Fazarinc in za namestnika socialnega referenta g. Jagodič.

Javni seji je sledila tajna seja.

Starih časopisov, jajčnih lupin in pepela od smodk - ne zavrzi!

Stari časopisi so, na primer, jako uporabni za čiščenje okenahkih šip. Šipe umijete, obrišete in izdrgnete s tem papirjem.

Pločevinaste in emajlaste posode in vedra za vodo zbršite s časopisnim papirjem. Nanj se prime masloča in tako moreš potem laže pomivati. — Če hočeš kako jed v posodi dal, časa obdržati gorko, zaviješ posodo v časopisni papir.

Stari časopisi so pozimi dobri za med okna. Vtaknemo jih v blazine. Nobeno blago ne vata ne štiti pred mrazom tako kot časopisni papir. Stenlenice in vaze se lepo očistijo s časopisnim papirjem. V posode damo toplo vodo in kosčke časopisa, pa nato stresamo in posode so čiste.

Znano je, kako so stari časopisi dobri zoper molje. Volnene stvari je treba vedno zaviti v časopisni papir, ker je vprav tiskarsko črnilo izborna sredstvo zoper molje.

Za vsakovrstno uporabo je časopisni papir, ni pa za na stranščice, ker se koža od tega papirja lahko vname.

Tudi jajčnih lupin ne bi smeli nikdar prož vreči. Zlasti so uporabne za pičo za koseči, vendar naj bodo zmeraj dobro posušene; če bi kure zobale sveže jajčne lupine, bi jih to zavedlo, da bi začele tudi jajca ključvati.

S pepelom od smodk in cigaret čistimo erberne predmete. Pepel stresamo na krpo in drgnemo dotični predmet s tem. Če potem še podrgnemo z volneno krpo, se srebrnina tako svetli, kot bi bila nova.